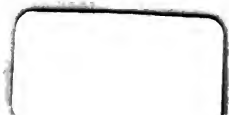

τινί. — sich d. l. κατακλινέσθαι (*P.*) ἐπὶ τινι u.
τινος, ültr. προσέχειν τινι, σπουδάζειν περὶ τι,
ἐπιτηδεύειν τι,
darauf lesen ἀναγιγνώσκειν ἐπιγεγραμμένον τι.
— d. ist zu lesen ἐπιγράφαι τάδε, ἔπειτα
γράμματά λέγοντα τάδε.
darauf liegen ἐπικεῖσθαι.
darauf los ἐπ' αὐτό; d. los stürmen ὁρᾷν ἐπὶ
τι, ἐπιφέρεσθαι (*P.*) τινι.
darauf malen ἐγγράφειν, auch ἐνζωγραφεῖν.
darauf passen 1) ἐν-, ἐπαγορεύειν τινί τι (*Hr. u.*
intr.). — 2) auf etw. lauern: τηρεῖν, ἐπι-, παρα-
darauf regnen ἐφύειν. [τηρεῖν τι.
darauf pflanzen ἐμ-, ἐπι-φυτεύειν τινί.
darauf reiten ἐπορεύεσθαι τινι.
darauf richten τρέψειν εἰς od. ἐπὶ τι. — sein
Augenmerk d. r. προσέχειν (τὸν νοῦν, τὴν γνώ-
μην) τινί.
darauf scheinen (*v. d. Sonne*) ἐκιδάμπειν τινί.
darauf schlafen ἐγ-, ἐπι-καθεύδειν, ἐπικοιμά-
darauf schneiden ἐκινεῖν. [σθαί *P.*
darauf schreiben ἐγ-, ἐπι-γράφειν. — v. e.
schriftl. Antwort ἀντεπιστέλλειν.
darauf schwimmen ἐκινεῖν, ἐκισολάζειν.
darauf schwören ἐποιρνύναι, ἐπομόσαντα εἰπεῖν.
darauf sehen 1) eig. βλέπειν, ἐπι-, απο-βλέπειν
εἰς τι. — 2) ültr. τοῦτο σκοπεῖν ὅπως m. ind. fut.
darauf setzen 1) eig. ἐπιτίθειν od. ἐφίστανται
τινί τι od. τι ἐπὶ τινι (τινος). — ἐπικαθίζειν
(aufs Pferd ἀναβαίνειν); sich d. s. ἐπικαθί-
ζεσθαι (auf e. Pferd ἀνα-, ἐπι-βαίνειν). — sei-
nen Namen auf etw. ἐγγράφειν od. ἐπιγράφειν.
— ültr. (*e. Strafe*) τίθειναι; (*e. Preis*) προτι-
θέναι. — s. setzen. [χραίνεσθαι ὅπως m. ind. fut.
darauf sinnen ἐκινεῖν, μελετᾷν τι; σκοπεῖν, μη-
darauf sitzen καθῆσθαι ἐπὶ τινι, ἐπικαθῆσθαι
darauf sprengen ἐπιρραίνειν. [τινι, καθίζειν.
darauf springen ἐπιπηδᾷν τινι; ἀναπηδᾷν ἐπὶ
τι (hinauf spr.).
darauf spucken προσηπτέειν τινί.
darauf stehen 1) eig. ἐφίσταναι, ἐπικεῖσθαι. —
d. geschrieben sein ἐπιγεγράφθαι. — 2) ültr. v.
e. Strafe, od. Belohnung: λείπειν, ἐπικεῖσθαι.
darauf steigen, a. besteigen.
da stellen ἐπὶ τι, ἐπιτίθειν od. κατα-
stellen ἐπὶ τι, ἐπικαθίζειν ἐπὶ τι.
da stehen ἐπὶ τι, ἐπικαθίζωμαι. — ich will d.
ἀπολοῦμαι ἐπὶ ...
da stehen ἐπὶ τι, ἐπικαθίσκειν.
da stehen ἐπὶ τι od. τινί τι.
da stehen ἐπὶ τι περιπά-
darauf stehen ἐπὶ τι τινί τι.
darauf stehen ἐπὶ τι v. — sich
d. l. ἐπικαθίζειν (*P.*) εἰς
τι, πρὸς τι, κατὰ τι, ἐπὶ τι, ἐπὶ
darauf stehen ἐπὶ τι εἰς τι.
d. l. ἐπὶ τι.

sich d. l. κατακλίνεισθαι (*P.*) ἐπι-
 ἰδρ. προσέχειν τινι, σπουδαίνει τι
 νειν τι.
 esen ἀναγνωσκῆεν ἐπιγεγραμμε-
 ατ zu lesen ἐπιγέγραπται τάδε,
 τα λόγια τάδε.
 legen ἐπικεῖσθαι.
 los ἐπ' αὐτό; d. los stürmen ὁμο-
 ῖρεσθαί (*P.*) τι.
 malen ἔγγραφειν, auch ἐνῶγραφω
 passen 1) ἐν-, ἐφ-αροῦντιν τινί τι.
 — 2) auf etw. lauern: τηρεῖν, ἐπι-
 ρεγνᾷ ἐφύειν. [τηρ]
 pflanzen ἐμ-, ἐπι-φυτεύειν τινί.
 reiten ἐποχεῖσθαι τι.
 richten τρέπειν εἰς οἱ. ἐπί τι.
 merk d. r. προσέχειν (τὸν νοῦν, τη-
 νί.
 scheinen (v. d. Sonne) ἐπιδάμπτειν
 schlafen ἐγ-, ἐπι-καθεύδειν, ἐπι-
 scheinen ἐπινύγειν. [σ]
 schreiben ἐγ-, ἐπι-γράφειν. —
 l. Antwort ἀντεπιστέλλειν.
 schwimmen ἐπινεῖν, ἐπιπολάζειν.
 schwören ἐπορνύναι, ἐπομόσαντα
 sehen 1) eig. βλέπειν, ἐπι-, ἀπο-β-
 — 2) übrl. τοῦτο σκοπεῖν ὅπως m. i.
 setzen 1) eig. ἐπιτίθεναι od. ἐπι-
 od. τι ἐπὶ τινι (τινος). — ἐπικα-
 Pferd ἀναβιβάζειν; sich d. s. ἐπ-
 (auf e. Pferd ἀνα-, ἐπι-βαίνειν).
 men auf etw. ἔγγραφειν od. ἐπιγρ-
 . (e. Preis) τίθεναι; (e. Preis)
 — s. setzen. [χανᾶσθαι ὅπως m. i.]
 innen ἐπινόειν, μελετᾷν τι; σκοπεῖν
 sitzen καθῆσθαι ἐπὶ τινι, ἐπικαθ-
 prengen ἐπιρραίνειν. [τινι, κα-
 springen ἐπιπηδᾷν τινι; ἀναπηδ-
 auf spr.).
 spucken προσπνέειν τινί.
 stehen 1) eig. φρεστάναι, ἐπικεῖσθαι
 erlieben sein ἐπιγεγράφθαι. — 2) ü-
 e, od. Belohnung: ἐπέιναι, ἐπικεῖσθαι
 steigen, s. besteigen.
 stellen ἐπιστάναι, ἐπιτιθέναι od.
 τι ἐπὶ τινι κτ. τινος
 sterben ἀπο- — ich v
 wenn — εἰ...
 treiche — κάττειν
 strecken — ἐκείναι
 stein — πέτρα
 tadeln — ἐλέγχω
 tütschen — παίζω
 zerschneiden — κομίζω

Schenk

RCI

Griechisch-Deutsches und Deutsch-Griechisches

SCHUL-WÖRTERBUCH. SC

II.

Deutsch-Griechisches Schul-Wörterbuch

Von

DR. KARL SCHENKL.

LEIPZIG.

DRUCK UND VERLAG VON B. G. TEUBNER.

1866.

Digitized by Google

DEUTSCH-GRIECHISCHES
SCHUL-WÖRTERBUCH.

VON

DR. KARL SCHENKL.

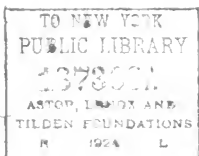

LEIPZIG.

DRUCK UND VERLAG VON B. G. TEUBNER.

1866.

173

Young man 5/5

MAR 25 21

V o r w o r t.

Das vorliegende Buch ist, wie dies schon der Titel besagt, zunächst für die Bedürfnisse der Schule bestimmt. Damit sind auch schon die Grundsätze angedeutet, welche bei der Ausarbeitung desselben befolgt wurden. Was erstlich den deutschen Wörternvorrath anbetrifft, der in diesem Buche Aufnahme fand, so ergibt sich von selbst, dass der Verfasser sich hierbei bloss auf das Wichtigere und in der Schriftsprache allgemein Uebliche beschränken musste. Es ist daher alles, was mehr mundartlich oder ganz vereinzelt ist, übergangen worden; auch sind von den zahllosen Ableitungen und Zusammensetzungen nur diejenigen berücksichtigt worden, welche häufiger vorkommen oder für welche ein entsprechendes griechisches Wort aufzufinden war. Wörter, welche bloss dem Vorstellungskreise des modernen Lebens angehören, blieben in der Regel ausgeschlossen und wurden meistens nur dann aufgenommen, wenn sie in gewissen der alltäglichen Sprache angehörigen mehr übertragenen Wendungen erscheinen. Eine zweite Anforderung, die man mit Recht an ein deutsch-griechisches Schulwörterbuch stellt, ist diese, dass darin vor Allem die gute attische Prosa berücksichtigt werde. Demgemäss hat der Verfasser bloss diejenigen Wörter, welche dem mustergültigen Atticismus angehören, einfach ohne weitere Bezeichnung aufgeführt; dagegen diejenigen Wörter, die sich nur in den späteren Sprachkreisen oder in der ionischen Prosa nachweisen lassen, durch ein beigezeichnetes *sp.* oder *ion.* (auch *unatt.*) als solche bezeichnet. Eine Ausnahme von dieser Regel fand nur bei den Wörtern statt, die der wissenschaftlichen Terminologie, z. B. der Medicin oder Botanik angehören, wo aus sehr begreiflichen Gründen eine solche nähere Bezeichnung in der Regel hinwegfiel. Diejenigen Wörter, die sich in der attischen Prosa nur vereinzelt finden, sind durch ein beigefügtes „selten“ oder „mehr poetisch“ als solche gekennzeichnet. Wörter endlich, die nur dem poetischen Sprachkreise angehören, sind in der Regel nicht aufgenommen worden; nur dann, wenn kein anderes Wort zu Gebote stand oder es wünschenswerth erschien ein dichterisches Wort zum Zwecke einer Anspielung an dichterische Stellen zu berücksichtigen, sind auch solche mit der Bezeichnung „poetisch“ und bisweilen unter Angabe der betreffenden Dichterstelle aufgeführt worden. Eine dritte Anforderung an ein solches Schulwörterbuch geht dahin, dass der Unterschied sinnverwandter Wörter in möglichster Kürze verdeutlicht werde. Wo daher mehrere Wörter als Uebersetzungen eines deutschen Wortes angeführt sind, die verschiedene Arten oder Abstufungen eines und desselben Begriffes ausdrücken, so hat der Verfasser dieselben entweder durch deutsche Umschrei-

lungen verdichtet oder bisweilen auch dem betreffenden Worte mit dem Zeichen *opp.* das ihm gerade entgegengesetzte Wort beigefügt, wodurch ein richtiges Verständniß leicht ermöglicht wird. Uebrigens war der Verfasser möglichst bemüht dem deutschen Worte vor allem das ihm am meisten entsprechende griechische Wort gegenüberzustellen und bei der Anführung mehrerer gleichbedeutender Wörter neben einander dieselben so anzuordnen, dass diejenigen, welche sich durch ihre Bedeutung und ihren Gebrauch besonders empfehlen, immer an die erste Stelle gesetzt wurden.

Was die Eigennamen anbetrifft, so sind nur einige wenige berücksichtigt worden, z. B. wichtigere geographische Namen, wo die gegenwärtig übliche Bezeichnung von der bei den Griechen gebräuchlichen abweicht, oder mythologische Namen, an welche sich Redensarten knüpfen. Alles andere ist dem griechisch-deutschen Wörterbuche oder auch einem ganz besonders für Eigennamen bestimmten Werke zu überlassen.

Bei der Ausarbeitung des Buches hat der Verfasser natürlich die Arbeiten aller seiner Vorgänger auf diesem Gebiete gewissenhaft benutzt. Jedoch hat er keine Angabe ohne sorgfältige Prüfung hingenommen, was um so nothwendiger war, als in die jetzt gangbaren Wörterbücher sich häufig Wörter, Wortformen und Redensarten eingeschlichen haben, die sich überhaupt in der griechischen Sprache nicht nachweisen lassen. Uebrigens wird, wie der Verfasser bestimmt erwartet, jeder Beurtheiler des Buches anerkennen, dass in den einzelnen Artikeln eine grosse Zahl von Wörtern oder Redensarten und zwar von sehr wichtigen aufgeführt sind, die noch in allen bisherigen Wörterbüchern fehlen. Der Verfasser hatte sich schon bei der Ausarbeitung seines griechisch-deutschen Schulwörterbuches, das zuerst im Jahre 1859 zu Wien erschien, reiche Sammlungen für das vorliegende Werk angelegt und hat dann später, um dieselben zu ergänzen, eine Reihe von griechischen Schriftstellern aus den verschiedenen Gebieten der Literatur durchgelesen und excerpiert. Bei dieser Gelegenheit kann er auch nicht umhin, seinem Freunde und früheren Schüler, Herrn Alois Goldbacher, gegenwärtig Professor am Gymnasium in Troppan, der ihm eine Reihe werthvoller Beiträge geliefert hat, seinen aufrichtigen Dank auszusprechen.

Was die Sorge für die Correctheit des Druckes anbetrifft, so sind von jedem Bogen vier Correcturen und zwar zwei in Leipzig, zwei von dem Verfasser selbst gelesen worden. Demgemäss darf der Verfasser wol hoffen, dass die Zahl der Druckfehler nur eine sehr geringe sein wird. Einiges dieser Art, was er bei gelegentlicher Durchsicht der Aushängebogen bemerkt hat, ist nebst einigen Nachträgen am Ende des Buches verzeichnet.

Nach allem diesem darf der Verfasser wol die Hoffnung aussprechen, das vorliegende Buch werde, wenn es auch, wie alle Wörterbücher, im Einzelnen manche Mängel an sich tragen mag, doch als ein brauchbares Schulbuch und gleichberechtigt mit den besten Leistungen auf diesem Gebiete anerkannt werden.

Grätz im Juni 1866.

Dr. Karl Schenkl.

Verzeichniss der Abkürzungen.

A. = Activum.
abg. = abgeleitet.
abh. = abhängig.
abs. = absolut, absolutus.
acc. = accusativus.
act. = activisch.
adj. = adjectivum.
adv. = adverbium.
ä. = ähnliches.
aor. (selten *ao.*) = aoristus.
aor. M. = aoristus medii.
aor. P. = aoristus passivi.
Arist. = Aristoteles.
Aristoph. = Aristophanes.
att. = attisch.
Bdtg. = Bedeutung.
bes. = besonders und besonderes.
Bes., im Bes. = im Besonderen.
betr. = betreffend.
Bez. = Beziehung.
bildl. = bildlich.
bisw. = bisweilen.
Com. = Comiker.
comp. = comparativus.
Compos. = Compositum, Composita u. s. w.
conj. = conjunctivus.
conjunct. = conjunctio.
Constr. = Construction.
correl. = correlativum.
d. = der, die, das u. s. w.
dah. = daher.
dat. = dativus.
dh. = daher.
d. h. = das heisst.
d. i. = das ist.
dem. = deminutivum.
demonstr. = demonstrativum.
Demosth. = Demosthenes.
dep. = deponens.
ergl. = dergleichen.
deponens M. = deponens medium.

DP. = deponens passivum.
e. = einer, eine, eines u. s. w.
eig. = eigentlich.
encl. = enklitisch.
entspr. = entsprechend u. s. w.
ep. = episch.
erg. = ergänze.
etw. = etwas.
f. = folgende.
F. = Form.
fem. = femininum.
folg. = folgend, folgende u. s. w.
FF. = Formen.
FM. = futurum medii.
gebr. = gebräuchlich.
gen. = genitivus.
gew. = gewöhnlich.
Gramm. = Grammatiker.
Griech., im Griech. = im Griechischen.
Hdt. = Herodot.
histor. = historisch.
Hom. = Homer.
Il. = Ilias.
imp. = imperativus.
imperf. = imperfectum.
ind. = indicativus.
indecl. = indeclinabel.
indir. = indirekt.
inf. = infinitivus.
intr. = intransitiv.
ion. = ionisch.
Jmd. = Jemand u. s. w.
K. S. = Kirchenschriftsteller.
körperl. = körperlich.
kom. = komisch.
Lex. = griechisch-deutsches Lexikon.
math. = mathematisch.
milit. = militärisch.
m. = mit.
M. = Medium.
masc. = masculinum.

Metr. = Metrici.

moral. = moralisch.

n. p. = nomen proprium.

Neugr. = Neugriechen, neugriechisch.

neutr. = neutrum.

Neutr. = Neutra.

nom. = nominativus.

N. T. = Neues Testament.

od. = oder.

Od. = Odyssee.

ö. = öfters.

opp. = opponitur, oppositum est.

opt. = optativus.

orat. obl. = oratio obliqua.

part. = participium.

Participialconstr. = Participialconstruction.

pass. = passivum, passivisch.

perf. = perfectum.

pers. oder persönl. = persönlich.

Pers. = Person, Personen.

philos. = philosophisch.

phys. = physisch.

pf. = perfectum.

pl. = pluralis.

poet. = poetisch.

praep. = praepositio.

praes. = praesens.

pron. oder pronom. = pronomen.

s. = siehe.

sachl. = sachlich.

sämmtl. = sämmtlich.

sc. = scilicet.

selt. = selten.

simpl. = simplex oder simplicia.

sing. = singularis.

sow. = sowol.

sp. = später.

Sp. = Spätere.

st. = statt.

subst. = substantivum.

sup. = superlativus.

temp. (Temp.) = tempus.

tempp. (Tempp.) = tempora.

t. t. = terminus technicus.

tr. = transitiv.

u. = und.

u. a. = und anderes, andere.

u. ä. = und ähnliches, ähnliche.

u. dgl. m. = und dergleichen mehr.

übh. = überhaupt.

übtr. = übertragen.

umschr. = umschrieben.

Umschr. = Umschreibung.

unatt. = unattisch.

ungebr. = ungebräuchlich.

ungew. = ungewöhnlich.

u. ö. = und öfters.

urspr. = ursprünglich.

u. s. w. = und so weiter.

verb. = verbunden, verbinde.

verb. = Verbum, Verba.

v. = von.

Verbaladj. = Verbaladjectiv.

verst. = verstärkt.

verw. = verwandt.

vgl. = vergleiche.

vgh. = vorhergehend.

voc. = vocativus.

W. = Wort.

w. s. = wo siehe.

WW. = Wörter.

z. = zu.

z. B. = zum Beispiel.

zsgz. = zusammengezogen.

zsgstzt. = zusammengesetzt u. s. w.

Zshg. = Zusammenhang.

Zsstzg. = Zusammensetzung.

zw. = zwar.

Wenn in einem Verbum compositum die Präposition mit Klammern eingeschlossen ist, wird damit angedeutet, dass neben dem Compositum auch das Simplex gebraucht werden kann z. B. aufwenden (*καταδανανᾶν* d. i. *καταδανανᾶν* u. *δανανᾶν*).

Endlich ist noch zu bemerken, dass, wenn bei einem Verbum über die Rection desselben nichts näheres angegeben wird, die Construction mit dem Accusativ anzunehmen ist.

A

αα (A), τὸ ἄλφα indecl.
αα ἡ ἐγγέλως, pl. ἐγγέλεις, εων. — vom Aale ἐγγέλιος; 2. — kleiner A. τὸ ἐγγελεύδιον.
ααfang 1) als Handlung: ἡ τῶν ἐγγέλων θήρα.
 2) als Ort: τὸ χωρίον, καθ' ὃ τὰς ἐγγέλεις ααψίεσσι τὰ ἐγγέλια. [θηρῶνται].
ααhaut τὸ ἐγγέλιον δέρμα.
ααraupe ἡ μύρανα.
ααr ὁ ἀετός.
ααs 1) todter Körper eines Thieres: τὸ σῶμα, od. näher bestimmt σῶμα μυθῶν (σηπόμενον) καὶ ῥομφυμένον. — Fleisch v. e. Aase τὰ κενέβρεια. — 2) als Nahrung für Thiere: ἡ βορά.
ααsfliege ἡ στρατιώτης μυία.
ααgeruch ἡ ἀπὸ σωμάτων σηπόμενων δυσασμία.
ααgrube τὰ κενέβρεια.
αα 1) adv. a) = hinab, z. B. Berg ab κάτω od. κατὰ τοῦ ὄρους, Strom ab κατὰ τὸν ποταμόν. — Berg auf u. ab ἄνω καὶ κάτω τοῦ ὄρους. — auf- u. abgehen περιπατεῖν. — auf u. (od.) ab = ungefähr πλέον ἢ λιγότεν. b) hinweg, z. B. Seit ab παρὰ τὴν πλευράν; rechts ab παρὰ τὴν δεξιάν; ab- u. zugehen bei E. θαμίζειν ἐπὶ τινι (τινί), φοιτᾶν (προσφοιτᾶν) πρὸς od. παρὰ τινι; ab u. zu = dann u. wann ἵσταιν ὅτε, ἐνὶ ὅτῃ. c) gew. in Zusammensetzungen, wobei d. zweite Bldg. d. herrschende ist, ἀπό, παρὰ, ἐκ, κατὰ, μετὰ. — 2) praep. veraltet u. dialektisch = von, von ... herab, z. B. ab dem Baume = v. d. B. (herab).
ααckern ἀποτρίβειν od. ἀφαιρεῖν τῷ ἀρότρῳ (τῇ γῆς). — ültr. ἐκαιρεῖσθαι τί τινος.
ααchen ἐκκαίμειν ὀλοφρονέμενον od. ὑπ' ὀλοφρονήσεως. [φρονέων].
ααndern, s. ändern.
ααnderung, s. Aenderung.
ααngstigen 1) a) Einen: περιφοβόν od. περιδεῖν ἐκιδέναι τινά, εἰς φόβον καὶ ἀγωνίαν καθιστάναί τινά, ἄγγειν τινά. b) etw. Einem = gewaltsam abnähigen: βία πολλῶν φόβον προσαγομένον) ἐκφαίρεσθαι τινά τι. — 2) sich abhängtigen: ἀγωνίαν περὶ τινος od. ἐπὶ τινι, ἀθρομεῖν τὴν ψυχὴν, περιφοβόν od. περιδεῖν εἶναι, ἐκθνήσκειν φόβῳ. [ἀγωνιακόντα].
ααrgern sich κατατρίβεσθαι (P.) ἀχθόμενον od. ὀδύνην s. abweiden.
ααren s. abweiden.
ααren περιαιρεῖν κλάδους τοῦ δένδρου (ἀπο-
ααarbeiten 1) durch Arbeit wegschaffen: ποιοῦν-
 αα ἀφαιρεῖν. — 2) e. Schuld mit seiner Arbeit bezahlen: τῇ ἐργασίᾳ ἀποτρίβειν. — 3) durch Arbeit abnützen: κατα-, ἐκ-τρίβειν; durch A. ermüden, entkräften: καταπονεῖν; sich a. κατα-
 πονεῖσθαι P., ἀποκαμῖναι πονοῦντα od. ἀπα-
 γορεύειν ὑπὸ πόνῳ.

Abart, z. B. e. A. v. Pferden ἵπποι ἐξηλλαγμένοι τῆς ἀρχαίας φύσεως, der Söhne A. υἱοὶ ἐξεστώ-
 τες τῆς τῶν πατέρων ἀρετῆς; = erblich gewor-
 dene Spielart: εἶδος ἐξηλλαγμένον.
abarten ἐκπίπτειν εἰς ἄλλοτριον εἶδος, ἐξ-
 στασθαι od. ἐξαλλάττεσθαι (P.) τοῦ γένους (εἶ-
 δους), τῆς φύσεως.
abbalgen ἀποδέρειν.
abbefehlen κελεύειν, προστάττειν (auch φράζειν, λέγειν) μὴ m. entspr. ἰνσπ., z. B. Arbeiter μὴ πα-
 ραγενέσθαι ἐργάτας, e. Jagd μὴ ποιεῖσθαι θήραν.
abbelissen ἀποδάσκειν, ἀποτρώγειν; trivial auch
abbelzen, s. wegbeizen. [ἀπεσθίειν].
abbekommen ἀπολαύειν τί τινος, φλαυρόν τι.
abberufen, s. abrufen.
abbestellen, s. abbefehlen.
abbettein ἐξαιτεῖσθαι τί τινος.
abbeugen, s. abbiegen.
abbbezahlen ἀπο-, ἐκ-τίνειν.
abbiegen 1) tr. μετα-, παρα-κλίνειν. — 2) intr.
 ἀποκλίνειν, ἐκτρέπεσθαι, παρεκτρέπεσθαι.
Abbild ἡ εἰκών, ὄνος, τὸ ἀπεικασμα, ὁ τύπος.
 τὸ ἀποτύπωμα, ἐκτύπωμα, μίμημα, ἀπομοίωμα,
 εἰδωλον. — vgl. Ebenbild.
abbilden 1) eig. εἰκάζειν, ἀπ-, ἐξ-εἰκάζειν, ἀφο-
 μοιοῦν, μιμεῖσθαι; spec. in Wachs, Thon, Gyps:
 πλάττειν, ἀποτυπώσθαι, in erhabener Arbeit
 ἐκτυπῶν u. M. — vgl. abmalen. — 2) uneig. εἰ-
 κάζειν, ἀπεικάζειν.
Abbildung 1) als Handlung: ἡ εἰκασία, ἀπεικασία,
 μίμησις; spec. ἡ πλάσις, ἀποτύπωσις. — 2) als
 Sache = Abbild w. s.
abbinden 1) losbinden: λύειν, ἀπολύειν. — 2)
 unterbinden: ἀσποροχίζειν, ἀπολινύειν.
Abbitte ἡ παραίτησις; A. thun s. d. f. W.
abbitten παρατεῖσθαι, συγγνώμην αἰτεῖσθαι
 τινος od. ὑπὲρ τινος.
abbblättern ἀποφυλλίζειν, περιαιρεῖν τὰ φύλλα
 (κλαδεύειν sp.); d. Weinstock οἰναρίζειν.
abbblasen 1) weghlasen: ἀποφυσᾶν. — 2) e. Stück
 od. Lied a.: μέλος ἀβλεῖν, σάλπιζειν. — 3) zum
 Rückzug blasen: τὸ ἀνακλητικὸν (τῷ κέρα, τῇ
 σάλπιγγι) σημαίνειν.
abbblasen, s. verblasen.
abbblättern, s. abblättern.
abbbleichen, s. verbleichen.
abbblühen, s. verblühen.
abbborgen δανείζεσθαι τι παρὰ τινος.
abbraten ἐξοπτᾶν.
abbbrechen 1) tr. a) wegbrechen: ἀπορρηγνύναι,
 ἀποσπᾶν (abreißen), ἀποκρούειν (abschlagen):
 ἀποκλᾶν, περικλᾶν (bes. Zweige), ἀποκλύειν

(e. Stengel); *δρέπειν* u. gew. *Μ.* (Früchte). *δ*) einreißen, niederreißen: *καθαίρειν, κατασκάπτειν, καταβάλλειν*; e. Brücke *λύειν* (*καταλύειν, ἀποκόπτειν*) *γέφυραν*; vgl. Lager, Zelt. *ε*) unterbrechen, e. Rede od. e. Gespräch: (*μεταξύ*) *τὸν λόγον καταλείπειν, παύεσθαι μεταξὺ λέγοντα*, auch *διαλύειν συνουσίαν*; e. Erzählung *ἐφίσταται διήγησιν*. *δ*) entziehen: *ὑφαίρειν* od. *ἀφαίρειν τινός τι*, *παραισιδθαί τινός τι*. — 2) *intr.* *α*) eig. *ἀπορηγνύσθαι, ἀπο- u. περι-κλίσθαι* *Ρ.* *β*) in d. Rede: *παύεσθαι μεταξὺ λέγοντα, ἀποσιωπᾶν*; wo ich in d. Rede abbrach *ἐνθ' ἐν (λέγων) ἀπέλιπον*.

Abbrechung (in d. Rede) *ἡ ἀποσιωπήσις*.

abbrennen 1) *tr.* *ἀπο- κατα-καίειν*. — 2) v. Sachen durch d. *Ρ.*; v. Menschen *τὸν ὑπαρχόντων ἀποστρεφίσθαι (Ρ.)* *διὰ πυρός (πυρκαϊῆς)*; abgebrannt im übr. Sinne *ἐνδεής ἀπάντων*.

abbringen 1) eig. losbringen: *λύειν, ἀπολύειν*. — 2) *übr.* *α*) abwendig machen: *ἀπάγειν, ἀποτρέπειν τινά τινός*, ebenso *ἐφίσταται, ἀπο- u. κατα-παύειν τινά τινός; μεταπίθειν τινά; v. d. rechten Richtung παράγειν τινά, ἀποπλανᾶν τινά τινός* od. *ἀπὸ τινός*. *β*) abschaffen: (*κατ' αἰών*) *λύειν, καταλύειν*.

Abbringung *ἡ ἀποτροπή*. [durch d. *Ρ.*

abbrücken 1) *tr.* *ἀποψήν, ἀποθραύειν*. 2) *intr.*

Abbruch 1) eig. *ἡ κατάρσις, κατασκαφή* (e. Gebäudes); *ἡ λύσις, διαλύσις* (e. Brücke); *ἡ ἀναίρεσις* (e. Zeltes); *τὸ μεταστρατοπεδεύεσθαι* (e. Lagers). — 2) *übr.* *ἡ μείωσις, ἐλάττωσις, τὸ ἐλάττωμα*, auch *ἡ πλάβη, ζημία*; A. *ἡμῶν ἐλάττω, ἡμῶν ἐλάττω ποιεῖν τι*, auch *βλάπτειν, ζημιόω τι, ζημίαν ποιεῖν τινι*; Einem an Etw. *υφαιρεῖν τι-νός τι*, an seiner Ehre *διαβάλλειν τινά, διαβολὴν παράγειν κατὰ τινός* (v. Sachen); A. *λεiden ἐλάττω ἔχειν, βλάπτεσθαι* *Ρ.*, an d. Ehre *διαβάλλεσθαι* *Ρ.*, an seinem guten Rufe *τῆς εὐκλείας ἀποθραύεσθαι* *Ρ.*

abbrühen *ὑδατι ζέοντι ἀφαίρειν* z. B. *τὰς τρίχας*; e. Thier a. *ὑδωρ ζέον καταχεῖν τινός, ὑδατι ζέοντι ἐκπλύνειν τι*.

abbürsten *ἀποκαθαίρειν, ἀκαθαίρειν*.

abbülsen *τὴν τιμωρίαν (δίκην) τινός ἀντιδιδόναι*.

ABC 1) *τὰ γράμματα, τὰ στοιχεῖα* (ἡ ὁ αὐτὰριθ-τος sp.); der nicht einmal das ABC kennt, ganz unwissend *ἀναλφάβητος*.

ABC-Lehrer *ὁ γραμματιστής, ὁ γραμματι-δίσκος*.

ABC-Schüler *ὁ τὰ γράμματα μανθάνων*.

ABC-Tafel *τὸ γραμματεῖον*.

abdachen 1) = abdecken. — 2) abhängig machen: *ἐγκλίειν τι, κάταντες τι ποιεῖν*.

Abdachung *ἡ ἐγκλισίς; τὸ κάταντες*.

abdämmen *ἀπογρῖν (ἀπογεφυρῶν ἡδτ.)*; auch *χωματὶ εἰργεῖν, χώμα περιβάλλειν τινί*.

Abdämmung *ἡ χώσις, ἀποχωσις*.

abdämpfen *ἀναθῦναι, ἀπ- u. ἐξ-αμῖζειν*.

abdampfen *ἀπ- u. ἐξ-αμῖζειν (u. Ρ.)*; *ἀναθ-μᾶσθαι u. ἀποφρεσθαι* *Ρ.*

abdanken 1) *tr.* *ἀφίεναι, ἀποπέμπειν, ἀπολύειν* (v. Soldaten, sp. *ἀποζωννύειν*), *διαλύειν* (e. Heer).

— e. Beamten *παύειν τινά ἀρχοντα, καταπαύειν τινά τῆς ἀρχῆς*. — 2) *intr.* sein Amt niederlegen: *ἀπειπεῖν (κατατίθεσθαι) τὴν ἀρχήν; ἐξίστασθαι, ἀπαλλάττεσθαι* od. *ἀπολυεσθαι (Ρ.) τῆς ἀρχῆς*. — öffentlich a. *ἀποκηρύττειν τὴν ἀρχήν*.

Abdankung 1) *tr.* *ἡ ἀφείσις, ἀπόλυσις; e. leeres ἡ διαλύσις*. — 2) *intr.* *ἡ, abdanken*.

abdarben, sich, *τὸν ἀναγκάων τι ὑφαίρουντα ἑαυτοῦ καρτερεῖν*.

abdecken 1) die Decke wegnehmen: e. Haus *ἀποστραφίσθαι, τὴν ὀροφὴν ἀποσκηναΐζειν*; d. Tis *ἀπαίρειν (ἀφαίρειν) τὴν τράπεζαν*. — 2) d. Ha abziehen: *δέρειν, ἀποδέρειν*.

Abdecker, s. Schinder.

abdingen *τὸν μισθὸν (τὴν τιμὴν) ἐλάττω ποι- u. ὁμολογεῖν*.

abdürren *ἀποξηραίνειν*.

abdurren *ἀποξηραίνεσθαι* od. *ἀπομαραίνεσθαι*.

abdrängen, s. abdringen.

abdröhnen *ἀποτορυγεῖν* (auch *übr.*).

abdrehen 1) durch Drehen absondern: *στρέφειν ἀπορηγνύειν* od. *ἀποσπᾶν*. — 2) = abwinden w. s.

abdringen, Einem etw. *καταναγκάζειν* (*βιάσθαι*) *τινά ὥστε ἀποδοῦναι τι* od. *ὁμολογεῖν* u. dgl. — es wird mir etw. abgedrungen: e. I sitzthum *βίαι ἀφαιροῦμαι (Ρ.) τι*, e. Leistung *προσάγωμαι (Ρ.) πρὸς τι*.

Abdruck 1) als Handlung: *ἡ ἀπο- u. ἐκ-τύπωσις* — 2) als Resultat ders.: *τὸ ἐκμαγεῖον* (in Wach od. Gyps), *τὸ ἀπο- u. ἐκ-τύπωμα, ὁ τύπος* (in habener Arbeit); e. Siegel *τὸ ἀποσφράγισμα, δακτυλίου ἀπόμαγμα*. — 3) = Ebenbild w. s.

abdrücken *ἀπο-, ἐκ-μάττειν* (in Wach od. Gyp) *ἐκτυποῦν* (u. *Μ.*) *ἀποτυπώσθαι* (in erhabener Arbeit).

abdrücken *α*) e. Geschoss *ἀφίεναι*. *β*) e. Schl. *τὴν κλίσιν ἐφέλκεσθαι*. *γ*) = abdrucken w. s.

abdüsten u. **abdunsten**, s. abdämpfen u. ; **abebnen** *διομαίνυναι*. [dampf]

Abend 1) Abendzeit: *ἡ ἑσπέρα, ἡ δειλὴ*, genau *ἡ ὥρα δειλὴ u. ἡ ὥρα ὥρα bei sp.* — später *βαθεῖα ἑσπέρα*, — des Abends, am A. *ἑσπέρῳ καθ'* od. *πρὸς ἑσπέραν, δειλῆς*. — gegen A. *πρὸς ἑσπέραν, ἀμφὶ τὴν ἑσπ., περὶ δειλῆν*. — bis zu A. *εἰς ἑσπέραν*. — da es A. wurde *ἐπεὶ πρὸς ἑσπέραν ἦν*. — A. des Lebens *ἡ τοῦ βίου ἑσπέρα* am A. des Lebens *ἐν δυσμαῖς τοῦ βίου*. — Abendgegend: *αἶ (ἡλίον) δυσμαί, ἡ (ἡλίον) δύσις* gegen A. *gelegenes πρὸς δυσμαῖς ἡλίον, πρὸς ἡλίδυσιν*, auch durch das *adi. ἑσπεριος* 3.

Abendbrot *τὸ δειλινόν*.

Abenddämmerung *τὸ κρέας, -ους*; er kam der A. *κνεφίως ἦλθεν*.

Abendessen *τὸ δειπνον* (die Hauptmahlzeit (Griechen), *τὸ δόρπον*. — *ὁ δορηπτός* (d. Zeit Abendessens).

Abendgegend, s. Abend 2).

Abendkühle *τὸ ἑσπερινὸν ψυχρόν*.

abendländisch *ὁ, ἡ, τὸ πρὸς ἡλίου δυσμαῖς*.

Abendland *τὸ καθ' ἡλίου δυσμαῖς*.

abendlich 1) am Abend geschehend *ἑσπερινός* — 2) gegen Abend gelegen: s. Abend 2).

Abendluft *ἡ ἑσπερινή (πρὸς ἑσπέραν) αὔρα*.

Abendmahl 1) s. Abendessen. — 2) d. christl. *τὸ κυριακὸν (δείπνον), ἡ εὐχαριστία*.

Abendmahlzeit, s. Abendessen.

Abendröthe (-roth), dafür besitzt d. gr. Spr. k. neues Ausdr., da diese Erscheinung nicht gar nicht am Himmel sichtbar ist od. sehr flüchtig vorübergeht; unschr. *ὄρανός ἐρυθραίνουмен* *περὶ δύομενον τὸν ἡλίου*. [νύκτ]

Abends *ἑσπέρως, καθ' (πρὸς) ἑσπέραν, περὶ τὴν ἑσπέραν*.

Abendseite *τὰ πρὸς ἡλίου δύσιν (δυσμαῖς) κ. κλιμένα, τὰ ἑσπερία (μέρη)*.

Abendsonne *ὁ ἡλῖος δύομενος (καταφερόμενος)*.

Abendstern *ὁ ἑσπεριος*.

Abendstunde *ἡ ἑσπερινή ὥρα*; in den A. s. *Aben*.

Abendthau *ἡ ἑσπερινή (καθ' ἑσπέραν) ὄρεσις*.

Abendunterhaltung *ἡ ἑσπερινή (καθ' ἑσπέραν) ὁμιλία (συννοσία, διατριβή)*.

abendwärts πρὸς ἡλίον δυσμαίς (δύσιν).

Abendwind ὁ ἑσπέρου; [w. s.]
Abendzeit ἡ ἑσπερινὴ ὥρα; zur A. = am Abend
abenteuern τὸ παραδοξόν (θανάσιον, τεράστιον)
 ἔργον od. πράγμα; auch τὸ ἐκινδύνον (παράβο-
 λον) ἔργον od. πράγμα, τὸ κινδύνευμα. — A. er-
 zählen τερατεῖν, — e. A. bestehen κινδύ-
 νον κινδυνεύειν od. ἀναρρίπτειν.

abenteuerlich παράδοξος 2., θανάσιος 3., τε-
 ράστιος 1., τερατολόγος 2., ἀλλόκοτος, ἀποπος,
 παράλογος 2.; auch ἐκινδύνος u. παράβολος 2.
abenteuerlichkeit ἡ παραδοξία, ἀτοπία.
abenteuern κινδύνον ἀναρρίπτειν, ὁρμαίνειν
 ἐπὶ τεράστιᾳ (παράβολῳ) ἔργῳ.

Abenteurer ὁ ἐκινδύνων, φιλοκίνδυνος, κιν-
 δυνεύτης. — vgl. Landstreicher, Gauner.

aber 1) *conj.* **δέ** (d. schwächste advers. Partikel,
 welche sehr häufig m. e. vlg. *mên* verbunden ist
 u. nie am Anfange d. Satzes steht), **ἀλλά** (e. schärfer-
 en Gegensatz einleitend, immer als erstes Wort),
ἀλλοί (bei Einwürfen). — aber doch **ἀλλὰ μὲν**,
 aber dennoch **ἀλλὰ ὅμως**. — nun aber **ἀλλὰ δὲ**. —
 aber ... ja **ἀλλὰ γὰρ**. — 2) *adv.* wiederum **αὖτις**,
παλιν αὖτις. **αὖτις παλιν**. — tausend u. aber
 tausend **μυρίοι** 3. — glücklich u. aber glücklich
τρεσκαίριοι 2. u. 3.

aberven, Einem etw. **κληρονομεῖν τί τινας**.
abergläubig, -bisch **διδασκόμενος** 2.; ab. sein
 διδασκόμενός, διδασκόμενος ἔχειν περὶ τι.

Aberglaube ἡ δεισιδαιμονία.

aberkennen, s. absprechen.

aberklug, s. überklug.

abermalig ὁ, ἡ, τὸ **αὖτις** (παλιν), **δευτέρως** 3.
abermals παλιν, αὖτις, παλιν *αν* od. *αὖτις*, *αὖ*
 od. *αὖτις* παλιν, *δευτέρον*.

abernaten *θερίζειν* u. *Μ.* *ἐκθερίζειν* (Feldfrüch-
 te). — *ὀπωρίζειν* u. *Μ.* (Baumfrüchte), auch *τρύ-
 γαν* (bes. γ. Trauben). — d. Felder sind abgeernt-
 et *ἡσυχόμισται* ὁ οἶτος ἐκ τῶν ἀγρῶν.

abermewe, s. übereweise.

Aberwitz ἡ παράνοια, παραφροσύνη.

abersitzig *παράφρον* 2., ὁ, ἡ *παράπληξ*, -ῆγος.
 — s. sein *παράφρονεῖν*, *παράπληξ*, *παράληρεῖν*.
abessen 1) *tr.* *ἀπ.*, *ἐξ-εσθῆναι*. — 2) *intr.* *ἀπε-
 σθῆναι*, *πυεσθῆναι* *δειπνόντα*. — abgegessen ha-
 ben *ἀπὸ δείπνου γίνεσθαι*.

abfällig (v. e. Meinung) **ἐναντίος** 3. — a. über
 etw. urtheilen **ἐναντίαν γνώμην ἀποφαίνεσθαι**
περὶ τινος.

abfärben 1) d. Farbe wechseln *ἀποχραίνεισθαι*
P. — 2) d. Farbe mittheilen *συγχρῶζειν*.

abfahren 1) *tr.* a) durch Fahren abreissen od. ab-
 brechen: *ἐλάνοντα* (παρελάνοντα) *ἀπορρηγνύ-
 ναι*, *ἀποσπᾶν*, *συντριβεῖν*. b) durch Fahren ab-
 wälzen: *ἐλάνοντα* *κατατριβεῖν*. — 2) *intr.* a) weg-
 fahren: *ἀπ.*, *ἐξ-ελάνειν*, *ὁρμᾶν*, *ἐξορμᾶν*. — zu
 Schiffe *ἀπο.*, *ἐκ-πλεῖν*, auch *ἀπαίρειν* u. *ἀνάγειν*
P. b) abfahren (vom rechten Wege): *ἀπο-
 πλανεῖσθαι* (*P.*) *ἐλάνοντα*. c) abgleiten: *ἀπο-
 λίσσασθαι*. d) übr. *ἀποσφάλλεσθαι* (*P.*) *τῆς ἐλ-
 πίδος*, *ἀμαρτάνειν τῆς γνώμης*; E. abf. lassen, s.
abfertigen 3).

Abfahrt 1) eig. ἡ ἐξοδος, ὁρμή, ἐξέλασις. — zu
 Schiffe ὁ ἀπο., ἐκ-πλος, ἀναγωγή. — gew. durch
 d. unter „abfahren“ angef. Verba. — 2) übr. =
 Abgang ἡ ἀπάλλαγῃ.

Abfall 1) d. Niederfallen (s. abfallen). — des
 Wassers ἡ καταφορά. — 2) Abgang: τὸ ἀπο-
 φάσθαι, ἀπότμια; gew. durch spec. Aus-
 drücke, z. B. A. beim Schaben τὸ ἀπόξυσμα, beim
 Sägen τὸ παρόπισμα, beim Feilen τὸ ἀπορρίνη-
 μα, beim Behauen τὸ πελίκημα. — 3) v. e. Par-

tei: ἡ ἀπόστασις. — zum A. bewegen ἀφιστάναι
 τινὰ τινος od. ἀπὸ τινος. — zum A. geneigt ἀπο-
 στατικός 3., z. A. g. sein ἀποστατικῶς ἔχειν,
νεωτερίζειν. — 4) Abweichung: ἡ παράλλαξις,
παράλλαγῃ; vgl. Unterschied. — 5) Verminde-
 rung: ἡ ἐλάττωσις, τὸ ἐλάττωμα. — e. A. erleiden
ἐλαττωσθαι P.

abfallen 1) niederfallen: ἀπο., *καταπίπτειν*,
καταλίσσασθαι, *καταφέρεισθαι P.* — v. Blättern,
 Federn ἀπορρεῖν, *καταρρεῖν*. d. Fesseln fallen
 v. selbst ab αἱ πίδαὶ αὐτομάτοι περιρρέουσιν. —
 Blüten u. angesetzte Früchte a. lassen *φύνεσθαι*
 (bes. v. d. Rebe); e. Rebe dieser Art ἡ φινῆς od.
 ὁνάς ἀμπελος. — 2) abtrünnig werden: ἀφίστα-
 σθαι τινος od. ἀπὸ τινος, ἀποστατεῖν τινος; *κατα-
 λίσπειν* od. *προδιδόναι τινά*. — 3) verschieden
 sein: *διαφέρειν*, *ἐξαιλάττεσθαι* (*P.*) *τινος*. —
 4) abnehmen: *ἐλαττωσθαι P.*, *χεῖρω γίνεσθαι*,
 v. Körper *τῆχεσθαι* od. *μαραίνεισθαι P.*, auch
φθίνειν (mehr poet.). — er ist ganz abgefallen
κατέσκληεν ὅλος. — 5) sich den Hals abf.: *ἐκτρα-
 χηλίσσασθαι P.*

abfangen 1) ἀποτέμνοντα od. ἀποκλείοντα (z. B.
 τῆς ὁδοῦ) *καταλαμβάνειν*. — 2) = d. Fang gehen
ἀποσφάττειν, *ἀναιρεῖν*.

abfassen (eine Schrift) *συντιθέναι*, *συντάττε-
 σθαι*, *συγγράφειν*.

Abfassung (einer Schrift) ἡ σύνθεσις, *συγγραφή*.
abfaulen *ἀποσφύπασθαι P.* — e. Mensch, dem die
 Fusszehen abgefaulen sind *ἀποσφύπας τοὺς δα-
 κτύλους τῶν ποδῶν*.

abfaulen, das ἡ ἀπόσφψις. [ρην.]

abfeilen ἀπομαίνειν, *ἐκκορεῖν*, ἀπο., *ἐκ-καθαί-
 ρειν* ἀπορρίπτειν, ἀποκρίνειν. — durch Feilen
 glätten *πρίοντα διομαλύνειν*.

abfertigen 1) absenden: ἀποστέλλειν, ἀποπέ-
 μπειν. — m. Aufträgen entlassen: *ἐπιστεῖλναι ἅ-
 χορ* ἡ ἀποπέμπειν. — E. kurz a. *βραχεία* *διαλε-
 χθέντα* ἀποπέμπειν *τινά*. — 2) e. Arbeit, e. Ge-
 schäft: ἀπεργάζεσθαι, περαίνειν, *χορηματίζειν*.
 — 3) übr. Jmd. a.: ἐπιστομίζειν, *ἐξελέγγειν*;
 übel abgefertigt werden *κακῶς ἀπαλλάττειν*.

Abfertigung 1) ἡ ἀποπέμψις. — 2) ὁ χρηματι-
 σμός. — Gew. aber durch d. vlg. Verba.

abfinden 1) Einen ἀπαλλάττειν *τινά*, *διοικεῖν*
τὰ πρὸς τινά. — 2) sich m. Einem *διαλύεσθαι*
πρὸς τινά, *διαλλάττεσθαι* (*P.*) *τινι* od. *πρὸς*
Abfindung ἡ διαλλαγή, ἡ διαλύσις. (*τινά*.)

abfliegen ἀποπέτεσθαι.

abfließen ἀπορρ., *ἐκ.*, *καταρρ.*, *καταφέρεισθαι*

abflößen *διακομίζειν κατὰ τὸν ποταμόν*. (*P.*)

Abfluss ἡ ἀπορροή, ἡ ἀπόρροια; A. habend
ἀπόρρους 2.

abfluten ἀποχραεῖν, *διαρρεῖν*.

abfordern ἀπαιτεῖν *τινά* τι, *ἐξαιτεῖσθαι* τι *παρά*
τινος, *αἰεῖον* *τινά* τι *ἀποδιδόναι*.

Abforderung ἡ ἀπαιτήσις, τὸ ἐξαιτεῖσθαι.

abformen ἀποτυπῶν u. *Μ.*; s. abhilden.

abfragen ἐκπυνθάνεσθαι τινος; *ἀν.*, *δι-ερωτᾶν*,
ἐξετάζειν *τινά* τι.

abfressen ἀπεσθῆναι, ἀποτρώγειν, ἀποβόσκει-
 σθαι; übr. v. Unmuth u. dgl. *δακνειν*.

abfrieren, ἀποκαίεσθαι *P.*, ἀποψύγεσθαι (*P.*)
υπὸ ψύχους. — Leute, denen d. Fusszehen abge-
 froren sind *ἀποεσχηπότες ὑπὸ ψύχους τοὺς δα-
 κτύλους τῶν ποδῶν*.

abführen 1) wegführen: ἀπάγειν, ἀποφέρειν,
ἀπο., *ἐκ-κομίζειν*. — zum Tode ἀπάγειν (*τὴν ἐπὶ*
θανάτῳ). — Wasser durch e. Kanal ἀποχετεύειν.
 — Unreinigkeiten aus d. Leibe ἐξάγειν, *ἐκκρίνειν*,
υποβιβάζειν, auch *κατατείνειν* od. *υπάγειν* *τὴν κοι-
 λίαν* od. *γαστέρα*. — abführend *ὑπαγωγός* 2; abf.

Mittel τὸ ὑπάγωγόν γαστροῦ, τὸ ἐλατήριον od. ὑπὸ πλάτων. — 2) abbringen: ἀπάγειν, ἀποτρέπειν τινα τινας. — 3) = abfertigen 3) w. s.

Abführung 1) ἡ ἀπαγωγή, ἐκκομιδὴ — v. Unreinigkeiten ἡ ἐκκορισ (ὑπάγωγή τῆς κοιλίας). — 2) abführendes Mittel s. abführen 1).

abfüllen ἀπο-, μετα-χεῖν.

abfüttern 1) d. Magen, e. Gast: ἐμπιπλάναι τὴν κοιλίαν, τινα τινας. — 2) d. letzte Futter (dem Vieh) reichen: προσφέρειν τελευταίαν τὴν τροφήν τινι.

Abgabe 1) d. Abgehen: ἡ ἀπόδοσις, παράδοσις; e. Stimme ἡ ψῆφον φορά, ἡ ψηφοφορία. — 2) das was entrichtet wird: ἡ ἀποφορά (bes. Naturalabgabe); ὁ φόρος, δασμός, ἡ συνταξίς (Trihut); τὰ τέλη (Abgaben an d. Staat, bes. Zölle); ἡ εἰσφορά (ausserordentl. Vermögenssteuer). — Abgaben entrichten τελεῖν, ἀπο-, ἐπι-, ὑπο-τελεῖν φόρον, ἀποφέρειν od. ἀποδίδου δασμόν, δασμοφορεῖν; καταβάλλειν od. κατατιθέναι τέλη; χρηματα εἰσφέρειν (v. ausserordentl. A.). — A. auferlegen τάττειν od. ἐπιτιθέναι τινὶ φόρον (δασμόν), δασμολογεῖν τινα. — A. einnehmen δασμολογεῖν, ἐκτελεῖν δασμούς ἐκ od. παρά τινας. — A. zu entrichten verpflichtet ὑποτελεῖς 2., δασμοφόρος 2. — frei v. A. ἀτέλης 2., v. ausserordentl. A. ἀνείσφορος 2. — Freiheit v. A. ἡ ἀτέλεια, v. ausserordentl. A. ἡ ἀνείσφορία.

abgeben frei, s. Abgabe.

abgähren παύεσθαι ζυμούμενον (P.); übr. v. Leidenschaften ἀποχεῖν.

abgählig ἐλλείπων 3., abg. sein od. werden ἐλλείπειν, ἀπογίγνεσθαι. — v. Waaren διάθεσιν ἔχων 3. — = abgenützt κατατετριμμένος 3.

Abgang 1) das Weggehen: ἡ ἀποχώρησις, ἀπαλλαγὴ; gew. durch d. entspr. Verba. — vgl. Absatz. — 2) d. Mangel e. Sache od. d. mangelnde Sache selbst: τὸ ἐλλείπειν, ἡ ἐλλείψις; τὸ ἐλλείπον, τὸ ἐλλείμμα. — 3) Verminderung: ἡ ἐλάττωσις, τὸ μείωμα. — A. leiden an etw. ἐλαττωσθαι (P.) τι. — 4) = Abfall w. s.

abgehen 1) eig. a. weg-, übergehen: ἐκ-, παραδίδου; ἀποδίδου (bes. etw. Empfangenes od. Schuldiges). — e. Brief ἀποφέρειν. — e. Urtheil ἀποφαίνεσθαι γνώμην. — e. Amt, s. niederlegen. — seine Stimme, s. abstimmen. b) e. Theil v. etw.: μεταδίδου τινὶ τινας. c) entrichten, erlegen: ἀποφέρειν, τελεῖν, ὑποτελεῖν. — 2) übr. a) sich m. etw.: διατρέβειν ἐν od. ἐπὶ τινι, περὶ τι, ἔχειν (εἶναι) ἀμφὶ od. περὶ τι, ἀπτεσθαι od. ἀνδράπτεσθαι τινας, ἐπιτηδεύειν τι (als Geschäft betreiben). — sich m. Kleinigkeiten a. μικρολογεῖσθαι. — sich m. Einem a. = umgehen ὁμιλεῖν, προσομιλεῖν τινι, συνεῖναι τινι, συνδιατρέβειν τινὶ, χορηγεῖσθαι τινι (οἰκίᾳ, φιλικῶς u. dgl.). (u. mehr im ühllen Sinne) φύρεσθαι (P.) πρὸς τινα. b) etw. abgeben = sich dazu hergehen, sich als etw. gebrauchen lassen: γίγνεσθαι od. εἶναι ἀντὶ τινας, auch bloss εἶναι; v. Pers. auch παρέχειν ἑαυτὸν 2. B. τινι χρῆσθαι (e. Diener abg.). — du würdest e. guten Soldaten abg. εὐφυνῶς ἂν εἶχες πρὸς τὸ στρατιωτικὸν εἶναι. c) etw. Einem a.: ἐπιχρηστεῖν τινὶ u. τινὰ, καθάπτεσθαι τινας, auch milder: παρηγοῖσθαι τινι od. πρὸς τινα, παρηγοῖσθαι χρῆσθαι πρὸς τινα.

Abgebot, e. A. thun ὑπερβάλλεσθαι τὴν τιμὴν.

Abgebung, s. Abgabe 1).

abgebrochen, s. abbrechen; v. d. Rede ἀτέλης 2.

abgedroschen übr. πολυπάτητος 2., καθημαξυμένος 3., τεθρυνήμενος 3., auch ἀγοραίος 2., κοινός 3.

(Mensch) τὸ περίτριμμα.

abgefelm ἐπὶ τριπτος od. πανούργος 2.; e. a.

abgehen 1) intr. 1) weggehen: ἀπέχεσθαι (ἀπείναι), ἀποχωρεῖν, ἀπαλλάττεσθαι P. — zu Wagen od. Pferde ἀπελαύνειν, zu Schiffe ἀπο-, ἐκ-, πλεῖν, auch ἀπαίρειν, ἀνάγειν P. — v. Sachen ἀποκείμεσθαι, ἀποστέλλεσθαι, διαπείμεσθαι P. — a. lassen ἀπο-, δια-πέμνειν. — aus d. Leben, m. Tode a. ἀπαλλάττεσθαι P. (auch ἀπαλλάττειν) τοῦ ζῆνός od. τοῦ βίου, ἀποθνήσκειν. — v. d. Schule a. ἀπαλλάττεσθαι ἐκ διδασκαλίου (-λων). — sich ablösen, absondern: ἀπολύεσθαι, ἀποχωρεῖσθαι P., v. Blute od. dgl. ἀποχωρεῖν, ἐκκρίνεσθαι P. — 2) v. einer Meinung, Sitte u. dgl.: ἐξίστασθαι od. ὑφέσθαι τινας, μεθίστασθαι (τῶν τρόπων), μεταλλάττειν τὴν γνώμην, μεταπίθεσθαι P. — v. d. Meinung Jmnds. οὐχ ὁμολογεῖν τινι, διαφωνεῖν τινι. — 3) v. Waaren, s. Absatz. — 4) es geht mir etw. ab: ἐλλείπω τινας, ἀπολείπει μέ τι, ἐνδέμα (ao. P.) τινας, ἐνδεῖ μοι τινας, ἐνδύεις εἰμὶ τινας. — sich nicht a. lassen χαρίζεσθαι πάντα ἑαυτῷ (χαρ. τῇ γαστρὶ). — ἐν ἀφρόνοις βιοτεῖναι. — Einem nichts a. lassen ἐν ἀφρόνοις τρέφειν τινὰ, ἀφρόνως χορηγεῖν τινι. — es geht etw. ab ἐλλείπει τι, ἀπεστί τι. — es geht kein Heller v. Preisen ab οὐδὲ μίκρον κέρμα ἐξέστι ἀφαιρεῖσθαι τῆς τιμῆς. — 4) e. Ausgang nehmen: ἀφορμῇσθαι. — es geht schlecht für Einen ab κακῶς (οὐ χαίρων) ἀπαλλάττει τις. — II) tr. durch's Gehen abnutzen: περιτρέχοντα, περιπατόντα od. dgl. κατατρέβειν. — ich habe mich ganz abgegangen ἀπείρωνα ἤ ὅσον περιτρέχων u. dgl.

abgelzen, s. abkargen.

abgelebt 1) = verliebt. — 2) matt u. kraftlos (bes. vor Alter): ἀπαιρηκός 3. u. παρηκμακός 3. (m. d. Zusatz τὸ σώματι, ὑπὸ γήρας). — 3) = veraltet: ἀρηχαιωμένος 3., ἀρχαιοτροπος 2.

ablegen ἀφ-, δι-εστώς 3., κεχωρισμένος 3. τινας od. ἀπὸ τινας. — v. Verkehre getrennt: ἐρημος 2. u. 3.

Ablegenheit ἡ διάστασις, τὸ διάστημα; ἡ **abgeloben** ἀπένχεσθαι. [ἐρημία.]

abgemessen ἑμμετρος, σύμμετρος, εὐφύθμος 2. — s. abmessen.

abgeneigt 1) nicht wohlwollend: δυσμενής, δύονος, κακόνος 2., ἀλλοτριος 3., ἀλλοτριῶς διακειμένος 3. — Einem a. sein κακόνουν εἶναι τινι, δυσμενῶς ἔχειν τινὶ od. πρὸς τινα, δυσκόλως od. ἀλλοτριῶς ἔχειν od. διακείσθαι πρὸς τινα, ἀγδῶς ἔχειν τινὶ. — e. Sache a. sein ἀλλοτριῶς ἔχειν πρὸς τι. — Einen a. machen ἀλλοτριῶν τινα. — 2) nicht willig zu etw.: ἀρόθυμος 2.; a. sein ἀρόθυμος ἔχειν πρὸς τι, οὐ βούλεσθαι m. f. inf.

Abgeneigt 1) ἡ δυσμενεία, δύονοια, κακόνοια, ἀλλοτριότης (πρὸς τινα). — 2) τὸ ἀρόθυμον.

Abgeordneter ὁ πρεσβευτής, pl. οἱ πρέσβεις. — A. sein πρεσβεύειν u. M. — e. A. senden πρεσβεύεσθαι. [(P.) τινας.]

abgerathen ἀποπλανᾶσθαι u. ἀποσφάλλεσθαι **abgerben** οὐ δέψειν; übr. δέρειν (δαίρειν), ἐκ-δέρειν; ἀπολείπειν (τῇ μάστιγι τοῦ ναύτου).

Abgesandte, s. Gesandte.

abgeschabt, s. abschaben.

abgeschieden, s. abscheiden.

Abgeschiedenheit ἡ ἀναχώρησις, ἐρημία; vom polit. Leben ἡ ἀπραγμοσύνη.

Abgeschmack ἡ ἀσθία, δυσχέρεια; τὸ ἀσθές od. δυσχερές.

abgeschmackt 1) eig. ἥσλος 2. — 2) übr. ἀηδής 2., ψυχρός 3., ἀνεπιτήδειος 2. (v. Pers. u. Sachen); ἀλλοκοτός 2., ἀτοπος 2. (gew. v. Sachen). — ἀπειροκάλος 2. (v. Pers.); a. sein ἀπειροκαλεῖσθαι; a. reden ψυχρὰ λέγειν.

Abgeschmacktheit ἡ ἀηδία od. τὸ ἀηδέες; ἡ ψυχρότης; τὸ ἀποκονοδ. ἀλλοιοτον; ἡ ἀπειροκαλία.
Abgeschmacktheit und **Abgesondtheit**, s. Ver-
abgespannt, s. abspannen. (lassenheit).
Abgespanntheit, s. Abspannung.
abgestanden ἑωλός 2., ἔξιστός od. παρεξιστός 3.
abgestorben, s. absterben.
abgestumpft ἀμβλύς 3. (v. Pers. u. Sachen); ἀπειρωτός 3. (v. Pers.).
Abgestumpftheit ἡ ἀμβλύτης, vgl. abstumpfen.
abgetragen, s. abtragen.
abgewandt, s. abwenden.
abgewinnen, Einem etw., κρατήσαντα od. νικήσαντα λαβεῖν τι παρὰ τινος, πλεονεκτεῖν τὴν τινος. — es Einem a. πλεονεκτεῖν od. πλεόν ἔχειν τινος, κρείττεο γίνεσθαι τινος od. περιγίνεσθαι τινος. — Einem d. Vorsehung a. s. zuvorkommen. — Einem e. Lächeln γέλωτα ἐκ τινος ἐλάγεισθαι. — e. Sache Geschmack ἀποδέχεσθαι τι, ἐραστήν γίνεσθαι τινος od. περὶ τι. — keinen Geschmack a. können ἀηδώς διακρίσθαι πρὸς τι.
abgewöhnen παύειν τινὰ τινος od. τινὰ ποιοῦντά τι, ἀπειθεῖν τινὰ μὴ ποιεῖν τι, ἀποτρέπειν τινὰ τινος. — vgl. entwöhnen.
abgiessen ἀγορεύειν. — in e. and. Gefäß μετεγχεῖν. — bei e. Libation ἀποσπένδειν. — e. Figur in Wachs od. Gyps ἐκμάτειν. — in Metall τορρεῖν, χαρνεῖν.
abglänzen ἀποστρίβειν, sp. ἀπαναγάζειν.
abglätten ἐκ-, ἀπο-, λαλεῖν, ἀπο-, συν-, εἶν.
Abglanz ὁ ἀπαναγασμός u. τὸ ἀπαναγασμα (sp.).
abgleiten ἀπ-, ἐξ-, παρ-ολισθάνειν τινος. — übr. in den Gedanken ἀποπλανᾶσθαι (P.) τῆς
abglimmen, s. verglimmen. (διανοίας).
abglitschen, s. abgleiten.
abglühen 1) tr. e. Metall πυρακτοῦν; e. Wein ἀφύπειν. — 2) intr. s. verglühen.
Abgitterei ἡ εἰσβολολατρεία; A. treiben εἰσβολολατρεῖν; der A. treibt ὁ εἰσβολολατρὴς (sämmt-
Abgötter, s. Abgott. (lich bei K. S.).
abgöttisch, nur umschr., z. B. Einen a. verehren θεραπεύειν τινὰ ὡς περ θεόν, τιμᾶν τινὰ ἐξ ἰσού τοῖς θεοῖς.
Abgott, nur umschr., z. B. er ist sein A. θεραπεύειν (τιμᾶν, προσκυνεῖν) αὐτόν ὡς περ θεόν (ἐξ ἰσού τοῖς θεοῖς), χρήται αὐτὸν ὡς περ θεῶν.
abgraben 1) eig. ἀπ-, κατ-ορύττειν, ἀποσκάπτειν. — 2) durch e. Graben ableiten: ἀπ-, παρ-ορρεῖν (bes. heimlich od. auf e. unrechtmässige
Abgrabung ἡ παρορρεῖσις. (Weise).
abgrämen, sich, κατατρέχεσθαι (P.) λύπη od. ὅπο λύπης, ἐκπονεῖσθαι (P.) φροντίαν.
abgrasen ἀποβοδᾶσθαι, ἀπονέμεισθαι.
abgreifen κατατρίβειν.
abgrenzen ἀφορίζειν u. M., διορίζειν.
Abgrund τὸ βάραθρον, ἡ φάραξ. — in den A. stürzen κατακρημνίζειν, εἰς τὸ βάραθρον ἐμβάλλειν. — übr. A. der Schlechtigkeit ὁ βυθός τῆς κακότητος; A. d. Verderbens ἡ ἐξώλεια; in d. Abgrund d. V. stürzen ἐξολλύναι τινὰ. — A. v. Reichthum τὸ πλούτου βάθος.
abgucken, s. absehen.
abgunstig, s. missgünstig.
abgürten 1) d. Sattel λύνειν τὸ ἔποχον; d. Schwert λύνει τὸν τελαμών. — 2) entgürten v. s.
Abgunst, s. Missgunst.
Abguss 1) das Abgessen v. s. — 2) d. Abgossene: τὸ ἀγούσμα; im Bes. a) e. Flüssigkeit, die durch d. Uebergießen v. Wasser od. dgl. auf andere Körper erzeugt wird: τὸ ἀπόλυμα, z. B. A. v. Kalk ἀπ. τιτάνου. b) e. Form, die nach e. Modell gegossen ist: τὸ ἐκμαγεῖον, χώνευμα.

abhaaren ἀποβάλλειν τὰς τρίχας, τριχορρεῖν.
abhaben, s. abnehmen u. abbekommen.
abbacken, s. abhauen.
abhängen 1) tr. λύνειν, ἀπολύνειν. — 2) intr. a) eig. ἐξηρηθεῖν (P.) τινος od. ἐκ τινος. b) übr. ῥηθεῖσθαι ἐκ τινος, ἐξηρηθεῖσθαι τινος od. ἐκ τινος, εἶναι ὑπὸ τινι, ὑποχέριον εἶναι τινι, ἀνηρηθεῖσθαι εἰς τινι (v. Pers.); εἶναι ἐπὶ τινι, ἀνηρηθεῖσθαι od. κρείμασθαι ἐκ τινος, ἀνηρηθεῖσθαι εἰς τι, αἰωρεῖσθαι ἐν τινι, ἀνακείσθαι ἐπὶ τινι (v. Sachen). — es hängt v. mir ab κύριος εἰμὶ τινος od. m. f. inf., ἐπ' ἐμοί ἐστι m. inf. — davon hängt es nicht ab οὐ παρὰ τοῦτ' ἐστιν.
abhängig 1) eig. v. Oertern: ἐπικλινής, κατάντης, καταφερέης 2. — 2) übr. v. etw. a. (dadurch bedingt) sein εἶναι ἐκ (ἀπὸ) τινος, auch εἶναι τινος; = unterwürfig: ὑποταγμένος 3. — von sich a. machen ἑαυτοῦ od. ὅψ' ἑαυτοῦ ποιεῖσθαι, ὑποτάττειν ἑαυτῷ, ἀναρτάσθαι τινι od. τι εἰς ἑαυτόν. — sich v. Einem a. machen ἀναρτᾶν ἑαυτόν εἰς τινι, ὑποτάττειν ἑαυτόν τινι.
Abhängigkeit 1) eig. τὸ κατάντες. — 2) übr. s. abhängen, abhängig u. Unterwürfigkeit.
abhärmen, sich, s. abgrämen.
abhärten στερεοῦν u. M., καρτερόν ποιεῖν, ποιεῖν τινα ὥστε δύνασθαι καρτερεῖν; διαπονεῖν τινα od. τὸ σῶμα; ἀνδρίζειν τινὰ. — abgehärtet καρτερός u. καρτερικός 3., gegen etw. πρὸς τι. — abg. sein gegen etw. καρτερεῖν πρὸς τι, nicht abg. sein gegen etw. ἀγνυμάστος ἔχειν πρὸς τι.
Abhärtung 1) als Handlung: ἡ τοῦ σώματος ἀσκησις. — 2) als Zustand: ἡ καρτερία od. καρτερήσις.
abhäuten ἀπο-, ἐκ-, δέρειν.
Abhaltung τὸ ἀπο-, ἐκ-, δέρειν (ἡ δάρισις sp.).
abhalten 1) v. etw. entfernt halten: εἰργεῖν, ἀπειργεῖν, ἀποτρέπειν τινὰ τινος od. ἀπὸ τινος, ἀποκλίνειν, ἀμύνειν u. M., ἀμύνειν, ἀλέεσθαι, ἀπωθεῖν. — 2) v. d. Ausführung e. Sache: εἰργεῖν od. ἀπειργεῖν τινὰ (μὴ) ποιεῖν τι, ἐμποδῶν εἶναι τινι μὴ ποιεῖν τι, κωλύειν (ἀποκλύειν) τινὰ τινος od. τινὰ (μὴ) ποιεῖν τι od. τινὰ ποιοῦντα, ἐπείχειν τινὰ τινος; durch Vorstellung u. a. ἀποτρέπειν τινὰ τινος od. m. f. inf. — Einen a. = in Geschäften stören: ἀσχολῶν ποιεῖν τινα od. παρῆχεν τινα, ἀσχολίαν παρῆχεν τινὶ τοῦ m. entspr. inf. — Einen a. = machen dass er aufhört: παυεῖν τινὰ τινος od. ποιοῦντά τι. — 3) e. Versammlung, e. Verhör a.: ἐκκλησίαν, ἀνάκρισιν ποιεῖσθαι; e. Fest ἄγειν ἑορτήν. — 4) = aus-
halten v. s.
Abhaltung 1) als Handlung: ἡ κώλυσις, ἡ ἀποτροπή. — 2) d. Sache, welche abhält: τὸ κώλυμα, τὸ ἐμπόδιον od. ἐμπόδιον. — 3) als Zustand: ἡ ἀσχολία; ich habe e. A. ἀσχ. τίς ἐστὶ μοι, ἔχω (ἄγω) ἀσχολίαν.
abhandeln 1) durch Kauf, Tausch od. dgl. an sich bringen: ἀγοράζειν u. M. od. πωλεῖσθαι τι παρὰ τινος. — 2) vom Preise: ὑπαίρειν τῆς τιμῆς. — 3) v. einem geistigen Geschäft: πραγματεύεσθαι τι od. περὶ τι (περὶ τινος), διεξέρχεσθαι τι od. περὶ τινος. — 4) e. Geschäft zu Ende bringen od. fertig machen: διαπράττειν, περαίνειν, πραγματεύεσθαι.
abkommen ἀπογίνεσθαι, ἀφαινεῖσθαι P., φανῇ γίνεσθαι. — es ist etw. a. gekommen συνέτι παρῆσιν od. νᾶρχει u. dgl.
Abhandlung 1) ἡ διαπραξίς, πραγματεία. — 2) schriftliche A.: ἡ συγγραφή, ὁ λόγος, ἡ πραγματεία.
Abhang τὸ κατάντες, ὁ κρημνός, τὸ κρημνώδες.
abhängen, s. abhängen 2).

abhaspeln τολυπεύειν.

abhauen κόπτειν, ἀπο-, ἐκ-κόπτειν, τέμνειν, ἀπο-, ἐκ-τέμνειν. — es wird Einem d. Kopf abgehauen ἀποτέμνεται τινος ἡ κεφαλὴ od. ἀποτέμνεται τις τὴν κεφαλὴν. — die äussersten Theile v. etw. a. ἀκρωτηριάζειν u. M.

Abhauen, das, ἡ ἀποκοπὴ, ἀποτομή.

abheben ἀφαίρειν, ἀφαιρεῖν, ἀναιρεῖν. — s. abbrechen u. abstechen.

abhellen ἐξυγιάζεσθαι P.

abhellen ἐπαυροῦσθαι u. M., ἑκαλεῖσθαι, ἰασθαι; auch ἐπαυρῶναι, ἐπικουρεῖν u. βοηθεῖν τι.

abhellen, s. abklären.

abhetzen, s. abküssen.

abhetzen, s. abhellen 2).

abholdeln ἀπο-, συγ-ξύν, ὄκταναν.

abholden 1) etw.: ὑπακούσαντα μανθάνειν od. παραλαμβάνειν τι. — Einem etw. παρακούειν τί τινος od. παρὰ τινος. — 2) Einen: ἀνακρίνειν, ἐξετάζειν.

abhold, s. abgelenkt, 1). — dem weibl. Geschlechte u. ὁ ἀπόνυμφος u. ἀπόνυμφος 2. (sp.); besser ὁ μισογυνής.

abholen μετέροχθεσθαι τινα u. τι, ἔροχθεσθαι ἄξοντα τινα; κομίζειν u. φέρειν (im M. für sich). — Einen a. lassen μεταπέμπεσθαι τινα. — Lohn a. ἀταμνάνειν.

Abholung ἡ κομιδὴ, sonst durch d. inf. d. entspr. Verba, s. abholen.

abholzen ἐκ-, κατα-κόπτειν; ξύλα τέμνειν κατὰ abhorehen, s. abhören. [χωρίζω τι.

Abhub (v. d. Tafel) τὰ λείψανα (ὑπολείμματα) τοῦ δείπνου.

Abhülfe ἡ ἐπικουρῆσις; τὸ ἐπικουρημα od. φάρμακον, gegen etw. τινός.

abhüllen ἀποκαλύπτειν.

abhüten, s. abweiden.

abhungern λιμῶ καταπονεῖν od. κατατρυχεῖν, ἑκτρυχεῖν. — sich a. ἐκτῆκεσθαι (P.) λιμῶ. — abgehungert 1. ἀπειρηκώς od. ἐκτετριχωμένος 3.

abjagen 1) Einem etw. βιά ἀφαιρεῖσθαι τινός τι od. gew. τινά τι, ἑκαλεῖσθαι τινός τι; ἑκαρπάζειν τινί τι. — Einem Schamröthe a. ποιεῖν τινα ἐρυθραίνεσθαι (P.). — 2) Einen: καταπονεῖν, κατατρυχεῖν, z. B. δρόμῳ.

abjochen λύνειν, ὑπόλυναι.

abjiren ἀποπλανάσθαι, ἀποσπάλλεσθαι (P.), ἀφαμαρτάνειν, v. etw. τινός.

abkämpfen κενεῖν.

abkämpfen Einem etw. διαγωνιζόμενον ἀποστειρεῖν τινά τινος. — vgl. bekämpfen.

Abkäufer ὁ ὠνήτης; — s. abkaufen.

abkanzeln 1) abkündigen w. s. — 2) übr. heruntermachen w. s.

abkappen, s. abhauen.

abkargen Einem etw. γλισχρως ἔχοντα ὑφαίρεισθαι τί τινος. — sich etw. φθονεῖν ἐαυτῷ τι χαρίζεσθαι ὑπὸ γλισχροῦτος. — s. abdarben.

abkarten, s. verabreden.

abkaufen ἀποπράσσειν, ὠνεῖσθαι (ἐξωνεῖσθαι) τι παρὰ τινος. — übr. ἐξωνεῖσθαι τι, παραιτεῖσθαι (ἀπολύειν) τι χρημασί.

abkehren 1) wegwenden: ἀποστρέφειν, ἀπο-, παρα-τρέπειν. — sich v. etw. ἀποστρέφειν, P. τινός od. ἀπὸ τινος. — 2) = abgehen v. s.

abklären διυλίζειν, διηθεῖν; allg. καθαιρεῖν. — sich a. = sich aufheitern w. s.

abklauben, s. abbrechen; (im d. Zähnen) ἀπο-
abklopfen ἀπο-, ἐκ-σειεῖν. [τρώγειν.

abkniffen ἀπο-, περι-κνίζειν; das A. ἡ ἀπόνυσις.

abknicken ἀποτρυπτεῖν, ἀποκλάν, ἀποδρέπειν u. M., ἀποκαλύπτειν.

abknüpfen λύνειν, ἀπολύειν.

abkochen ἀπόζειν, ἀφίπειν. — abgekochter Trank τὸ ἀφύψημα od. ἀπόζημα.

abkömmlich, s. entbehrlich.

Abkömmling ὁ ἀπόγονος, ἑκγονος, ὁ ἀπὸ τινος (γεγονώς).

abkommen 1) = abstammen w. s. — 2) sich entfernen v. etw.: ἀποπλανάσθαι (P.) τινος, ἀποσπάλλεσθαι (P.) τινος, ἔξω od. πόρρω γίνεσθαι τινος, ἐκπίπτειν (τῆς οδοῦ); in d. Rede v. etw. ἐκπίπτειν τινός; v. e. Meinung od. Gewohnheit ἐξίστασθαι od. ἀφίστασθαι τινος, προῖσθαι τι. — 3) = sich los machen; a. können σχολῇν ἔχειν (ἄγειν, σχολή ἐστ μοι). — nicht a. können ἀσχολίαν ἔχειν u. od. ἄγειν. — 4) ausser Gebrauch kommen, s. veralten.

Abkommen, das, s. Vergleich. — e. A. mit Einem treffen συναλλάττειν τινί, ὁμολογεῖν τι, συντάττεσθαι πρὸς τινα.

abkratzen 1) tr. ἀπο-, περι-ψῆν, ἀποξείν. — durch Kratzen absondern: ἀποκνίζειν, ἀποκναίειν.

— 2) intr. = abziehen w. s.

abkriegen δέχεσθαι, ἀποδέχεσθαι, φέρεσθαι; er hat es brav abgekriegt ὅτ χαίρων ἀπήλλαξεν.

abkühlen ἀνα-, ἀπο-, κατα-ψύγειν. — ganz a. περιψύγειν. — d. Luft kühlt sich ab ἀποψύχεται P. — abkühlend ἀποψυκτικός 3. — ganz abgekühlt περιψυκτός 2.

Abkühlung ἡ ἀναψυχή, ἡ ἀπο-, κατά-ψυξις.

abkummern, s. verkummern; sich a. vgl. abgrämen.

abkündigen 1) etw. was man angekündigt od. versprochen hat: ἀγορεύειν. — 2) verkünden: ἀναγορεύειν, ἀνακηρύττειν, ἀναγγέλλειν.

Abkündigung ἡ ἀνακήρυξις od. besser τὸ ἀνακηρύττειν (als Handlung), τὸ ἀνακηρυχθέν (als Ereigniss).

abkürzen 1) v. d. Dauer: συν-, ἐπι-τέμνειν, συντέλλειν. — d. Rede συντέμνειν ο. συντέλλειν λόγον, auch δια βραχυτέρων εἰπεῖν; um d. Rede abzukürzen ὡς συνελόντι εἰπεῖν. — 2) im Raume, z. B. beim Schreiben βραχυτέροις χρῆσθαι τοῖς γραμμασί, γραφεῖν συντέλλοντα τὰ γραμματα od. δια συντόμων τῶν γραμμάτων, δια σημείων γραφεῖν. — e. Wort durch Ausstossung e. Vokales verkürzen. — abgekürzt σύντομος 2., συνεσταλμένος 3., auch βραχυτέρος 3.

Abkürzung ἡ συντομία; ἡ συστολή; ἡ συγκοπή. vgl. abkürzen. — Besser aber durch d. entspr. Verba.

abküssen καταφιλεῖν. — das A. τὸ καταφίλημα
Abkunft τὸ γένος (ἡ γενεά). — v. guter A. sein γονεῶν ἀγαθῶν od. ἐξ ἀγαθῶν εἶναι. — Jmds. A. ausmitteln γενεαλογεῖν τινα.

abladen ἀποκενᾶζειν, ἀποσάττειν; e. Schiff ἀποφορτίζεισθαι.

ablagern, s. absondern.

ablassen 1) das Ablassen; ohne A., s. unablässig. — 2) im kirchl. Sinne ἡ συγγνώμη.

ablassen 1) tr. a) Flüssigkeiten: ἀφίπειν, s. ab-leiten. b) überlassen: παρα-, συγ-χωρεῖν, παρα-δίδοναι; käuflich ἀποδίδοσθαι. c) v. Preise etw. a. ἀνίεναι (ῥημι) τῆς τιμῆς, ἑλάττω τίθεσθαι τὴν τιμὴν. — 2) intr. a) v. etw. abstehe: ἀφ-ὑφ-ίστασθαι τινος, ἀφ-, ἐξ-ίστασθαι τινος, παύεσθαι od. ἀποπαύεσθαι τινος od. ποιοῦντά τι, ἀνί-ναι (ῥημι) ποιοῦντά τι; λήγειν τινός, ἀποτρί-πεσθαι (P.) τινός; φεύγειν τι, ἔαν τι. b) = nachlassen w. s.

Ablativ, etwa ἡ ἀφαιρετική (πτῶσις).

ablauben, s. abblatten.

ablauern Einen od. etw. τηρεῖν, ἐπι-, παρα- τη-

ρίτη, φυλάττειν. — e. Gelegenheit ἐφ' ὅδρουεν od. ἐφορῶν τοῖς καιροῖς, καιροφυλακεῖν.

Ablauf 1) d. Wassers: ἡ ἀπορροή, ἀπόρροια. — 2) übt. v. d. Zeit: ἡ ἐξοδος, τὸ τέλος. — dem A. nahe sein ἐν ἐξόδῳ εἶναι. — mit A. d. Jahres τελειώσας τοῦ ἔτους; nach A. d. J. ἐξελθὺς τοῦ ἔτους. — vor A. des Wallenstillstandes πρὶν ἐξελθῆναι (ἐξελθὺς) τὰς σπονδίας.

ablaufen 1) intr. a) v. Wasser: ἀπορρεῖν; καταρρεῖν, καταφέρειν P. b) v. d. Zeit: ἐξ-, περι-, παρ-εἶναι (ἐργεσθαι); abgelaufen sein ἐξῆλθεν. — vgl. Ablauf. — c) e. Ausgang haben: αποβαίνειν, προχωρεῖν. — wie wird d. Sache ablaufen? πῶς ἀποβήσεται τὸ πράγμα; τί γενήσεται ἐκ τούτων; τί πεισόμεθα; — es läuft etw. für mich gut (schlecht) ἀβ εὖ od. καίρων (κακῶς) ἀπαλλάττω. — 2) tr. a) durch Laufen abnutzen: τρέχοντα κατατρέχειν; d. Hufe τὰς ὁπλάς ὑποτρέφειν. — sich d. Füße a. τοῦς δυνάσιν ἀποσποδίζειν. — sich a. ἀποκαμῖνειν od. ἀκαγορεύειν τρέχοντα, καταπονεῖσθαι (P.) δρόμῳ. — b) Einem etw. a. φθάνειν od. προσφθάνειν τινὰ λαβόντα τι, προκαταλαμβάνειν τι. — d. Weg a. προλαμβάνειν. — d. Vortheil a. πλεονεκτην τινος.

ablässchen παρακοῦναι (τι παρὰ τινος); s. ab-
Ablieben, s. Tod. (merken)

ablecken ἀπο-, περι-, δια-λείχειν, ἀπολάπτειν.

abliden ἀπο-, ἐκ-δέρειν (auch übt. δέρειν).

ableeren, s. entleeren.

ablegen, 1) weg- od. niederlegen: ἀποτίθεσθαι (für immer), κατατίθεσθαι (für e. Zeit); v. Kleidern: ἀπο-, ἐκ-δύεσθαι (ἀπο-, ἐκ-δύναι); v. e. Last ἀποσπινάσθαι. ἀποφορτίζεσθαι. — übt. e. Ansicht, Gewohnheit u. dgl. ἀπο-, κατατίθεσθαι, ἐξιστάσθαι τινος, ἀπαλλάττεσθαι (P.) τινος, ἀφίστημι u. ἀποβάλλεσθαι τι. — e. Meinung μεταγινώσκειν, μετανοεῖν. — 2) darlegen (verrichten): ἐπιδεικνύσθαι, ἀποφαίνεσθαι u. bes. häufig ποιεῖσθαι; e. Probe ἐπιδείκναι ἐπιδικνύσαι (u. M.), ἐπιδείκναι ποιεῖσθαι τινος, vgl. Bekenntniß, Beweis, Eid, Rechnung. — 3) Reiser, Pflanzen, s. absenken. — 4) abnehmen, **Ableger**, s. Absenker. [versagen w. s. **ablegen** 1) ἡ ἀπό-, κατά-θεσις; v. Kleidern ἡ ἀπό-, ἐκ-δοσις. — 2) ἡ ἐπίδειξις; e. Rechnung ὁ λογισμός, ἀπολογισμός, αἱ ἐνθυναί.

ablehnen 1) wegnehmen: ἀπο-, παρ-, μετα-, ἐκ-κλίνειν. — 2) übt. v. sich abweisen: ἀπο-, δια-λύεσθαι, ἀπο-, παρ-, δια-κρούεσθαι, ἀπωθεῖσθαι; ἀπειπεῖν, ἀρνεῖσθαι DP. — höflich ausschlagen: παραιτεῖσθαι.

Ablehnung 1) τὸ ἀπο-, παρ-ακλίνειν u. dgl., s. abnehmen. — 2) ἡ διάκρουσις, διάλυσις, παρὰ-
ableihen, s. abborgen. [τρεῖσι.

ableisten ἀποδιδόναι. — vgl. Eid.

ableiten 1) weggleiten: ὀρεγεῖν, ἀπ-, παρ-, ἐξ-ορεγεῖν (durch e. Kanal). — ἀπάγειν, παρ-, ἐκ-τρέπειν, ἐκβάλλειν (anders wohin); e. Krankheitsstoff ἀντισπᾶν (e. ableitendes Mittel τὸ ἀντισπαστικὸν βοήθημα). — vgl. abführen. — übt. v. etw. abbringen s. abbringen 2). — 2) herleiten: ἄγειν ἐκ (ἀπὸ) τινος; sein Geschlecht ἀνάγειν od. ἀνατελεῖν (τὸ γένος) v. Jmd. εἰς τινα; übt. ἀναφέρειν εἰς τι, αἰτιάσθαι, ἡγεῖσθαι τι αἰτιον εἶναι. — e. Wort ἐνυμολογεῖν τι ἐκ τινος, παρονομαζειν, παρῆγεν παρὰ τι. — abgeleitet παρώνυμος, παρωνύμιος 2.

Ableitung 1) ἡ ὀρεξις, ἡ ὀρεγέτις, ἡ ἀπο-, ἐκ-τροπή; τὸ ἀντίσπασμα; übt. ἡ παραγωγή (vgl. ableiten). — 2) e. Wortes: ἡ παραγωγή, παρονομασία, παρωνύμια, ἐνυμολογία.

Ableitungsgraben ὁ ὀρετός ἡ διώρυξ, νγος.

ablenken 1) tr. ἀποστρέφειν, ἀποκλίνειν, ἀπο-, ἐκ-, παρ-τρέπειν, παράγειν (letztere auch = verführen). — d. Gespräch παρατρέπον τὸν λόγον, ἀπαρτάν τὸν λ. τινός. — d. Geist ἀπάγειν τὴν γνώμην ἀπὸ τινος. — 2) intr. ἀποστρέφεσθαι u. s. w. im P., auch ἀποκάμπτειν, ἀποκλίνειν. [ablenken.

Ablenkung ἡ ἐκ-, παρ-τροπή, παραγωγή; s. **ablennen** μαρθάνειν τι παρὰ τινος, παραλαμβάνειν τι ἀπὸ τινος.

ablesen 1) abplücken u. sammeln: ἀπο-, ἀνα-, συ-λέγειν, ἀποδρέπεσθαι. — 2) vorlesen: ἀναγινώσκειν, ἀναλέγεσθαι.

Ablesen, das, ἡ ἀνάγνωσις; gew. durch d. Verba.

ableugnen, s. leugnen.

Ableugnung, s. Leugnen.

abbliesern παρα-, ἀπο-διδόναι; φέρειν, ἀποφέρειν, ἀπάγειν (wzu man verpflichtet ist). — εἰσφέρειν (v. Abgaben). — ἀποπέμπειν (einsenden).

Abblieserung ἡ παρά-, ἀπό-δοσις; ἡ ἀποφορά (sonst durch d. Verba).

abbliegen 1) entfernt sein: ἀπέχειν, ἀπείναι, διεστάναι, κεχωρισθαι P., v. etw. τινός. — 2) e. Zeit lang liegen: χρόνον τινὰ κεῖσθαι. — d. Wein muss abl. τὸν οἶνον δεῖ καθαρόν od. διαυγὴ γενέσθαι; e. alter, abgelegener Wein σατρός οἶνος.

— 3) durch Liegen abnutzen: κείμενον ἐκ-, κατα-τρέβειν.

abblisten δόλω ὑφαιρεῖσθαι τί τινος.

ablocken ἐξάγειν τινός τι; προάγειν τινα εἰς τι
abblockern ἐκ-, παρ-λύειν. [od. m. inf.

abblöschon 1) glühendes Eisen: ἀπο-, ἀνα-ψύχειν; vgl. löschen. — 2) e. Schuld: ἐξαλείφειν (u. M.) τὸ ὄφλημα.

abblösen 1) losmachen: λύειν, ἐκ-, ἀπο-λύειν. — e. Glied v. Körper ἀποτίμνειν. — sich a. (v. Gliedern) ἀναπλεῖν. — 2) an Jmds. Stelle treten: διαδέχεσθαι τινι, διάδοχον γίγνεσθαι τινος. — sich ablösend diaдох, κατά διαδοχὴν, ἐκ διαδοχῆς (ἀλλήλοις).

Abblösung 1) ἡ λύσις, ἀπόλυσις; ἡ ἀποτομή (v. Gliedern: das sich Ablösen ἡ ἀνάπλευσις). — 2) διαδοχή. — d. ablösenden Soldaten: ἡ διαδοχή, οἱ διαδοχοί. [τινι.

abblöhnen ἀποδιδόναι, ἀπο-, ἐκ-τίνειν μισθόν

abmachen 1) losmachen w. s. — 2) beendigen: διακρῖναι u. M., περᾶναι, ἀποτελεῖν, ἀπ-, κατ-εργάζεσθαι. — abgemachte Sachen τὰ ἐργασμένα. — das ist nun abgemacht τοῦτο μὲν οὖν ἀπὸ πηλακαί. — 3) m. Einem etw. = übereinkommen: συντίθεσθαι τι u. od. πρὸς τινα περὶ τινος, ὁμολογεῖν od. συνομολογεῖν τι. — Geschäfte m. Einem a. χρηματίζειν πρὸς τινα od. **abmählen** θερρίζειν, ἀπο-, ἐκ-θερρίζειν. [τινί.

Abmählen, das, ὁ θεριμμός.

abmagern ἰσχνάινεσθαι, ἀπ-, κατ-ἰσχνάινεσθαι P., καταλεπτύνεσθαι P.; abgemagert sein κατεσκηνηναι (τὸ σῶμα); vgl. abzehren. [rung.

Abmagerung durch d. entspr. Verba; vgl. Abzeh-
abmahnen παραινεῖν τι u. μὴ ποιεῖν τι, παρακλίνειν τι u. μὴ π. τι, οὐκ εἶν τινα π. τι, ἀποτρέπειν τινα τινος od. μὴ m. inf., auch ἐναντιοῦσθαι (DP.) τι u. ποιεῖν τι. [τροπή.

Abmahnung ἡ παραινέσις (μὴ ποιεῖν τι), ἡ ἀπο-
abmalen ἀπεικάζειν, ἀποσχωραφεῖν, auch bloss

Abmalen, das ἡ ἀπεικασία. [γραφέναι.

abmarken, **Abmarkung**, s. abgrenzen, Ab-
grenzung.

Abmarschieren ἀποκομιδὴ, ἡ ἄφοδος, ἐξοδος.

abmarschieren ἀποκορνεσθαι (DP.), ἀπέρχεσθαι, ἀποχωρεῖν; ἀπάγειν, ἀπαλρεῖν.

abmarten, s. abquälen.

abmatten καταπονείν. — abgemattet κατάπονος 2, ἀπειρηκώς 3; a. werden καταπονεῖσθαι P., κάμνειν, ἀποκάμνειν, a. sein ἀπειρηκέναι.

Abmattung ὁ κάματος, κόπος.

abmellen ἀποτέμνειν od. ἀποκόπτειν τῷ ἔγκοπῃ, ἀποκόλλειν.

abmergeln ἀπισχνάειν, ἐκμαραίνειν, ἐκτρώειν, κατασκελετεύειν. — abgemergelt ἐκτετραχωμένος, κατασκελετευμένος 3.

abmerken ἐνορᾶν τινί τι od. ἐν τινί τι, καταγινώσκειν τινός τι; = lernen προσέχοντα μάθαιεν τι.

abmessen 1) genau messen: μετρεῖν, ἀνά, ἐκ, δια-μετρεῖν. — 2) etw. nach etw.: συμμετρεῖν u. M., ὁυθμίζειν. — abgemessen σύμμετρος, ἔμμετρος 2. — ühtr. beurtheilen (etw. nach etw.): μετρεῖσθαι od. ἀναμετρεῖσθαι τίς πρὸς τι, σταθμᾶσθαι τίς τι u. πρὸς τι, τεκμαίρεσθαι τίς τι u. ἀπὸ (ἐκ) τίνος u. πρὸς τι.

Abmessung ἡ μέτροσις, ἡ ἀνά-, συμ-μέτροσις.

abmiethen μισθουοῦσθαι τι παρὰ τίνος.

Abmiether ὁ μισθουόμενος (μισθωσάμενος).

Abmietbung ἡ μίσθωσις.

abmüden, s. abmatten, ermüden.

abmühen κάταπονείν, ταλαιπωρεῖν. — sich a. καταπονέσθαι P., ταλαιπωρεῖσθαι P. u. ταλαιπωρεῖν, κάμνειν, πόνους od. πράγματα ἔχειν.

abmüssigen, sich, e. Augenblick σχολήν τινα παρέχειν od. κατασκευάζειν ἑαυτῷ; ebenso „sich abmüssigen.“

abnagen ἀπο-, περι-, κατα-τρώγειν. — v. etw. παρατρώγειν. — bildl. (d. Herz) δάκνειν, auch ἐσθίειν.

Abnahme 1) d. Abnehmen, s. d. f. W. — 2) Verringerung: ἡ ἐλάττωσις, μείωσις; d. Körpers ἡ φθίσις; d. Auges ἡ ἀμβλυωπία. — A. erleiden μειοῦσθαι, ἐλαττοῦσθαι P. — 3) v. Waaren, s. Absatz.

abnehmen 1) tr. a) weg-, herunternehmen: καθ-, ἀφ-, περι-αίρειν u. M. — Früchte ἀπολέγειν, ἀποδρέπεσθαι. — e. Glied ἀποτέμνειν, ἀποκόπτειν. — e. Siegel, d. Bart, s. Siegel, Bart. b) gewaltsam nehmen, entreißen: ἀφαιρεῖσθαι τινά τι od. τινός τι, ἔλκειν τίς τι, ἀποστρεῖν τινά τινος od. τινά τι. — Kleider u. Rüstung ἐκδύειν τινά τι, σὺλάν, ἀποσὺλάν. — Einem etw. durch List a. ὑφαίρεισθαι τινός τι. c) übernehmen: λαμβάνειν, παρα-, ἀπο-λαμβάνειν, δεχέσθαι, ἀπο-, παρα-δεχέσθαι. — ühtr. e. Rechnung, Eid, s. d. betr. Subst. — Waaren a. = kaufen ἀνείσθαι τι παρὰ τίνος. d) urtheilen, schliessen, erkennen, s. d. betr. Verba. — 2) intr. verringert werden: ἐλαττοῦσθαι, μειοῦσθαι P. — v. Zuständen παύεσθαι, ἀποπαύεσθαι, λήγειν, λωφάν, auch χαλάν. — v. Körper μαραινέσθαι u. ἐκμαραίνεσθαι P., παρακμᾶζειν; meine Kraft nimmt ab ἀσθενέστερος γίγνομαι. — a. so dass e. Mangel entsteht: ἐπι-, ἀπο-, ἐκ-, ὑπο-λείπειν. — d. Mond nimmt ab (b. e. Mondesfinsterniss) ἡ σελήνη ἐκλείπει, sonst ἡ σελήνη ἀπολείπει (φθίνει); b. abnehmendem Monde μηνὸς φθίνοντος.

Abnehmen, das, 1) Wegnehmen: ἡ ἀφ-, καθ-αίρεσις; e. Gliedes ἡ ἀποτομή. — 2) Uebernahme ἡ ἀπο-, ἐκ-δοχή. — 3) Verminderung: ἡ ἐλάττωσις, μείωσις; d. Mondes ἡ ἐκ-, ἀπό-λειψις. — vgl. Abnahme u. abnehmen.

Abnehmer ὁ δεχόμενος, παραλαμβάνων (s. abnehmen). — vgl. Käufer.

Abneigung (Widerwille) ἡ δυσ-, κακό-νοια, ἀνέχθεια. — A. gegen etw. haben δυσχεραίνειν τι od. περὶ τι, δυσκόλως ἔχειν πρὸς τι, gegen Einen δυσκόλως ἔχειν πρὸς τινά, δύσνον εἶναι τινί, — es erweckt etw. A. δι' ἀνέχθειας γίγνε-

ται τι, ἀνέχθειαν ἔχει od. φέρει τι. — m. A. πρὸ ἀνέχθειας.

abnuthigen, s. abzwängen.

abnorm ἀλλόκοτος 2., ὁ, ἡ, τὸ παρὰ φύσιν.

Abnormität τὸ ἀλλόκοτον.

abnutzen ἀπο-, κατα-τρίβειν, ἐκτρώειν; καταχρῆσθαι τινι. — abgenutzt κατατετριμμένος 3 a. Kleid ὁ τρίβων, ἄνος (dem. τὸ τριβῶνιον) ühtr. v. Aeusserungen καθήμαξευμένος, τεθροῦ.

Abnutzen, das, ἡ ἀποτριβή. [λημένος]

abordnen, s. absenden.

abortieren, Abortus, s. Fehlgeburt.

abpachten, s. abmiethen.

abpacken, s. abladen.

abpassen, s. ablauern.

abpeitschen, s. durchpeitschen.

abplücken ἀποδρέπειν u. M., ἀπολέγειν.

abplatzen ἀπορρηγνύσθαι P.

abpochen ἀποκόπτειν, ἀποσείειν.

abpolleren, s. abglätten.

abprägen ἀποτυπῶν.

abprallen ἀπᾶλλεσθαι (ἀπὸ τίνος), ἀποπάλλεσθαι.

Abprallen, das, ἡ ἀφαλσις, ὁ ἀποκαλμός. [F]

abpressen ἐπιέζειν. — Einem Geld ἐκβιάζεσθαι τινι od. ἐκπράττειν τινά ἀργύριον.

abprügeln, s. durchprügeln.

abputzen ἀπο-, ἐκ-καθαίρειν.

abquälen ἀποκνᾶειν, ἀποκνήν, ταλαιπωρεῖν. — sich a. ἀγωνιᾶν, ἀδηνουεῖν.

abräumen ἀν-, ἀφ-αίρειν, ἐκ-, ἀπο-σκευάζειν, κενῶν, ἐκκενῶν.

abraspeln τῷ ξυστήρῃ ἀποεῖν; s. abfeilen.

abrathen, s. abmahnen.

Abrathen, das, s. Abmahnung.

abrechnen 1) abziehen (in d. Rechng.): ὑφαίρειν, ἀφαιρεῖν. — 2) m. Jmd.: διαλογίζεσθαι πρὸς τινά, Abrechnung ὁ διαλογισμός; s. abrechnen 2).

Abrede 1) ἡ συνθήκη, ὁμολογία. — A. m. Einem nehmen συντίθεσθαι τινι (πρὸς τινά), τάττεσθαι πρὸς τινά od. περὶ τίνος, ὁμολογεῖν τινι m. inf. — d. A. gemäss ἐκ τῶν ὁμολογηθέντων, κατὰ τὴν ὁμολογίαν. — 2) in A. stellen = leugnen: ἀρνεῖσθαι DP., ἔξαρρον εἶναι od. γίγνεσθαι; widersprechen ἀντιλέγειν, ἐναντιοῦσθαι ao. P.

abreden, s. verabreden.

abreiben 1) wegreiben: ἀπο-, ἐκ-, περι-τρίβειν. — z. Reinigung: σμῆν, σμῆγειν (ἀποσμήγειν), ἀποψῆν, ψῆγειν. — 2) durch Reiben abnutzen: κατα-, ἐπι-τρίβειν, ἀποθλίβειν.

Abreiben, das, ἡ ἀποτριβή, σμῆξις.

Abreise 1) ἡ ἐξοδος, ἀπάλλαξις, auch ἡ ὁρμή. — zu Wasser ὁ πλοῦς, ἐκ-, ἀπό-πλους, ἡ ἀναγωγή. — Häufig durch Verba, z. B. vor d. A. πρὶν ἀπείθειν, auf d. A. ἀπαίρων ἤδη, sich zur A. anschicken παρασκευάζεσθαι ὡς ἀπύοντα.

abreisen ἀπ-, ἐξ-ίεναι (ἐρχεσθαι), ἐκπορεύεσθαι DP., ἀπᾶλλεσθαι P., ἀφαιρεῖν, ὁρμᾶν. — zu Wasser ἀπο-, ἐκ-πλεῖν, ἀνάγεσθαι (M. u. P.). — abgereist sein ὀλγεσθαι.

abreissen 1) tr. a) durch Reissen trennen: ἀπορρηγνύναι, ἀπο-, περι-σπᾶν, ἀφαιρεῖν. — Zweite od. Blätter ἀπο-, περι-κλᾶν. b) niederreißen: καθ-, ἀν-αίρειν. c) v. Kleidern: ἀβνῆν; abgerissen = völlig heruntergekommen γάκος ἡδὴ γεγεννημένος 3. d) e. Abriss entwerfen, s. Abriss. — 2) intr. ἀπορρηγνύσθαι P.

Abreissen, das, ὁ ἀποσπασμός, ἡ ἀπόρρηξις, περίκλασις; ἡ καθάρσις; ἡ κατατριψις. — s. abreissen.

abreannen (δρόμῳ) ἀπο-, περι-κόπτειν.

abrichten παιδεύειν, διδάσκειν, κατασκευάζειν τινά m. inf. — v. Thieren: τιθασεύειν, auch δαμά-

ζεν. — e. junges Pferd *πλωδαμνείν*. — e. Hund *ἐπιτηδεύειν* πρὸς τι.

Abrichten, das, ἡ παιδεία, αἰδένους, τιθάσεια, *αβρίδεν ἀπο*, ἐκ-λεπίζειν. [τιθάσενους.]

abrinuen καταρρεῖν, καταφέρεισθαι P.

Abriß ἡ δια-, υπο-γραφῆ, γραφῆ, οικιαγραφία. — e. A. v. etw. entwerfen δια-, υπο-γραφῆν τι.

abrollen αἷν-, ἐξ-ελλίττειν; vgl. herabrollen.

abrudern ταῖς κώπαις (τὴν ναῦν) ἀπείλυνειν.

abrücken 1) *tr.* wegrücken: ἀπο-μετα-κινεῖν, ἀπο-μετα-τιθέναι. — 2) *intr.* abziehen, s. abziehen 2).

abrufen 1) laut rufen: βοᾶν, ἀναβοᾶν. — 2) weg-rufen: ἀπο-, ἐκ-καλεῖν. — nach e. and. Orte μετα-καλεῖν, μεταπέμπεισθαι. — zurück rufen ἀνα-αβρύνειν, μεταρρύνειν (auch übr.). [καλεῖν.]

abrupfen ἀποκνίζειν; Federn, Haare ἀπο-, περι-αβᾶβελαι τῷ ἔξαιρει ἀποκόπτειν. [τίλλειν.]

absagen ἀποποιεῖν.

absagen ἀπαγορεύειν, ἀποφάναι (αἰ. ἀπειπεῖν), gew. m. f. *inf.* u. *μῆ*; auch ἀρνεῖσθαι DP, — durch e. Herold ἀποκηρύττειν. — e. Besuch a. lassen ἵσθιν μὴ παραίσεσθαι od. ἔξιν πρὸς τινα.

— e. abgesagter Feind ὁ ἐχθιστος, ὁ ἀδιאלλακτος ἐχθρός. — e. abg. Feind v. etw., v. Einem sein *μισοῖν* τι od. τινα εἰς τὰ ἔσχατα.

absatteln ἀποσυνεάζειν, ἀποσάττειν, auch ἀφαι-ρεῖν τὸ ἑφιπικνόν. — v. Pferde: den Reiter a. ἐκ-τραχηλίζειν (τὸν ἐπιβάτην).

Absatz 1) Stelle, wo etw. absetzt od. abbricht: ἡ ἐγκοπή, τὸ κῶλον (Glieder). — am Halme τὸ γόνυ, αὐτός, ἡ διαφύη. — an e. Mauer τὸ διειλημμένον τοῦ τείχους. — Absätze an d. Schuhen τὰ τῶν ὑποδημάτων ἱχνη. — Schuhe m. Absätzen ὑψηλά υποδήματα. — übr. Ruhepunkt: ἡ ἀναπαυσις, πᾶν, ἀνάπαυλα. — e. A. machen πᾶν λαβ-βεῖν, ἀναπαύεσθαι. — Ruhepunkt im Satze ἡ ἀπόδοσις κώλον, περιόδον (dagegen κῶλον Glied e. Periode). — e. Absatz in der Rede machen δια-λαβᾶναι λέγοντα. — 2) Verkauf: ἡ πρᾶσις, διάπραξις, διάθεσις. — A. finden διάθεσιν ἔχειν, διαπρᾶσσεσθαι P. (v. Waaren), ἔχειν ὅποι διαθεσθῆαι (v. Verkäufer). — guten A. finden πολλὰ πικρᾶσκειν (v. Verkäufer), ὠνής εἶναι πολλούς (auch v. Waaren). — Mangel an A. ἡ ἀπρωσία. — 3) was sich bei e. Flüssigkeit absetzt, Bodensatz: τὸ ὑπόστημα, ἡ ὑπόστασις, ἡ ὑπο-στάμνη. — im Bes. h. Wasser ἡ ἰλύς, ὕος, b. Weine ἡ τρυβί, ὕγος, b. Oele ἡ ἀμόρη, b. d. Milch ὁ ὀρός, b. Blute ὁ ἰχώρ, ὥρος.

abscess τὸ ἀπόστημα, ἡ ἀπόστασις.

abschaben ἀποξείν. — (Käse) ἀποκναιεῖν. — ab-geschabt κατα-, περι-τετριμμένος 3. — abg. Kleid s. abnutzen.

abschallen ἀπο-, ἐκ-λεπίζειν, ἀπο-, ἐκ-λέπειν, *φλοεῖν* (Bäume). — das Abgeschälte τὸ ἀπό-λεμμα, ἀπολέπισμα. [ἀποτιμάσθαι.]

abschätzen τιμᾶν u. M. — sich (*sibi*) a. lassen **abschätzig** = geringer an Werth, verworfen. — a. werden ἐλαττούσθαι P. τὴν τιμὴν od. τὴν ἀξίαν. — e. a. Meinung v. etw. hegen, a. über etw. urtheilen: παρ' ὀλίγον od. παρ' οὐδὲν ποι.

Absehtzung ἡ τίμησις, ἀποτίμησις; [εἰσθᾶν τι.]

abschäumen ἀπαντλεῖν τὸν ἀφρόν (ἀπαφρό-ζειν sp.).

abschaffen a) v. Einrichtungen: λύνειν, καταλύνειν, ἀναιρεῖν (ἀνυρύν, ἀθετεῖν sp.); auch ἀποτι-θῆναι u. M. b) entlassen w. s. c) nicht mehr behalten, v. Besitzthümern: ἀποδίδοσθαι (ver-kaufen), οὐκέτι τρέφειν (v. Thieren).

abschaffung a) ἡ κατάλυσις, ἀναιρέσις (ἀνυρ-ωσις, ἀθετησις sp.). b) ἡ ἀπόδοσις; vgl. Entlas-sung u. abschallen.

abschattieren οικιαγραφεῖν.

Absehtzung ἡ οικιαγραφία.

abschaum, s. Auswurf 2) b).

abscheeren ἀποξυρεῖν, ἀποκτείνειν (Schafe ἀπο-πτείνειν); sich absch. lassen M.

abscheiden, s. scheiden u. sterben; abgeschie-den ὑποεκχωρησῶς 3., ἔρημος 2. — die Abge-schiedenen s. todt.

Abscheiden, das, 1) Scheidung. — 2) *excessus*: ἡ ἀπάλλαγξ; vgl. Tod.

Abscheu ἡ βδελυγμία; Gegenstand d. A.: τὸ στυ-γνμα. — A. vor etw. haben, s. verabscheuen.

abscheuern περιπλύνειν, περισμήν.

abscheulich βδελυρός 3., αἰσχρός 3. (v. Pers. u. Sachen). — μαρὸς 3., μυσαρὸς 3. (v. Pers.).

Abscheulichkeit a) als Eigenschaft: ἡ βδελυρία, τὸ αἰσχρὸν; ἡ μαριὰ, b) abscheuliche Handlg.: τὸ αἰσχρὸν (μαρὸν, ἀνόσιον) ἔργον.

abschlecken ἀφίεναι, ἀποπείπειν, ἀποστέλλειν; διαπείπειν an verschiedene Orte. — ἀπο-, ἐξαπο-στέλλειν v. Heeren u. Flotten, ebenso ἐκπείπειν (vgl. Kolonie).

Abschlecken ἡ ἀποπομπή, ἀποστολή, ἐκπεμψις od. durch d. entspr. Verha.

Abschied 1) Entfernung: ἡ ἀπάλλαγξ, ἀποχώρησις. — A. vom Leben ἡ ἀπάλλαγξ τοῦ ζῆν, vgl. Tod. — A. v. Einem nehmen δεξιόμενον od. ἀσπασ-μενον ἀπαλλάττεσθαι (P.) τινος, ἀσπάζεσθαι τινα, für immer προσειπεῖν τινα τὰ νοστατα. — 2) Entlassung: ἡ ἄφεσις, ἀποπομπή, ἀποπέμψις. Einem d. A. geben ἀποπείπειν τινα. — d. A. nehmen, v. Soldaten: ἀποστρατεύεσθαι, ἐξίστα-σθαι τῆς στρατείας, v. Beamten: ἐξίστασθαι τῆς ἀρχῆς, ἀπειπεῖν τὴν ἀρχήν. — e. Sache d. A. ge-ben ἀφίεσθαι τί, χαίρειν ἔαν τι, ἀποκαύεσθαι τιος.

Abschiedsaudienz ἡ πρὸ τοῦ ἀπελθεῖν ἐντευξις.

Abschiedsbesuch, s. d. vhg. W. — Einem e. A. machen, s. Abschied (v. Einem nehmen).

Abschiedsfest, -schmaus ἡ πρὸ τοῦ ἀπελθεῖν ἐστίασις.

abschliessen 1) *tr.* a) e. Geschoss: ἀφίεναι, ἀπο-τοξεύειν, βάλλειν. b) wegschliessen: βάλλοντα od. τοξεύοντα ἀποκόπτειν, ἀφαιρεῖν. — 2) *intr.* καταφέρεισθαι P. — v. Farben άλλοχερεῖν, δια-φθερίζεισθαι P.

Abschliessen, das, ἡ ἄφεσις, βολή.

abschliffen ἀπο-, ἐκ-πέλειν, ἀν-, ἔξαν-άγεσθαι M. u. P., ἀναγωγὴν ποιεῖσθαι.

abschildern, s. abbilden, schildern.

abschinden ἀπο-, ἀνα-, ἐκ-δέρειν.

abschirren, s. abjochen.

abschlachten σφάττειν, ἀπο-, κατα-σφάττειν.

Abschlagung ἡ σφαγή.

abschlägig; a. Antwort ἡ ἀρνησις, ἑξάρνησις; ἡ ἀπότευξις (Misslingen). — e. a. Antw. v. Jmd. bekommen ἀπαρκετεῖν od. ἀνυχεῖν παρά τινος, ἀποτυχάνειν τινός, ἀπαρκεῖν ἀπαλλάττεσθαι P. — e. a. A. geben ἀπαρκεῖν ἀποπείπειν τινα.

Abschlag 1) ἡ μείσωσις, ἐλάττωσις (bes. e. Preises). — 2) auf A. bezahlen προκαταβάλλειν τι τῆς τι-μῆς u. dgl. — Zahlung auf A. ἡ προκαταβολή, ὁ ἀρραβῶν, ὄρος.

abschlagen 1) *tr.* a) wegschlagen: ἀποκρούειν, ἀποκόπτειν, ἀποπέμνειν; e. Gezelt u. dgl. καθ-αιρεῖν, καταβάλλειν. b) zurückschlagen w. s.; vgl. auch „Sturm“. c) e. Fluss, s. ableiten; sein Wasser, s. pissen. d) e. Ei, s. quirlen. e) versa-gen: ἀρνεῖσθαι, ἀπαρνεῖσθαι DP., ἀπαγορεύειν, ἀποφάναι, ἀνανεῖναι. — ich werde dir nichts a. οὐκ ἀντιχέωσις παρ' ἐμοῦ οὐδὲν ὥν ἂν βούλῃ. — 2) *intr.* a) v. Wege a.: ἐκτρέπεσθαι, παρεκτρέ-

πεσθαι τῆς οδοῦ. — zur Seite fliegen; παραφέρεισθαι *P. b*) vermindert werden: μειοῦσθαι, ἐλαττοῦσθαι *P.* — d. Getreide hat abgeschlagen ἐπανήκει οἱ σίτος (ἐλάττωτος παλῆται).

abschleifen, eig. τῇ ἀκόνῃ ὑφ-, περι-αίρειν, λαίανειν. — abgeschliffen (übtr.) κομψός 3.

abschleudern σπενδονάει od. allg. ἀφίεναι.

abschliessen 1) verschliessen w. s. — sich a. v. d. Welt ἐξίστασθαι τὰν ἀνθρωπίνων σπονδασμάτων. — 2) z. Ende bringen: ἀποτελεῖν, ἀπεργάζεσθαι, περαίνειν, συμπεραίνειν, διακροάτειν u. M., τέλος ἐπιτιθέναι τινί. — Vgl. Rechnung.

abschlürfen ἀπορροφείν. [Vertrag u. dgl.]

Abschluss τὸ τέλος, τὸ πέρας. — e. Rechnung ἡ τῶν λογισμῶν συγκεφαλαιώσις. — e. Bündnisses αἱ σπονδαί. — z. A. bringen, s. abschliessen 2).

— z. A. kommen τέλος od. πέρας λαμβάνειν.

abschmeicheln κολακίζοντα od. θωπεύοντα λαμβάνειν τι παρά τινος.

abschmelzen 1) tr. ἀπο-, περι-τήκειν. — v. Metallen: χωνεύοντα λύνειν od. ἀπολύνειν. — 2) intr. durch d. *P.* d. ylg. Verba.

abschmutzen ἀναχωρῶνται.

abschnellen εἰς τὰ λύνειν.

abschneiden 1) eig. ἀποτέμνειν, περιτέμνειν, τέμνειν, τέμνοντα ἀφαιρεῖν, auch bloss ἀφαιρεῖν, περιαιρεῖν (vgl. abhauen). — d. Spitze, oben a. ἀκοροτομεῖν. — d. Nägel συντρίβειν u. ἀποσυντρίβειν. — d. Extremitäten ἀκρωτηριάζειν.

— Einem d. Kehle a. ἐκτέμνειν τινά λαργύνα τινος, ἀποσπάρτειν τινά. — vgl. scheeren. — 2) übr.

Einen v. etw.: ἀπο-, δια-κλείειν τινά τινος od. ἀπὸ τινος, ἀπείργειν τινά τινος. — d. Feinde ἀπολαμβάνειν, ἀποτέμνειν, ὑπότεμνειν. — d. Zufuhr περικόπτειν ἀγοράς. — Einem d. Hoffnung ὑπότεμνειν τὰς ἐλπίδας τινί, d. Gelegenheit u. dgl. ἀφαιρεῖν u. ἀφαιρεῖσθαι τινά τι (τινός τι).

— vgl. entziehen u. benehmen 1).

Abschneiden, das, ἡ τομῇ, ἀποτομή; übr. ἡ ἀποκλείσις, ἀπόληψις, auch ἀφαίρεσις.

abschnellen 1) tr. ἀποπάλλειν, ἀποσπενδονάει, ἀφίεναι. — 2) intr. durch d. *P.*

Abschnitt ἡ τομῇ, ἀποτομή, τὸ τμήμα, ἔκτμημα. — in d. Zeit ἡ περίοδος, — in d. Rede τὸ κῶλον, ἡ περίοδος, in e. Schrift τὸ κεφάλαιον, ἡ περίοχη.

abschnitzen ἀπομιμνεῖν.

abschnüren λύνειν.

abschöpfen ἀπαντλεῖν, ἀπαρύνειν, vgl. abschäumen; übr. sein Wissen ist bloss oben abgeschöpft ἐπιπόλαος ἡ παιδεία αὐτοῦ.

abschrecken ἐκφοβεῖν, ἐκπλήττειν. Einen v. etw. φόβῳ ἀποτρέπειν τινά τινος. — sich a. lassen ἐκφοβεῖσθαι, ἐκπλήττεσθαι, δυσωπεῖσθαι *P.*, φόβῳ ἀποτρέπεσθαι (*P.*) τινος. — **abschreckend** φοβερός 3. — des a. Beispiels wegen strafen: ἀποτροπὴς ἔνεκα κολάζειν.

abschreiben 1) etw. od. v. etw.: ἀπο-, ἐκ-, μετα-γράφειν. — 2) e. Schuld: ἀπογράφειν. — 3) durch e. Schreiben absagen: γράφειν od. ἐπιστέλλειν μὴ m. inf. — 4) durch Schreiben abnutzen: γράφοντα κατατρίβειν. — 5) sich a. = durch Schreiben müde werden: γράφοντα ἀποκάμνειν od. ἀπαγορεύειν.

Abschreiber, durch d. *part.* s. abschreiben 1). — v. Büchern zur Vervielfältig. od. Herausgabe ὁ βιβλιογράφος.

abschreien 1) schreiend hersagen: βοῶντα καταλέγειν. — 2) sich müde schreien: βοῶντα ἀποκάμνειν od. ἀπαγορεύειν.

abschreiten 1) absteigen, w. s. — 2) m. Schritten abmessen: βηματίζειν, βήμασιν ἀναμετρεῖν u. M.

Abschrift τὸ ἀντίγραφον, ἀπόγραφον (ἡ ἀντι-,

μετα-γραφὴ sp.). — e. A. v. etw. nehmen ἀντιγραφά (immer pl.) τινος λαμβάνειν od. ποιεῖσθαι; s. abschreiben 1).

abschüssig κατάντης, πρηνής, καταφερής (sz. καταφορής), ἐπικλινής 2. auch ἀπόρροτος 2. — sehr a. ἀπό-, κατά-κρημνός, κρημνώδης, ἀπότι μος 2. — a. Richtung τὸ καταντῆς.

abschütteln ἀπο-, κατα-στειν; d. Reiter (u. Pferde) ἀποσεισάσθαι, ἀποκρούεσθαι, ἐκτραχίλλειν. — d. Staub σοβεῖν τὴν κόνην. — Obst ἀποκρούειν. — übr. Tadel, Vorwürfe u. dgl. von sich a. ἀποσεισάσθαι od. ἀποτρίβειν.

abschütten ἀπο-, δια-, κατα-, προ-χεῖν.

abschuppen ἀπολεπίζειν.

Abschuss 1) d. Wassers: ἡ φορὰ, καταφορὰ. — 2) abschüssiger Ort: τὸ καταντῆς, ὁ κρημνός, τὸ κρημνώδες.

abschwächen (e. Ausdruck) συστέλλειν.

abschwären ἔλκει φθειρεσθαι *P.*

abschwätzen παρατείνοντα λαμβάνειν τι παρά τινος od. ἐξάγειν τί τινος.

abschwefeln διαθειοῦν.

Abschweif, s. Abschwweifung.

abschweifen πλανᾶσθαι, ἀποπλανᾶσθαι *P.* (τινός od. ἀπὸ τινος); ἐκ-, παρεκ-βαίνειν; ἐκ-παρα-τρέπεσθαι. — zu etw. a. ἐκβαίνειν ἐπὶ τι — v. d. Rede ἐκβόλην τοῦ λόγου ποιεῖσθαι, ἐξ τῆς ὑποθέσεως τοῖς λόγοις χρῆσθαι, παρεκβαίνειν τῆς ἐξηγήσεως. — v. Ziele a. ἐξω δρόμον φέρεσθαι *P.*, auch ἀφικνασάμεναι.

Abschwweifung ἡ πλάνη, ἀποπλάνησις; ἡ παρὶς βασις; ἡ ἐκ-, παρα-τροπή; ἡ ἐκβολή, παρεκβολή.

abschwemmen, s. abspülen.

abschwören 1) eidlich ablegen: ἀπ-, ἐξ-ορκνεῖν u. M. m. acc., inf. m. μὴ od. folg. ὡς οὐ; auch δίδονταί m. f. inf. u. μὴ. — 2) sich eidlich v. etw. lossagen: ἐπομόσαντα ἀπειπεῖν.

Abschwören, das, **Abschwörung** ἡ ἐξορκασία; ἡ ἀπωκασία (sp.).

abseign, s. abschiffen. — das **Abseign** ὁ ἀπό-, ἐκ-πλοῦς, ἡ ἀναγωγή.

absiehen 1) wegschlen: ἀφορᾶν; gew. übr. οὐκ ἔχειν λόγον τινός, παρῆναι (ἔφη) od. ἐνέ τι — abgesehen davon ἀνεν αὐ. χωρὶς τούτου, abse. dav. dass χωρὶς τοῦ m. inf. — 2) übersehen a) eig. καθορᾶν, ἐκτινεῖσθαι τοῖς ὅμμασι od. ὁρᾶν. b) übr. α) einsehen, begreifen: κατ-, συν-ιδεῖν, μανθάνειν, γινώσκειν, auch παρακολοῦσθαι τινί. β) es vorauf a.: ἐπ-, προσ-έχειν τινί, σκοπεῖν τι od. ὅπως m. ind. fut., ἐπινοεῖν τι. — dies ist auf mich abgesehen τούτο πρὸς ὁ. ἐπ' ἐμὲ τείνει. γ) abblauen, abpassen: ἐπι-, παρα-τρεῖν. — 3) durch Zusehen v. Einem lernen: ὁρᾶν od. προσέχοντα μανθάνειν τι παρά τινος. — ich thue alles was ich Einem an d. Augen abse. kann πάντα πράττω οἷς ἂν χαριεῖσθαι τινί υπο-λαμβάνω.

absiehen, das, ἡ ἐπίνοια. — sein A. auf etw. haben ἔχειν τινί od. m. inf., σκοπεῖν τι od. ὅπως m. ind. fut. — vgl. Absicht.

absiehn ἀπ-, δι-ηθεῖν.

absiehn ἀπιδεῖν.

absenden, **Absendung**, s. abschicken, Abschie- (ckung).

absengen ἀφείναι.

absenken μωσχεύειν, ἀποφντεῖν.

Absenken, das, ἡ μωσχεύσις, μωσχεία, ἀποφντεία.

Absenker τὸ μωσχεύμα, ἡ παραφνεία, -δός, — durch A. fortpflanzen, s. absenken; Fortpflanzung durch A. ἡ ἀποφντεία.

absetzen 1) tr. 1) eig. nieder-, wegsetzen: ἀπο-, κατα-τιθέναι u. M. — vom Pferde: d. Reiter, s. abschütteln. — Jmd. aus e. Schiffe an einem Orte

αποβιβάζειν τινά. — v. phys. Stoffen = ausschneiden: *ἐκκρίνειν.* — v. Kindern = d. Mutterbrust entziehen *ἀπογαλακτίζειν.* — sich a. = abstufen, w. s. — 2) *ὑβρίν.* a) v. e. Antle: *(κατα-)κρίνειν τινα ἀρχῆς* od. *ἀρχοντα;* *κατα-κρίνειν* od. *ἀπαλλάττειν τινα ἀρχῆς.* b) verkaufen: *ἐκτεταλάν, διατίθεσθαι, ἀποδίδοσθαι.* — es lässt sich etw. nicht a. *ἀπατόν ἐστὶ τι, ἀπαράσι γίγνεται τινος.* — II) intr. abbrechen, aufhören: *παύεσθαι, ἀνα-, διανα-παύεσθαι, λήγειν m. part.; διαλαβάνειν, διαλείπειν.* — ohne abzusetzen *οὐ παύσας* od. *διαλείπων, ἀδιαλείπτως* 3. s. Zug.

absetzen, das, Absetzung *ἡ ἀπόθεσις, κατάθεσις.* — ὁ ἀποβιβασμός (aus e. Schiffe an's Land) sp. — e. Kindes ὁ ἀπογαλακτισμός. — v. e. Amte ἡ κατάπαυσις. — d. Abbrechen *ἡ παύλα, ἀνάπαυλα.*

Ablicht 1) *εὐχῆ.* d. innere Streben nach e. Zwecke: *ἡ βουλή, βούλησις (Wille); ἡ προαίρεσις* (d. sich Vornehmen) *ἡ δianoia, ἐπινοία, γνώμη* (d. leitende Gedanke) *ἡ περιβολή* (Zweck, z. B. τοῦ λόγου). — Häufig durch entspr. Verba: in welcher A. thust du dies? *τί βουλόμενος* od. *διανοούμενος* τοῦτο ποιεῖς; meine A. geht dahin . . . *τοῦτο σκοπῶ* od. *παράττω ὅπως m. ind. fut.;* e. A. haben od. fassen *βούλεσθαι, ἐπινοεῖν, προαιρεῖσθαι.* — ich thue etw. m. A. *ποιῶ τι βουλόμενός τι, ἐπι-τινι, ἐκ προαίρεσός σου.* od. *προνοίας, ἐπιτηδές,* in dieser A. *ταύτῃ τῇ δianoia, τοῦτο βουλόμενος* od. *διανοούμενος*, in der A. damit . . . *διὰ τοῦτο ἔγω.* — ohne A. *ἐκῆ, ἄλλως.* — in guter A. *ἀπὸ καλῆς γνώμης,* in böser A. *κακὴν τὴν ἐπινοάν,* aus böser A. *ἐξ ἐπιβουλῆς.* — böse A. gegen Jmd. *ἔχον κακὸν ἐπινοεῖν τινι, ἐπιβουλεῖν τινί.* — A. auf etw. haben *στοχαζέσθαι τινος, ἐπιθυμεῖν τινος,* auch *ἐπιβουλεῖν τινί* (im schlimmen Sinne). — 2) *obj.* das, was man beabsichtigt: ὁ σκοπός, τὸ τέλος, τὸ βουλόμενον od. *ἐπινοούμενον.* — er hat e. besondere A. dabei *ἰδίαν τὴν δια-φίειν αὐτῷ.* — ich erreiche meine A. bei Jmd. *τηγάνω ὡς βούλομαι παρά τινος, προχωρεῖ τί μοι ἀπὸ τινος.* — 3) in A. auf, s. Hinsicht.

absichtlich *ἐκούσιος, προαιρετός* 3. (v. Handlgen), *ἰκόν, οὐσα, ὄν* (v. Pers.). — *adv.* *ἐπιτηδές, ἐξε-κτιηδές, ἐκ προαίρεσός, ἐκ προνοίας, ἐκ προ-θέσεως, ἀπὸ γνώμης* od. *γνώμῃ, ἐκούσιως, προ-αίρετως.*

absichtslos 1) ohne Willen: *ἀκούσιος* 2. (v. Handlungen), *ἄκων, οὐσα, ὄν* (v. Pers.). — 2) ohne Zweck: *μάταιος, εἰκαστός* 3. — *adv.* *μάτην, ἐκῆ.*

abschieden *ἀφένειν, ἀποξύνειν.* — abgesotten *ἐφθός* od. *ἐφθός* 3. *ἡ ἐφθός* 2.

absinken *ἄδειν.* **Absinkung**, durch d. part. d. entspr. Verb., z. B. unter A. des Pāan vorrücken *τὸν παῖνα* (*ἐκ κίνδυνος* προΐεναι).

absitzen 1) v. Pferde: *καταβαίνειν ἀπ' ἵππου.* — a. lassen *καταβιβάζειν ἀπ' ἵππου.* — 2) e. Strafe abs.: *τὸν νόμῳ ταχθέντα χρόνον ἐν δε-σμοῖς εἶναι.*

absolut 1) an u. für sich: *καθ' ἑαυτόν.* — *τήν, -τό, αὐτός καθ' ἑαυτόν,* auch bloss *αὐτός* 3. — das A. *τὰ ἀπολιτόμενα.* — das a. Sein *τὸ ὄντως εἶναι.* — *adv.* *ἀποτόμως* (*ἀπολύτως* sp.). — 2) rein u. vollkommen: *ἄκαρτος* u. *ἐλικρινής* 2., z. B. *δικαιοσύνη; αὐτοτελής* 2., *ἄπλοος* 3. — a. Macht u. Gewalt *δυναμὶς κυρία.* — a. Macht über etw. haben *κύριον εἶναι τινος, αὐτοκράτορα εἶναι τινος* od. *περὶ τινος* od. m. f. inf. — *adv.* *παν-τίως, ἁπλῶς.* — 3) unbedingt: *αὐτοτελής, ἀνυ-πόθετος, ἀντάρχος* 2., *ἄπλοος* 3.

absolventlich 1) abgesondert, eigenthümlich, selbstsam, w. s. — 2) hervorragend, ausserlesen: *ἐξαιρετός, ἐκκριτός, ἐκκρηπής* 2., *δεινός* 3. —

adv. *χωρίς, ἰδίᾳ* (opp. *δημοσίᾳ*); *διαφερόντως, μάλιστα, πρὸ πάντων.*

absondern 1) eig. *χωρίζειν, ἀπο-, δια-χωρίζειν, ἀφο-ρίζειν* u. *M., διστανάι, διαγεννᾶναι, εἰω. v. etw. τί τινος* od. *ἀπὸ τινος.* — sich a. *χωρίζεσθαι* P. — abgesondert *κεχωρισμένος* 3.; *adv.* *χωρίς.* — 2) *ὑβρίν.* *ἀπο-, δια-, ἐκ-κρίνειν; διατελλέναι.* — sich a. *ἀποκρίνεσθαι* P. — abgesondert *ἐκκριτός* 2.

Absonderung ὁ χωρισμός, ὁ διαχωρισμός. — ἡ διάστασις, *διάξενξις.* — ἡ ἀπόκρισις, *διακρισις.* — A. d. Galle *ἡ χολῆς ἀποκάθαρσις.*

absorgen, sich, *κατατρίχεσθαι* (P.) *φροντίζοντα* od. *μεριμνῶντα.*

absplänst *ἀλλοτρίος* 3. — a. machen v. Einem *ἀλλοτριῶν τινα τινος* (τινὰ τινος), *ἀπαλλοτριῶν τινα τινος* od. *τινα πρὸς τινα; ἀριστάναι τινα τινος.*

abspalten *ἀποσχίζειν.* — das A. ἡ ἀπόσχισις. — das Abgespaltene *τὸ ἀποσχισμα.*

abspannen 1) eig. a) aus d. Joche spannen: *λύειν, ὑπολύειν.* b) d. Spannung aufheben: *χαλᾶν, ἀνα-, ἐπι-χαλᾶν, ἀν-, παρ-ίεναι* (ἴημι). — abge- spannt *ἀν-, παρ-εμένος* 3., *ἀνετός* 2. — 2) *ὑβρίν.* a) schlaff od. malt machen: *καταπονεῖν, παρα-τείνειν* u. *ἀνιάν* (v. Geiste). — abgespannt wer- den u. sein: neben d. P.: *κάμνειν, ἀποκάμνειν, ἀπαγορεύειν, ἀπαιρηγμέναι.* — abgespannt *κατα-πονηθείς* 3., *κατάπονος* u. *κατάκοπος* 2.; *κα-μῶν* 3. u. *ἀπαιρηγός* 3. (auch v. Geiste). b) den Geist a. = Erholung gewähren: *ἀνιέναι* (ἴημι); *ῥεστώνην παρέχειν* od. *παρὰσκευάζειν τῇ ψυχῇ.*

Abspannung 1) a) *ἡ λύσις, ὑπόλυσις.* b) *ἡ χαλα-σις, ἀνεσις.* — 2) *ὑβρίν.* a) ἡ ἀτονία, ὁ κόπος. b) *ἡ ἀνεσις, ῥεστώνη.*

abspeisen 1) intr. *ἀποδειπνεῖν.* — abgespeist ha- ben *ἀπὸ δείπνου γίγνεσθαι.* — 2) tr. a) eig. *ἐστιάειν, σιτίζειν τινα, δείπνον παρέχειν τινί.* b) *ὑβρίν.* *ἐστιάειν τινα τινος, βουκολεῖν τινα τινος, z. B. κενεῖς ἐλπίαι,* wofür man auch sagen kann *κενάς ἐλπίδας προφαίνειν τινί.* — sich m. etw. abspl. lassen *ἀγαπᾶν* od. *στέργειν* τι u. *τινί.*

absperren *ἐργεῖν, περιεργεῖν;* (durch e. Schei- dewand) *φράττειν, περιφράττειν;* (durch e. Mauer) *ἀπο-, δια-τειρίζειν.* — s. einsperren. — **Absperrung** ἡ ἀποτερίξις, ὁ ἀποτερισμός. — **Absperrungsmauer** τὸ ἀπο-, δια-τειγμα.

abspiegeln *κατοπτρίζειν, ἀποκατα-, ἐμφαίνειν.* — sich a. *κατοπτρίζεσθαι, ἀποκατα-, ἐμ-φαίνε-σθαι* (ao. P.) *ἐν τινι.* — **Abspiegelung** ἡ ἐμ-φασις.

abspinnen τὸ νῆμα πληροῦν od. *περαλίνειν.* — *ὑβρίν.* *ἐξυφαίνειν;* sich a. *διεκπεραλίσθαι* P.

abspitzen 1) zuspitzen: *ἀποξύνειν.* — 2) d. Haare a.: *τάς τρίχας ἄκρας ἀποτμήνειν.*

absprechen 1) Einem etw. a) durch e. Urtheil etw. entziehen: *κρίνοντα (τῇ κρίσει) ἀφαίρειν* (od. *M.*) *τινός τι, ἀποκρίνειν τινα τινος, γιγνώ-σκειν μὴ εἶναι τί τινος.* — Einem d. Leben a. *κατα-γινώσκειν* od. *καταφύριζεσθαι τινος θάνατον* (vom Richter; hingegen v. Arzte: *οὐ φάναι τὸν νοσοῦντα ἀποφύριζεσθαι τὸν θάνατον*). b) *ὑβρίν.* verneinen, dass Jmd. e. Eigenschaft besitze: *οὐ φάναι τινα εἶναι τινα* od. *ἔχειν τι* od. *μετέ-χειν (μετεληφέναι) τινός.* — 2) absol. keck ur- theilen: *θρασείως ἀποφάνεσθαι τὴν γνώμην, ἀπανθαδίζεσθαι* (*ἀπανθαδίζεσθαι* sp.). — **Ab- sprechend, absprechend** *ἀπανθαδίζομενος* 3., *αὐθάδης* 2., *θρασύς* 3., ὁ ἀλαζών, — *όνος* (v. Pers.); *θρασύς, ἀλαζονικός* 3. (v. Sachen).

absprengen 1) tr. *ἀποκόπτειν, ἀπαρηγγύσαι.* — 2) intr. *δρόμῳ ἀπελάνειν.*

abspringen 1) herabspringen: *κατα-, ἀπο-πηδᾶν,*

ἀφάλλεσθαι τινος, καθάλλεσθαι ἀπό τινος. — 2) zurückspringen: ἀφάλλεσθαι; ἀποπάλλεσθαι *P.* — 3) sich plötzlich v. etw. trennen: ἀπορηγνύσθαι, λύεσθαι *P.*; ὕβρ. schnell v. etw. ablassen: ἀπορηγνύειν od. ἀφίστασθαι τινος, προδίδοναι τινα, ἐξαίφνης ἀλλοιούσθαι (*P.*) τὴν γνώμην od. μεταπίπτειν τῇ γνώμῃ. — vgl. abschweifen.

Absprung ἡ ἀποπήδησις. — ὕβρ. ἡ ἀπόστασις, ἀλλοίωσις, ἀποκλίνωσις.

abspülen 1) abwaschen: ἀπο-, ἐκ-, κατα-πλύνειν. — 2) wegsülen (v. Wasser): ἀπο-, ὑπο-κλύειν.

— **Abspülung** ἡ κατάπλυνσις; ἀποκλίνωσις. [*vos.*]

abstählen τὴν ἐποῦσαν κόριν ἀποσείειν ἀπὸ τι-
abstammen γεγονέναι od. γένος ἔχειν ἐκ τινος (im nächsten Gliede), ἀπὸ τινος (im entfernten), auch γεγονέναι τινός. — *v. WW.* = abgeleitet sein, s. ableiten.

Abstammung τὸ γένος, ἡ γενεά, auch ἡ γένεσις.

Abstand 1) im Raume: τὸ διάστημα, ἡ ἀπόστασις, διάστασις. — *e. A.* bilden = abstehen 1). — vgl. Entfernung. — 2) im Wesen: ἡ διαφορά. — vgl. Unterschied.

abstatten ἀπο-, ἐκ-τίνειν, ἀποδιδόναι. — Dank a., s. Dank. — Einem e. Gruss v. Jmd. a. χαίρειν κελύειν τινα παρὰ τινος. — Bericht a. ἀπαγγέλλειν, e. Gesandtschaftsbericht ἀποπρᾶβεῖν. — e. Glückwunsch a. συγχαίρειν od. συνηδέσθαι (*P.*) τὴν ἐπὶ τινι, seltener τινὶ τινος. — e. Besuch a. ἐντυγχάνειν τινί, ἐντευξίν τινι od. πρὸς τινα ποιεῖσθαι.

Abstattung ἡ ἀπόδοσις, ἔκτισις; d. Dankes ἡ χάριτος ὁμολογία od. ἀπόδοσις, s. Dank. — e. Berichtes, Besuches ἡ ἀπαγγελία, ἐντευξίς.

abstechen 1) *tr. a*) durch Stechen absondern: ἀποτμήνειν. *b*) Thiere: σφατίνειν, ἀποσφατίνειν. — 2) intr. merklich verschieden sein: πολὺ διαφέρειν τινός, ἐκ-, δια-πρέπειν. — **abstechend**, s. verschieden.

Abstecher ἡ ἐκτροπή, παρεκτροπή. — *e. A.* machen ἐκτρέπεσθαι, παρεκτρέπεσθαι.

abstecken ὀρίζειν, ἀφ-, δι-ορίζειν. — ein Lager στρατοπεδεύειν (gew. *M.*), καταστρατοπεδεύειν (*u. M.*), στρατοπεδον ποιεῖσθαι. — **Absteckung** (*e. Lagers*) ἡ στρατοπεδεύσις od. στρατοπεδεία.

abstechen 1) *v. etw.* entfernt sein: ἀπέχειν τινός, διέχειν τινός u. ἀπὸ τινός, κεχωρῆσθαι τινός, ἀφίστασθαι τινός, ἀφ-, δι-εστάναι τινός, ἀποστα-
τεῖν τινος. — auch dem Wesen nach entfernt od. verschieden sein: ἀποστατεῖν τινός, γιν. aber διαφέρειν τινός. — 2) ablassen v. etw.: ἀφίστασθαι od. ἀφίσταμαι τινός, παύεσθαι od. ἀποπαύεσθαι τινός od. ποιοῦντά τι, ἀποτρέφεσθαι od. παραχωρεῖν τινος, εἶν τι. — vorher (vor der Zeit) a. προαφίστασθαι. — *v. seiner Meinung a. μεταγινώσκειν, ἄλλην γνώμην ἔλκεσθαι.* — *v. seinem Rechte a. τὸν ἑαυτοῦ δικαίον ὑπέρεσθαι.* — 3) verderben, z. B. abgestandener Wein οἶνος ἑλιστάμενος od. ἑξοστῆκός; *v. Fischen:* ἀπονήγισθαι *P.*, ἀποθνήσκειν. [*ρεῖσθαι* τινός τι]

abstechen ἐκ-, ὑπεκ-, παρα-κλέπειν τινί τι, ὑφαι-
absteigen 1) herab-, aussteigen: καταβαίνειν (ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἐκ τοῦ ἄρματος), ἀποβαίνειν (ἐκ τῆς νεώς). — a. lassen κατα-, ἐκ-βιβάζειν. — in absteigender Linie κάτω τὸ γένος. — 2) bei Jmd. einkelnen: καταλύειν παρὰ τινι, κατάγεσθαι παρὰ τινι, ὡς τινα od. εἰς πανδοκεῖον u. dgl.

Absteigen, das, 1) ἡ καταβάσις, ἀπόβασις. — 2) ἡ κατάλυσις, καταγωγή.

Absteigequartier ἡ καταγωγή, τὸ καταγώγιον, -γεῖον (τὸ ξενοδοχεῖον, τὸ κατάλυμα *sp.*).

abstellen καταλύειν, καταπαύειν, *sp.* ἀθετεῖν.

— **Abstellung** ἡ κατάλυσις, κατάπαυσις, *sp.* ἀθέτησις.

absterben ἀπο-, ἐκ-θνήσκειν. — *v. Gliedern d. Körpers, Pflanzen u. dgl.* ἀπομαραίνεσθαι, ἀπονεκροῦσθαι *P.*, vor Alter a. ἀπογηράσκειν, durch kalten Brand ἀποσκακελίζειν; ὕβρ. φθίρεσθαι, διαφθίρεσθαι *P.* — einer Sache a. χαίρειν εἶν τι od. χαίρειν λέγειν τινί; der Welt a. ἐξίστασθαι τὸν ἀνθρωπίνον ἔργων τε καὶ σπουδασμάτων u. ἄ. — **Absterben**, das, ἡ ἀπομάρτυσις ἀπονεκρωσις, ἀποσφαιεῖσις, ὁ ἀποσφαιεῖσμός

absteuern, s. abseeln. [*ῥῥῥῥ. ἡ φθορά.*]

abstimmen 1) seine Stimme abgeben: ψηφίζεσθαι, διαψηφίζεσθαι, τὴν ψήφον φέρειν, ἀνα-, δια-φέρειν, θέσθαι (m. Stimmsteinen); χειροτονεῖν (m. Aufhebung d. Hände). — *E. a.* lassen ψήφον ἔπαγειν od. δίδοναι τινί (περὶ τινός). — *e. Versammlung a.* lassen ὅπως ἐτω. ἐπιψηφίζειν (εἰς τὴν ἐκκλησίαν) τι, τὴν ψήφον (τὴν διαψηφίαν) προτιθέναι od. τὴν ψήφον ἐμβάλλειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν περὶ τινός. — 2) nicht zusammenstimmen: διαφωνεῖν, ἀφρίκειν.

Abstimmung ἡ ψήφος, διαψηφίσις (ψηφοφορία); ἡ χειροτονία, δια-, ἐπι-χειροτονία. — *e. tw.* zur A. bringen ἐμβάλλειν ψήφον περὶ τινός. — durch A. genehmigen ἐπιψηφίζεσθαι, ἐπιχειροτονεῖν, durch A. verwerfen ἀποψηφίζεσθαι, ἀποχειροτονεῖν.

abstossen 1) *tr. a*) wegstossen: ἀπωθεῖν, παρωθεῖν *u. M.* — abstossend (*v. Pers.*) δυνεῦμβολος, δυνέντενκτος 2., χαλεπός 3. *b*) durch e. Stoss abbrechen: ἀποκρούειν; durch e. St. beschädigen προσκρούοντα ἀπο-, περι-τρίβειν. — 2) intr. v. Schiffenden: ἀπαίρειν, ἀνάγεισθαι (*M. u. P.*).

abstract νοητός 3. — *adv.* καθ' ἑαυτό od. αὐτό καθ' ἑαυτό. — a. Begriff ἡ ἰδέα.

Abstraction ἡ θεωρία, αφαιρέσις. — gleich „abstracter Begriff“ ἡ ἰδέα. [*ἡ κόλασις, τὸ κώλωμα.*]

abstrafen κολάζειν, τιμωρεῖσθαι. — **Abstrafung**

abstrahieren 1) θεωρεῖν τι καθ' ἑαυτό (αὐτό καθ' ἑαυτό), ἐν νῷ λαμβάνειν. — 2) *v. etw.* = abheben.

abstreichen ἀπομάττειν (auch: m. d. Streichholze, z. B. χοίτινα), ἀποσφίχειν, ἀπο-, περι-ψῆν. — ἀποστελεγγίζειν (m. d. Striegel). — *s.* streichen.

abstreifen ἀπο-, περι-σπᾶν, ἀφ-, περι-αιρεῖσθαι.

— d. Laub ἀποφυλλίζειν, φυλλολογεῖν. — Rinde od. Schale ἀπολοπίζειν, ἀπολεπίζειν. — d. Haut ἀπο-, ἐκ-δέρειν; sich die Haut a. (*v. Schlangen*) ἐκ-, ἀπο-δύεσθαι τὸ γῆρας. — d. Zügel a. ἀφ-νιάζειν, d. Fesseln τὸν δευρὸν ἀπολύεσθαι *P.*

abstreiten διεμάχεσθαι m. f. inf. (m. u. ohne μῆ) od. ὡς οὐ; διασχυρίζεσθαι περὶ τινός ὡς οὐ. **abstrigeln** ἀποστελεγγίζειν (sich a. *M.*); ἀποτρίβειν τῇ ἑστέρα (*sp.*).

abströmen ἀπορ-, καταρ-ρεῖν, καταφέρεισθαι *P.*

abstrus ἀλλόκοτος, παράδοξος 2.; δυνεῦμβλητος 2.

abstufen 1) eig. βαθμυδόν od. εἰς βαθμούς ἀπεργάζεσθαι. — 2) ὕβρ. μερίζειν, διατάττειν; *v. Farben* ἀποχρᾶναι.

abstumpfen ἀμβλύνειν, ἀκαμβλύνειν, ἐκκωφεῖν, ἐκκωφοῦν, ἀμαυροῦν. — abgestumpft, s. stumpf.

— **Abstumpfung** (d. Gesichtes) ἡ ἀμαύρωσις.

Absturz (d. Wassers) ἡ καταφορά. — steiler Abhang ὁ κορημός.

abstutzen κολοῦειν, κολοβοῦν, ἀκροτομεῖν, ἀκρωτριάζειν. — **Abstutzung** ἡ κολονσις, κολόβωσις; *sp.* ὁ ἀκρωτριάσμός.

absuchen ἀπο-, ἐκ-λέγειν. — *s.* durchsuchen.

Absud τὸ ἀπόζεμα, ἀπέψημα.

absurd, s. abgeschmackt.

Abt ὁ ἀρχιμανδρίτης, κοινοβιάρχης *K. S.*
abakeln (e. Schiff) ἀποπλίζειν: τὰ ὅπλα ἐξαιρεῖν.
abtauschen, s. eintauschen. [σθαι ἐκ τῆς νεώς.
Abtei ἡ ἀββατεῖα, τὸ κοινόβιον *K. S.* [τῆκειν.
abthauen 1) intr. (ἀνα)τῆκεσθαι *P.* — 2) tr. (ἀνα)τῆκεν.
abtheilen διαίρειν, διακρίνειν, διαλαμβάνειν, διαμερίζειν, διανέμειν, διορίζειν, διαστέλλειν.
Abtheilung 1) als Handlung: ἡ διαίρεσις, διαίρεσις, διαστολή (ὁ διαμερισμός *sp.*). — 2) als Sache: τὸ μέρος, ἡ μερὶς, ἴδιος, ὁ ἀποδάσμος. — e. Heeres ἡ τάξις (τὸ τάγμα), τὸ τέλος. — e. Werkes ὁ λόγος (τὸ κεφάλαιον *sp.*).
abthun 1) e. Kleid: ἀπο-, ἐκ-δύεσθαι, περιαιρεῖσθαι, ἀπο-, κατα-τίθεσθαι. — 2) zu Ende bringen: περαίνειν, διαγράφειν u. *M.*, ἀποτελεῖν, ἀπεργάζεσθαι. — e. Geschäft m. Einem χρηματίζειν (auch *M.*) τινὶ ὁδὸν πρὸς τινα. — abgethan sein τέλος ὁ πέρους ἔχειν, ἐπὶ τέλει εἶναι. *b*) hinrichten, schlachten: σφάττειν, ἀποσφάττειν, κατεργάζεσθαι, auch θανατοῦν (v. Menschen).
abtohen, sich, s. austoben.
abtöden, s. ertöden.
abtrübseln ἀπο-, κατα-στραβεῖν.
Abtrag 1) Abtragung, w. s. — 2) A. thun = Schaden od. Nachtheil bringen, w. s.
abtragen 1) wegttragen: ἀναίρειν. — e. Gebäude u. dgl. καθαιρεῖν, κατασκάπτειν; e. Flügel: auch ἀπαρρηγνύναι. — 2) entrichten: ἀποφέρειν, ἀπαγεῖν, τελεῖν, ἀποτελεῖν; v. Steuern auch εἰσφέρειν; e. Schuld ἀποδιδόναι, ἀπο-, ἐκ-τίνειν, auch διαλύειν τὸ χρέος. — 3) durch Tragen abnutzen: κατατρίβειν. — abgetragenes Kleid ὁ τριβάν, σνος, τὸ τριβώνιον.
Abtragung 1) ἡ ἀναίρεσις, ἡ καθαιρέσις, κατασκαφή. — 2) ἡ ἀποφορά, ἀπαγωγή, εἰσφορά, ἀπόδοσις, ἔκτισις. — 3) ἡ κατάτριψις.
abtreiben 1) tr. 1) wegtreiben *a*) ἀπελύνειν, ἀποκρούειν, ἀπωθεῖν u. *M.* *b*) d. Leibesfrucht: φθείρειν, ἀπο-, ἀφ-φθείρειν, ἐκβάλλειν. — abtreiben ἐκβόλιος 2., a. Mittel τὸ ἐκ-, διεκ-βόλιον, ἀποφθαρμα. — abgetrieben ἐκβόλιος 2. *c*) e. Wald = abholzen: τέμνειν, ἐκκόπτειν. — 2) durch Treiben ermüden: καταπονεῖν (ἐλαύνοντα). — II) intr. v. e. Kähne: ἀποφέρεισθαι, ἀπελύνεσθαι *P.*
Abtreibung ἡ ἀπόσις. — A. d. Leibesfrucht ἡ ἐκβολή, διασφθορά. — A. e. Waldes ἡ ἐκκοπή.
abtrennen διαλύειν. — s. absondern.
abtreten 1) tr. 1) durch Treten abnutzen: κατατρίβειν. — 2) durch Treten absondern: ἐπιβαίνοντα od. κατοῦντα ἀφαιρεῖν. — 3) wegtreten, Einem etw. überlassen: παρα-, ἐκ-, συγ-χωρεῖν ὁδὸν, ἐπικνεῖν τινὶ τινας; ἐξ-, ἀφ-ίστασθαι τινὶ τινας; παρίεναι (ἴθιμι) τινὶ τι. — II) intr. 1) weggehen: ἀπέναι, ἀποχωρεῖν, ἀπαλλάττεσθαι *P.*, ἐξ-, ἀφ-, μεθ-ίστασθαι. — καταβάσιν (v. Redner). — Einen a. lassen μεταστρίσασθαι τινα. — 2) bei Einem a., s. absteigen 2). — 3) = abtreten, w. s.
Abtreten, Abtretung 1) tr. d. Ueberlassung: ἡ παρα-, συγ-χώρησις, ἡ ἀπόστασις (κητάσων). — 2) intr. d. Weggehen: ἡ ἀποχώρησις, ἀπαλλαγὴ, μετástasis. — ἡ κατάβασις (v. Redner). — vgl. abtrieben.
abtrieben, s. abträufeln. [Absteigen 2).
abtrinken ὑποκρίνειν; ἀπορροφεῖν.
Abtritt, 1) s. Abtreten 2). — 2) geheimes Gemach: ἡ ἀφωδός, ὁ ἀπόπατος (ἡ ἀποσκνή *sp.*), ὁ ἴνός.
abtrocknen 1) tr. *a*) durch Abwischen: ἀπομάττειν, ἀπορροφῶναι u. *M.* *b*) durch Luft u. Wärme: ἀνα-, ἀπο-, ἐπι-ξηραίνειν. — 2) intr. durch die *P.* v. 1) *b*); auch ξηρὸν γίνεσθαι.
abtrüpfeln, s. abträufeln.
abtrollen, sich, ἔρρειν, ἀπέρρειν.

abtrotzen, Einem etw., βιά ἐξαιρεῖσθαι τί τινας.
abtrünnig ἀφεισώς od. ἀποστάς 3., ὁ ἀποστάτης, προδοτής (*fem.* προδοτίς, -ιδος); — a. machen v. Einem ἀφιστάναι τινὰ τινας ὁδὸν ἀπὸ τινος, a. v. Einem werden ἀφιστάσθαι τινας ὁδὸν ἀπὸ τινος, ἀποστατεῖν τινας.
Abtrünnigkeit ἡ ἀπόστασις (*sp.* ἀποστασία), προδοσία. — Klage wegen A. ἀποστασίον δίκη (gegen e. Freigelassenen).
abtrumpfen, s. abfertigen.
aburtheilen, etw., τὴν κρίσιν ποιεῖσθαι περὶ τινας. — vgl. absprechen u. urtheilen.
abverdenen ἀπεργάζεσθαι od. umschr. μισθαργεῖν τὰ ἀποδιδόναι τὸ ὀφειλόμενον.
abverlangen, s. abfordern.
abwägen ζυγοστατεῖν, ἰσταναι (ζυγῶ). — auf d. Hand διαβαστάζειν. — übr. σταθμάσθαι, ἀναμετρεῖσθαι. — gegen einander a. ἀντιστηκόν u. übr. ἀντεξέταζειν. — **Abwägung** ἡ ζυγοστασία; übr. ἡ ἀναμέτρησις.
abwälzen ἀπο-, κατα-κυλινδεῖν. — übr. v. sich a. ἀπαυθίσθαι, ἀποτρίβεσθαι, ἀπο-, δια-λύεσθαι, διακρούεσθαι, z. B. τὰ ἐγκλήματα. — **Abwälzung** ἡ ἀπόσις, διάλυσις, διάκρουσις.
abwärts κάτω, κατὰ m. *gen.* (herab); m. *acc.* z. B. d. Fluss a. κατὰ τὸν ποταμόν. — häufig durch Zusammensetzungen m. κατὰ, z. B. a. fließen καταρρεῖν, a. gehen κάτω γίνεσθαι, a. gehend καταβύσσιν διαβρῆζειν. (ταφρός, κατάντης 2).
abwalken, s. walken u. abprügeln.
abwandeln, auf- u. a. περιπατεῖν. — als t. i. d. Gramm. κλίνειν. — **Abwandlung** ἡ κλίσις.
abwarten 1) erwarten: ἀνα-, περι-, ὑπο-, προσμένειν. — τρεῖν, ἐπιτρεῖν, φυλάττειν (d. rechten Zeitpunkt). — ἀνέχεσθαι, περιοράσθαι (ruhig a.), ἐκδέχεσθαι, προσδοκᾶν, καρδοκνεῖν (m. Spannung). — 2) etw. sorgfältig behandeln: θεραπεύειν τι, ἐπιμελεῖσθαι (ao. *P.*) τινας, ἐπιτηδεύειν τι. — seine Pflichten a. τὰ προσήκοντα ἀποτελεῖν. — **Abwartung** 1) s. Erwartung. — 2) ἡ θεραπεία, ἐπιμέλεια, ἐπιτηδεύσις.
abwaschen ἀπο-, περι-λούειν; ἀπο-, ἐκ-, κατα-, περι-πλύνειν; ἀπο-, δια-νίξιν; auch allg. ἀπορροφῶναι, ἀποκαθαίρειν. — übr., z. B. e. Blutschuld ἐκπλύνειν. — **Abwaschung** ἡ ἀπόλουσις, κατάπλυνσις, ὀψις, ἀποκάθαρσις.
abwehen ἐξυφαίνειν.
abwechseln 1) tr. ἀμείβεσθαι, ἀλλάττειν, μεταλλάττειν. — 2) intr. ἐπαλλάττειν, ἀμείβεσθαι, ἐκ-, δια-δέχεσθαι; vgl. wechseln. — **abwechselnd** ἀμοιβαίως 3.; adv. ἀμοιβαίως, ἐναλλάξ, ἐν (τῷ) μέρει, ἀνὰ μέρος. — **Abwechslung**, s. Veränderung.
Abweg ἡ ἐκ-, παρα-, παρεκ-τροπή. — auf einen A. bringen παραφέρειν, παρᾶγειν, παρατρέπειν, πλανᾶν, auf e. A. gerathen: durch d. *P.*
abwegig, abwegsam ὁ, ἡ, τὸ ἐκτός ὁδοῦ.
abwehen (ἐπι)πνέοντα ἀπο-, δια-σκεδανύναι.
Abwehr ἡ ἄμυνα, ἀποτροπή.
abwehren ἀμύνειν, ἀπαμύνειν, ἀποτρέπειν, ἀπέργειν, ἀπελύνειν, ἀπωθεῖν; ἀστέγειν. — v. sich ἀμύνεσθαι, ἀπαμύνεσθαι, ἀλέεσθαι, ἀποτρέπεσθαι, ἀπομάχεσθαι, ἀπωθεῖσθαι, ἀποκρούεσθαι.
1 **abweichen** (emollire) διαμαλάττειν.
2 **abweichen** 1) sich entfernen: ἐκκλίνειν, ἀποκλίνειν, ἐκτρέπεσθαι, ἐκβαίνειν, παραλλάττειν, v. etw. τινας. — auch (im übr. Sinne) παραβαίνειν (τὸ δίκαιον v. d. Rechte). — v. d. bestehenden Sitte a. ἐκδιατάσθαι τῶν καθιερωμένων νομίμων. — 2) verschieden sein: διαφέρειν, παραλλάττειν τινας. — in d. Meinung a. διαφωνεῖν,

τινί, ἀπάδειν ἀπό τινος, οὐ ταῦτα γινώσκειν τινί. — in e. Aussage ἐναντιοῦσθαί (D.P.) τινί, οὐ ταῦτα λέγειν τινί. — **abweichend** διαφέρων 3., διάφορος 2., ἐξηλλαγμένος 3., auch ἄλλος, ἕτερος 3. [Durchfall.]

Abweichen, das, ἡ περίπλυνσις (κοιλίας), vgl. **Abweichung** 1) ἡ ἐκκλισίς, ἑκτροπή; ἡ παράλλαξις (v. d. Gestirnen). — 2) ἡ διαφορά, διαφοροτήτης; διαφωρία. — A. v. d. vaterländischen Sitte ἡ ἐκδιότησις τῶν πατρίων. — als Sache: τὸ διάφορον.

abweiden ἐπι-, κατα-νέμειν (v. Hirten); ἐπι-, κατα-νέμεσθαι (κατα-, περι-βόσκειν sp.).

abwelen, sich, δακρύοντα od. κλαίοντα κατατρύχεσθαι qd. ἐκτρήσθαι P. — s. beweineln.

abwelsen ἀπείργειν, ἀποκλείειν, ἀποκάλυπναι, ἀποτρέπειν, ἀποπέμψειν (fortschicken), u. stärker: ἀπελαύνειν, ἀπαθεῖν (u. M.). — e. Antrag (ἀπαρνεῖσθαι D.P., ἀποτρέπεσθαι. — e. Beschuldigung ἀποτρέβεσθαι, ἀπολύεσθαι. — e. angreifenden Feind ἀναστέλλεσθαι, ἀπαθεῖσθαι, ἀποκρούεσθαι. — m. e. Gesuche abgew. werden ἀποτυγχάνειν (ἀντιγεῖν) τινός. — bei d. Bewerbung um e. Amt a. ἀποδοκιμάζειν.

Abweisung ἡ ἀποκώλυσις, ἀψωσις, ἄρνησις (e. Antrages); ἀπότηνξις (bei e. Gesuche); ἀποδοκιμασία (bei d. Bewerbung um e. Amt).

abwelken ἀπο-, ἐκ-μαραίνειν P., ἀτροφεῖν. — das **Abwelken** ἡ ἀπομάρανσις.

abwenden 1) abkehren: ἀποστρέφειν, ἀπο-, παρατρέπειν, παρκαλύνειν, ἀφιστάναι. — sich a. v. etw. ἀποστρέφεσθαι u. ἀποτρέπεσθαι (P.) τινο. ἐκτρέπεσθαι (P.) τι. — v. sich a. = abwendig machen, w. s. — 2) verhüten: ἀποτρέπειν, ἀμύνειν, v. sich (ἀπαμύνεσθαι, ἀποτρέβεσθαι. — durch Bitten παρακάλεισθαι. — was Gott a. möge ὁ μὴ γένοιτο ὁ θεός.

abwendig ἀλλότριος 3. — a. machen, Einen v. Einem, s. abspänstig. — v. e. Meinung, Gesinnung ἀλλοιοῦν τινα u. häufiger „a. werden“ ἀλλοιοῦσθαι P. (τὴν γνώμην), ἀλλοιότερον γίνεσθαι τὴν γνώμην. — v. e. Vorhaben ἀπο-, δια-τρέπειν τινα τινος. — v. seiner Pflicht a. machen ἀκαλλάττειν τινα.

Abwendung ἡ ἀποτροπή, ἀποστροφή.

abwerfen 1) eig. ἀπορρίπτειν, ἀπαβάλλειν (bes. v. Hirsche: d. Geweih), καταβάλλειν. — v. Pferde: d. Reiter a. s. abschütteln. — 2) ühtr. = eintragen **Abwerfung** ἡ ἀποβολή. [gen, w. s.]

abwesend ἀπών 3. — in d. Fremde ἀπόδημος, ἐκδημος 2. — a. sein ἀπύειν, ἀπογίγνεσθαι, ἀποδημεῖν (τῆς οἰκίας, ἐκ τῆς πόλεως), ἐκδημεῖν. — e. Abwesenden anklagen ἐρήμην κατηγορεῖν, e. A. verurtheilen ἐρήμην τὴν δίκαν καταγινώσκειν τινός, e. A. zum Tode verurtheilen ἐρήμην δίκην θάνατον καταγινώσκειν τινός.

Abwesenheit ἡ ἀπωνσία, in d. Fremde ἡ ἀπόδημία, ἐκδημία. — gew. durch part. umschr., z. B. in meiner A. ἐμοὶ ἀπόντος, ἀπογενομένου, ἀπο-, **abwellern** ἀποχειμαίνειν. [ἐκ-δημῆσαντος.]

abwetzen 1) durch Wetzen schärfen: παραθίγειν, παρακονάειν. — 2) abnützen; ἀπο-, κατατρίβειν. — vgl. abreiben.

abwickeln, **abwinden** ἀνελίττειν.

abwiegen, s. abwägen.

abwischen ἀπομάττειν, ἀπο-, περι-ψῆν, ἀποσιμῆν, ἀπομοργνύναι, ἀπο-, περι-καθαίρειν; m. d. Schwämme απογγίλγειν, ἀποσπογγίζειν. — d. Hand a. d. Handtuche ἀποκαθαίρειν τὴν χεῖρα εἰς τὸ χειρομακτρον. — sich a. ἀπομάττεσθαι, ἀποψήσθαι, ἀποσπογγισθαι.

Abwischluch τὸ ἐκμαγεῖον, χειρομακτρον.

abwürgen, s. abschlachten.

abzählen ἀπ-, δι-αριθμεῖν. — **Abzählung** ἀπ-, δι-αριθμῆσις, διάλογη.

abzählen ἀπαριθμύναι, διαλογῆ.

abzählen ἀπο-, δια-, περι-φραγνύναι, ἀποφραγεῖν, περιφραγνύναι. — **Abzählung** ἡ ἀπόφραξις; τὸ διάφραγμα, περίφραγμα.

abzahlen ἀπαριθμεῖν, ἀποδιδοῖναι. ἀπο-, ἐ-τίμειν, διαλύειν. — **Abzahlung** ἡ ἀπότισις ἐκτίσις, διάλυσις.

abzählen παύεσθαι ὀδοντοφρονῶντα. — e. Pfeil das abgezählt hat ἵππος ὁ κατηρτυκώς.

abzapfen (Wein u. dgl.), κατασταμνίζειν (Fl. schen mit abgezapftem Weine λάγυνοι κατεστειμένοι). — (Blut) ἀφαιμάττειν. — e. Wassersüchtigen παρκαίνεσθαι. — **Abzapfung**, ἡ ἀφαιμάξις; παρακέντησις.

abzehren 1) tr. (ἀπο-)μαραίνειν, ἐκτρίκειν. — 2) intr. durch d. P., auch ἀτροφεῖν. — abgezehrt ἀτροφος 2., ἐκτακίς 3., κατεσκληκώς 3. — a. sei κατεσκληκνέαι.

Abzeichen τὸ ἐπίσημον, παρῆσημον, σημεῖον.

abzeichnen διαγράφειν, ἀπεικάζειν γραφῇ. — **Abzeichnung** (als Handlg.), ἡ διαγραφή, ἀπεικασία. — (d. Abgezeichnete) τὸ διάγραμμα, ἀπεικασμα.

abzerren ἀποσπαράττειν, ἀποσφύρειν, ἀφέλκειν.

abziehen 1) tr. 1) durch Ziehen entfernen (a) eig. ἀποσπᾶν, ἀποσφύρειν, ἀφέλκειν. — Kleider ἀπο-ἐσθύναι, „d. eigenen“ durch d. M. — Hut, ἱμάτιον, dgl. περιεσπᾶν u. M., περιαιρείσθαι. — d. Fel ἀπο-, ἐκ-δέρειν, ἀποδερματῶν τινα. — Schale Rinde u. ä. ἀπολοπίζειν, ἀπολεπίζειν. — d. Schlüssel κλεῖν ἐφέλκεσθαι. — Wein, s. abzupfen. — bildl. d. Aufmerksamkeit v. etw. τὴν δianoίαν ἀποσπᾶν ἀπό τινος; seine Hand v. Einem ἀφαιρεῖσθαι τινα, ἀποδιδοῖναι τινα. b) ühtr. Einen v. etw. ἀποσπᾶν, παρασπᾶν u. M., ἀφέλκειν τινα τινος, ἀφιστάναι u. ἀποτρέπειν τινα τινος, παρατρέπειν τινα μὴ ποιεῖν τι. — 2) wegnehmen ἀφ-, ἀφ-αίρειν τι τινος. — II) intr. ἀπύειν ἀνα-, ἀπο-χωρεῖν, ἀκαλλάττεσθαι u. ἀποκοιμίσθαι P., ἀπ-, ἐξ-ελαύνειν; ἀπάγειν (v. Feldherrn m. d. Heere). — vgl. weggehen.

abzielen σκοπεῖν, τείνειν u. συντείνειν εἰς ὃ πρός τι, στοχάζεσθαι τινος.

abzirkeln τὸ διαβήν (τὸ τόρον) χρώμενον ἀναμετρεῖν τι. — ühtr. κατὰ στάθμην ποιεῖσθαι ὄνθυμίζειν, ἀκριβοῦν, ἀπ-, ἐξ-ακριβοῦν.

Abzucht s. Abzug 3).

Abzug 1) Wegnahme, Veränderung: ἡ ἀφαιρεσις. — 2) Weggang: ἡ ἀνα-, ἀπο-χώρησις, ἀναστasis, ἀφodus, ἀποκομιδὴ, ἀπαγωγή. — s. Rückzug. — 3) Kanal w. s.

Abzugsgraben s. Kanal.

abzupfen ἀπο-, περι-τίλλειν, ἀποσπαράττειν.

abzwecken ἐκπνίγεισθαι.

abzwecken s. bezwecken.

abzwickeln ἀποκνίγειν.

abzwängen βιά ἀφαιρεῖσθαι τινός τι od. τινα τι. — Einem e. Lächeln μόλις γέλωτα ἐξάγειν εἰς τινος. — das in d. Noth Abgezwungene τὸ δεινὸν κατεργασμένον τινα.

Accent a) in d. Sprache ὁ τόνος. b) in d. Grammatik ἡ προσφῶδια (auch das Accentzeichen, sonst ἡ κεραία), u. z. d. Acutus ἡ ὀξεῖα, d. Gravis ἡ βαρεῖα, d. Circumflex ἡ περισπωμένη. — ohne A. ἄτονος 2. (v. Wörtern), βαρότονος 2. (v. Syllaben).

Accentuation ἡ τόνωσις.

accentuieren τονοῦν, τονίζειν. — im Bes. ὀξύνειν, βαρύνειν, περισπᾶν; ὀξυτονεῖν, παραρτε-

Accentzeichen s. Accent. [τείν u. s. w.]

Accidentien αἱ ἔξω τῶν ἀναγκαιῶν γινόμεναι od. αἱ παρὰ τὴν γένεσιν πρόσδοι. [λῆς 2.]
accidbar τοῦ διαπύλιον od. ἀγοραστικῶν ὑποτε-
Accise τὸ διαπύλιον od. ἀγοραστικόν (nāml. τέ-
 λος). [λῆς 2.]
accisfrel τοῦ διαπύλιον od. ἀγοραστικῶν ἀτε-
accommodieren = sich richten od. fügen nach
accompagneren, s. begleiten 2). [etw.]
Accord 1) in d. Musik: ἡ συμφωνία (im Bes. ἡ διὰ
 πασῶν [χορδῶν] σ. d. Octave, ἡ διὰ τεττάρων σ.
 d. Quart u. dgl.). — 2) Vertrag, Vergleich w. s.
accordieren 1) in d. Musik: συμφωνεῖν. — 2) e.
 Vertrag od. Vergleich schliessen w. s.
accurat, s. genau.
Accusativ ἡ ἀσιντικὴ (πῶσις).
Acerra αἱ Ἀχέραι (Ἀχέραι).
ach ὁ (ὁμοί), φεῖ, ἰού. — ach über mein Un-
 glück οἴμαι τῶν ἐμῶν κακῶν. — ach wenn od.
 dass doch s. „dass“ 5). — ach sage doch das
 nicht! α μὴ λέγε ταῦτα.
Achat ὁ ἀχάτης. — weisser A. ὁ λευκαχάτης.
Achse ὁ ἀξων, στος. — auf d. A. fortschaffen ὑπο-
 στήσις (od. πεζῇ, opp. ναυαί) διακομίζειν. —
 Erd- od. Himmelsachse ὁ πόλος.
Achsel ἡ μασχάλη; ἡ μάλῃ (in d. Formel ὑπὸ μάλ-
 ῃς unter d. A.); auch ὁ ὠμος (eig. Schulter). —
 etw. auf d. leichte A. nehmen ὀλιγωρεῖν τινος,
 ὀλιγώρως ἔχειν τινος, nicht auf d. l. A. nehmen
 οὐκ ἐν ἑλαφρῷ ποιεῖσθαι τι (Hdt.). — Einen über
 d. A. ansehen καταφρονεῖν τινος. — auf beiden
 A. tragen ἐπαμφοτερίζω, ἄπιστον εἶναι.
Achselband ὁ ἀναμσχαλιστήρ, ἥρος.
Achselträger ὁ ἐπαμφοτερίζων od. umschr. ἀνήρ
 ἀπιστός.
acht ὀκτώ (als Ziffer ἦ). — d. Zahl acht ἡ ὀγδοάς,
 -άδος (ὀκτάς, ἄδος). — d. achte ὀγδοός 3.
 -achtal ὀκτάκις. — Zeitraum v. 8 Jahren ἡ ὀκτα-
 ετηρίς, ἴδος (ὀκταετία). — 8 Fuss lang ὀκτά-
 πους, οὐν, 8 Jahre alt ὀκταετής 2. u. dgl.
 1. **Acht** (nur mehr in einigen Redensarten) a) in
 A. nehmen = wahrnehmen: ἀσθάνεσθαι τινος
 od. τι. b) A. haben od. gehen auf etw. = auf-
 merksam sein: προσέχειν (τὸν νοῦν) τινί, ἐπι-
 στορεῖν ποιεῖσθαι od. ἐπιστρέφεισθαι (DP.) τι-
 νος. λόγον od. ἐπιμελεῖν ποιεῖσθαι τινος. ἐνθυ-
 μισθῆναι (DP.) τινος, auch ὑπακούειν τινί (Einem
 od. etw. Folge leisten). — σκοπεῖν, τηρεῖν, δια-
 παρ-τηρεῖν τι (aufpassen, um eines Vortheiles wil-
 len). δια-, παρα-φυλάττειν τι (um etw. zu schü-
 tzen). — nicht A. haben, ausser A. lassen etw. ἀμε-
 λεῖν, παραμελεῖν, ἀμελῶς ἔχειν τινός, παρέναι
 (ἔργα) τι. — nicht A. geben παρακοῖνειν τινός.
 — **Halt!** Acht! (als Commando) πρόσχε τῷ παραγγελ-
 λόμενῳ, c) sich in A. nehmen εὐλαβεῖσθαι (DP.)
 τι. φυλάττεισθαι, προσφυλάττεισθαι τι, φυλακὴν
 ποιεῖσθαι τινος od. περί τι. — da muss man sich
 sehr in A. nehmen ἐνταῦθα δὴ πολλὰς φυλακὰς
 ἔχον. — nim dich in A. dass nicht ... σκόπει μὴ
 ... εὐλαβῆ μὴ ... — sich nicht in A. nehmen
 ἀφελκεῖν, ἀφελκνῶς ἔχειν. — der sich in A.
 nimmt εὐλαβῆς 2., φυλακτικός 3.
 2. **Acht** ἡ ἀτιμία καὶ χρημάτων δήμευσις. — bei
 sp. ἡ πορογραφία (proscriptio). — Einen in d. A.
 erklären αἰτιῶν τινά καὶ δήμευεν τὰ χρημάτων
 αὐτοῦ, αἰτιῶν τινά καὶ πολέμιον τοῦ δήμου (od.
 dgl.) κρίνειν, bei sp. πορογράφειν.
achtbar αἰδούς ἄξιος 3.; τίμιος 3.
achteckig ὀκτάγωνος 2.
Achtel τοῦ ὀγδοῦ μέρους.
achten, 1) auf Einen od. etw., s. Acht a). — nicht
 a. auf etw. λόγον οὐδὲνα ποιεῖσθαι τινος; ἐν οὐ-
 δενί λόγῳ ποιεῖσθαι τι; ὀλιγωρεῖν, ἀμελεῖν, κα-

ταφρονεῖν τινος, ὑπερορᾶν τι. — 2) dafür halten:
 ἡγεῖσθαι, νομίζειν, ποιεῖσθαι τί τι od. τι ἐν τινι,
 τιθεῖν τι ἐν τινι 2. B. ἐν τοῖς μεγίστοις κακοῖς. —
 für würdig a. ἀξιοῦν. — 3) schätzen, ehren: τι-
 μᾶν, θεραπεύειν τινά; ἄγασθαι (auch m. ao. P.)
 τινος. — hoch a. περί πολλοῦ ποιεῖσθαι, ἐντί-
 μως ἔχειν od. ἀγεῖν τινά. — höher a. περί πλεί-
 οντος ποιεῖσθαι, προνομιαιτέρον ποιεῖσθαι od.
 νομίζειν. — sehr hoch a. περί πλείστον ποιεῖ-
 σθαι. — höher als alles a. πρὸ πάντων ποιεῖσθαι.
 — gering a. (περὶ) μικροῦ ποιεῖσθαι, ὀλιγορεῖν,
 καταφρονεῖν τινος. — gar nicht a. ἐν οὐδενί
 λόγῳ od. πράγμα οὐδὲν ποιεῖσθαι. — für nichts
 u. τιθεσθαι παρ' οὐδέν. — für nichts geachtet
 werden ἐν οὐδένος εἶναι μέρος.
Achtender (v. e. Hirsche) ὁ ὀκταέρρις.
achtens τοῦ ὀγδοῦ.
achtferlei, — auf a. Art ὀκταῶς (sp.).
achtfach ὀκταπλάσιος 3. (ὀκταπλοῦς 3.). — a.
 nehmen ὀκταπλασιάζειν.
achtfüßig, 3. achtfach. [trik ὀκτάμετρος 2.]
achtfüßig ὀκτάπους, οὐν (g. ποδός). — in d. Me-
achtundert ὀκτακόσιος 3. — achthundertster
 ὀκτακοσιστός 3.
achtjährig ὀκταετής 2. (auch fem. -ετις, -ιδος).
 — a. Zeitraum ἡ ὀκταετηρίς, ἴδος.
achtlos, s. unaufmerksam, unachtsam.
Achtlosigkeit, s. Unachtsamkeit.
achtmal ὀκτάκις. — **achtmalig** ὀκτάκις γινόμε-
achtmonatlich ὀκταμήνης 2. (ὀκταμηνιαίος 3.).
achtseitig ὀκταῶρος 2.
achtsam ἐπιμελής 2., προσέχων 3. (τὸν νοῦν), bei
 sp. προσέχης 2. — adv. ἐπιμελῶς.
Achtsamkeit ἡ ἐπιμελία, φυλακὴ (προσοχή sp.).
achtseitig ὀκταῶρος 2. [s. 2 Acht.]
Achtserklärung ἡ ἀτίμωσις; πορογραφία sp.
Achtspännig; e. a. Wagen ἄμα τετρασφῶνον τε
achtstündig ὥρων ὀκτώ. [καὶ ἑπτων ὀκτώ.]
achtstündig ἡμερῶν ὀκτώ; ὀκταῆνης 2.
achttausend ὀκτακίχλιοι 3. — d. achtausend-
 ste ὀκτακίχλιστός 3.
achttheilig ὀκταμερής 2.
Achtung 1) A. haben od. geben, s. 1 Acht b) u.
 achten 1); vgl. Rücksicht u. Beachtung. — Acht-
 ung! (als Commando) πρόσχε τῷ παραγγελλο-
 μένῳ. — 2) Hochschätzung a) καλῇ, ἡ αἰδώς, οὐς,
 ἀξίωσις, ἡ τιμὴ, θεραπεία. b) οἷ, ἡ ἀξίωσις, τὸ
 αἶμα, ἡ τιμὴ, δόξα, εὐδοκίμησης. — Einem A.
 erweisen αἰδῶ νέμειν τινί. — A. vor Einem haben
 αἰδεῖσθαι od. αἰδοῦνσθαι (DP.) τινά, τιμᾶν,
 θεραπεύειν, ἐν τιμῇ ἀγεῖν τινά, keine A. v. E.
 haben ὀλιγορεῖν, ἀμελεῖν, καταφρονεῖν τινος. —
 A. bei Einem genießen, in A. stehen αἰδούς τυγ-
 χάνειν ὑπὸ τινος, τιμᾶσθαι od. θεραπεύεσθαι
 (P.) ὑπὸ τινος. ἐν ἀξιώματι (τιμῇ) εἶναι ὑπὸ τι-
 νος; εὐδοκίμειν od. εὐδοξεῖν παρὰ τινά. — in A.
 stehend τίμιος 3.; εὐδοκίμος, εὐδοξός 2.
achtungsvoll αἰδοῦμενος 3. — μετ' αἰδούς.
achtungswerth αἰδούς ἄξιος 3. (αἰδεσίμος 2. sp.).
 τίμιος 3. (v. Pers.). λόγον ἄξιος od. βλος ἄξιος
 (gew. v. Dingen).
achtzehn ὀκτωκαίδεκα. ὀκτὼ ἐπὶ δέκα, gew. εἴ-
 χοςι δυοῖν δέοντα (als Ziffer ιη'). — d. achtzehnte
 ὀκτωκαίδεκατος 3., ὀγδοός 3. ἐπὶ δεκάτῳ (ἐπὶ
 δέκα).
achtzehnfach ὀκτωκαίδεκαπλάσιον, οὐν.
achtzehnjährig ὀκτωκαίδεκαετής u. -καετής 2.
 (auch fem. -ετις, -ιδος).
achtzig ὀγδοήκοντα. — als Ziffer π'. — d. acht-
 zigste ὀγδοηκοστός 3.
achtzigjährig ὀγδοηκονταετής (-τουτής) 2. (auch
 fem. -τούτις, ἴδος).

Acker ὁ ἄγρος. — als Flächenmass ἡ ἄρουρα. — gepflügter A. τὸ ἄρωμα. [schlechtlin τὰ ἔργα.
Ackerarbeit τὰ κατὰ τὸν ἄγρον (ἔργα), und
ackerbar ἀρώσιμος 2., γεωργήσιμος 2.
Ackerbau ἡ γεωργία, ἡ τῆς χώρας ἔργασία, ἔξεργασία. — A. treiben γεωργεῖν, γεωργὸν εἶναι, τὴν γῆν ἐργάζεσθαι, ἔξεργάζεσθαι u. schlechtlin ἐργάζεσθαι. — zum A. gehörig od. darin erfahren
Ackerbauer, s. Landbauer. [γεωργικός 3.
Ackerfeld ὁ ἄγρος, ἡ γεωργία (τὸ γεωργιον sp.), ἡ ἀρώσιμος od. γεωργήσιμος γῆ, auch blos ἡ κω-
Ackergaul ὁ γεωργός od. γεωργικός ἵππος. [ρα.
Ackergeräthe τὰ γεωργικά σκευή, ἡ πρὸς τὴν γεωργίαν κατασκευὴ, τὰ τῶν γεωργῶν ἐργαλεία.
Ackergesetz (lex agraria) ὁ κληρουχικός νόμος.
Ackerknecht ὁ ἐργάτης; ὁ θῆς, θητίος; ὁ τὴν γῆν ἐργάζομενος δοῦλος.
Ackerlänge ἡ ἄρουρα.
Ackerland, s. Ackerfeld.
Ackermännchen, s. Bachstelze.
Ackermann, s. Landmann.
ackern ἀροῦν, ἀροτρίαν. — das **Ackern** ὁ ἀρο-
 τή, ἡ τῆς γῆς κατεργασία.
Ackersperd, s. Ackergaul.
Ackerstiel ὁ γεωργός (γεωργικός) βοῦς.
Ackervieh τὰ γεωργά, γεωργικά od. πρὸς τὴν γεωργίαν ὑποζύγια.
addieren προστιθέναι, προσαριθμεῖν. — zusam-
 men a. συγκεφαλαιοῦν. — **Addition** ἡ πρόσθε-
 σις, συγκεφαλαιώσις. [ματα ἀποδιδόναι τινί.
Addressat; e. Brief an d. A. abgeben τὰ γράμ-
Adresse (e. Briefes) ἡ τῆς ἐπιστολῆς ἐπιγραφή.
adressieren (e. Brief an Jmd.) ἐπιγράφειν ἐπι-
 στολὴν τινὶ od. πρὸς τινα. — vgl. empfehlen.
Ade χαῖρε, ὕψαινε. — Einem A. sagen χαῖρειν
 εἶν τινα, χ. κελεύειν τινα, χ. λέγειν τινί. — s.
 „Lehewol“ unter „leben“.
Adel 1) als Eigenschaft: ἡ εὐγένεια; ühtr. A. d.
 Gesinnung ἡ εὐγένεια, γενναϊότης, καλοκάγα-
 θία, auch ἀρετή. — 2) als Stand: οἱ εὐγενεῖς,
 ἄριστοι, εὐπατρίδαι, γένωριμοι, auch οἱ πῶστοι
 ἐν τῇ πόλει.
adellig εὐγενής 2., ὁ γεννάδας, εὐπατρίδης (sem.
 ἡ εὐπατρίς, ἰδος). — ühtr. εὐγενής 2., γενναῖος 3.,
 καλοκάγαθος 3.
adeln 1) in d. Adelstand erheben: etwa ἐγκρίνειν
 τινα ἐν τοῖς εὐπατρίδασι od. εἰς τοὺς εὐπατρί-
 δας, ἐντάττειν τινα τοῖς εὐπ. — 2) ühtr. κοσμεῖν,
 εὐδοκίμον ποιεῖν, σεμνὸν ἀποδιδέκναι.
Adelstand, s. Adel 2).
Ader ἡ φλέψ. -βος (in belebten wie unbelebten
 Körpern). — ἡ φάσδος, διαφύη (in Stein od. Me-
 tall). — τὸ στήμα (v. d. Adern an d. Hauptrippe
 e. Blattes). — s. Schlagader. — zur A. lassen
 ἀφαιμάττειν; e. A. schlagen σχάζειν, ἀπο-, κα-
 τα-σχάζειν m. u. ohne φλέβα, εἰμνειν φλέβα,
 φλεβοτομεῖν. — m. aufgelaufenen A. ἐπιφλε-
 βος 2. b) ühtr. s. Anlage, Art 3).
Aderbruch ἡ φλεβορραγία; ὁ κισρός (κισσός).
 — nach Art e. A. κισσοειδής, κισσώδης (κισσω-
 aderig φλεβώδης 2. [δης])
Aderlass ἡ ἀφαιμάξις, κατάσχασις (ὁ κατασχα-
 σμός), φλεβοτομία.
Aderlassweisen τὸ φλεβοτόμον (erg. σμιλόν).
aderlos ἄφλεβος 2.
Aderflühe ὁ φλεβικός πόρος.
Adjectiv τὸ ἐπιθετικόν, ἡ ἐπιθεσις, τὸ ἐπιθετικόν.
adjectivisch ἐπιθετικός 3. — adv. ἐπιθέτως u.
 ἐπιθετικῶς.
Adjunkt ὁ συνεργός.
Adjutant ὁ υπηρέτης (διάγγελος sp.).
Adler ὁ αἰετός; junger A. ὁ αἰετιδύς.

Adlernase, m. e. A. γρονός 3. — der Zustand
 — dass Jmd. e. A. hat ἡ γρονότης.
Adlerstein ὁ αἰετῆς.
Administrator u. s. w., s. Verwalter.
Admiral ὁ ναύαρχος. — A. sein ναυαρχεῖν.
Admiralflagge ἡ φοινικίς, -ίδος. ((ταῦς)).
Admiralschiff ἡ στρατηγὴς ναῦς, ἡ ναυαρχίς
Admiralstelle, **Admiralswürde** ἡ ναυαρχία.
adoptieren ποιεῖσθαι (seltener τιθεσθαι) τινα
 νῖον od. παῖδα, od. ποιεῖσθαι (τιθεσθαι) allein
 (wo sich d. Object leicht aus d. Zusammenhang
 ergänzt), auch εἰσποιεῖσθαι τινα. — „adoptiert
 werden“ ausser d. P. noch νῖον ποιητὸν od. θε-
 τὸν γίνεσθαι, v. Jmd. τινί; ἐκποιεῖσθαι P. —
 Einen v. Jmd. a. lassen νῖον εἰσποιεῖν τινα τινα,
 εἰσποιεῖν τινα εἰς τὸν οἶκόν τινος; ἐκποιεῖν τινα
 εἰς ἕτερον γένος. — **adoptiert** ποιητὸς, εἰσποι-
 ῆτος 3.
Adoption ἡ εἰσποιήσις, ποίησις (θέσις sp.). —
 durch A. aus e. Familie geschieden ἐκποιήτος 2. —
 e. Gesetz über A. θετικὸς νόμος.
Adoptivsohn ὁ εἰσποιήτος (ποιητός, θετός) νῖός.
Adoptivtochter ἡ θετή (θυγάτηρ).
Adoptivvater ὁ ποιητὸς πατήρ.
adstringieren (ἀπο)στυφεῖν. — adstringierend
 στυπτικός (στυπτηρικός), στατικός 3.
adverbialisch ἐπιρρηματικός 3. — adv. -κῶς.
Adverbium τὸ ἐπίρρημα.
Advokat ὁ σύνδικος, συνηγορός, παράκλητος. —
 A. sein συνδικεῖν, συνηγορεῖν, auch συνειπεῖν
Advokatengebühren τὸ συνηγορικόν. [τινι.
advokatenmässig δικανικός, ἀγοραῖος 3.
Aebtissin, ἡ ἀρχιμανδρίτις, ἰδος K. S.
ächt, s. echt.
ächten, s. 2 Acht.
Ächtheit, s. Echtheit.
Ächtung, s. Achterklärung.
ächzen αἰάζειν, στένειν, στεναάζειν.
Ächzen, das, ὁ στεναγμός.
Äderchen τὸ φλέβιον.
Aedil ὁ ἀστυνόμος, ἀγορανόμος. — Ae. sein ἀστυ-
 νομεῖν, ἀγορανομεῖν. — das Amt des Ae. ἡ ἀστυ-
 νομία, ἀγορανομία. — d. Ae. od. sein Amt betref-
 fend ἀστυνομικός, ἀγορανομικός 3. — d. Gerichts-
 hof der Ae. τὸ ἀστυνομίον, ἀγορανομίον.
Aeffchen τὸ πιθήκιον (ἡ πιθήκῃς, ἰδος); ὁ πι-
 θηκιδεύς (junger Affe).
äffen ἐμπαίζειν τινί, προσαίξειν τινα (τινί), ἐν-
 τρυφᾶν τινι, χλευάζειν u. ἐρεσχελεῖν τινα; κο-
 βαλινεύεσθαι τινα; sp. μωκάσθαι τινα. — auch:
 täuschen, betrügen κλέπτειν τινα.
äffisch πιθηκοειδής, πιθηκώδης 2.; πιθήκειος 3.
 — ä. Betragen ὁ πιθηκοειδής; sich ä. geben
 πιθηκίζειν.
Aegatische Inseln αἱ Αἰγιοῦσαι od. Αἰγιοῦσαι.
Aegide ἡ αἰγίς, ἰδος; bildl. s. Schutz, Schirm.
Ähneln (προσ)οικεῖναι, ἐκιάζεσθαι (P.) τινι. —
 παρ-, προσ-όμοιον εἶναι.
ähnlich ὁμοίος 3. (παρ-, προσ-όμοιος 2. ziemlich
 3.); παραπλήσιος 3. (nahe kommend); ὁμοῖος u.
 εἰκώς 3. (in äusseren Dingen 3.); ἐμ-, παρ-εμ-,
 προσ-εμ-φρεής, προσφρεής 2. (v. Pers., ä. d. Ge-
 stalt nach); ἀνάλογος 2. (v. Verhältnissen u. Um-
 ständen); ἀκόλουθος 2. (v. Folgen, die sich aus
 etw. ergeben). Constr. m. d. dat.; doch kann
 „als, wie“ bei ὁμοιος, παραπλήσιος auch durch
 καί gegeben werden, z. B. ä. wie früher ὁμοῖος
 καὶ πρῖν. — ä. sein ὁμοιοῦσθαι (P.) u. προσ-
 ομοιοῦσθαι τινι, εἰκνεῖν τινί, ὁμοιον, παρα-
 πλῆσιον u. s. w. εἶναι τινι. — ä. machen ὁμοῖος
 ἀφομοιοῦν, προσοικεῖν; ganz ä. machen ἐξ-
 ομοιοῦν. — v. ä. Aussehen ὁμοιοειδής 2., in ä.

Verhältnissen ὁμοιοπαθής 2., v. ä. Art u. Weise ὁμοιοτροπός 2. u. dgl., bes. bei sp.

Aehnlichkeit ἡ ὁμοιότης, ἐμφέρεια. — Ae. d. Farbe ἡ ὁμοιοχρῶσις, d. Verhältnissen ὁμοιοπάθεια, d. Art u. Weise ὁμοιοτροπία u. dgl., bes. bei sp.

Aehre ὁ στάχυς, -νος. — Ae. tragend σταχυηρός 3., σταχυηφόρος 2. — Ae. ansetzen ἀποσταχεύειν, treiben σταχυοβολεῖν, tragen σταχυοφορεῖν.

Aehrenartig σταχυώδης 2.

Aehrenlese ἡ σταχυολογία.

Aehrenleserin ἡ καλαμῆτρια (-τρὶς, -ίδος).

älterlich πατρός 3., od. umschr. ὁ, ἡ, τὸ τῶν γονέων. — ä. Liebe ἡ στοργή, φιλοστοργία.

Ältern οἱ γονεῖς, τὼκεῖς; οἱ γεινῆται (τὸν παῖδα u. dgl.); auch ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ. — e. Kind das noch beide Ae. hat καὶ εἰς ἀμφιδάλως.

Älternliebe, s. älterlich. [τρὶς; ὁρῶντος 3.]

Älternlos ἔρημος 2. u. 3. γονεῖν, πατρός καὶ μη-

Ältlich πρεσβυτικός od. γεροντικός 3.; πρεσβύτε-

Ämtechen τὸ ἀρχίδιον. [τρὶς; γερατίου 3.]

Ändern ἀλλοιοῦν; ἀλλάττειν, μεταλλάττειν (ver-

tauschen); μεθίσταται od. μετατίθεται (umstel-

len; ebenso ἀντιτίθεσθαι); κινεῖν, μετακινεῖν

(v. seinem Platze an e. anderen bringen); μετα-

βαλλεῖν (ins Gegentheil verwandeln). — „sich ä.“

durch d. P. (davon ἀλλοιοῦσθαι neben μεταβα-

λλεῖν (intr.), μετακίπτειν, περιστάσθαι gew. v. e.

Änderung 3. Schlechten). — seine Meinung od.

seinen Entschluss ä. μεταγινώσκειν, μετανοεῖν,

μεταβολεύσθαι; μεταπίπτειν P.; ἀλλοιοῦ-

σθαι P. τὴν γνώμην (der seinen Entschluss ä. με-

τάβουλος 2.); d. Gestalt ä. μεταμορφοῦν, etw.

Geschriebenes ä. μεταγράφειν, seine Lebensweise

ä. ἐκδιατάσθαι u. ä. — das lässt sich nicht ä. οὐκ

ἂν γένοιτο μὴ οὐχ οὕτως ἔχειν ταῦτα od. οὐκ

ἂν ἄλλως ἔχοι ταῦτα. — s. unabänderlich.

Änderung ἡ μετάλλαξις, μετατάσις, μετὰθεσις,

μετακίνησις, μεταβολή, — im Bes. Ae. d. Meinung

ἡ μετάνοια, d. Gestalt μεταμορφώσις, v. etw. Ge-

schriebenem ἡ μεταγραφή, v. d. Lebensweise ἡ

ἐκδιατάσις u. dgl.

Ängstigen ἀγγεῖν, ἀποκινεῖν τινα, φόβον ἐμ-

βαλλεῖν τινί. — sich ä. ἄγγεσθαι, ἀποκινεῖσθαι

P.; αγωνία περὶ (ὑπὲρ) τίνος, φόβος τι; ἀδμο-

νεῖν u. ἀθροεῖν τινι od. πρὸς τι; δειμαίνειν, διὰ

φόβου εἶναι; auch ἀπορεῖν, ἀμνηστῆν (verlegen

sein). [auch ἀπορία, ἀμνηστῆν (Verlegenheit).]

Ängstigung ἡ αγωνία, ἀδμνία (ἀδμηνία);

Ängstlich 1) v. Pers. a) Angst empfindend: περι-

δεις, περίφοβος 2, ὀκνηρός 3. — ä. sein ἀγω-

νιά, ἀδμνηστῆν, περιδοδεοκνέειν; ὀκνεῖν. b)

übermässig besorgt: περίεργος, εὐλάβης 2. [auch

comp.], μικρολόγος 2. — ä. sein in etw. δυσχε-

ρεῖν ἐν τινι. — 2) v. Sachen: ἀπορος 2., δει-

νός 3.

Ängstlichkeit 1) ὁ φόβος; ἡ ἀπορία (ἀδμηνία).

— 2) übermässige Sorgfalt: ἡ περιεργία, μικρο-

Aequator ὁ λομερινὸς κύκλος. [λογία.]

Aequinoctium, s. Nachtgleiche.

Aequivalent τὸ ἀντάξιον. — Einem e. Ae. für etw.

geben ἀντάξιον τινος δοῦναι τινι.

Aeger ἡ ἀγανάκτησις (Unwillen); τὸ ἄχος (mehr

poet. u. sp.), ἡ λύπη (Unwillen m. Betrübniß); ἡ

ὀργή (m. Zorn). — Einem Ae. verursachen ἀνᾶν,

λεπεῖν τινα, λύπην od. δυσθυμίαν παρέχειν

τινί; ἀγανάκτησιν ἔχειν τινί (v. Sachen). — aus

Ae. π. ὀργῆς od. ἀγανάκτησος, ἀχθεσθεῖς u. dgl.

ärgelich 1) v. Pers. a) Aeger habend: δυσθυ-

μος 2.; ä. sein δυσθυμεῖν, δυσθυμῶς ἔχειν, ἀγα-

νακτεῖν τινι; ἀχθεσθαι (P.) τινι; δυσχεραίνειν,

ἀσάλλειν τινι od. ἐπὶ τινι; χαλεπῶς od. βαρέως

φύρειν τι. b) zum Aeger geneigt: ἀγανακτετι-

κός 3., χαλεπός 3., δύσκολος 2., auch ὀργίλος 3.

— ä. sein δυσκόλως ἔχειν. — 2) v. Sachen: Aer-

ger erregend: ἀγανακτής, λυπηρός, ἀνίκαρος,

ἀχθεῖνός 3., δυσχερὴς 2., ὀργῆς ἀείσιος 3. — vgl.

anständig.

Ärgern, λυπεῖν, ἀνᾶν, κλύειν, δάκνειν; ὀργίζειν

(Einen in Zorn versetzen). — sich ä. über etw.

ἀπεισθαι, ἀνίσθαι, ἀχθεσθαι P., ἀγανακτεῖν,

ἀσάλλειν τινι od. ἐπὶ τινι; δάκνεσθαι P. ἐπὶ

τινι; βαρέως od. χαλεπῶς φύρειν τι. — ἀνᾶσθαι,

ἀχθεσθαι u. ἀγανακτεῖν auch m. part., die bei-

den letzteren auch m. f. εἰ od. οὐτι. — Jmd.

fragen um ihn zu ä. ἐρώσθαι τινα δι' ἀχθηδόνα.

Aergerniss 1) Aeger w.s. — 2) Anstoss τὸ πρόσ-

κρουσμα (πρόσκρουσμα), πρόσκομμα, ἡ προσκοπή.

Aermchen ὁ μικρὸς βραχίον.

Aermal ἡ χειρὶς, -ίδος. — m. Ae. versehen χειρι-

στώτος (καρκατώτος sp.) 2. — Kleid m. einem Ae.

ἡ ἐξωρίς, ἴδος, ὁ ἐτερομάσχαλος χιτῶν. — Kleid

m. zwei Ae. ὁ ἀμφιμάσχαλος χ.

Ärmlich ἐνδής 2., εὐτέλης 2., γλίσχρος 3., λε-

πτὸς 3., ταπεινός 3. — in ä. Verhältnissen stehen

ταπεινῶς od. ταπεινά πράττειν.

Aermlichkeit τὸ ἐνδές, τὸ εὐτέλές, ἡ εὐτέλεια,

Ärrolith, s. Meteorstein. [γλαχορστής, ταπεινότης.

Ärschlings πυγιδόν.

Aerztin ἡ ἰατρία, ἡ ἱατρούς.

Ärztlich ἱατρικός 3. — ä. Hülfe bedürfen ἱατροῦ

δεῖσθαι. — ä. behandeln ἱατρεύειν τινα; sich ä.

beh. lassen ἱατρεύεσθαι. — ä. Behandlung ἡ ἱά-

Aesculap ὁ Ἀσκληπιός. [τρεινσις, τὸ ἱατρνεμα.

Aestchen ὁ κλαδίσκος; τὸ κλαδίον sp.

Ästig ὀζώδης, πολυπόρος 2.; sp. κλαδωδής 2.

Aether, ὁ αἰθήρ, ἔρος.

Ätherisch αἰθερίος 2. u. 3.

Ätzen 1) füttern: τρέφειν; durch Lockspeise ködern

δολεάζειν. — 2) beizen: ἐντήκειν, ἐγκατεῖν. —

ätzend καντινικός 3.

Aeugleia τὸ ὁματίον, ὀφθαλμίδιον.

Aeusserer, das, τὸ (τὰ) ἔξω (ἐξωθεν), τὸ (τὰ) ἔ-

κτός. — äussere Form τὸ σχῆμα, τὸ εἶδος, ἡ ὄψις;

ἡ περιουσία sp. — e. schönes Ae. ἡ εὐσχημοσύνη,

v. schönem Ae. εὐσχημῶν, -ον. — e. männliches

Ae. τὸ ἀρρενοπῶν, v. männl. Ae. ἀρρενοπῶς 2.

Äussere, äusserlich ὁ, ἡ τὸ ἔξω (ἐξωθεν) od.

ἐκτός; ἐξωτερικός 3. (seit Arist.). sp. Θυραῖος 3.

— ä. Ansehen, s. Aeussere. — d. ä. Theile τὰ ἐκτός.

Äusserer δηλοῦν; φανερὸν od. δηλῶν ποιεῖν; ἀπο-

εῖν, διεικνύναι u. m. — seine Meinung ä. ἀποφαί-

νεσθαι od. ἀποδείκνυσθαι m. u. ohne (τὴν) γνώ-

μην, sein Wohlwollen ἀποφαίνεσθαι εὐνοῖαν. —

Zorn, Furcht u. dgl. ä. φαίνεσθαι od. φανερὸν

εἶναι ὀργιζόμενον od. περίφοβον ὄντα. — sich ä.

(v. Zuständen) δηλοῦσθαι (P.), φαίνεσθαι (ao. P.),

φανερὸν γίνεσθαι. — sich ä. über etw. ἀποδεί-

κνυσθαι od. ἀποφαίνεσθαι (γνώμην) περί τίνος,

δηλῶν περί τίνος εἶναι od. πρὸς τινα.

Äusserst 1) am weitesten draussen: ἡ ἐξωτάτος 3.,

ἐξωτός 3., ἐξωτερός 3. — 2) der letzte: ὕπατος,

ἐξωτός 3. — d. ä. Theile od. Gliedmassen τὰ

ἀκρωτήρια (ἀκροκόλια sp.); dieselben verstüm-

meln ἀκρωτηρίαζειν. — 3) d. Höchste in e. Sache:

ἄκρος, ἐξωτός 3., ὑπερβάλλον 3. — aufs Aeus-

serste εἰς τὸ ἐξωτόν, εἰς τὰ ἐξωτά, ἐξωτάως. —

im ä. Elend sein ἐξωτάως διακείσθαι, τὰ ἐξωτά

(ἐξωτατώτα) πάσχειν. — in d. ä. Dürftigkeit

sein ἐν ταῖς ἐξωτάταις ἀπορίαις εἶναι, ἐν πενίᾳ

υφίαι εἶναι. — etw. auf d. Ae. treiben προελ-

θεῖν εἰς τὸ ἐξωτόν τίνος, ἐπ' ἐξωτόν ἐλθεῖν.

— d. Ae. thun πάντα ποιεῖν od. μηχανάσθαι

(sprichw. λίθον πάντα κινεῖν, τὸν ἀπ' ἑώρας κι-

νεῖν). — in d. ä. Gefahr sein τὸν περί ψυχῆς

(ἀγῶνα) od. περί ψυχῆς, περί ἑαυτοῦ τρέχειν. — d. Ae. annehmen ὑπερβολὴν ποιεῖσθαι. — *adv.* ἐξαίτια, εἰς τὰ μάλιστα, ὑπερβαλλόντως, auch ὡς m. e. *superl.*

Aeusserung 1) als Handl.: ἡ δῆλωσις; Ae. d. Wohlwollens ἐνδειγμα εὐνοίας. — Ae. d. Freude, Furcht u. dgl. τὸ χαίροντα φαίνεσθαι od. βλος τὸ χαίρειν u. dgl. — 2) als Sache: τὸ ῥῆμα, ὁ λόγος, ἡ ἀπόφασις (ἀπόφανσις). — e. Ae. über etw. thun s. „sich äussern“ über etw. u. „sagen“.

Affe ὁ πίθηκος; ὁ καλλιὰς (Hausaffe). — junger A. ὁ πιθηκιδεύς. — den A. spielen πιθηκίζειν. — s. äffisch.

Affekt τὸ πάθος; ἡ ὁρμή, ὁργή; ὁ θυμός. — in A. sein ἐμ-, περι-παθῆ εἶναι, ἐμ-, περι-παθῶς ἔχειν, περιπαθεῖν. — ohne A. ἀπαθῆς. — in A. bringen καθιστάναι τινα εἰς πάθος, θυμὸν ἐμβάλλειν τινα. — in A. kommen θυμουσθαι P.

Affekation ἡ προσποιήσις, ὑπόκρισις. — A. d. Unwissenheit ἡ εἰρωνεία.

affektieren προσποιεῖσθαι τι u. m. inf.; ebenso ὑποκρίνεσθαι, auch m. ὡς u. part.; vgl. sich ziele- — Unwissenheit a. εἰρωνεύεσθαι. — affektiert προσποιήσις 2., κατάπλασις 2. (v. Ausdruck auch περίεργος 2.); s. geziert. — a. Gang τὸ τρυφερώτερον βεβιδίμα.

Affektion (v. e. Krankheit) ἡ ἀντίληψις.

affektios ἀπαθής 2., ἡσυχος 2., ἡρεμαῖος 3.

Affektlosigkeit ἡ ἀπάθεια, τὸ ἀπαθές; ἡ ἡσυχία, τὸ ἡσυχον; ἡ ἡμελία (ἡρεμία, ἡρεμία-ότης).

affektiv ἐμ-, περι-παθής 2., σφοδρός 3. — a. Wesen τὸ ἐμ-, περι-παθές, σφοδρόν, ἡ περιπά-
affenartig, s. äffisch. [θεία, σφοδρότης.]

Affenliebe ἡ ἄγαν (λίαν) φιλοστοργία (στοργή).
Affenpasse ἡ σιμὴ ὅλις. [Possen.]

Affenpossen, -spiel, -werk ὁ πιθηκισμός; s. afflicieren (e. Sinn) αἰσθάνειν τινας παρέχειν τινα. — d. Geist Jmds. heftig a. δεινῶς διατιθέ-
ται τὴν ψυχὴν τινας, κινεῖν τινα. — a. werden διατίθεσθαι P., πάσχειν. — es afficiert mich nicht οὐ κινεῖ μέ τι, οὐδὲν πάσχω ὑπό τινας. — s. Eindruck.

Afrika ἡ Λιβύη (seit der Römerzeit auch Ἀφρική). — Ew. ὁ Αἴβυς, νος (f. Αἰβύσσα); adi. Αἰβυ-
κός 3.

After ὁ πρωκτός, ἡ στεφάνη. In Zusammensetzungen gew. durch pseudo-, z. B. Afterweisheit ἡ ψευδοσοφία, afterweise ψευδοσοφος 2., Afterkönig ὁ ψευδοβασιλεὺς, Afterkunst ἡ ψευδοτεχνία, Afterchrist ὁ ψευδοχρίστος u. dgl., die meist b. Sp. vorkommen. [φωσισμος 2.]

Aftermlethe; durch A. zu vermietten ναυκλη-
Aftermlethe ὁ παρά ναυκληρὸν μισθωσάμενος.

Afterrede ἡ ψευδολογία; s. Verleumdung.

afterreden ψευδολογεῖν; s. verleumdend.

Afterredner ὁ ψευδολόγος; s. Verleumder.

Agent ὁ ἐπίτροπος. — A. e. Staates ὁ πρόξενος. — A. sein ἐπιτροπεύειν, προξενεῖν.

Agio, s. Aufgeld.

agieren, s. gesticulieren. — e. Rolle auf dem Theater darstellen ὑποκρίνεσθαι.

Agnat ὁ (γένει) προσήκων τινί, ὁ συγγενής.

Agraffe ἡ λαβή, ἴδος; ἡ περόνη, πόρπη.

Agrigent ὁ (ἡ) Ἀκραγας, αντος. — Ew. ὁ Ἀκρα-
αἱ βαβαί, βαβαιάξ, παπαί. [γαντίνος.]
aha οὐτως, ἰδοῦ, εἰς; ἔα.

Ahle τὸ ὀπήτιον (ὀπητίδιον).

ahnden, **Ahdung**, s. strafen, bestrafen, Bestrafung.

ahnen προαισθάνεσθαι; μαντεύεσθαι u. ἀπομαν-
τεύεσθαι, ὠνίζεσθαι; ὑποπτεύειν (häufig in d.

Bdtt. „argwöhnen“); ὀντεύεσθαι (etw. Schlü-
mes a.).

Ahnen, das, **Ahnung** ἡ προαισθησις od. αἰσθή-
σις, ὁ ὠνισμός; ἡ στεία (böse A.). — keine u. etw. haben οὐδεμίαν αἰσθησὶν τινας ἔχειν u. λαμβάνειν, οὐδὲν αἰσθάνεσθαι τι.

Ahnen, die, οἱ πρόγονοι, οἱ προγεννημένοι, ἄνωθεν (πρόγονοι), οἱ ἀνωθεν (τοῦ γένους), προπάτορες. — zwei, drei od. mehr A. forder-
den ἡ τρεῖς ἡ πλείους ἐκζητεῖν πάππους.

Ahnenstolz ἡ δία τὴν τὸν γένους εὐκλείαν ὑπε-
ρηφανία.

ahnenstolz sein εὐμνύεσθαι ἐπὶ τῷ τῶν προ-
γόνων καταλόγῳ (ἐπὶ τοῖς στίμμοις sp.), ἐπὶ τῷ
τῶν προγόνων ἀρεταῖς, ἐπὶ τῇ τὸν γένους εὐκλεί-
ᾳ u. dgl. [ματα sp.]

Ahnenstafel ὁ τῶν προγόνων κατάλογος (τὰ στι-
μμοῦ) ἡ πρόγονος, ἡ προμήτωρ, ὁρος.

Ahnerr ὁ προκατῶρ, ὁρος, ὁ ἀρχηγός (τοῦ ;
Ahnung, s. Ahnen, das. [vous], ἀρχηγέτι

Ahnungsgabe ἡ μαντική.

ahnungsvoll durch d. part. d. Verba „ahnen“
auch μαντικός 3., bes. *adv.* μαντικῶς.

Ahorn ἡ σφενδάμνος; v. A. σφενδάμινος 3.
s. Platane.

Akademie ἡ Ἀκαδημία u. -δῆμια. — Akaden-
ker ὁ Ἀκαδημαϊκός, ὁ ἐκ (ἀπὸ) τῆς Ἀκαδημίας
— Akademisch Ἀκαδημαϊκός 3.

Akazie ἡ ἀκανία, ἄκανθα. [ἐπεισόδιος]

Akt τὸ ἔργον, ἡ πράξις. — im Drama: etw. a.
Akte τὸ ψήφισμα, δόγμα. — s. Urkunde.

Akten τὰ γράμματα, γραμματεῖα (γραμματε-
δία), ὑπομνήματα (αἱ ἀναγραφαί, οἱ χάρται, u.
χαρτία sp.). — in d. A. eintragen ἀναγράφειν.
das Eintragen in d. A. ἡ ἀναγραφή.

Aktengucker, -hocker, -mensch ὁ γραμματε-
κύφον, ὠνος.

Aktenstrank τὸ γραμματοφυλακεῖον (-λάκιον
τὸ χαρτοφυλάκιον (bei sehr sp.).

Aktenstück τὰ γράμματα, τὸ γραμματεῖον (u.
γραμματείδιον), τὰ ὑπομνήματα (ὁ ὑπομνημα-
τισμός, ὁ χρηματισμός sp.).

Aktie ἡ μερίς, ἴδος (als Antheil), ὁ ἔρανος (a.
Beitrag). — e. A. nehmen συμβάλλεσθαι, εἰσφ-
ρεῖν χρήματα πρὸς τι.

Aktiengesellschaft ὁ ἔρανος.

Aktionär ὁ ἐραnistής.

aktiv ἐνεργός 2. (ἐνεργής 2., ἐνεργητικός 3. sp.)
— v. Beamten ἐναργος. ἐντελής 2. — in d. Gramm.

e. A. Verbum ὅμα ἐνεργητικὸν u. *adv.* ἐνεργη-
Aktivität ἡ ἐνεργεια. — in A., s. aktiv.

Aktivum τὸ ἐνεργητικὸν (ὅμα).

Aktuar ὁ γραμματεὺς (ὁ γραμματοφύλαξ, χαρ-
τοφύλαξ, κος sp.). — e. A. sein γραμματεῦν, γρα-
ματεῖν. — d. Amt d. A. ἡ γραμματεία.

Alabaster ὁ (ἡ) ἀλάβαστρος, ὁ ἀλαβαστρίτης (ἡ
θος), ἡ ἀλαβαστρίτις, ἴδος (aber v. unserem T.
verschieden). — e. Gefäß v. A. ὁ ἀλάβαστρος, ἡ
ἀλάβαστρος, τὸ ἀλάβαστρον u. ἀλάβαστρον, dem.
ἡ ἀλαβάστριον. — alabasterartig ἀλαβαστρί-
της.

Alamannen οἱ Ἀλαμαννοὶ u. Ἀλαμανοί. [δής]

Alant τὸ ἐλένιον.

Alarm 1) Ruf zu den Waffen; A. schlagen παρρη-
γέλλειν εἰς τὰ ὄπλα. — 2) Lärm. Unruhe: ὁ θόρυ-
βος. — in A. setzen θορυβεῖν, διαθορυβεῖν, θο-
ροῦν, δια-, συν-ταράττειν. — „in A. kommen“
alarmieren, s. Alarm. [durch d.]

Alaun ἡ στυπτηρία (sc. γῆ); ἡ χαλκίτις (στυπ-
τηρία) ἡ στυπτηριώδης 2. [εἰς]

Alaunschiefer ὁ σπινός (?).

albern μορός, ἡλίθιος 3., ἀβέλτερος, ἄτοπος, ἀν-
ετός 2. (v. Pers. u. Handlungen); ὁ, ἡ βλάξ, βλα-
ξος.

u. βλακικός 3. (erstes v. Pers., letzteres v. Sachen). — milder: εὐήθης 2., ἀρχαῖος 3., s. einfältig. — a. Rede οὐ λήρος, τὸ λήρημα, παραλήρημα, ἡ λήρησις, παραλήρησις; ἡ μαρολογία; ὁ ἔθλος. — a. reden od. sein ληρεῖν, παραληρεῖν, μαρολοῦν, μαρολογεῖν, ὑβλεῖν.

Albernheit ἡ μαωρία, ἀβέλτεριά; milder: ἡ εὐήθεια, ἀρχαϊότης. — Albernheiten οἱ λήροι, ὑβλοί.

Albaner s. Albernheiten.

albanzig, s. albern.

Alkali τὸ λίτρον (jüngere F. τὸ νίτρον).

Alkoven ἡ ζωήκη.

All τὸ πᾶν; τὰ πάντα, ὅλα.

alibarmherzig πανοικτίρων, ον K. S.

alibekannt κοινός 3.; πολυθρύλτος 2., auch θρυσόμενος od. τεθρυσλημένος 3. — s. alibekannt.

alibellebt πᾶσι φίλος od. κεχαρισμένος 3.

alibekümt περὶφροῦς 2.

alibereits, s. bereits.

allda, s. daselbst.

alldort, s. dort.

Allee ὁ ὁρὸς od. besser ὁ δρόμος.

Allegorie ἡ ἀλληγορία, ὑπόνοια.

allegorisch ἀλληγορικός 3.; auch durch καθ' ὑπό-

νοίαν. — a. ausdrücken od. darstellen ἀλληγορεῖν.

allein 1) adj. μόνος 3.; αὐτός 3. (ohne Zeugen, ohne Beihilfe); ἔρημος 2. u. 3. (verlassen). —

Jmd. allein lassen μονοῦν, ἀπομονοῦν (im A. nur sp.), ἔρημον καθίστασθαι τίνα; a. sein μονοῦσθαι, ἀπομονοῦσθαι, ἔρημοῦσθαι P. — wir sind a.

αὐτοὶ ἔσμεν od. ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ἔσμεν. — adv.

μόνον; ἰδίᾳ (für sich besonders, opp. κοινῇ); vgl.

„nur“. — nicht a. sondern auch οὐ μόνον ἀλλὰ

καί. u. bei Hervorhebung d. Gegensatzes: οὐ μὲν

ἀλλὰ. — In Verbindung mit Verben drückt man

es häufig durch Zusammensetzungen m. μονο-,

seltener ἰδιο- aus, z. B. a. essen μονοστέιν, μο-

νοφαγεῖν. das Alleinleben ἡ μοναλία, sich a.

m. einem besprechen ἰδιολογεῖσθαι u. dgl. — 2)

κοινῇ. ἀλλὰ, μέντοι, οὐ μὲν ἀλλὰ. auch δέ.

Alleinhandel ἡ μονοπωλία. — A. treiben μονο-

πωλεῖν. — d. Recht d. A. τὸ μονοπωλίον.

Alleinherrschaft ἡ μοναρχία; ἡ τυραννίς, ἰδος.

— tyr. A. gehörig od. geneigt μοναρχικός, τυραν-

νικός 3.

Alleinherrscher ὁ μονάρχος (μονάρχης sp.);

αὐτοκράτωρ. ὁρος (sp., bes. v. röm. Kaiser); ὁ

τυραννός. βασιλεὺς. — A. sein μοναρχεῖν, αὐτο-

κρατορεῖν (sp.); τυραννεῖν u. τυραννεύειν,

alleinig μόνος 3. [βασιλεύειν.

Alleinleben ἡ μοναλία.

Alleinsein ἡ μόνωσις, ἔρημία.

allemal ἑκάστοτε; αἰεί, αἰεί ποτε. — a. einer,

zwei u. s. w. καθ' ἓνα, κατὰ δύο u. s. w. — a.

im dritten Jahre od. nach drei Jahren διὰ τρίτου

ἔτους (διά τριῶν ἑτῶν) u. dgl. — ein für allemal

εἰςάπαξ, καθάπαξ.

allenfalls τάχα, auch durch ἂν (m. opt.), od.

durch Wendungen, wie εἰ τύχοι, ἂν τύχη.

— wenn a. εἰ ποτε, εἰ πού.

allenthalben πανταχοῦ, -χῇ, ἀπανταχοῦ. -χῇ,

πάντη, ἑκασταχοῦ. — a. hin πανταχοῦ, παντα-

χοῦσε, ἀπανταχοῦσε, ἑκασταχοῦ, ἑκασταχοῦσε. — a.

her πανταχοῦθεν, ἀπανταχοῦθεν, ἑκασταχοῦθεν.

— a. auf d. Erde πανταχοῦ τῆς γῆς. — a. wo nur

ὅπουπερ ἂν.

aller, alle, alles πᾶς, πᾶσα, πᾶν. — alle zusammen

ἅπαντες, σὺμπαντες, συνάπαντες (im sing. bei

Collectiven, z. B. τὸ συνάπαν στρατεύμα; ἀπαξ-

ἅπαντες. — alle ohne Ausnahme οὐδείς ὅστις

οὐ, — alle u. jede οἱ καθ' ἕναστον, alles u. jedes

αὐτὰ ἕκαστα. — alle beide ἑκάτερος 3. — alle

welche πάντες ὅσοι od. βλος ὅσοι, alles was ὅσα.

— alle die nur ὅστις, τὸ ἄν, ὅστις ἂν. — alles

was nur εἴ τι, z. B. Rinder, Schafe und alles was

nur zum Essen dienen konnte βοῦς, οἷς καὶ εἴ τι

βρωτόν. — alle Tage, Jahre καθ' ἑκάστην ἡμέ-

ραν, ἑκάστην ἡμέρας; κατ' ἔτος, ἂν ἑκαστον

ἔτος, δι' ἔτους; alle fünf Jahre διὰ πέμπτου ἔτους

(διά πέντε ἑτῶν, διά πεντετηρίδος). — alles in

allem τὸ σὺμπαν. — in allen Stücken πάντα, τὰ

πάντα; auf alle Weise πάντα τρόπον, παντὶ τρό-

πῳ. — Einem alles sein πάντα εἶναι τι. — alles

thun um ... πάντα ποιεῖν od. μηχανᾶσθαι m. f.

ὥστε m. inf. od. ὅπως gew. m. ind. fut. — mit al-

lem Rechte δικαιοῦτατα.

alberbarmend, s. alibarmherzig.

alberbester πάντων ἀριστος 3.

allerdings πάντως, παντελῶς, παντάπασι (v);

δηλονότι. — zur Hervorhebung einzelner Begriffe

δη. γε δῆ (immer dem betonten Worte nach-

gestellt). — In Antworten: πάνν γε. πάνν μὲν

οὖν; παντάπασι γε; κοινῇ γε od. κοινῇ μὲν

οὖν; καὶ μάλα; ἀμείλει (oft ironisch); auch μὲν-

τοι od. δῆτα, z. B. Weisst du wol, dass ... Aller-

dings weiss ich es Οἶδα μέντοι.

allererst πάντων πρῶτος 3., ἐν τοῖς πρώτοις. —

zu allererst πρώτιστον od. πρώτιστα.

allerfahren ἐμπειρότατος 3.

allergewöhnlichst κοινός 3., πάνδημος 2.

allergroßst πάντων μέγιστος 3. [πάντων.

allerhalter ὁ τὰ πάντα σῶζων, ὁ σωτὴρ τῶν

allerhand, allerlei παντοῖος, παντοδαπός 3. —

ποικίλος 3. (unter durcheinander). — a. Gestalten

annehmen παντοδαπὸν γίνεσθαι od. εἶναι.

allerheiligste, das, τὸ ἅγιον, τὸ ἅγιον.

allerhöchst (übrr.) πάντων μέγιστος 3. (πάντων

υπερίστος poet.). — s. allermeist.

allerlei, s. allerhand.

allerletzt ὑστάτος, ἔσχατος 3.

allerliebst πάντων φίλτατος 3. — sehr ange-

nehm: ἡδίστος 3., πάνν od. πᾶσι κεχαρισμένος 3.

— ironisch θαναμάσιος 3. (auch superl.). — Als

Beifallsruf εὐ γε, καλῶς, κάλλιστα (auch ironisch).

allermeist πλείστος 3. — adv. πάντων μάλιστα,

εἰς τὰ μάλιστα. ὥς δυνατόν (ὥς οἶόν τε) μάλιστα.

allernächst ὁ, ἡ, τὸ ἐγγύτατα (v. Raum u. Zeit).

— adv. οὐκ εἰς μακρὰν (v. d. Zeit).

allerschlechtest, **allerschlimmst** πάντων κά-

κίστος od. χείριστος 3.

allerschönst πάντων κάλλιστος 3.

allerseits κύκλῳ πανταχῇ, πανταχοῦθεν, κυκλό-

θεν. — auch durch σὺμπαντες, ὥς ἑκαστοι (alle-

allerwärts, s. allenthalben. [sammt,

allerweilsest πάντων σοφώτατος 3.

allesammt, s. aller.

allezeit διὰ παντός (χρόνον), ἑκάστοτε, αἰεί.

allgegenwärtig πανταχοῦ παρών 3. — **All-**

gegenwart τὸ πανταχοῦ πᾶσι παρῆναι.

allgeliebt πᾶσι κεχαρισμένος od. ποθεινός 3.

allemach, s. allmälig.

allgemein κοινός 3. — καθολικός 3. od. besser

ὁ, ἡ, τὸ καθόλου (das Ganze angehend, generell).

— ἐγκύκλιος 2. (jeden der Reihe nach betreffend).

— δημοτικός 3. (d. Gemeinde od. d. Staat betref-

fend, πάνδημος 2. die ganze Welt angehend);

— Gew. durch d. Wendungen ἐν od. παρὰ πᾶσιν,

υπὲρ πάντων od. d. γεν. ἀπάντων, σὺμπάντων u.

dgl., z. B. a. bewundert werden ὑπὸ πάντων od.

ἐν πᾶσι θαυμάζεσθαι; a. berühmt sein παρὰ

πάντας εὐδοκίμειν; a. verbreitet werden (v. Gerich-

ten) διαδίδοσθαι εἰς πάντας, a. bekannt sein

πᾶσι δῆλον εἶναι, a. werden (v. Gefährlichen u.

dgl.) ἐπικρατεῖν, ἐκνικᾶν u. dgl. — im Allgemeinen *δῶς*, *τὸ ὅλον*, *καθ' ὅλον*, *καθόλου*; *τὸ σὺμ-παν*, *διὰ πάντων*; *συνλήβδην*; *ἐν κεφαλαίῳ* (in d. Hauptsache); *ἐπὶ τὸ πολὺ*, *ἐπὶ τὸ πλῆθος* (gewöhnlich). — so im Allg. gesprochen *ὡς ἐν τῷ πᾶσι* (τῷ τῷ πᾶσι, noch m. d. Beisatze *μηδὲ ἀκρίβειαν* od. *καὶ ἀπλῶς*) εἰρησθαι.

Allgemeinheit τὸ κοινόν; ἡ κοινότης.

Allgewalt δύναμις ἡ μεγίστη od. ἡ πάντων ἐπικρατοῦσα, auch *τὸ κράτος* (mehr poet.).

allgewaltig πάντων ἐπικρατὺς 3.; παγκρατὴς 2.

Allheit τὸ σύνολον; οἱ σύμπαντες. [(poet.).]

Allherrschafft ἡ παμβασιλεία.

Allhier ἐνταῦθα, ἐνταυθοί, ἐνθάδε; παρ' ἡμῖν.

Allianz, alliiieren, alliiert, s. Bündniß, sich

verbünden, verbündet.

alljährlich, s. jährlich. [sehr sp. W.).]

Allmacht δύναμις ἡ μεγίστη (παντοκρατορία

allmächtig ὁ μέγιστος, τὰ μέγιστα od. πάντα δυνάμενος, ὁ πάντων κρατὼν (ὁ παντοκράτωρ, οὐρος poet. u. sp.).

allmählig κατὰ σμικρόν, κατὰ βραχὺ; ἐκ προσαγωγῆς (καὶ κατὰ μικρόν). — *βάδην* (Schritt für Schritt). — *ἡρέμα*. — *adi*, ὁ, ἡ, τὸ κατὰ μικρόν od. βραχὺ, ἡρεμαῖος 3. — bei Verban nicht selten durch *λανθάνω* m. part., z. B. er untergrub a. d. Mauer *ἐλθετὶ τὸ τεῖχος* υπορύψας, od. durch Zusammensetzungen m. *ὑπὸ*, z. B. a. entstehen, wohin gleiten, wegfließen *ὑπογίγνεσθαι*, *ὀλισθαίνειν*, *υπορρεῖν*, wozu noch *κατὰ μικρόν* od. *βραχὺ* näher bestimmend hinzutreten können.

allmonatlich κατὰ μῆνα, μηνὸς ἑκάστων.

Allmutter ἡ παμμήτωρ, οὐρος.

allsehend πάντα ὁρῶν 3.

allseitig, durch Umschreibungen, z. B. a. Wol-
wollen ἡ παρὰ πάντων εὐνοία, a. bewundert
Werden *ὑπὸ πάντων* (ἐν πᾶσι) *θανυαῖσθαι*. —
a. Wissen ἡ τῶν πάντων ἐπιστήμη, τὸ ἀπάντων
ἐπιστήμονα εἶναι.

alltätig, 1) eig., s. täglich, 2) ültr. gemein,
gewöhnlich (auch m. verächtl. Nebenbedeutung):
κοινός, ἀγοραίος 3.; ὁ, ἡ, τὸ τῶν πολλῶν; ὁ, ἡ, τὸ
τῶν (προστυχῶν), οὕσα, ὄν: *φαιδῶς* 3.

Alltags-, diese Zusammensetzungen umschr. man
durch „alltätig“. z. B. Alltagsmensch *ὁ τυχῶν*
od. *προστυχῶν*, Alltagskleid *ἐσθῆς ἡ φανύλη*, All-
tagsdichter *αὐθημερινοὶ ποιηταί*.

allumfassend πανδεχὴς 2. — a. Kenntniß ἡ τῶν
ἀπάντων ἐμπειρία. — a. Kenntnisse in e. Sache
besitzen *ἀκριβεστάτην τινὸς ἔχειν ἐπιστήμην*.

Allvater ὁ τῶν πάντων od. ὁ κοινὸς πατήρ.

allverbreitet πάνδημος 2. — v. Gerüchten: *πο-*

λυθρολήτος 2., *θουλοῦμενος* u. *τεθροῦνημενος* 3.

allverehrt πᾶσιν od. παρὰ πᾶσιν ἐντιμὸς 2., *ὑπὸ*
πάντων τιμώμενος od. *θεραπευόμενος* 3. (*πάν-*
τιμος 2. poet. u. sp.). [ἐπαχθὴς 2.]

allverhasst ὑπὸ πάντων μισούμενος 3., *πᾶσιν*

allwähnt τὰ πάντα διοικῶν (διατιθεῖς), τῶν
πάντων ἐπιμελούμενος 3.

allweise πάνσοφος (πάσσοφος) 2., *τελέως σο-*
φὸς 3., *σοφώτατος* 3.

Allweisheit ἡ τελεία od. παντελής σοφία.

allwissend πάντα εἰδὼς 3.

Allwissenheit τὸ πάντα εἰδέναι.

allwo ὅπουπερ, ἐνθάπερ.

allzu ἄγαν, λίαν. — bei *adj.* u. *adv.* durch d. *comp.*
m. u. ohne *τοῦ δέοντος* od. *τοῦ προσήκοντος*,
z. B. a. jung *νεώτερος* (τοῦ δέοντος); a. viel trin-
ken *πλεονέκινειν* (ἡ ὥστε φέρειν). — manchmal
bildet man auch Zusammensetzungen m. *περὶ* u.
ὑπέρ, z. B. a. sorgsam od. fleissig *περίεργος* 2.,
a. gross *ὑπερήγας* 3., a. dürr *ὑπερήξρος* 2. —

a. sehr *μᾶλλον* τοῦ δέοντος; *ὑπεράγαν*, *ὑπὲρ*
(παρὰ) *τὸ μέτρον*. — bei Verben durch d. *πραγ-*
ὑπέρ, z. B. a. sehr loben *ὑπερπαίνειν*, a. sel-
braten *ὑπεροπτάν*. — a. gross od. heftig ὁ, ἡ, *ἰ-*
άγαν (λίαν), *δεινός* 3., *ὑπερβάλλων* 3., *ἀμετρος*;
allzumal πάντες ὁμοῦ, ἅπαντες, *σὺμπαντες*.

Almosen ἡ δόσις, τὸ δῶρον (ἡ *ἐλεημοσύνη* sp.).

— A. geben *διδόναι ἀπόρῳ* od. *πέννθι τι*, *εὐε-*
γεῖναι τινα, *βοηθεῖν τινα*; A. empfangen *εὐεργ-*
τεῖσθαι od. *εὐπάσκειν ὑπό τινος*. — e. A. vo-
Staate bekommen *μισθοσφορεῖν ἐν τοῖς ἀδυνάτοις*
u. d. A. selbst ὁ *μισθός*. — um A. betteln *προσ-*
αῖτεῖν τινα τί. — A. herumgehend sammeln *ἀεὶ*
ἰσκέειν.

Aloe ἡ ἀλόη.

Aloeholz τὸ ἀγάλλοχον (ἡ *ἐυαλόχη* sp.).

Alp, Alpdrücken ὁ ἐπιαλτης (ἐπιαλτης sp.
ἡ *πιάλη*, *πνυγαλίων*, *ωνος*).

Alphabet, s. ABC.

alphabetisch κατὰ στοιχεῖον. — a. geordnet

Alraun ὁ μανδραγόρας. [στ. *συγκείμενος* :

als 1) Vergleichungspartikel — wie (aus-
pleon. „als wie“) ὡς, ὥσπερ. — Im Bes. a) wo
Grieche im ersten Gliede d. Vergleichg. e. *pron.*
correl. setzen muss, tritt für „als“ od. „als wie“
d. entspr. rel. ein, z. B. so gross als *σοσώτος ὅσος*;
b) nach Wörtern d. Aehnlichkeit od. Gleichheit
wird, „als“ neben *ὥσπερ* auch durch *καὶ* gegeben,
od. es steht m. Auslassg. v. „als“ d. dat. d. ver-
gleichenen Gegenstandes od. e. *pron. rel.* m. *καὶ* z.
B. wir dulden dasselbe wie die Sklaven *τὰ αὐτὰ*
πάσχομεν ὥσπερ (καὶ) οἱ δοῦλοι od. *τοῖς δοῦλοι*
od. *οἱ αὐτοὶ οἱ δοῦλοι*. c) nach negativen Aus-
drücken u. Fragen steht: *ἐλ μὴ*, *ὅτι μὴ*, *ἀλλ' ἢ*
πλὴν (ἢ) z. B. wir unterscheiden uns durch nicht
von einander als durch Muth *οὐδὲν διαφέρου-*
μεν ἀλλήλων πλὴν (ἢ) τόλμῃ; ebenso fragend *τί δια-*
φέρουμεν κτ. — Nach *ἄλλος* wird „als“ gew.
durch *ἢ*, seltner durch *πλὴν* gegeben, z. B. gib
es eine andere Kunde des Geraden u. Ungeraden
als die Zahlenlehre? *ἀρ' ἔστιν ἄλλη τις ἐπιστήμη*
τοῦ περὶ τοῦ τε καὶ ἀρτίου (ἢ πλὴν) ἀριθμητι-
κῆ; auch kann *παρὰ* m. acc. eintreten, z. B. ic-
h habe nichts anderes zu sagen als dies *ἐγὼ οὐ*
ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλα φάσαι, od. d. bloss *γεν-*
z. B. er hielt das Machen für etw. anderes als d.
Thätigkeit *τὴν ποιήσαν ἄλλο ἐνόμιζε τῆς πρά-*
ξεως. — Verbindet sich m. *ἄλλος* od. *ἕτερος* ei-
σοδείξ (αἰσθῆς), so wird „als“ neben dem ein-
fachen *ἢ* (od. *πλὴν*) auch durch *ἀλλ' ἢ* ἢ. seltene
durch *ἀλλὰ* wiedergegeben, z. B. Er sagt, es sei
kein anderer der Mörder als Aristarchos *λέγει*
μηδένα ἕτερον εἶναι τὸν φονέα ἀλλ' Ἀριστάρχου
die Philosophie traut Niemand anderem als nu-
sich selbst ἡ φιλοσοφία *πιστεύει οὐδενὶ ἄλλῳ*
ἀλλ' ἢ αὐτῇ εἰ αὐτῇ. — die Wendungen: „ich thu
nichts anderes als, was thue ich anderes als, da
heisst nichts anderes als, was heisst das andere
als“ werden im Griech. gew. verkürzt durch *οὐ*
δὲν ἄλλο (ἀλλ' ἢ) ἢ, *τί ἄλλο (ἢ πλὴν)* wiedergege-
ben, z. B. denn wenn sie uns diesen ähnlich wer-
den heissen, so thun sie nichts anderes als das
sie den Rath geben uns wiederum den Gefahr
der Knechtschaft auszusetzen *εἰ γὰρ τοῦτοίς ἡμᾶς*
ὁμοίους γίγνεσθαι κελεύουσιν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ συν-
βουλεύουσιν ἡμῖν πάλιν περὶ τοῦ ἀνδραποδι-
σμοῦ κινδυνεύειν und ebenso *τί ἄλλο ἢ συμβου-*
λεύουσιν κτ.; das heisst nichts anderes als lüge
οὐδὲν ἄλλο ἢ ψεύδει, *ψεύδεται* u. dgl., ebens-
t *ἄλλο ἢ ψεύδει*, *ψεύδεται*. d) „als ob, al-
wenn“ gibt d. Griechen durch *ὡς, ὥσπερ* m. *pres.*
(zur Bezeichnung. e. subj. Grundes), z. B. Kyo
sammelte ein Heer als ob er gegen die Piside

zu Felde ziehen wollte *Κῦρος συνέλεξε στρατιὰν ὡς εἰς Παιδάς βουλόμενος στρατεύεσθαι*; bei verschiedenem Subjekte steht d. *gen.* (u. auch *acc.*) *abs.* z. B. Stellt euch die Sache so vor, als ob wir nicht zuhören würden *ὡς μὴ ἀκούομεν ἡμῶν οὕτω διανοεῖσθε*. Nach dem Verbum „scheinen“ folgt d. *inf.* u. „als ob“ od. „als“ bleibt unübersetzt, z. B. es scheint als ob du dich gar nicht um uns kümmerst *δοικας οὐδὲν ἡμῶν κηδεσθαι*; daneben findet sich auch d. *part.*, z. B. *ἔ. οὐδὲν ἡ. κηδομένο.* — „gleich als wenn, gleich als ob“ *ὡς εἰ, ὡς ἂν εἰ, ὥστε, ἂν εἰ m. opt.* od. *ind.* e. hist. Tempus. c) nach e. Comparativ *ἤ*; doch kann für *ἤ m.* jedem Casus, auch für *ἤ m. e. praep.* der *gen.* eintreten, z. B. ich fordere die Schwerebewaffneten nicht minder als das Schiffsvolk auf *τοῖς ὀπλίταις οὐχ ἥττον τῶν ναυτῶν παρακλίνεσθαι*. Manchmal lässt sich auch „als“ durch *παρὰ* od. *πρὸς m. acc.* (eig. „im Verhältnisse zu“) geben, z. B. Sonnenfinsternisse traten häufiger ein als man sich aus früheren Zeiten erinnerte *ἥλιον ἐκλείψει πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνον μνημονεύμενα συνέβησαν*; ebenso findet sich *ἀντί τινος* (eig. statt einer Sache) u. *πρὸ τινος* (vor einer Sache). — Nach *πλέον, ἑλάττω* u. d. *entsp. adv.*, wenn sie m. e. Zahlworte verbunden sind, wird *ἤ* auch weggelassen, z. B. es fielen von den Ath. etw. weniger als 50 *ἀπέθανον Ἀθηναῖον ὀλίγω ἑλάττω πεντήκοντα*; auch findet sich nach *πλέον, μάλλον* zuw. *ἀλλά* statt *ἤ*, sowie nach *μάλλον*, wenn e. Negation in dem Satze steht, *ἢ οὐ st.* d. einfachen *ἤ*. — „als dass“ *ἢ ὥστε, ἢ ὡς od. ἤ m. f. inf.* — eher als *πρὶν (πρὶν ἤ)*. — die Ausdrücke „als nach Verhältniss von etw. zu erwarten ist“ u. dgl. giebt man durch *ἢ κατὰ*, seltener *ἢ πρὸς m. acc.*, z. B. du trachtest weiter als man es von e. Menschen erwarten kann, als es sich für ihn gebührt *μεϊζόνως ἢ κατ' ἀνθρώπων ἐπιθυμῆς*. weniger geben als die Amtsgewalt gestattet *ἡνδεστέως δίδοναι ἢ πρὸς ἐξουσίαν*. f) „sowol — als auch“ s. *sowol*. — 2) Erläuterungspartikel a) bei vielen Verbis zur Hervorhbg. des im *nom.* od. *acc.* stehenden Prädicates, wo es dann im Griech. unübersetzt bleibt, z. B. als etw. kennen, erachten, gelten, betrachtet od. angesehen werden u. dgl.; so „etw. für e. Glücksfund erachten“ *ἐρμαιόν τι ἡγνίσθαι*; er galt allgemein als ein braver Mann *ἀνὴρ ἀγαθὸς πᾶσιν ἱστούμετο*. b) zur Hervorhbg. einer Apposition, wo „als“ ebenfalls in der Regel nicht übersetzt wird. Wenn aber der durch „als“ eingeleitete Ausdruck die Veranlassung od. den Grund od. die Bedingung irgend e. Handlg. od. e. Zustandes andeutet, so wird d. *part.* *adv.* *οὐσα, ὅν*, auch m. *acc.* *οἷα, δὴ*, gesetzt, z. B. als Freund weise ich dich zurecht *φίλος ἂν σε νοουεῖω*, möchtest du doch als ein solcher Mann unser Freund werden *εἴθε τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιτο*, als Sklave mußt du gehorchen *πειθεσθαι εἰς χεῖρ ἅτε δοῦλον ὄντα od. δοῦλον δὴ ὄντα*. c) bei Anföhrng. v. Beispielen: *οἷον, οἷον δὴ, αὐτίκα*, auch *εὐθύς*. — 3) Zeitpartikel: *ὅτε, ἤνικα* (bei Gleichzeitigkeit, u. z. so dass das erstere d. Zeit im Allgemeinen, das letztere e. bestimmten Zeitpunkt bezeichnet), *ἔπει, ἐπειδὴ* (nachdem, bei e. Zeitfolge). Mit *ὅτε* gleichbedeutend ist auch *ὅταν* (eig. „wo“) u. *ὡς* (eig. „wie“), nur dass letzteres mehr in die causale Bedeutg. übergeht. — Diese Partikeln stehen m. d. *ind.*, wenn d. Zeitumstände als wirklich hingestellt werden; m. d. *coni.* *ὅταν, ὅποτε, ἐπειδάν*, um e. allgemeinen Gedanken od. d.

Wiederholg. e. Handlg. in d. Gegenwart od. Zukunft auszudrücken; dagegen m. d. *opt.* *ὅτε, ἤνικα, ἐπειδὴ, ὅποτε* in d. *or. oblig.* od. v. e. wiederholten Handlg. in d. Vergangenheit. — „sobald als“ *ὡς πρότερον, ὡς τάχιστα, ἐπεὶ u. ἐπειδὴ τάχιστα* (m. *ind.* u. *opt.*), *ἐπειδάν τάχιστα* (m. *coni.*). — Statt der angegebenen Partikeln tritt häufig d. *part.* ein, auch in Verbdg. m. *ἄμα, μεταξὺ*, um die unmittelbare Aufeinanderfolge od. die Gleichzeitigkeit scharf hervorzuheben, u. wenn d. Subject verschieden ist, d. *gen. abs.*, z. B. und als er dies gesprochen hatte stieg er herab *καὶ (ἄμα) ταῦτ' εἰπὼν κατέβη*, als er gesprochen hatte erhoben alle ein Geschrei *εἰπόντος δὲ αὐτοῦ πάντες ἀνέβησαν* u. dgl. — In manchen Fällen coordinieren die Griechen die Sätze, während sie im deutschen subordiniert sind; so in der Wendung *ἄμα... καί*, z. B. sobald als er dies gesagt hatte ging er fort *ἄμα ταῦτ' ἔλεγε καὶ ἀπῆγε*, dann in den Ausdrücken „als kaum (kaum... als), als bereits (bereits... als), als noch nicht (noch nicht... als)“, z. B. als er kaum zu reden begonnen, lachten schon alle, od. kaum hatte er zu reden begonnen als schon alle lachten *ὡς ἐφθῆγ' ἔλεγον καὶ εὐθύς ἐγέλασαν ἅπαντες*, es war bereits spät und sie hatten schon den Schlachtgesang angestimmt, als die Korinther plötzlich ohne umzuwenden rückwärts ruderten *ἥδη ἦν ὥσπερ καὶ ἐπεκαιώμεστο αὐτοῖς ὡς εἰς ἐκπῆλον καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐξαπίνης κρήναν ἐκρούοντο*, die Beiden hatten noch nicht zwei od. drei Gänge herum gemacht als Kleinias eintrat *καὶ οὕτω τοῦτο δὴ ἤ τρεῖς δρόμους περιελθούσθε ἦσθην καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας*; und auch sonst, z. B. als sie über diese Anhöhe hinweggekommen waren, da sahen sie noch eine andere vor sich *καὶ τοῦτον τε παραβλήθυσιν οἱ Ἕλληνες καὶ ἕτερον ὁρῶσιν ἐμπροσθεν λόφον*.

alsbald αὐτίκα, παραντίκα, αὐτίκα δὴ μάλα, εὐθύς, εὐθέως, παραρῆμα, auch verst. ταχὺ od. εὐθέως παραρῆμα, διά ταχύν, τὴν ταχίστην.

alsdann 1) in jener Zeit: τότε, τηνικαῦτα. — 2) = dann: εἴτα, ἐπειτα.

also 1) Folgerungspartikel: οὖν, τοίνυν, ἄρα (sämtlich postpositiv); οὐκὼν (nachdrücklich, wie unser „nicht wahr?“ an der Spitze des Satzes); schwächer ist δὴ, das bei einer loseren Anknüpfung des Satzes an den vorhergehenden u. namentl. bei Wiederholung eines Wortes angewendet wird. — also nicht οὐκ ἄρα, οὐ τοίνυν, οὐκὼν. — also nicht? οὐκὼν; — 2) *adv.* = so, auf diese Weise οὕτως(ς), ὥδε, ταῦτη, τῇδε.

alt 1) seit langer Zeit bestehend: *καλαιός* 3., ὁ, ἡ, τὸ *πάλαι, πολυχρόνιος* 2. (lange dauernd), ἀρχαῖος 3. (altbewährd., aber auch: altfränkisch). b) was vor langer Zeit bestanden hat: *καλαιός* 3.; ἀρχαῖος 3.; ὁ, ἡ, τὸ *πάλαι, πρὶν, πρότερον*. — die Alten οἱ *καλαιοί, οἱ πάλαι, οἱ ἀρχαῖοι*. — alt werden *καλαιοῦσθαι P.* (v. Sachen). — es beim Alten lassen οὐδὲν νεωτερίζειν, οὐδὲν τῶν καθ' εἰσώτων κινεῖν. — in alter Zeit τὸ *καλαιόν, τὸ πάλαι, τὸ ἀρχαῖον*. — seit a. Zeit ἀπὸ *od. ἐκ καλαιού, ἀπὸ τούτου ἀρχαῖον*. — *adv.* *πάλαι; ἀρχαῖως* (nach alter Art). — 2) v. Menschen: *καλαιός* 3.; *γηραιός* u. *γηραιός* 3., *comp.* *γηραιότερος, sup.* *γηραιότατος* (m. d. Nebepbegriffe der Würde), auch πόρρω τῆς *ἡλικίας ὦν* (weit im A. vorgerückt). — ein Alter (alter Mann), eine Alte (alte Frau) *γ. Greis, Greisin*. — die Alten (bei Thieren) οἱ *γονεῖς*. — alt werden *γηράσκειν, καταγηράσκειν* (bei etw. *εγγηράσκειν*); sehr alt sein πόρρω ἥδη τοῦ βίου εἶναι. — älter sein *πρεσβύτερον εἶναι*.

der ältere Bruder ὁ ἀδελφὸς ὁ πρεσβύτερος. — wie alt? *πηλίκος* 3.; so alt *ηλικιόσδε, ηλικιοῦτος* 3. — dreissig Jahre alt *τριακοντα ἐτών, τριακοντα ἔτη γεγώς, ἔτος ἔχων (ἄγων) τριακοντούς*, auch *τριακονταίτης* od. *τριακοντούτης* u. so im ähnl. Fällen. — über siebzig Jahre alt sein *ὑπὲρ τὰ ἑβδομηκοντα ἔτη γεγονέναι, ἔτη ἔχειν πλείω τῶν αλταδελίγ ἐγγενστάτος* 3. [ἑβδ.]

Altan, s. Balkon.

Altar ὁ βωμός (selten) ἡ ἑσάρα A. für Brandopfer). — ἡ θυνεῖλη (A. in der Orchestra des Theaters). — e. gemeinschaftl. A. habend *ὁμοβαλταβαν* *ἑωλός* 2. [μιος 2.]

Alte, die, s. Greisin.

Alter 1) das lange Bestehen od. Sein v. Dingen: ἡ *καλαιότης, ἀρχαιότης*, auch *τὸ πολυχρόνιον*. — vor Alters *παλαι, τὸ παλαι, τὸ παλαιόν, τὸ ἀρχαίον*. — von Alters her *ἀπὸ (ἐκ) παλαιού, ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου, ἐξ ἀρχῆς*. — v. A. her reich *ἀρχαιοπλουτός, παλαιοπλουτός* 2. — 2) v. Menschen: a) d. natürl. Dauer d. Menschenlebens: ἡ *γενεά*. b) ein gewisser Abschnitt im Menschenleben, Lebensalter: ἡ *ἡλικία*. — das A. wozu haben *ἡλικίαν ἔχειν* od. *ἐν ἡλικίᾳ εἶναι* *τινος* od. m. folg. *inf.* — d. A. zum Heirathen haben *ῥαίον εἶναι γάμον*. — im gleichen A. ὁ, ἡ *ἡλικί, ικος, ὁ ἡλικιώτης (fem. -ώτις, ἰδος)*; ein Mann im gleichen A. mit mir *ἀντὶ ἡλικίος ἐγώ*; im gleichen A. mit Jmd. stehen *ἡλικιώτην εἶναι* *τινι*. — in welchem A.? *πηλίκος*; — in diesem od. solchem A. *ηλικιόσδε, ηλικιοῦτος* 3. — Im Bes. α) jugendl. A. ἡ *νεότης, ἡ ῥα*. β) das kräftige, männliche A. ἡ *ῥβη, ἡ ἡλικία*, auch ἡ *ἀκμή* (zuw. m. dem Beisatz *τῆς ἡλικίας, τοῦ βίου, τοῦ ἔην*). — d. gesetzte A. ἡ *μέση καὶ καθεστῆνικία ἡλικία*. — in d. männl. A. eintreten *εἰς ἡβην* od. *ἡλικίαν ἔλθειν* (ὁρμασθαι), *ἐφηβον γίγνεσθαι*. — das waffenfähige A. *τὰ στρατεύσιμα ἔτη, ἡ στρατευσιμος ἡλικία*, od. bloss *ἡλικία*. γ) Greisenalter *τὸ γῆρας*; hohes A. *μακρόν γῆρας*; im hohen A. stehend *μᾶλα πρεσβύτης ὢν, πόρρω τῆς ἡλικίας ὢν*. — im A. ernähren od. pflegen *γηροβοσκεῖν, γηροτροφεῖν*; im A. pflegend od. ernährend *γηροβοσκός, γηροτροφός* 2.; Pflege im A. ἡ *γηροβοσκία, γηροτροφία* sp.

altern *γηράσκειν, καταγηράσκειν, παρηβᾶν* (v. Menschen); *παλαιοῦσθαι* P. (v. Dingen). — nicht alternd *ἀγήρω* 2., *ἀγήρατος* 2.

alterschwach *γῆρα ἀδύνατος ὢν* od. *γεγόμενος* 3., *βαρὺς* (3.) *ὑπὸ γῆρας*.

Alterschwäche *τὸ γῆρας*, mit Bez. auf den Geist *τὸ τῆς διανοίας γῆρας*. — an A. sterben *ὑπὸ γῆρας ἀποθανεῖν*.

Altsgenoss ὁ *ἡλικί, ικος, ἡλικιώτης*.

Altsgenossin ἡ *ἡλικί, ικος, ἡλικιώτις, ἰδος*.

Altterklasse ἡ *ἡλικία*. — s. Aufgebot.

Alterstufe ἡ *ἡλικία*.

altthermlich *ἀρχαῖος, ἀρχαῖος* 3., *ἀρχαιοπρεπής* 2., *ἀρχαιοτρόπος* 2. — a. Wesen od. Sitte ἡ *ἀρχαιοτροπία*. — a. aussehend *ἀρχαιοειδής* 2.

Altthermlichkeit ἡ *ἀρχαιότης*.

Alterthum ἡ *ἀρχαιότης, παλαιότης*. — Alterthümer *τὰ ἀρχαῖα, παλαιά*. — die A. behandeln *ἀρχαιολογεῖν*. [ζων. ὁ ἀρχαιολογικός.]

Alterthumsforscher ὁ *περὶ τὰ ἀρχαῖα σπουδάζων*.

Alterthumsforschung ἡ *τῶν παλαιῶν ἀναζήτησις, ἡ περὶ τὰ ἀρχαῖα διατριβή*.

Alterthumskunde ἡ *ἀρχαιολογία*.

Altflcker ὁ *παλαιογράφος*, sp. *παλαιογράφος*.

altfränkisch *ἀρχαῖος, ἀρχαῖος* 3., *ἀρχαιοτρόπος* 2. — a. Wesen od. Sitte ἡ *ἀρχαιότης, ἀρχαιοτροπία*. — sich a. benehmen *ἀρχαῖζειν* (sp.).

alttherkümlich *ἀρχαῖος* 3., *πάτριος* 3.

altklug *παλαιοφρων* 2. (poet.).

altmodisch, s. altfränkisch.

Altstadt ἡ *παλαιά πόλις* (ἡ *παλαιοπόλις*).

altväterlich, s. alterthümlich u. altfränkisch.

Altvordern, s. Vorfahren.

Altweibergwäsk ὁ *γῶων ὄθλος, οἱ γῶαδαι μῦθοι* (ἡ *γῶαλογία* sp.).

am 1) an dem, s. an. — 2) m. *superl.* gew. nicht ausgesprochen, z. B. am besten *ἀρίστα*; manchmal durch *ὡς* od. *ὅτι* (quam), z. B. *ὡς ἀρίστα*.

Amarant ὁ *ἀμάραντος*; von A. *ἀμάραντινος* 3.

Ambos ὁ *ἀκμῶν, ονος*. — Untergestell des A. *τὸ ἀκμῶτερον, ὁ ἀκμῶτής*.

Ambrosia ἡ *ἀμβροσία*; ambrosisch *ἀμβροσίος* 3.

Amelie ὁ *μυμήξ, ηκος*. — e. Gefühl haben wie wenn A. auf Einem herumkröchen *μυμηκίζειν*.

ameisenähnlich, -artig *μυμηκιοειδής* od. *μυμηκῶδης* 2.

Ameisenhaufe ἡ *μυμηκία*.

Amen 1) — so sei es: *κύριον ἔστω*. — 2) — ich bin zu Ende: *ἐλεηκα*. — A. sagen *τελευτᾶν τὸν λόγον*.

Amethyst ἡ *ἀμέθυστος*; von A. *ἀμεθύστινος* 3.

Amiant ὁ *ἀμιάντος*.

Amme ἡ *τροφός, τίτη* (τιτή), *τιθήνη*. — A. sein *τιθεύειν* (bei e. Kinde *παιδίον τι*), ebenso *τιθνεῖσθαι*; auch *τιλάζειν* (u. M.) *τινά*.

Ammendienst ἡ *τιτίδεια, τιθήνησις*. — A. thun *τιθεύειν, τιθνεῖσθαι*.

Ammenlohn *τὰ τροφεία*. [ματα.]

Ammenmehren *τὰ τῶν τιθητῶν μυθολογή*.

Amnestie ἡ *ἀμεία* (*ἀμνηστία* sp.). — sie versprechen ihnen für das Geschehene volle A. *ἐπηγγείλατο αὐτοῖς μηδὲν μνησικακήσειν τῶν γεγενημένων*. [A. τὸ ἐρωτῶν.]

Amor ὁ *ἔρως* (als appell. *ἔρως*), *ῶτος*. — kleiner

Amper *τὸ λάπαδον*.

Amphible *τὸ ἀμφίβιον*.

Amphiklyonen οἱ *Ἀμφικλυόνες*. — Bund der A. ἡ *Ἀμφικλυονία*. — ein dazu gehöriger Staat ἡ *Ἀμφικλυονίς πόλις*. — Versammlung der A. ἡ *πυλαία* (*σύνδρος*); (als Körperschaft) *τῶν Ἀμφικλυόνων συνέδριον* od. *κοινόν*. — d. Abgeordnete zu dieser Versammlung. ὁ *συνέδρος τῶν Ἀμφικλυόνων, πυλαγῶρας*. — zu den A. gehörig *Ἀμφικλυονικός* 3. [trallisch ἀμφικλυάτος 2.]

Amphitheater *τὸ ἀμφιθέατρον*. — **amphithean** *ὁ κόττητος (κοφίτος)*; blaue A. ὁ *κύανος*.

Amt 1) Inbegriff dessen, was Jmd. vermöge seiner Stellung obliegt: *τὸ ἔργον, τὰ δέοντα, καθήκον*; *προσηκόντα*; ἡ *ἐπιμέλεια*; ἡ *τάξις*. — sein Amt verwalten *πράττειν τὰ ἐαυτοῦ, τὰ καθ' ἐαυτόν*. — das ist gar nicht meines Amtes *ἐμοὶ οὐδ' ἀμείβειν προσηκόντων τούτων πράγματος*. — 2) Rang u. Stellung im Staate: ἡ *ἀρχή* (obrigkeitl. Amt), *τιμή* (Ehrenstelle), *leitourgia* (persönl. Leistung m. Geldaufwand verbunden). — e. Amt antreten *εἰσέναι* od. *καθίστασθαι εἰς ἀρχήν*. — e. A. bekleiden *ἀρχήν ἄρχειν, τιμὴν ἔχειν, λειτουργεῖν*; der ein A. bekleidet *ὁ ἐν τέλει (ὢν), ὁ ἐν (ἐπὶ) τοῖς πράγμασιν (ὢν), ὁ προσεστώ τῶν πραγμάτων*. — sein A. niederlegen *ἐξίστασθαι* od. *ἀπαλλάττεσθαι* (P.) *τῆς ἀρχῆς*. — ohne A. leben *σολῆ διαγεῖν, τὸν βίον ἐν ἰδιῶτον τάξει διαγεῖν, ἰδιωτεύειν*. — 3) Bezirk, Kreis: ὁ *νομός*. — 4) Amtshaus: *τὸ ἀρχεῖον, δημόσιον; τὸ δικαστήριον* (Gerichtshof). — 5) die m. einem A. betrauten Personen *οἱ ἐν τέλει, τὰ τέλη; οἱ δικασταί* (als Amtshaus, s. Amt 4). [Gerichtspersonen.]

amtlich ὁ, ἡ, *τὸ ἐκ τῶν προσήκοντων* od. *δημοσίων*.

amtlos ὁ *ἰδιώτης, ἰδιωτεύων*. — a. Leben *ἰδιωτῆς* od. *ἰδιωτικός βίος*.

Αμτμάνος ὁ ἐπάρχων νομοῦ τινος; (als Gerichts-person) ὁ δίκαστής.
Αμτμάνιτις ἡ εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσόδος; gew. durch **Αμτμάνος**, s. Colloge. [Verba.]
Αμτμάνιος ὁ ὑπὸ ἀρχῆς, δημόσιος.
Αμτμάνιος ἡ ἐπὶ ἀρχῆς.
Αμτμάνιος ἡ ἀρχή. — während seiner A. παρὰ τὴν ἀρχήν, ἀρχόντος αὐτοῦ.
Αμτμάνιος, s. Colloge.
Αμτμάνιος τὰ καθ'· προσ-ήκοντα, τὰ τῆς ἀμτμάνιος ἡ ἐπὶ ἀρχῆς. [ἀρχῆς.]
Αμτμάνιος; e. A. annehmen σέμνω-προσωπείν.
Αμτμάνιος ὁ διάδοχος τῆς ἀρχῆς.
Αμτμάνιος τὰ καθ'· προσ-ήκοντα, δέοντα.
Αμτμάνιος ὁ γραμματεὺς.
Αμτμάνιος ἡ στολή ἡ καθήκοντα.
Αμτμάνιος τὰ τῆς ἀρχῆς, τὰ περὶ τὴν ἀμτμάνιος ἡ ἀρχή, τὰ ἀρχεῖν. [ἀρχῆς.]
Αμτμάνιος ἡ δημοσία οὐκία. [ἀρχῆς.]
Αμτμάνιος ἡ σέμνωσις, τὸ σέμνω τὸ ἀπὸ τῆς ἀμτμάνιος ὁ βασκανίον, περιεπικον, φυλακτῆριον (τὸ προβασκάνιον, ἀβάσκαντον, περιεπικον sp.).
Αμτμάνιος 1) m. dat. auf die Frage wo? (wann?)
a) rein örtlich: ἐπὶ m. dat. (auch m. gen.), πρὸς (seltnr παρὰ) m. dat.; auch ἐν m. dat. (eig. „in“), κατὰ m. acc. (eig. „längs“), περὶ m. acc. (eig. „rings umher“), od. m. dat., z. B. an d. Hand Ringe tragen περὶ τῇ χειρὶ φέρειν δακτυλίου.
— Einer an dem Anderen ἄλλος ἐπ' ἄλλω. — am rechten Orte ἐν καιρῷ; es ist etw. an seinem Orte καίριον ἐστὶ τι, es ist etw. nicht an s. O. ἀκαιρίον ἐστὶ τι. — Bei den Verben „hängen“ u. dgl. durch ἐκ m. gen., z. B. an e. Baume hangen κρέμασθαι ἐκ δένδρου, bei den Verben „sich einfinden, versammeln“ u. dgl. durch εἰς m. acc., z. B. sich im Gerichtshof versammeln συλλέγεσθαι εἰς τὸ δικαστήριον, bei anderen Verben durch d. entspr. cas. obl., z. B. Einen an d. Hand fassen λαμβάνειν τινὰ τῆς χειρός, an d. Meer stossen ἔχθεσθαι τῆς θαλάττης, etw. an Einem bemerken ἀσθάνεσθαι τί τινος, etw. an Einem loben ἐπαινεῖν τί τινος. — Wird durch den präpos. Ausdruck d. Theil bezeichnet, auf welchen sich das dem Ganzen beigelegte Prädikat im Besonderen bezieht, so steht d. acc., z. B. an d. Augen leiden καμῶν τὸν ὀφθαλμοῦς, gesund an Leib u. Seele ὑγιὺς τὸ τε σῶμα τὴν τε ψυχὴν. b) v. d. Zeit: ἐν m. dat., κατὰ m. acc., auch blosser dat., wenn d. Datum e. Begebenheit bezeichnet werden soll. — am Tage ἡμέρας, καθ' οὐδ' ἡμέραν; am Morgen ἑσθιν, am Abend ἑσπέρας, καθ' ἑσπέραν; am Anfange πρῶτον, πρῶτα, ἐν ἀρχῇ, ἐξ ἀρχῆς, (τὸ) κατ' ἀρχάς, am Ende ἐν τελευτῇ, τελευταίον, τέλος. — Häufig geben auch d. Griechen derlei präpos. Wendungen durch adj. wieder, bes. bei Verben der Bewegung, z. B. am zweiten Tage δευτεραίος 3., am Morgen ἑσθινός 3., am Anfange, Ende ἀρχόμενος, τελευτῶν u. α. — es ist an d. Zeit ὥρα ἐστὶ, ἐν καιρῷ od. καίριον ἐστίν. c) z. Angabe e. Mittels od. e. Veranlassung: ἀπὸ, ἐκ m. gen., ὑπὸ m. gen., auch ἐν m. dat., gew. aber der blosser dat., z. B. an e. Krankheit sterben νόσῳ od. ὑπὸ νόσου ἀποθνήσκειν, an etw. erkennen τινὶ od. ἐκ τινος γινώσκειν u. dgl. — 4) Bes. Redensarten: an u. für sich αὐτὸ καθ' αὐτό, (τὸ) καθ' αὐτό; so viel an mir liegt ὅσον ἐν μοί, τὸ γ' ἐπ' αὐτό; es ist an mir κατ' ἐμὲ (περιέχει) εἰς ἐμὲ (d. Reihe trifft mich), ἐμὸν μέρος (ich bin verpflichtet); es ist nicht an dem αὐτὸ ἐστὶ πᾶσι ταῦτα; es ist nichts an Einem οὐδὲν ἀπὸ ἐμὸς ἐστὶ τινος, οὐδενὸς ἀξίος ἐστὶ τις. — 2) m. acc. auf d. Frage wohin?: εἰς, ἐπὶ,

πρὸς, παρὰ, κατὰ m. acc., häufig auch durch verb. compos. od. e. entspr. cas. obl. — Bei den Verben „hängen“ u. dgl. durch ἐκ m. gen., z. B. an e. Baume hängen ἀνακρεμνόμενος ἐκ δ. — bis an, bis an ... hin μέχρι (s) m. gen., μέχρι πρὸς u. μ. ἐπὶ; bis an d. Ende διὰ τέλους. — Bei ungefähren Zahlenangaben: ἀμφὶ, εἰς, περὶ m. acc., z. B. an (die) dreitausend ἀμφὶ (τοὺς) τρισχιλίους. — Bei vielen Verben durch d. entspr. cas. obl., z. B. sich an Einen erinnern μνησθῆναι τινος, sich an Einen wenden προσιέναι τινί, u. s. w. — II) adv. „von ... an“ ἀπὸ od. ἐκ m. gen., z. B. von jener Zeit an ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου. — von Kindheit an ἐκ παιδός, ἐκ νέου (u. bei Mehreren ἐκ παιδῶν, ἐκ νέων). — von Stund an τὸ ἀπὸ τοῦδε, ἀπὸ τοῦδε εὐθύς.
Αναχρονισμός ἡ τῶν χρόνων σύγχυσις, τὸ περὶ τοὺς χρόνους ἀμάρτημα (ὁ ἀναχρονισμός sp.). — e. A. begehen σφάλεσθαι (P.) περὶ τοὺς χρόνους, συγχέειν τοὺς χρόνους (ἀναχρονίζειν sp.).
anähneln od. **anähnelichen** ἀπεικάζειν τί τινι od. τι πρὸς τι.
anähneln προσβλέπειν τινί u. τινά.
Anagramm τὸ ἀνάγραμμα.
analog ἀνάλογος 2.; s. verhältnissmässig.
Analogie ἡ ἀναλογία.
Analyse ἡ ἀνάλυσις.
analysieren διαίρειν, διορίζεσθαι (sp. ἀναλύειν).
analytisch ἀναλυτικός 3.
Anapäst ὁ ἀνάπαιστος.
Anarchie ἡ ἀναρχία, ἀνομία.
anathemen, s. anhauchen.
Anatom ὁ τῆν ἀνατομικὴν ἀσκήν.
Anatomie ἡ ἀνατομική (τέχνη).
anatomieren ἀνατέμνειν.
anatomisch ἀνατομικός 3.
anbacken, an etw., προσκολλᾶσθαι (P.) τινι.
anbahnen ὁδοποιεῖν od. προοδοποιεῖν τινι.
Anbau 1) des Grundes ἡ ἐργασία; v. Gewächsen ἡ φυτεία (v. Weine ἡ ἀμπελοφυτεία); e. Landstriches ἡ κατοικία, κατοικίσις, ὁ κατοικισμός. — übrt. a. e. Wissenschaft u. dgl. ἡ ἀσκήσις, ἡ περὶ τι διατριβή. — 2) neuer A. e. Hauses τὸ παροικοδομῆμα; e. Stadt ἡ κατασκευὴ ἡ ἐπιγεγεννημένη od. im Zshange bloss ἡ κατασκευή.
anbauen 1) den Grund: ἐργάζεσθαι, ἐξεργάζεσθαι, γεωργεῖν, κατασκευάζειν (u. M.); Früchte σπεῖρειν. φυτεῖν (Wein ἀμπελοφυτεῖν); e. Landstrich (κατοικίζειν; sich in e. Lande a. (κατοικίζεισθαι (P.) εἰς χώραν od. ἐν χώρῃ; übrt. e. Wissenschaft od. dgl. a. ἀσκεῖν τι, διατρίβειν περὶ τι. — 2) dazu bauen: ἐπ-, παρ-, προσ-οικοδομεῖν, προσ-κατασκευάζειν.
Anbauer ὁ ἐργάτης, γεωργός; sonst durch d. entspr. Verba. — vgl. Ansiedler.
anbefehlen 1) auftragen: προσ-, ἐπι-τάττειν, ἐπισυγγίζειν τινί τι; durch e. Boten od. Brief ἐπιστέλλειν. — 2) anempfehlen: ἐπιτρέπειν τινί τι. — 3) anempfehlen: ἐπιτρέπειν τινί τι. — 4) anempfehlen: ἐπιτρέπειν τινί τι.
Anbehalten (d. Kleidung) ἔχειν, οὐκ ἀποτίθεσθαι. — die Kleider des Nachts a. ἡμφισμένον διαφέρειν τὴν νύκτα.
anbei ἀπὸ.
anbeissen a) hineinbeissen: ἐν-, ἐπι-δάκνειν; abbeissen: ἀποδάκνειν; auch γεύεσθαι τινος kosten, verkosten. b) v. Fischen: περιπικνέειν τὰ ἀγκύλωτα; dh. übrt. ἀπεσθῆναι τινος; nicht a. vollen μέλλειν, διαμέλλειν, σκεῖν, κατοικνεῖν εὐλαβεσθαι (DP).
anbelangen ἀνήκειν εἰς τι od. τινά. — was d. Staat a. τὰ εἰς τὴν πόλιν ἀνήκοντα od. τὰ πρὸς (εἰς, κατὰ) τὴν πόλιν. — was mich a. τὸ κατ' ἐμὲ.

ἐμὲ, τὸ γ' ἐμὸν, ἔγωγε. — auch ἔνεκα m. gen., z. B. was d. Alter a. ἔνεκα γε γήρας.

anbellen ὑλακτεῖν τινα, ἐφθαλκεῖν τινι.

anbequemen προσ-, συν-αμῶσκειν, συνοικεῖν τινί τι. — sich a. einer Sache συναμῶσκειν τινι od. πρὸς τι, συνοικεῖν αὐτόν τινι.

anberaumen ὀρίζειν, προορίζειν; τάττειν, συντάττειν; καθίσταται.

Anberaumung ἡ κατάστασις od. entspr. Verba. **anbeten** προσκυνεῖν, θεραπεύειν τινά, auch σέβειν τινα.

Anbeter durch d. part. d. vhg. Verba; übrt. ὁ ἑραστής (Liebhaber), ἐπιθυμητής (Anhänger).

anbetreffen, s. betreffen, anbelangen.

anbetteilen, Einen, μετατεῖν τινα, E. um etw. προσ-, ἐκ-ατεῖν τινά τι.

Anbetzung ἡ προσκύνησις.

anbungswürdig πάσης θεραπείας ἄξιος 3.

anbieten προσφέρειν, παρέχειν u. M., παριστάειν, auch δίδοναι. — sich Jmd. a. zu etw. ἐπιιδόναι ἑαυτὸν τινι εἰς τι. — versprechen ὁμολογεῖν; sich zu etw. ἂ. ὁμολογεῖν τι, υπο-, ἀναδέχεσθαι τι od. ἐπαγγέλλεσθαι τι od. m. f. inf. — Freundschaft a. προτείνεσθαι φίλιαν. — e. Schlacht a. βούλεσθαι μάχεσθαι, μάχην συνάπτειν.

anbinden 1) tr. a) durch Binden befestigen: δεσμεύειν; an etw. ἐνδεῖν, προσδεῖν, προσαπτειν τινί τι, ἀναδεῖν τι πρὸς τι, ἀνάπτειν τι ἐκ τινος, ἐξάπτειν τί τινος od. ἐκ τινος, δεῖν τι πρὸς τι od. ἐκ τινος. — Schuhe a. ὑποδεῖν (sich a. M.). b) e. Geschenk geben, s. beschenken. — 2) intr. m. Jmd. a.: συνίστασθαι τινι, ἄπτεσθαι τινος; συνάπτειν τινί, ἀγωνίζεσθαι τινι od. πρὸς τινα, εἰς χειράς ἔλθεῖν τινι; vgl. einlassen 2) a). — kurz angebunden παρησιαστικός 3., ὁ παρησιαστής; auch χαλεπός 3. (ἀπροσηγορος, δυσέντενυτος 2. sp.). [δείσις od. entspr. part.]

Anbinden, das, ἡ δέσις, ἀνά-, κατά-, πρὸς-, ὑπό-. **Anbiss** 1) d. Anbeissen: ἡ δῆξις; bildl. man hat nicht einmal d. A. von etw. οὐκ ἔξεστι γεύσασθαι τινος. — gleich beim ersten A. εὐθὺς ἀψάμενος τινος (εὐθὺς ἐπιχειρήσας τινί). — 2) = Imbiss, w. s.

anblasen καταφυσᾶν τι, ἐμφυσᾶν τινι. — d. Feuer φυσᾶν τὸ πῦρ (ἄνα), s. anfachen, anhauchen.

Anblasen, das, ἡ φυσησις; s. Anfachen, Anhauchen.

Anblick, 1) das Anblicken: ἡ ὄψις, ἐπ-, πρόσ-οψις, τὸ ἐμβλεμα, ἡ θέα. — Häufig durch e. part., z. B. bei diesem Anblicke flohen sie τοῦτο ἰδόντες ἐφυγον, gleich durch seinen A. setzte er sie in Schrecken εὐθὺς ὀφθείς φόβον ἐνέβαλεν αὐτοῖς u. ἂ. — 2) das, was man anblickt: ἡ θέα, τὸ θέαμα, ὄραμα, τὸ εἶδος. — Auch hier durch Verba umschr., z. B. er ist schön von A. καλὸς ἐστίν ἰδεῖν od. θεᾶσθαι. — e. angenehmen, traurigen A. gewähren ἡδονήν (λύπην) παρέχειν τοῖς θεωμένοις.

anblicken βλέπειν, ἀνα-, ἀπο-βλέπειν πρὸς od. εἰς τινα, προσβλέπειν τινά (τινί), ἐμβλέπειν τινί (τινά), εἰς τινα. — drohend Jmd. a. υποβλέπειν τινά. [ansprechen.]

anblöken βληγᾶσθαι πρὸς τινα. — s. anfahren, **anbohren** τρυπᾶν, τιτράνειν. — e. Schiff τρυπᾶν, κόπτειν, ἀναοργηνύειν ναῦν. — das Anbohren e. Schiffes ἡ νῆος ἀνάρρηξις.

anbrechen 1) tr. ἀπτεσθαι τινος, γευσθαι τινος; e. Fass a. ἀνοίγειν πλῆθον. — 2) intr. a) v. Tage: ὑποφαίνεισθαι (D.P.). u. ὑποφαίνειν, δια-, ὑπολάμπειν. — der Tag bricht an διαγυᾶναι, διαλάμπειν. — die Nacht bricht an ἡ νύξ ἐπέρχεται. — vgl. Anbruch. b) v. Esswaaren, Getränken = verderben, w. s.

anbrennen 1) tr. ἐμπιπράναι, καίειν, ἐπι-, ἐκ-καίειν, s. anzünden. — ein wenig a. ὑποκαίειν. — 2) intr. anfangen zu brennen: ἐμπιπρασθαι, καίεσθαι, ἐπι-, ἐκ-καίεσθαι (P.). — a. lassen e. Gericht προσκαίειν. — **Anbrennen**, das, ἡ ἐμπρησις (ὁ ἐμπρησμός sp.); v. Gerichten ἡ πρόσκαισις (sp.), gew. Verba.

anbringen 1) anfügen: προστιθέναι, προσφέρειν, προσβάλλειν, προσ-, συν-άπτειν τι τινι. — etw. in e. Gegenstände κατασκευάζειν τι ἐν τινι od. κατά τι. — etw. in d. Rede προσμηνύειν τι τῷ λόγῳ, χορῆσαι τινι ἐν τῷ λόγῳ. — daran angebracht sein προσεῖναι τινι, κατεσκευασθαι ἐν τινι. — 2) an d. passenden Ort bringen od. bei schicklicher Gelegenheit vorbringen: εὖ od. καλῶς τιθέναι τι. — Worte, Vorstellungen u. dgl. προσφέρειν u. προσφέρειν λόγους u. ἂ. — was hast du anzubringen? τί ἔχεις; τίνας δέει; — etw. bei Einem a. haben δεῖσθαι τινος. — vor Gericht a. ἀναφέρειν τι εἰς τοὺς δικαστάς, εἰσαγγέλλειν; e. Klage a., s. Klage. — Waaren a., s. verkaufen, seine Tochter a., s. verheirathen, eine Person a., s. unterbringen, versorgen, sein Geld a., s. durchbringen. — gut angebracht εὐκαιρος 2., καιρῖος 3. εὐθετός 2.; übel ang. ἀκαιρος 2.

Anbringen, das, 1) ἡ πρόσδεσις, προσφορά. — 2) Vorstellung, Gesuch, Bitte: ὁ λόγος, ἡ ἐντεύξις, δέξις.

Anbruch 1) d. Tages ἡ ἔως, ὁ ὄρθρος. — m. A. d. Tages ἅμα (τῇ) ἔω, ἅμα (τῇ) ἡμέρᾳ, ἡμέρας γιγνομένης (ὑποφαινομένης, διαλαμπόσεως). — vor A. d. Tages πρὸ (τῆς) ἔω, πρὸ ἡμέρας. — es ist gegen A. d. T. γίγνεται od. ἐστὶ πρὸς ἡμέραν. — m. A. d. Frühlings ἅμα (τῷ) ῥῷ, ῥῶς γιγνομένον. — 2) in e. Bergwerke: ἡ καινοτομία. — 3) bei Esswaaren u. dgl. ἡ σῆψις, διαφθορά.

anbrüchig σαπρός, σαθρός 3. — **Anbrüchigkeit** ἡ σαπρότης, σαθρότης.

anbrüllen βορῆσθαι πρὸς τινα.

Anbrummen τὸνδορῶναι πρὸς τινα.

Andacht 1) Aufmerksamkeit: ἡ προσοχή. — bes. religiöse A. ἡ εὐφημία. — 2) Andachtsübung: αἱ εὐχαί. — seine A. verrichten τὰς εὐχὰς ποιεῖσθαι; im antiken Sinne θύειν, θύσαι ποιεῖσθαι.

andächtlich προσεπτικός 3. — religiös a. εὐφημός, auch εὐσεβής, θεοσεβής 2. — a. schweigen εὐφημεῖν, d. a. Schweigen ἡ εὐφημία.

andauern δια-, ἐπι-μένειν, ἀντέχειν.

Andenken 1) Erinnerung: ἡ μνήμη, μνεία, ἀνάμνησις. — gutes; ruhmvolles A. ἡ μετ' ἐννοιά od. μετὰ δόξης μνήμη. — ewig ruhmvolles A. ἡ αἰμυνηστός δοξα. — etw. im A. behalten ἐν μνήμῃ ἔχειν τι, δια-μνήμης ἔχειν τι, μνήμην ἔχειν τινος, ἐν μνήμῃ φυλάττειν. — im A. bleiben μνήμην τηγάνειν, im immerwährenden A. bleiben τὸν αἰὶ χρόνον μνήμης τηγν. — (noch) im frischen A. (ἐτι) ἔναυλος 2. — d. A. v. etw. vernichten ἀφαιρεῖσθαι μνήμην τινός, ἀναίρειν τι ἐξ ἀνθρώπων μνήμης. — 2) etw. was d. A. e. Sache erhält: τὸ μνήμα, μνημεῖον, μνημόσυνον, νόμμημα, selten ἡ μνημη.

andere (der, die, das) 1) einer von vielen: ἄλλος, ἡ, ο. — pl. Andere αἱ ἄλλοι; die A. οἱ ἄλλοι (ceteri, oī λοιποὶ reliqui), οἱ ἕτεροι (wenn v. zwei Parteien d. Rede ist). — e. A. u. wieder ein A. ἄλλος καὶ ἄλλος; Einer nach dem A. ἄλλος ἐξ ἄλλου, ἄλλος ἐπ' ἄλλω. — der Eine sagt dies, der A. jenes ἄλλος ἄλλα λέγει, der E. auf diese, der A. auf jene Weise ἄλλος ἄλλῃ, der E. von da, der A. dort ἄλλος ἄλλοθεν u. dgl. — an e. a. Orte ἄλλοθεν, ἀλλοχοῦ. auf e. a. Weise ἄλλη, ἄλλως, ἄλλοθεν, in e. a. Fälle ἄλλοι, e. a. Mal ἄλλοτε, ἀνθις, nach

e. 2. Orte hin ἄλλοσε, ἀλλάχῃ. — der E. ... der A. αἰὼς μὲν ... ἄλλος δέ, ὁ μὲν ... ὁ δέ (ὁ μὲν τις ... ὁ δέ τις), auch ὁ μὲν ... ἄλλος δέ (pl. οἱ μὲν ... ἑτέροι δέ); ein Mal ... ein a. Mal ἄλλοτε μὲν ... ἄλλοτε δέ. — Einer des u. s. w. Anders (einander) ἀλλήλων u. s. w. — unter anderen auch ἄλλα τε καὶ (u. mehr hervorhebend: καὶ δὴ καὶ), z. B. sie fanden viele Lebensmittel u. unter a. auch Wein in Schlauchen ἐν ὧν ἄλλα ἐπιτηδεύοντα πολλὰ τε καὶ οἶνον ἐν ἀσχοῖς. — Einer um den A. κατὰ διαδοχὴν. ἐκ περὶ τριῶν. — er mit drei, vier u. s. w. A. ἑταίρους, πέμπτος αὐτός. — jeder A. πᾶς τις, ὁ τυχών. — irgend ein A. ἄλλος τις. — um nichts schlechter als irgend ein A. οὐδενὸς χείρων. — Bezieht sich „andere“ auf ein subst. im Satze so, dass zu dem adj. derselbe subst. Begriff ergänzt werden muss, so wiederholt man d. subst., z. B. e. Bruder liebt den a. φιλεῖ ἀδελφὸς ἀδελφόν, von einer Stadt zur a. wandern πόλιν ἐκ πόλεως ἀμείβειν. — einem A. gehörig ἀλλότριος 3. — 2) einer von zweien ἑτερος 3; δευτερος 3. (der zweite). — auf der a. Seite ἐτέρωθεν, auf die a. Seite ἐτέρωσε, von der a. Seite ἐτέρωθεν. — die andere Partei οἱ ἑτέροι, τὰ ἑτερα. — 3) verschiedene, verschiedenartig: ἄλλος, ἑτερος, ἄλλοιός, ἑτεροῖός 3., διάφορος 2. — etw. a. als das Gute ἄλλο (ἑτερον) τοῦ ἀγαθοῦ. — nichts a. als οὐδὲν ἄλλο ἢ, ἄλλο οὐδὲν ἔμῃ. — was anders als? τί ἄλλο ἢ; ἄλλο τι ἢ; vgl. übrigens „als“ (1 c). — Man merke noch, dass die Griechen sich in diesem Falle manchmal d. compos. m. μετὰ bedienen, z. B. μετανοοῦσθαι (P.) e. a. Namen erhalten, μεταοικεῖν nach e. a. Orte ziehen, ferner dass viele Zsstzgen m. ἄλλος u. ἑτερος üblich sind, z. B. von e. a. Stamme ἀλλοφύλιος, v. e. a. Farbe ἐτερόχρους u. dgl.

andererseits τοῦτο δέ, τὰ δέ (nach vhg. τοῦτο μὲν, τὰ μὲν); auch bloss δέ (nach vhg. μὲν).

Andersgeschwisterkind ὁ ἀνεψιάδου (ἀνεψιάδης sp.), fem. ἡ ἀνεψιᾷδῃ.

andertheils, s. andererseits.

anders ἄλλη, ἄλλως, ἀλλάχῃ, ἄλλοθεν, ἐτέρως. — irgendwie a. ἄλλη πῃ, ἄλλως πως, ἐτέρως πως. — irgendwo a., anderswo. — a. beschaffen ἄλλοιός, ἑτεροῖός 3., a. als gewöhnlich ἐτέρως τῶν ἐωσθόντων, διαφερόντως. — bald so bald a. ἄλλοτε ἄλλως. — wenn anders εἴπερ. — a. gesinnt sein οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τινί, a. reden als man denkt ἄλλα μὲν ἐν νῷ ἔχειν, ἄλλα δὲ λέγειν. — a. machen ἄλλοιούν, ἐτεροιοῦν, ἀλλάττειν, μεταβάλλειν. — es ist nichts anders als oh ... σχεδόν δοκεῖ μοι m. entspr. inf. — es geht nicht a. οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα. — zuw. durch compos. m. μετὰ, z. B. a. stellen μετατίθεναί, ausfallen μεταπίπτειν. — Auch gebraucht man Zsstzgen m. ἄλλος, ἑτερος, z. B. andersfarbig ἀλλόχρους, ἐτερόχρους. [ἄλλως, ὡς ἐτέρως.]

anderswie ἄλλη πῃ, ἄλλως πως, ἐτέρως πως; ὡς

anderswo ἄλλοθεν, ἄλλοθεν, ἄλλοθεν οὐδαμῶθεν. — der a. ist ἀλλοδαπός 3.

anderswohin ἄλλοσε, ἀλλάχῃ, ἄλλη, ἀλλάχῃ, ἐτέρωσε. — irgend a. ἄλλοσε ποι. — nirgend a. ἄλλοσε οὐδαμῶσε.

anderthalb εἰς καὶ ἡμισυς, a. Obolen ὀβολὸς καὶ ἡμισυς, ὅβ. καὶ ἡμιῶβολιον, auch τριημιῶβολιον. — a. Fuss τριημιπόδιον, a. Fuss lang τριημιποδιαίος 3. — a. Mal so viel od. gross ἡμιόλιος 3. (als etw. τινός).

anderwärts, s. anderswo u. anderswohin.

anderweitig ἄλλος, ἡ, ο. — als adv., s. anderswo.

andenten 1) σημαίνειν, δια-, ἐπι-σημαίνειν u. M. (eig. durch Zeichen), φράζειν (durch Worte); δηλοῦν, φανερῶν (offenbaren); etw. künftiges a. προσσημαίνειν, μαρτυρεῖσθαι. — 2) im Gegens. zu d. deutlichen Auseinandersetzung: ὑποδεικνύειν, ὑποδηλοῦν; ἀνίτησθαι (dunkel a.); ὑπογράφειν (e. Entwurf od. Riss machen). — 3) bedeuten, befehlen Einem etw.: ἐπι-, παραγγέλλειν, παραγορεύειν τινί τι.

Andeutung 1) als Handlg. ἡ δηλώσις (ἐμφρασις, ὑποδείξις sp.); ἡ μαρτεία. — 2) als Sache τὸ σημείον; τὸ τέρας (Anzeichen); ἡ ὑπογραφή (Entwurf, Abriss). — Vgl. Befehl.

andichten πλάττεισθαι τι περὶ τινος u. ἐπὶ τινι, καταψεύδεσθαι τί τινος, auch ψευδόμενον ἐπιφέρειν τί τινι.

andonnern 1) ἐμβρόνταιν (auch ühtr.); ἐπιπλήττειν τινί (nur ühtr.). — wie andonnert ὅσον ἐμβρόντημένος, ἐμβρόντης. — 2) heftig an etw. pochen: σφόδρα κρούειν, κόπτειν τι.

Andorn τὸ καυλοποδῖον.

andrängen ὠθεῖν πρὸς τι; sich an Einen drängen: ἐγ-, προσ-κείσθαι τινι, προσπίπτειν τινί.

Andrang ἡ ἐπιφορά, ὁρμή, ἐπιδρομή, φύμη. — A. v. Menschen ὁ δόλος.

andringen ἐπι-, προσ-φέρεισθαι P., ἐγ-, προσ-, ἐπι-κείσθαι, προσβάλλειν (auf Jmd. τινί), ἐφορμᾶν τινι, πρὸς τινα. — **Andringen, s. Andrang.**

androhen ἀπειλεῖν, ἐπαπειλεῖν.

Androhung ἡ ἀπειλή, gew. Verba.

andrücken προσπίπτειν. — sich a. ἐγ-, προσ-κείσθαι τινι, προσφύεσθαι τινι.

anduffen προσπνεῖν τινι.

anecigenen, sich, προσποιεῖσθαι, ἐξειδιχῶσθαι, ἐξειδιάζεσθαι; κτᾶσθαι, ἐπικτᾶσθαι, περιβάλλεσθαι; σφετερίζεσθαι (widerrechtlich). — οἰκείουν (gew. M.) u. συνοικεῖον ἑαυτῶ (v. Pers.). — ἀναλαμβάνειν, καταμελεῖν (e. Wissen). — **angeeignet** ἐπικτήτος 2. (opp. ἐμφυτός).

Angeignung ἡ προσποιήσις (ὁ ἐξειδικασμός sp.); ἡ κτήσις; ὁ σφετερισμός; ἡ οἰκείωσις.

anecinander, s. einander.

aneinanderstossend συνεχῆς 2.

Anekdote ὁ λόγος, τὸ ἀπόφθγγμα (witzige Rede);

anekeln, s. ekeln. [τὸ δηγηματίον sp.]

Anemone ἡ ἀνεμώνη.

anempfehlen, s. empfehlen.

anempfehlen, Jmd. etw., παραινεῖν od. εἰσηγεῖσθαι τινί τι. — Einen προξενεῖν τινι; s. empfehlen.

anerben παραδίδοσθαι τοῖς ἐπιγιννομένοις.

angeerbt πατήριος 2., παρὰ τοῦ πατρὸς od. παρὰ τῶν πατέρων παρειλημμένος 3.; ἐμφυτός 2. (angeboren). — es ist mir etw. a. ἐμπειν μοι τι, φησεῖ ἐνέστι od. ὑπάρχει μοι τι.

anerbielen, s. anbielen.

Anerbieten, s. anbielen.

Anerbieten, s. anbielen.

Anerkennen γινώσκειν, ἀνα-, ἐπι-γινώσκειν; γνωρίζειν, ἀναγνωρίζειν (etw. für das, was es ist, erkennen). — δέχεσθαι, ἀνα-, ἀπο-δέχεσθαι (etw. als richtig od. gültig a.). — Einen als König δέχεσθαι τινα βασιλεῖα (v. Volke, προσεπικεῖν τινα β. v. and. königen). — e. Kind als das seinige ἀναερεῖσθαι; Einen als Sohn εἰσ-, ἀνα-δέχεσθαι τινα παῖδα. — ὁμολογεῖν τι (zugehen, einräumen). — ἐκπαίνειν (m. Lob a.); dah. anerkannt werden εὐδοκμεῖν, nicht a. werden ἀμε-

λείσθαι, παραμεισθαι *P.*, ἐν οὐδενός εἶναι λόγῳ.

anerkanntenswerth ἄξιός 3. λόγον, οὐ μὲμπτός 3. **Anerkennung** ὁ ἔπαινος, ἡ τιμή; ὕβρ. s. d. Verba, z. B. A. finden = anerkannt werden u. dgl.

anerschaffen ἐμφύειν τί τι, ἐντίκειν τι ἐν τινί, τί τι. — als *part.* ἐμφυτός 2. φύσει ἐνώον od. προσών 3. τινι.

anfassen *a)* εἰς. ὀπίκειν, ἀναρ-, ἐκ-οπίκειν, ἐρεθίζειν; auch ἐκωπνέειν, ἐγείρειν (φλόγα); ἐξεγείρειν (ἀνδρακα). *b)* ὕβρ. ἐκκαίειν, ἐκ-, ἀνακωπνέειν, ἐρεθίζειν.

Anfassung ἡ ὀπίσις, ἐκκωπύρωσις.

anfänglich προσ-, ἐπι-πνέειν.

Anfänger 1) Urheber, w. s. — 2) der etw. zum ersten Male versucht: πρωτόπειρος 2. τινος; der anfängt etw. zu lernen ὁ περὶ τὰς ἀρχάς (περὶ τὰ στοιχεῖα) σπουδάζων.

anfällig (τὸ) πῶτον, (τὰ) πρῶτα; ἐξ ἀρχῆς. (τὸ) κατ' ἀρχάς, ἀρχὴν, τὴν ἀρχήν. — ἀρχόμενος 3.

anfänglich κατα-, ἐπι-, ἀνα-χρωσνύναι, ἐπιχρῶσθαι, ἐπιχρωματίζειν.

Anfärbung ἐπί-, ἀνά-, κατά-χρωσις.

anfahen 1) *intr.* *a)* fahrend wohin gelangen: προσελαύνειν τινί od. πρὸς τι (m. e. Wagen); προσορμίζεσθαι τινι od. πρὸς τι (in. e. Schiffe), κατακλίνει εἰς od. ἐπὶ τι. *b)* im Fahren anstossen: v. e. Schiffe ὀκείλειν πρὸς τι; in d. Eile wo anstossen προσπταίνει τινί. — 2) *tr.* *a)* durch Fahren herbeischaffen: προσκομίζειν, ἐπι-, προσάγειν. *b)* Jmd. m. Worten: ἐπιπλήττειν τινί, καθ' ἅπτεσθαι τινος, χαλεπῶς προσφέρεσθαι (*P.*) τινι.

Anfahren, das, 1) Herbeischaffung: ἡ ἐπι-, προσάγωγῃ. — 2) m. Worten: ἡ ἐπιπλήξις. — Sonst Verba.

Anfall 1) Angriff: ἡ ἐισβολή, εἰς-, ἐπι-δρομή, ὁρμή (v. Feinde); καταβολή, auch ὁρμή, ἐισβολή, λαβή (v. e. Krankheit), ἡ πυρετὸν καταβολή (A. v. Fieber); προσβολή (v. e. Gemüthsstimmung); ὁ παροξυσμός (v. Fieber); derlei Anfälle bekommen ἐπιπαροξύνεσθαι *P.* — 2) = Erbschaft, w. s.

anfallen 1) angreifen: προσ-, ἐπι-πίπτειν τινί, προσβάλλειν τινί od. πρὸς τινα, ὁρμᾶν (ὁρμᾶσθαι *DP.*) ἐπὶ τινα, ἐφορμᾶν τινι; ἐπιφέρειν *P.*, ἐπιτίθεσθαι u. ἐγκεισθαι τινι; ἐπιπηδᾶν τινι (darauf losspringen); e. Land a. εἰσβάλλειν εἰς χώραν; e. Stadt προσβάλλειν πόλει od. πρὸς πόλιν. — v. Krankheiten, s. befallen. — 2) zufallen, unheimfallen, w. s.

Anfang ἡ ἀρχή, καταρχή. — e. Rede, Abhandlung τὸ προοίμιον; bei e. musikal. Vortrage ἡ ἀναβολή. — im A., s. anfänglich. — v. A. an ἐξ od. ἀπ' ἀρχῆς. — mit A. d. Winters τοῦ χειμῶνος ἀρχομένου, m. A. d. W. ἀπὸ χειμῶνι ἀρχομένου. — v. A. bis zu Ende ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἀρχόμενος καὶ διὰ τέλους; bildl. ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλὴν. — d. A. machen, s. anfangen; „mit dem Schwersten den A. machen“ sprichw. ἐν πῖθῳ τὴν κεραιαίαν μανθάνειν. — den A. nehmen τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν, τὸ πρῶτον γίνεσθαι, ἀρχεσθαι γινόμενον od. γίνεσθαι, auch bloss ἀρχεσθαι; d. A. ist d. Hauptsache ἀρχή ἥμισυ παντός. — ohne A. ἀναρχός 2. (sp.); ἀκέφαλος 2. (v. Schriften).

anfangen 1) *tr.* *a)* den Anfang mit etw. machen: ἀρχεῖν u. M. (d. A. wenn e. anderes Subject, d. M., wenn dasselbe d. Handlung fortsetzt), κατ-, ὑπ-, ἐξ-ἀρχεῖν, etw. τινός; auch umschr. τὴν ἀρχὴν ποιεῖσθαι τινός, auch τὴν ἐμβολὴν ποιεῖσθαι. — der *inf.* im deutschen wird entw. durch d. *part.* od. d. *inf.* gegeben, z. B. ἀρχομαι μανθάνων (ich bin mit dem Lernen im Anfange begriffen), ἀρχομαι μανθάνειν (ich beginne mit dem

Lernen und daher mit nichts anderem) u. ebenso ὁρμᾶμαι λέγειν. — *b)* etw. verrichten, ins Werk setzen, unternehmen: ἐπιχειρεῖν τινι, ἐντολῆσασθαι τι, ἀπτεσθαι τινος, ἐπιβάλλεσθαι m. *inf.*, auch ποιεῖν, πράττειν. — was ist da anzufangen? τί δεῖ ποιεῖν (πράττειν); *c)* etw. m. Einem od. etw. a.: χρῆσθαι τινι. — was soll ich damit a.? τί χρῆσθαι μου τούτῳ; — es ist damit nichts a. οὐδὲν ὀφελὸς ἐστὶ τούτῳ. — mit ihm ist nichts a. οὐκ ἐστὶ προσφέρειν *P.* αὐτῷ. — etw. recht od. verkehrt a. καλῶς (κακῶς) χρῆσθαι τινι. — 2) *intr.* = den Anfang nehmen: ἀρχεσθαι, ἀρχὴν λαμβάνειν, ἀρχὴ γίγνεται τινος. — mit od. bei etw. den Anfang n. ἀρχεσθαι ἀπὸ (ἐκ) τινος. — die Griechen gebrauchen nicht selten eigene *verba inchoativa*, z. B. zu altern a. γηράσκειν, od. *compos.* mit ἐκ, ἀνά, z. B. zu brennen a. ἐκφλέγεσθαι *P.*, zu schreiben a. ἀναβαῖν, u. bei Verben, die e. Zustand ausdrücken, das *fut.* u. den *aor.*, wo wir eine Umschreibung mit „anfangen“ anwenden, z. B. als ich anfing krank zu werden ἐπεὶ ἐνόσησα.

anfangs, s. anfänglich.

Anfangsbuchstabe τὸ πρῶτον γράμμα (στοιχεῖον).

Anfangsgründe αἱ ἀρχαί, τὰ στοιχεῖα, τὰ πρῶτα.

— d. A. betreffend στοιχειώδης 2.

Anfangspunkt ἡ ἀρχή; vgl. Ausgangspunkt.

Anfangswort τὸ πρῶτον ὄημα.

anfassen λαμβάνειν τι; λαμβάνεσθαι, ἐπι-, ἀντι-λαμβάνεσθαι τινος, ἀπτεσθαι τινος. — Jmd. bei d. lland λαμβάνειν τινά χειρός.

Anfassen, das, ἡ ἀντίληψις; ἡ λαβή, ἀφή; gew. **anfaulen**, s. faul werden. [Verba.

ansechten 1) angreifen, streitig machen, etw.: προσμάχεσθαι τινι, ἐναντιοῦσθαι (*DP.*) τινι; Jmds. Ehre διαβάλλειν τινά, ἐπηρεάζειν τινί; e. Testament πειράσθαι ἀνύσους ποιεῖν τὰς διαθήκας. — 2) beunruhigen: ταράττειν, κινεῖν, ἐνοχλεῖν τινα u. τινι, πράγματα παρῆγειν τινί. — ich lasse mich von etw. nicht a. ἀμείλιχ (ὀλιγοῶ) τινος, οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τινος, οὐ φροντίζω τινός (sprichw. οὐ φροντίζεις Ἰσχυροκλείδῃ). was ficht dich an dass du also schmähest? τί καθεῖν οὕτω λιοδορεῖς; — lass dich das nicht a. πρὸς ταῦτα γε θάρρει.

Anfechtung 1) ἡ ἐναντιώσις; der Ehre ἡ διαβολή, ἐπηρεία. — 2) ἡ ταραχή, ἐνόχλησις, φροντίς. μερίμνα, ὁ πόρος; vgl. Versuehlung.

anfeinden, Einen, δυσμενῶς ἔχειν τινί od. πρὸς τινα, ἐχθαίρειν od. μισεῖν τινα (in d. Gesinnung). — polemeῖν τινι, κακοῦν τινα, ἐναντιοῦσθαι (*DP.*) τινι (durch d. That). — v. Jmd. a. werden ἀπεχθάνεσθαι τινι.

Anfeindung ἡ δυνάμεια, ἐχθρα, τὸ μῖσος (in Gesinnung); ἡ κακῶσις (durch That). (Uigung **anfertigen**, **Anfertigung**, s. verfertigen. Verfer-**anfesseln** δεῖν πρὸς τι (ἐκ τινος), προσδεῖν τινι. **anfuchen** δεύειν, ἀναδύειν, βρέχειν, ἐπι-, κατα-βρέχειν, ἄρειν, ἐφνυραίνεσθαι.

Anfeuchtung ἡ βροχή, ἐπι-, κατα-βροχή, ἄρδεια, ἄρδενσις; gew. Verba.

anfeuern ἀνα-, ἐκ-, καίειν, πυρπολεῖν (eig.). — ἀνακωπνέειν, ἐπιχωρνύειν, παρορμᾶν, παροξύνειν, παρηγγυᾶν; διακινεῖσθαι, ἐγκινεῖσθαι τινί; παρακινεῖσθαι τινί; ἐπικινεῖν (u. M.) τινί (wiederholt a.). [σμός, ἡ ἐπι-, παρα-κίνησης.

Anfeuerung ἡ παρόρησις; ὁ δια-, παρα-κίνη-**anflammen**, s. entflammen.

anflattern, s. anfliegen.

anflichten προσ-, συμ-πλέκειν τί τι.

anflehen ἀντιβολεῖν, ἱκετεύειν τινά, ἱκετεῖαι ποιεῖσθαι τινος; ἐπικαλεῖσθαι τινα (zu Hilfe rufen); εὐχεσθαι, προσεύχεσθαι τινι (v. d. Göttern).

anlehnung ἡ ἀντιβολήσις, ἱκετεία, προστροπή, αἰ εὐχαί.
anlehnung προσάπτειν.
anliegen a) ἐπι-, προσ-πέτεσθαι (heranliegen). — προσπείρεσθαι (P.) τι, φέρεσθαι κατὰ τινος, φερόμενον προσπίπτειν τινί (an etw. in eiliger Bewegung anstossen). — übr. v. Gemüthsstim- mungen u. dgl. ταχὺ προσπύγεσθαι, ἐμ-, προσ- πύπτειν τινί. b) v. Gewächsen παραβλαστάνειν.
anleihen ἐπιδόει.
anleihen διακομίζειν κατὰ τὸν ποταμόν.
anleihen ἐπ-, κατ-αράσθαι τινί τι.
Anlehnung a) e. A. von Röhre bekommen ὑπερνθιάν; m. e. A. v. R. ὑπερνθρος 2; e. A. v. Schwermuth ὡσπερ τις βαρυνθμία; so e. A. v. Bildung ἐπιπό- λαιός τις παιδεία. b) v. Gewächsen τὰ παρα- βλαστήματα.
Anforderung ἡ ἀξίωσις. — A. an Jmd. machen ἀξιοῦν τι παρὰ τινος, ἀπαιτεῖν τινά τι; πρᾶτ- θεσθαι τινά τι (Geld). — gerechte A. an Jmd. haben δικαιοματία εἶναι πρὸς τινά.
Anfrage τὸ ἐπερωτήμα. — e. A. stellen an Jmd. ἐπερωτᾶν τινά τι, ἀνακοινοῦσθαι τινι περὶ τινος.
anfragen ἐρωτᾶν, ἐπερωτᾶν (ao. ἐπερώσθαι), bei Einem um etw. τινά τι; πυνθάνεσθαι τινός τι; λόγους προσφέρειν τινί περὶ τινος. — s. befragen.
anfragen περιτρώγειν, περιβροῶσκειν, auch ἀπτεσθαι τινος.
anfragen χειρ-, συμ-πύγνυσθαι (P.) τι (auch m. d. Zusätze ὅπῃ ψύχους).
anfragen a) eig. ἀναψύχειν. b) übr. ὑψέριεν, ἀνεγείρειν (wieder kräftig machen), ἀποκαθιστά- ναι (wieder herstellen); παρορμᾶν, πορῶξεναι (ermuthigen).
Anfrischung a) eig. ἡ ἀναψυχή (ἀναψυξις sp.). — 2) ἡ ἀποκατάστασις sp.: ἡ παρόρμησις.
anfügen προσ-, συν-άπτειν τινί τι; ἐφ-, συν-αρ- ποτεῖν, προστιθέναι τινί τι; ζευγνύειν πρὸς τι.
Anfügung ἡ ἐφάρμοσις, πρόσθεσις, ζεύξις.
anfühlen ἀπτεσθαι, ἐφ-, καθ-άπτεσθαι τινος; ψαύειν τινός; ψηλαφᾶν, ἐπιψηλαφᾶν τι.
Anfühlen, das, ἡ ἀφή, ψηλάφωσις.
anführen 1) a) leiten: ἄγειν τινά; ἡγεῖσθαι, ἐξ-, καθ-ορ-ηγεῖσθαι τινί. b) e. Heer a.: ἡγεῖσθαι, ἡγεμονεύειν, ἡγεμόνα εἶναι, στρατηγῆναι m. gen.; ἄγειν τὴν στρατίαν. — 2) vorbringen, angehen: λέγειν, καταλέγειν (aufzählen); παροφείν; ἀπο- μνημονεύειν τ, ἐπιμνησκέσθαι (DP.) τινος (erwähnen); παραβάλλειν, παραιθεσθαι, πα- ροφείν (Beispiele, Beweise, Gründe); ἐπάγε- σθαι, παρῶξεσθαι (Beweise, Zeugen); auch χρῶ- σθαι τινί z. B. παραδείκνυσθαι; ὀνομάζειν (nen- nen). — 3) täuschen, hintergehen w. s.
Anführer a) allg. ὁ ἄγων, ὄντος, ἡγεμών, ὄνος. b) e. Heeres ὁ ἡγεμών, στρατηγός, ἄγων, ὄντος; d. Reiterlei ὁ ἑπαρχός, d. Fussvolks ὁ πύλαρχος, d. Flotte ὁ ναύαρχος, e. Besatzung ὁ φρουράρχος, d. Chores ὁ χορηγός. — A. sein ἡγεῖσθαι, u. im Bes. στρατηγῆναι, ἑπαρχεῖν, ναυαρχεῖν, χορηγεῖν. — d. Amt e. solchen A. ἡ στρατηγία, ἑπαρχία, ναυαρχία, φρουραρχία, χορηγία.
Anführerin ἡ ἡγεμών, ὄνος.
Anführung 1) allg. ἡ ἄγωγή; e. Heeres ἡ στρα- τηγία, ἀρχή. — Häufig durch Verba umschr., z. B. unter Jmds. A. ἡγουμένου od. ἀρχοντός τινος. — 2) ἡ προφορά, ἀπομνημονεύσεις; παράθεσις; ἐπα- γωγή (s. anführen).
anführen ἐπιπλάττειν, ἀναπιπλάττειν, πληροῦν, ἀναπληροῦν; μεστοῦν, ἀναμεστοῦν (ganz a., sel- ten) τί τινος; γεμίζειν (vollpacken, befrachten τί τινος). — sich a. ἐμπλάσσεσθαι (P.), ἐμφορεῖ- σθαι (DP.) τινος. — angefüllt, s. voll.

Anfüllung ἡ πλήρωσις, ἐμπλήσις. — d. Vollsein ἡ πληρομήνη. [αρισ, ἔμβασις].
Anfurt ὁ ὄρμος (πρόσφορος sp.): ἡ προσβολή, κατ-
Angabe 1) Aussage: ὁ λόγος; der A. nach λόγος; gew. aber durch Verba, z. B. nach seiner A. ἐξ ὧν φησι od. λέγει, nach dieser A. ἐκ τούτων τὴν εἰρημνέων. — nach der A. Anderer ἐξ ἀκοῆς (nach Hörensagen); ich kann eine A. Früherer anführen ἀκοῇ ἔχω λέγειν τὴν προτέρων. — Im Bes. ἡ δόλως (Bekanntmachung), ὁ ὁρισμός διορισμός (Festsetzung), ἡ ὁμολογία (Eingeständ- niss), ἡ πρόφασις (Vorwand). — 2) Anzeige, An- klage: ἡ ἐνδείξις, ἡ μήνυσις; τὸ μῆνυμα (d. In- halt der A.). — s. Angeld.
angähnen χάσκειν πρὸς τινά, ἐγγάσκειν τινί od. πρὸς τινά. [κεχνηνῶτα θεᾶσθαι τι.
angähnen κεχνηνῶτα πρὸς τι, προσκεχνηνῶτα τινί, **angehen** 1) aussagen: λέγειν, φάναι; φράζειν (mittheilen); σημαίνειν (andeuten); δηλοῦν (be- kannt machen) u. ebenso φαίνειν, ἐκφαίνειν, ἀποδεικνύειν; διδάσκειν (belehren); καταλέγειν, διέχορθεσθαι (im Einzelnen a.); ὁμολογεῖν (einge- stehen); ἀποφάνεσθαι (τῇ) γνώμῃ (seine Mei- nung a.). — vgl. noch „anführen.“ — 2) anzei- gen, anklagen: μνησύνειν, καταμνησύνειν, εἰσαγγέ- λειν, φαίνειν, ὑβή. κατηγορεῖν τινος. — fälsch- lich, boshaft a. διαβάλλειν, συκοφαντεῖν. — s. verrathen. — 3) Einem etw. an d. Hand geben: εἰσχεῖσθαι, υποβάλλειν, υποτίθεσθαι (τινί τι). — e. Plan entwerfen ὀρίζειν, ὑπογράφειν. — d. Ton a. ἐνδιδόναι μέλος u. ὑβή. ἡγεῖσθαι od. ὑφηγεῖσθαι τινος, χορηγεῖν τινος. — s. daran- geben.
Angaben, das, 1) Anzeige, Anklage: ἡ μήνυσις, κατηγορία, φάσις; fälschliche, boshafte A. ἡ δια- βολή, συκοφαντία. — 2) d. an d. Hand Geben: ἡ εἰστήγησις. — s. Angebe.
Angeber ὁ μνηστής, κατήγορος; falscher, boshaf- ter A. ὁ συκοφαντής, διαβάλλων, ὄντος.
Angeberel (im schlimmen Sinne) ἡ συκοφαντία,
Angeberlohn τὰ μῆνυτρα. [διαβολή.
Angebilde τὸ δῶρον.
angeblich λεγόμενος 3. — adv. λόγῳ (μὲν ... opp. ἔργῳ δέ), ὁρόφασις (μὲν ... opp. τὸ δ' ἀληθές).
angeboren ἐμφυτος u. σύμφυτος 2, ἐμπεφυκός 3., φύσει ἑνὼν od. προσών 3. — es ist a. ἐμπεφυκός, φύσει ἑνεστί od. πρόσσεν, ὑπάκειν u. dgl.
angedeihen lassen παρέχειν u. M., χαρίζεσθαι τινί τι; μεταδιδόναι τινί τινος.
Angedenken, s. Andenken.
angerben, s. anerbten.
angefüllt, s. voll.
Angenhänge τὸ ἄσθημα, παράσθημα, περιάμμα.
angehen 1) tr. a) sich Jmd. nähern: προσίεναι τινί; hes. wegen e. Sache, z. B. e. Bitte ἐντυχά- νειν τινί; dann geradezu: δειδύσθαι (DP.) τινος, ἀξιοῦν τι παρὰ τινος u. dgl. b) betreffen: προσή- κειν τινί, εἶναι πρὸς τινά, — mich geht die Sache gar nichts an ἐμοὶ οὐδαμῶθεν προσήκει τοῦτον τοῦ πράγματος. — was geht das dich an? τί ἐμὲ σοὶ τοῦτο; was mich angeht τὸ κατ' (πρὸς) ἐμέ. — in naher Beziehung, in Verwandtschaft mit Jmd. stehen: προσήκειν τινί. — Einer der uns nahe angeht προσήκων, οἰκείος 3. (opp. ἀλλό- τριος 3.). — 2) intr. a) anfangen: ἀρχεσθαι, ἀρ- χην λαμβάνειν; gew. aber durch besondere Wen- dungen, z. B. die Versammlung geht an πληροῦ- ται ἡ ἐκκλησία, d. Kampf g. an ὁ ἀγὼν συνέστη- κεν, d. Frühling g. an τὸ εἶναι ἐπιγέγονεν, mit an- gehendem F. ἀμα τῷ ἡρ. — e. angehender Jüng- ling ὁ ἐφηβος. — ang. Priesterin ἡ μελλίον, ang. Ehemann ὁ μελλονύμφος. — d. Feuer geht an ἡ

φλὸς ἐγγράφεται, d. Holz g. an = wird faul, d. Knochen g. an σφακελίζει τὸ ὅσπου. b) gestattet, möglich, schicklich sein: ἐγγράφει, ἐγγίγνεται, ἐνδέχεται, ἐνέσται, ἐνί, ἔξεσται, παρῆσται, ἔσται. — wenn es angeht εἰ θέμις. — wie es nur angeht ὅπου ἂν παρήκῃ. — das geht nicht an οὐκ ἔσται ταῦτα, οὐ θέμις, ἀδύνατον ἔσται. — da es angeht ἔξόν, ἐνόν, παρὸν (opp. ἀδύνατον ὄν). — erträglich, mittelmässig sein μέτριον εἶναι, ἐπεικώς ἔχειν.

angehören εἶναι τις. — was mir angehört τὰ ἐμὰ (opp. τὰ ἀλλότρια). — v. Verwandtschaft: προσήκειν τινί.

angehörig ἴδιος, οἰκείος 3. — das mir Angehörige τὰ ἐμὰ, das Einem A. τὰ τινος (opp. τὰ ἀλλότρια). — v. Verwandtschaft προσήκων 3., συγγενεῖς 2. — die Angehörigen οἱ προσήκοντες, συγγενεῖς, οἰκείοι.

angelfern ἐμ-, προσ-πύνειν τινί; s. verleumden.

Angelklager ὁ φεύγων, ὄντος.

Angel a) d. Fischer: τὸ ἀγκιστρον; zu e. A. machen ἀγκιστροῦν; m. d. A. fischen ἀγκιστρῶν. — an d. A. anbeltsend ἀγκιστροφάγος 2. b) an d. Thüre: ἡ στροφίγξ, ἰγγος, ὁ στροφεύς. c) v. anderen Dingen: ὁ πόλος.

angelangen ἀφικνεῖσθαι εἰς (ἐπὶ) τι, ἤκειν, παραγίγνεσθαι εἰς τι, κατανύειν εἰς (ἐπὶ) τι. — zur See καταπλεῖν, κατέγεσθαι εἰς τι.

angelartig ἀγκιστροειδής, ἀγκιστρῶδης 2.

Angelid ὁ ἀραβῶν, ὄνος.

angelegen, sich etw. a. sein lassen ἐπιμελεῖσθαι (DP.) τινος, ἐπιμελεῖσθαι ποιεῖσθαι τινος, ἐπιμελεῖς ποιεῖσθαι τι (od. inf.), ἐπιμελές ἐστί μοι τι, μέλει μοι τινος, auch neg. οὐκ ἀμελεῖν τινος. — φροντίζειν ὑπὲρ (περὶ) τινος, σπουδάζειν περὶ τινος, ἐπιτηδεύειν τι, περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τι. — sich nichts angelegener sein lassen οὐδὲν προσηγαιέρον ποιεῖσθαι τοῦ m. inf.

Angenehmheit τὸ πρᾶγμα; ἡ πρᾶξις (Geschäft). — die öffentl. A. τὰ κοινὰ, τὰ τῆς πόλεως; die A. der Athener τὰ τῶν Ἀθηναίων. — meine A. τὰ ἐμὰ, — die gegenwärtigen A. τὰ παρόντα, τὰ ἐμπόδων. — sich um fremde A. bekümmern πολυπραγμανεῖν, πολυπραγματεῖν (πολυπραγμων 2., ἡ πολυπραγμοσύνη).

angelegentlich ἐπιμελῆς 2., σπουδαῖος 3., πρόθυμος 2. — adv. ἐπιμελῶς, σπουδῇ, προθυμῶς, ἰσχυρῶς, σφοδρᾶ, μάλα. — a. bitten λιπαρεῖν τινα, ἐγκείσθαι τινι. — a. besprechen σπονδαίολογεῖν u. M.

Angelfischerel ἡ ἀγκιστρεία, τὸ ἀγκιστρευτικόν.

angelförmig, s. angelartig.

Angelhaken, s. Angel a).

Angelhändler ὁ ἀγκιστροπώλης.

angeln ἀγκιστρῶν (δαβδεύεσθαι); übtr. nach etw. a. θηρᾶν u. M., διώκειν τι.

Angeln, das, s. Angelfischerel.

angeloben ἑγγυᾶσθαι, ὁμολογεῖν, ὑπισχνεῖσθαι m. inf. fut.; πίστιν δίδομαι τινός.

Angelöbnilis ἡ ὁμολογία, ὑπόσχεσις, διεγγυήσις.

Angelpunkt, s. Hauptpunkt.

Angelruthe ἡ ῥάβδος, ὁ (ἀλιευτικὸς) κάλαμος.

Angelschnur ἡ ὄρμια.

Angelstern ὁ ἀρκτοῦρος.

angelwelt offen stehen πάντα od. πάντως ἀναπεπταμένον εἶναι.

angemessen ἀνάλογος, σύμμετρος 2. (verhältnissmässig), ἐπιτήδειος, ἱκανός 3. (zweckdienlich, hinreichend), ἐπεικῆς 2., οἰκείος 3., προσήκων 3. (entsprechend); αἰετός 3. (gebührend), δίκαιος 3. (billig). — Häufig durch κατά m. acc., z. B. der Grösse a. κατά τὸ μέγεθος, a. einem Menschen

κατ' ἄνθρωπον (opp. ὑπὲρ ἄνθρωπον). — a. sein ἀρμόστιν πρὸς τι, προσαρμόσσειν τινί od. πρὸς τι, συναρμόσσειν τινί; συμφέρειν τινί; προσήκειν u. πρέπειν τινί, ἄξιον εἶναι τινος.

Angemessenheit ἡ ἀναλογία, συμμετρία; ἐπιτηδεύσις, ἱκανότης; ἐπεικεία, οἰκειότης od. die Neutra d. vlg. adj.

angenehm ἡδύς 3., γλυκύς 3. (eig. süß); τερπνός 3., ἐπιτερπής 2. (ergötzlich); χαρίεις, εἰσα, εν, κεχαρισμένος 3. (anmuthig, reizend); καλός 3. (schön); φίλος 3., προσφιλέης 2., ἀρεστός 3. (lieb, beliebt), ἀσπαστός 3. (erwünscht). — wenn es dir a. ist εἰ σοι ἡδαιμένω (auch βουλομένω) ἔστιν. — Einem etw. Angenehmes erweisen χαρίζεσθαι

Anger ἡ νομή (auch ὁ λιμῶν, ὄνος). [τινί τι]

angesehen ἐνδοξός, δόκιμος, εὐδόκιμος 2., ἐν ἀξιώματι (ἀξιώσει) ὢν 3., γνωστός 2. u. 3. — ἐπιφανής 2., λαμπρός 3. (hervorleuchtend). — περιβλεπτός 2. (auf den sich alle Blicke richten).

— σεμνός 3. (ehrwürdig). — τίμιος 3., ἐντίμος 2. (in Ehren stehend). — a. sein ἐν ἀξιώματι εἶναι, εὐδοκίμειν, ἐν τιμῇ εἶναι, τιμᾶσθαι P.

angesessen, s. ansässig.

Angesicht τὸ πρόσωπον, ἡ ὄψις. — im A. Jmds. ἐναντίον τινός, auch ἐν m. dat. z. B. ἐν τοῖς δικασταῖς od. παρόντων τῶν δικαστῶν u. dgl. — vor Jmds. A. kommen ἐρχεσθαι εἰς ὀφθαλμούς τινι. ἐντυγχάνειν τινί. — vgl. Ansehen, Gesicht.

angepannt σύντονος 2.

angestammt πάτριος 2; s. angeboren.

angestrengt ἐν-, συν-τεταμένος 3., σύντονος 2.

angewöhnen Einem etw. ἐθίζειν τινά τι od. inf., συνεθίζειν τινά τι od. inf.; sich etw. a. ἐθίζεσθαι od. συνεθίζεσθαι τι P.; σύνθησις γίγνεται μοι τι.

Angewöhnung ὁ ἐθισμός, τὸ ἐθισμα.

Angewohnheit τὸ ἐθισμα, τὸ ἔθος, ἡ συνήθεια.

angliessen, s. be-, zugliessen; = anschmelzen, w. s. — wie angegossen ὥσπερ προσκεκολλημένος 3., προσκόλλητος 2.

anglänzen ἐπιλαμπειν τινί, καταλάμπειν τινός.

Angler ὁ ἀγκιστρευτής; ὁ κάλαμος (poet.).

anglimmen υπεκαίεσθαι P.

anglotzen, s. auslieren.

angreifbar ἐπίμαχος 2. (v. Oertern).

angreifen 1) anfassen; ἀπτεσθαι, ἀντι-, ἐπι-λαμβανέσθαι, εἰναι τινός; τὴν χεῖρα προσβάλλειν τινί. — Gelder a. ἀφαιρεῖν τῶν χρημάτων, s. unterschlagen. — 2) etw. unternehmen: ἐπιχειρεῖν u. ἐγχεῖρην τινι; ἀπτεσθαι, ἀνθ-, ἐφ-ἀπτεσθαι τινος; ἀντιλαμβάνεσθαι τινός; ἐπιβάλλεσθαι τι, εἶναι ἐπὶ τι, ὁρμᾶν ἐπὶ u. πρὸς τι; etw. geschickl. a. καλῶς χρῆσθαι τινι. — 3) feindlich a. m. Waffen u. Gewalt: ἐπιχειρεῖν, ἐπιτίθεσθαι, ἐπιφέρεισθαι (P.) τινι; εἶναι ἐπὶ τινα, ἐπίνειν τινί u. ἐπὶ τινα; ὁρμᾶν ἐπὶ τινα. ἐφορμᾶν τινί; ἐπιστρατεύειν (u. M.) τινί; προσβάλλειν τινί od. πρὸς τι (e. festen Ort); ἐσβάλλειν od. ἐμβάλλειν εἰς τι (e. Land); πλεῖν ἐπὶ τινα u. τι (zur See; ἐπικλεῖν τινι in d. Seeschlacht a.); vgl. handgemein werden. — d. angreifende Theil ὁ ἄρσεν χειρῶν ἀδίκων, ὁ ὑπάρχων (τῆς ἀδικίας). — m. Worten a. ἀπτεσθαι, καθάπτεσθαι τινος λόγους, ἐπιπληθεῖν τινί. — Jmd. bei d. Ehre διαβάλλειν; vgl. beschuldigen, anklagen. — 4) rühren: κινεῖν, διακινεῖν, ἐκινᾶν. — 5) schwächen, entkräften: ἀπτεσθαι τινος, ἐκ-, κατα-πονεῖν, βλάπτειν, λυμάνεσθαι; auch ἀσθενεῖν u. ἀσθενέστερον ποιεῖν. — 6) sich a. = anstrengen: συν-τείνειν, συν-, ἐν-τείνεσθαι P., σπένδειν, σπονδῇ χρῆσθαι, φιλοπονεῖν περὶ τι, φιλοτιμῶσθαι (DP.) ἐν od. ἐπὶ τινι.

Angreifen, das. 1) Berührung ἡ ἀντίληψις, ἀφή.

— 2) = Angriff, w. s.

angrenzen ὁμορον od. πρόσθρον εἶναι τι (ὁμορεῖν sp.); ὁμορον χωρὰν ἔχειν τι; auch γε-
ταιῶν (γειτονιῶν). — **angrenzend** ὁμορος, πρόσ-
θρος, πρόσθωρος 2.; πλησίον 2. (gew. v. Pers.);
μεθόριος 2. (zwischen zwei Grenzen liegend).

Angriff ἡ ἐπιχειρήσις, τὸ ἐπιχειρῆμα, ἐπίθεσις,
ἐπιφορά, ἐφόδος, προσβολή, ἐφορητή, ἐφόρησις;
ἐπιβολή, ἐμβολή; ἐπιδρομή (v. e. plötzlichen A.);
ὁ ἐπίπλους (zur See). — m. Worten ἡ ἐπίπληξις;
A. auf d. Ehre Jmds. ἡ διαβολή. — A. e. Krank-
heit ἡ ἀντίληψις. — einen A. machen, s. angrei-
fen. — Häufig durch d. part. d. entspr. Verba, z. B.
beim A. ἐπιών, συμβαλὼν u. dgl., den A. d. Feinde
bestehen δέχεσθαι τοὺς πολεμικοὺς ἐπιόντας, den
A. d. Feinde abschlagen ἀποκρούεσθαι τοὺς πο-
λεμικοὺς προσβάλλοντας u. dgl. — d. Zeichen zum
A. geben τὸ πολεμικὸν σημαίνειν. — auf den er-
sten A. ἀντοβοεῖ. — Einem gegen e. A. heistehen
Angriffsbedingung ἡ συμμαχία. (ἐπιμαχεῖν.)

Angriffspunkt ἡ λαβή; s. Blösse.

Angriffswaffen τὰ βέλη. [τινί].

angrinsen σσηρῆναι πρὸς τινα (προσσεσηρῆναι
angst ἡ ἀδμονία, αγωνία, auch τὸ δέος, ὁ φό-
βος; (Furcht). — in A. sein um etw. αγωνιᾶν περὶ
(ἐπὶ) τινος, ἐπὶ τινί, πρὸς τι, ἀδμονεῖν τινι u.
ἐπὶ τινί. auch ἀπορεῖν, ἀμυχανεῖν, δεδιέναι περὶ
τινος. — in grosser A. sein περιδεδιέναι, περι-
δεῖν εἶναι. — in A. setzen φόβον ἐμβαλεῖν τινί,
in d. grösste A. versetzen εἶς τὰς ἐσχάτας ἀπο-
ρίας ἐμβαλεῖν (καθιστάναι) τινά. — ausser A.
sein ἀδείν εἶναι. — es ist mir angst u. bang ἀδη-
γόντων ὑπο-, περι-ζωννύμαι; παραζωννύμαι
(an d. Seite a.), — sich a. M.

anhaben 1) Kleider = tragen: ἡμφιεσθαι, ἐνδεδύ-
σθαι; περιβεβλησθαι (v. Mänteln) u. allg. φο-
ρεῖν, ἔχειν; υποδεῖσθαι (v. Schuhen). — keine
Schuhe a. ἀνυπόδητον εἶναι. — 2) Einem etw. a.:
ἐπιλαμβάνεσθαι τινος; περιγίγνεσθαι, ἐπικρα-
τεῖν τινος (überwältigen); ἐλέγχειν, ἐξελέγχειν
τινά (überführen, widerlegen); auch: βλάπτειν,
λυναιέσθαι (schädigen); vgl. anklagen, beschul-
digen. — Einem etw. a. wollen λαβὴν ζητεῖν.
— Einer dem man nichts a. kann ἀληπτος, ἀνέπλη-
τος 2.; ὁ μηδεμίαν λαβὴν ἐνδιδοῦς, παρῆχων;
ἀμεμπτος 2. (untadlig). — Einer dem d. Neid
nichts anhat κρείττων τῶν φθονούντων.

angstvoll περιδεής 2., περιδεδιδώς 3.

angürten ὑπο-, περι-ζωννύμαι; παραζωννύμαι
(an d. Seite a.), — sich a. M.

anhängen 1) Kleider = tragen: ἡμφιεσθαι, ἐνδεδύ-
σθαι; περιβεβλησθαι (v. Mänteln) u. allg. φο-
ρεῖν, ἔχειν; υποδεῖσθαι (v. Schuhen). — keine
Schuhe a. ἀνυπόδητον εἶναι. — 2) Einem etw. a.:
ἐπιλαμβάνεσθαι τινος; περιγίγνεσθαι, ἐπικρα-
τεῖν τινος (überwältigen); ἐλέγχειν, ἐξελέγχειν
τινά (überführen, widerlegen); auch: βλάπτειν,
λυναιέσθαι (schädigen); vgl. anklagen, beschul-
digen. — Einem etw. a. wollen λαβὴν ζητεῖν.
— Einer dem man nichts a. kann ἀληπτος, ἀνέπλη-
τος 2.; ὁ μηδεμίαν λαβὴν ἐνδιδοῦς, παρῆχων;
ἀμεμπτος 2. (untadlig). — Einer dem d. Neid
nichts anhat κρείττων τῶν φθονούντων.

anhängen 1) tr. a) eig. ἀνακρεμαννύμαι τι εἰς τι
(ἐκ τινος); ἀν-, ἐξ-αρτάν τι ἐκ οὗ. ἀπὸ τινος,
ἐξάπτειν τί τινος (ἐκ τινος); προσαρτάν τινί τι
u. πρὸς τι. — sich etw. a. ἐξαρτάσθαι τι. — sich
an etw. a. κρεμᾶσθαι ἐκ τινος, ἐκρεμᾶσθαι τι-
νος; sich an Jemd. a. (v. Pers.) περιπλέκεσθαι (P.)
τινι. b) ühtr. a) heffigen: συναπτέιναι, προσβά-
λλειν. προσάγειν τινί τι, συναπτέιν τι πρὸς τι;
προσγράφειν (im Schreiben). β) zufügen: ἐπιφέ-
ρειν, προσβάλλειν, περιάγειν, προσορθεῖν. z. B.
ἀλσωνήν τινί, auch περιβάλλειν τινα ἀλσωνήν.
— 2) intr. (anhängen) a) eig. προσκεκολλη-
σθαι (pl. P.), προσ-, συμ-πεφυκέναι τινί, προσ-
εἶναι τινι. b) ühtr. zugehen od. ergeben sein, e.
Sache: ἀντιέσθαι τινος; e. Person: ἐξεσθαι τι-
νος, προσκείμεσθαι u. προσορθεῖσθαι τινι; εἶναι
τινος, auch σύν τινι u. μετὰ τινος; τὰ τινος προ-
σεῖν (zu Jmds. Partei halten); ἀκολοθεῖν τινι
(sich nach Einem richten); διοικεῖν τινά (v. Einem
nicht lassen).

Anhänger ὁ συνών τινι, ὁ μετὰ τινος ὢν; die A.
Jmds. οἱ σύν τινι, οἱ μετὰ τινος; οἱ ἀμφί (περὶ)
τινα (d. Umgebung, Partei, Secte, Schule Jmds.),
οἱ ἀπὸ τινος (Secte, Schule). — ὁ ἐταῖρος (Ge-
nosse), ἀδόλουθος (der sich nach Jmd. richtet;
sp. ὁ διασώτης), ἐπιθυμητῆς (eifriger A.), ἐρα-
στής (Liebhaber), φίλος (Freund), σύμμαχος (Bun-
desgenosse), συστασιώτης (Genosse bei e. Empö-
rung). — Jmds A. sein, s. anhängen 2).

anhänglich machen ἀναφέρειν, ἀποφέρειν (πρὸς
τινα bei Einem), εἰσαγγέλλειν. — e. Klage a. m.
δίκην λαγνᾶναι (bei Jmd. gegen Einen πρὸς
τινά τινι), λῆξιν ποιέσθαι. — a. sein vor Ge-
richt ἐν τοῖς δικασταῖς εἶναι. [πιστός 3.]

anhänglich εὐνους 2.; πρόθυμος, προσφιλής 2.;
Anhänglichkeit ἡ εὐνοία, προθυμία, πίστις,
auch ἡ σπουδή. — es beweist Jmd. A. πιστὸν παρ-
έχει τις ἑαυτὸν.

Anhängsel ἡ προσθήκη (τὸ ἐφολκίον sp.). — e.
A. sein ἐν προσθήκῃς μέρει εἶναι od. γεγενῆσθαι.
anhäufeln ἐπισάττειν, ἐπαυᾶσθαι. — das A. ἡ
ἐπίσαςις.

anhäufen ἐπισάττειν, ἐπαυᾶσθαι; συννεῖν, συνά-
γειν, συμφορεῖν, συλλέγειν; ἀθροίζειν, συναθροί-
ζειν; σωρεύειν.

Anhäufung ἡ ἐπίσαςις; ὁ ἀθροισμός; ἡ σωρεύσις.

anhasten ἐνέχεσθαι (P.) τινι, προσ-, συμ-πεφυ-
κέναι τινί.

Anhalt 1) das Anhalten, Haltmachen: ἡ ἀνάπαυλα.
— 2) das, woran man etw. halten kann: ἡ λαβή;
eig. Stütze.

anhalten 1) tr. a) eig. 1) an etw. halten: προσέχειν,
προσβάλλειν τί τινι; sich an etw. a. ἀντι-, ἐπι-
λαμβάνεσθαι τινος, ἔχεσθαι u. ἀντέχεσθαι τι-
νος, vgl. sich stützen. b) ühtr. wozu a.: προτρέ-
πειν ἐπὶ τι, παρορμᾶν εἰς τι, ἐθίζειν τινά τι od.
πρὸς τι; vgl. zwingen. — 2) aufhalten, zum Still-
stand bringen: κατ-, ἐπ-, ἐξ-, ἐφιστάμαι (ἐπ-
πον); ἐπιλαμβάνειν (τὴν κλεψυδράν, τὸ ὄψωρον);
ἀναστέλλειν; συλλαμβάνειν (festhalten). — d.
Athem a. κατ-, συν-, ἐν-, ἐκ τὸ πνεῦμα. — II) intr.
1) still stehen: ἐπέχειν, ἵστασθαι, ἐφίστασθαι;
παύεσθαι (aufhören), ἀναπαύεσθαι, διαναπαύ-
εσθαι (ausruhen). b) ühtr. fortdauern: ἐπιμύ-
νειν, κατέχειν; ἰσχύειν (in Kraft bleiben); δια-
τελεῖν m. entspr. part., auch umschr. οὐ παύεσθαι,
οὐ λῆγειν u. dgl. — s. ausdauern. — 2) um etw.
a.: μετέιναι, μετέρχεσθαι τι; λιπαρεῖν (dringend
um etw. bitten); um e. Weib s. werben.

Anhalten, das. 1) Antrieb: ἡ προτροπή, παρόρ-
μησις, ὁ ἐθισμός. — 2) Anhalten: ἡ ἐπίσαςις,
ἐπίσταςις, κατοχή, κάθειξις, (letztere auch vom
A. d. Athems); Stillstand: ἡ μοῖρη, ἐπιμονή; ἀνά-
παυσις, ἀνάπαυλα (das Ausruhen). — 3) ἡ λιπά-
ρησις (dringende Bitte sp.); Bewerbung, w. s.
anhaltend συνεχής 2., ἀδιάλειπτος 2., μόνιμος 3.,
πολυχρόνιος 2. — a. Regen ὁμοῖοι συνεχῶ. — das
u. durch διατελεῖν, διάγειν, διαγίγνεσθαι m.
entspr. part.

anhaltend, s. beständig, eifrig.

Anhaltssamkeit, s. Beständigkeit, Eifer.

Anhang 1) ἡ προσθήκη; auch τὸ ἐπίμετρον, πάρε-
ργον. — 2) = die Anhänger, w. s.

anhängen, s. anhängen 2).

anhangsweise ἐν προσθήκῃς μέρει.

Anhauch ἡ πνοή; ἡ ἐκπνοία, ἐκπνευσίς (auch
üht.); ἡ πρόσπνευσις, ἐμπνοή. [selten tinen.]

anhauchen προσ-, ἐκ-, πνεῖν τινι; ἐλπιεῖν τινα.

anhauen ἐπι-, περι-κόπτειν; ein neues Gestein
im Bergwerk καινοτομεῖν.

anheben, s. anfangen.

anheften ἐξάπτειν τί τινος od. ἐκ τινος, προσ-,

συν-άπτειν τινί τι: m. e. Nadel προσ-, συ-ράπτειν, m. e. Spange προσπερυνάν, m. e. Nagel προσφύλλειν, προσπαταλέειν; an's Kreuz ἀνασταυροῦν.

Anheftung ἡ προσήλωσις (sp.); sonst Verba.

anhellen 1) tr. ἐξιώμενον od. φαρμάκοις χρώμενον ποιεῖν τι προσ-, συμ-φύται: — 2) intr. προσ-, συμ-φύεσθαι (P.) φαρμάκοις, θεραπεῖα.

anheimfallen γίγνεται τινος. — es fällt mir etw. anheim λαγχάνω τι. — wieder a. ἐπανίεναι εἰς (πρός) τινα, ἀναχωρεῖν εἰς τινα, ἀπολαμβάνειν τι. — s. verfallen.

anheimgeben ἀπο-, προσ-γίμειν; ἐπιτρέπειν, ἐπιέναι τινί τι. — das A. ἡ ἐπιτροπή.

anheimstellen, s. d. vhg.

anheischig, sich a. machen zu etw. ἀνα-, ὑπο-δέχεσθαι τι; ὑπείστασθαι, ὑπισχεσθαι, ἐπαγγέλλεσθαι τι od. inf. fut.

anher δύνω. — his a. μέχρι τοῦ νῦν.

anhetzen (d. Hunde auf Einen) ἐπαφίεναι τινά τινα, ἐπιρροῦναι τινά ἐπὶ τινι. — übr. παρορμάν od. παρορμῶναι τινά ἐπὶ τινι, συγκροῦναι τινά τινι. — s. aufhetzen.

Anheftung ἡ παράρρησις. — s. Aufhetzung.

Anhöhe ὁ λόφος; ὁ γήλοφος; Anhöhen τὰ μέτωρα. — s. Hügel.

anhören ἀκούσθαι (etw. τινός, τι, Einen τινός), ἀκούσαι ποιεῖσθαι τινος; ἀκούειν τινός, ὑπακούειν τινός (τινί); εἰσακούειν τι; προσέχειν (τὸν νοῦν) τινί (aufmerksam a.); ἐπακούειν τινός (τι), κατακούειν τινός, παραγενόμενον ἀκούειν (Ohrenzeuge sein); διακούειν τινός (τι) (his zu Ende. a.).

Anhören, Anbörung ἡ ἀκρόασις; auch ἡ ἀκοή, z. B. des A. werth ἀκοῆς ἄξιος 3.

anhüpfen, s. heran hüpfen.

anhusten, Einen; βήτεναι κατά τινος (um ihm e. Zeichen zu geben); καταχρήμεσθαι τινος (heim Husten ansprechen).

animalisch ζωικός 3., ζωώδης 2.

anjetzt, s. jetzt.

Anjochen ζευγνύναι, ἐπι-, προσ-ζευγνύναι. —

Anjochung ἡ ζεύξις.

Anis τὸ ἀνιθον (sp. ἀνισον). — v. A. ἀνιθινος 3. — m. A. angemacht ὁ ἀνιθίνης (ἀνισίτης u. f. -σίτης, ιδος). — Decoct v. A. τὸ ἀνισάριον. — Anisöl τὸ ἀνιθέλαιον.

ankämpfen διαμάχεσθαι, διαγωνίζεσθαι (gegen Jmd. τινί, πρὸς τινα); προσμάχεσθαι, προσπολεμεῖν τινι. — wegen nicht anzukämpfen ist ἀπρόσμαχος 2. (poet. u. sp.).

Ankäufer, s. Käufer.

Ankauf, s. Kauf. — A. v. Gütern im fremden Lande ἡ ἔγκησις.

ankaufen, kaufen. — sich a. χωρίον τι ὠνεῖσθαι, πτεῖσθαι; sich im Auslande a. ἐγκτεῖσθαι.

ankellen σφηνοῦν τι πρὸς τι.

Anker d. Schiffs ἡ ἀγκυρα (dem. τὸ ἀγκύριον). — d. A. werfen ἀγκυραν ἀφίεναι, βάλλεσθαι. — A. lichten α. ἀναίρεισθαι, αἰρεσθαι. — d. A. kappen α. ἀποκόπτειν. — vor A. legen ὀρμῶναι (ναῦν) ἐπ' ἀγκυρῶν, προσορμίζειν. — sich vor A. legen, vor A. gehen ὀρμίζεσθαι, προσορμίζεσθαι πρὸς τινα, καθορμίζεσθαι εἰς τι. — vor A. liegen ὀρμεῖν ἐπ' ἀγκυρῶν od. ἀγκυράς, bei e. Orte ἐφορμεῖν τινι (ἐπὶ τινι). — auf offener See vor A. l. ἐπ' ἀγκυρῶν (ἀγκυράς) ἀποσαλεύειν. — auch übr. z. B. τῆς πόλεως α. [ὁ ἡμῖς].

Anker (als Mass) = ein halber Eimer ἀμφορέως

Ankerarm τὸ τῆς ἀγκυράς κέρας.

ankersförmig ἀγκυροειδής 2.

ankerlos ἀγκυρῶν ἔρημος 2.

ankern, s. Anker werfen, vor Anker gehen; nach etw. a. θηρᾶν u. M., διακρίναι. [ἀγκυροβόλιον].

Ankerplatz ὁ ὅρμος, ὄρμος, τὸ ἐπίνειον (τὸ Ἀνκertaue τὰ ἀγκυρία (σχινία), τὰ πείσματα.

Ankerwurf τὸ ἀγκυροβόλιον,

anketteln, s. anketten.

anketten ἀλῦσαι δεῖν πρὸς τι, προσδεῖν τινι od. ankletten προσ-, συγ-κολλᾶν.

Ankläger ὁ κατηγορὸς, μηνυτής (Angeber). — od. durch part. ὁ διωκων, γραφομενος (γραφάμενος). — hoshafter, falscher A. ὁ συκοφάντης. — A. sein, als A. auftreten, s. anklagen.

Anklage 1) das Anklagen; ἡ κατηγορία, ἔγκλησις, αἰτίασις, καταβολή τινος (sp. καταβόησις): ἡ αἰτίας ἐπιφορά; ἡ δίκη, δίωξις (vor Gericht); ἡ λήξις δίκης (d. Anhängigmachen d. Klage). — Im Bes. ἡ μηνυσις, φάσις, ἐνδειξις, εἰσαγγελία, ἐπαγγελία, ἀπαγωγή, ἐφήγησις (s. „anklagen“). — vgl. Vorwurf, Beschuldigung. — 2) d. Inbegriff d. Klagepunkte: τὸ ἐγκλήμα, αἰτίωμα. — d. Klageschrift: ἡ δίκη (Civillklage), γραφή (wegen e. Kriminalsache).

anklagen κατηγορεῖν u. κατεπειν τινός τι: αἰτιάσθαι, κατεπαῖσθαι τινα; ἐπατιᾶσθαι τινά τι τινος; αἰτίαν ἐπαφέρειν τινί; ἐγκατεῖν τινί τι. — vor Gericht εἰσ-, ὑπ-άγειν τινά εἰς δικαστήριον od. εἰς δίκην, auch blos εἰσ-, ὑπ-άγειν τινά (wegen etw. εἰσαγειν τινά τινος); κατηγορεῖν τινός τι; διωκειν τινά τινος; ἐπεξίεναι (ἐπεξέρχεσθαι) τινί τινος. — δίκην λαγχάνειν τινί, δίκην ἐπάγειν τινί, δίκην διακτεῖσθαι τινι (v. e. Civillklage). — γραφεσθαι τινά τινος, γραφὴν γράφεσθαι κατά τινος (bei Kriminal-sachen). — Im Bes. μηνύειν (anzeigen, anghen, auch φαίνειν, bes. wegen Schleichhandels), ἐνδεικνύναι (e. offenkundiges Verbrechen anzeigen), εἰσαγγέλλειν (wegen e. Verbrechens gegen den Staat anzeigen u. anklagen), ἐπαγγέλλειν (e. m. Atimie behafteten Redner anz. u. ankl.), ἀπ-άγειν u. ἐφήγεισθαι (e. auf frischer That ertappten Verbrecher anz. u. ankl.). — angeklagt werden φεγγειν, δίκην (γραφὴν) φεγγειν ὑπό τινος, διώκεσθαι ὑπό τινος. — e. Ahnenden a. ἐρημν (δίκην, γραφὴν) κατηγορεῖν τινος. — falschlich a. ψευδῇ κατηγορεῖν τινος, ἐπαφέρειν τινί αἰτίαν ψευδῇ; hoshalt a. συκοφαντεῖν τινα. — vgl. beschuldigen, vorwerfen.

Anklagepunkte τὰ ἐγκλήματα; τὰ τῆς γραφῆς (bei Kriminalklagen).

Anklageschrift, s. Anklage 2).

Anklagestand; Einen in A. versetzen, s. anklagen.

anklammern, sich an etw. ἀντιλαμβάνεσθαι, ἀντέχεσθαι τινος; περι-, προσ-πλέκεσθαι (P.) τινι; ἐμφύναί τινι.

Anklang finden, s. Beifall, Beachtung finden.

ankleben 1) tr. κολλᾶν τι πρὸς τι, προσκολλᾶν τί τινι; sich ringsum a. περιπλάττεσθαι P. — 2) intr. προσκολλησθαι (pl. P.) τινι; προσ-, ἐμ-φύναί τινι; προσκείσθαι, προσεῖναι τινι.

ankleiden ἐνδύνειν, ἀμφιεννύναι τινά τι, περι-στέλλειν τινά τινα. — sich a. ἐνδύεσθαι, ἀμφιεν-νύσθαι.

Ankleiden, das, durch d. Verba. [νύσθαι].

anklingen lassen ἀνακαθωνίζειν. [ἡ καθύσθαι].

anklopfen κρούειν, κρούειν, an etw. τι. — das A.

anknüpfen ἀφάπτειν od. ἀπαρτάν τι ἐκ τινος; ἐξάπτειν, ἐξαρτάν τί τινος od. ἐκ τινος (so dass es herabhängt); προσκείσθαι, προσεῖναι τινί τι; übr. Unterhandlungen m. Jmd. a. λόγους προσ-φέρειν τινί, Freundschaft, Verwandtschaft φιλίαν ποιεῖσθαι πρὸς τινα; φιλίαν, κηδὸς συνάπτεισθαι τινι. — **Anknüpfung** durch die Verba.

anknueren κνυᾶσθαι πρὸς τινα.

anködern δελιάζειν; ἀγκιστροτεύεσθαι (sp.); s. ködern. [*ἐπικιοῖος* (Pflanzer).]
Ankündigung ὁ ἐπὶ πλῆθος, ὑπόδος; ὁ ἕξνος (d. Fremde),
anködernen, s. anködern.

ankommen 1) eig. ἀφικνεῖσθαι, ἐλθαφικνεῖσθαι; προσέρχεσθαι, προσεῖναι; παρα-, προσ-γίγνεσθαι, εἰς τινα τόπον (an e. Ort), πρὸς ὃν, παρὰ τινα zu Jmd.; auch ἦκειν. — v. Feinden: ἐπιέμεναι, ἐπέρχεσθαι. — zu Schiffe a. καταπλεῖν, καταπλεῖν, κατὰγειναι. — v. leblosen Dingen: προσφύρεσθαι, προσκομίζεσθαι (P.), auch παρα-, προσ-γίγνεσθαι u. ἦκειν (zur See καταπλεῖν). — wiederholt a. φοιτᾷν, προσφοιτᾷν. — angek.ommen sein παρὲναι εἰς (πρὸς, ἐπὶ) τινα τόπον. — 2) übr. a) bei Einem a.: ἐντυγχάνειν τινί; u. d. h. bei Einem etw. ausrichten τυγχάνειν παρὰ τινος οὐ βούλεται τις, οὐκ ἀπρακτον ἀπέρχεσθαι παρὰ τινος; etw. erhalten, bekommen εὐρίσκεσθαι τι, λαμβάνειν τι. b) mit etw. gut od. schlecht a.: καλῶς (κακῶς) ἀπαλλάττειν, χροῖσθαι (κλιῖσθαι) ἀπαλλάττειν, καλῇ (κακῇ) τῇ τύχῃ χρῶσθαι περὶ τι. καλῶς (κακῶς) ἀποβαίνει μοί τι; da sind wir schön angek.ommen οὐκ εἰς δέον ἐπεξηρησμεν τούτω ἐργῶ. c) es kömmt mich (mir) etw. an, v. Gemüthszuständen: ἐπισκίπτει, ἐπέρχεται μοί τι (z. B. δέος), εἴσκει μοί τι εἰσέρχεται μέ (seltener μοί τι). λαμβάνει μέ τι. — es kömmt mich (mir) leicht od. schwer an, z. B. zu lernen ῥαδίως od. γαλεπῶς μαθᾷν, ἔργον οὐδὲν ἐστὶ μοί (ἔργον ἐστὶ μοί) μαθᾷν, es kömmt mich (mir) hart an dich zu züchtigen ἐπαχθεῖς μοί ἐστὶ τὸ κολάζειν σε u. dgl. d) es kömmt auf etw. od. Einen an: ἀνέρχεται εἰς τι (τινα); ἔστιν ἐπὶ (ἐν) τινι, auch πρὸς τι, δεῖ τινος. — es kömmt auf e. Versuch an πείρας δεῖ, πείρας δέεται τὸ πρᾶγμα od. δομεῖσθαι, πειρατέον ἐστὶ, πείραν δεῖ λαμβάνειν, auch ἄγε πειρώμεσθαι. — es kömmt mehr auf Vor-sicht als Tapferkeit an εὐλαβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀρετῆς ἔργον ἐστὶ. — es kömmt viel od. nichts darauf an πολὺ (οὐδὲν) διαφέρει. — ich glaube nicht, dass es so wenig darauf a. werde, sondern viel οὐκ ὥμην ἔγωγε οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι ἀλλὰ πολὺ; glauben dass es nicht darauf an- komme ὑπολαμβάνειν ὡς οὐ παρὰ τούτ' ἐστιν. — es wird viel darauf a. ob ... μεγάλη ἐστὶ ῥοπή εἰ ... — dass nicht wenig darauf ank. ommt ob sie anwendend od. abwesend sind ὅτι οὐ μικρά τις αὐτῶν ῥοπή ἐστὶ καὶ παρόντων καὶ ἀπόντων. — es kömmt noch darauf an λοιπὸν ἐτι ἐστὶ. — mir kömmt es nicht d. an οὐδὲν μέλει μοι τούτου, οὐκ ἀντιλέγω (widerspreche nicht), οὐ καλῶν (hindere nicht). — es soll mir nicht auf d. Mühe a. οὐ φεύξομαι τὸν πόρον u. ä. — es auf etw. od. Jmd. a. lassen ἀναφέρειν τι εἰς (πρὸς) τινα od. τι, ἀναρτᾷν τι ἐκ τινος, ἐπιρρίπτειν τινί τι, bei gefährlichen Dingen: κινδυνεύειν, δια-, παρὰ- κινδυνεύειν, κινδυνὸν ἀναρρίπτειν; ich lasse es darauf a. ἀνερρίφω ὁ κύβος.

ankoppeln συζευγνύναι.

ankrallen (mit d. Krallen ergreifen) συναρπάζειν (τοῖς ὀνύχῃ). — sich an etw. a. ἀντέχεσθαι τινος τοῖς ὀνύχῃ.

ankündigen ἐγκράζειν (ἐγκυραγέειν) τινί.

ankündigen ἀγγέλλειν, ἐπ., κατ., παρ., προσ-αγγέλλειν; εἰς-, ἀπ-αγγέλλειν (in Jmds. Auftrag); προαγορεύειν, προειπεῖν (öffentl. bekannt machen), κηρύττειν, ἀποκηρύττειν (durch d. He- rold), προγράφειν (durch öffentl. Anschlag). — Krieg a. ἐπαγγέλλειν πόλεμον. — nicht angekün- digt ἀήρουντος, ἀνεπαγγέλτος, ἀκατάγγελτος 2. — vgl. kund machen, offenbaren, zeigen.

Ankündigung ἡ ἐπαγγελία (als Handlung), τὸ

ἐπάγγελμα, κήρυγμα (als Sache); öffentl. A. ἡ προήρσις, durch öffentl. Anschlag ἡ προγραφή. — ohne vorhergegangene A. = nicht angekün- digt, w. s.; adv. ἀήρουντ.

ankünsteln προσημηνᾶσθαι; angekünstelt προσ- πολίτης 2, πλάστος 3, (opp. ἔμφωτος).

Ankunft ἡ ἀφίξις; zur See ὁ κατάπλους, ἡ κατ- αγωγή. — A. in d. Heimath ἡ οἰκαδὲς ἀφίξις, ἐπιδημία. — häufig durch part., z. B. bei d. A. προσιών, nach d. A. ἀφικόμενος, προσελθών u. dgl.

anlachen προσ-, ἐπι-γελᾷν τινι; m. Hohn ἔγγε- λᾷν, ἐπεγγεῖλᾷν τινι, vgl. angrinsen. — v. Sachen: ἐπιλάμειν.

anlehnen διαμειδιᾷν πρὸς τινα; προσμειδιᾷν τινι, ἐπιμειδιᾷν (sp.). — das A. ἡ ἐπιμειδία- σις (sp.).

Anlage 1) Beilage: ἡ προσθήκη. — 2) Entwurf, erste Grundlage v. etw.: ἡ ἀρχή, καταβολή, ὑπό- θεσις; auch ἡ σκιαγραφία (Riss). — auch die Ausführung, Errichtung v. etw. u. das Errichtete: ἡ κατασκευή, τὸ κατασκευάσμα; bes. v. Garten- anlagen od. κήποι, ὁ παράδεισος (Park), περίπα- τος (Allee). — 3) natürliche Fähigkeit, Talent, w. s. [τινι].

anlassen ψελλίζεσθαι πρὸς τινα; ἀσήμεως λαλεῖν **anlassen** προσορμίζεσθαι τινι od. πρὸς τι, καθο- ρμίζεσθαι εἰς τι, κατὰγεσθαι εἰς τι, καταί- ρειν εἰς τι, προσέρχειν τινί od. εἰς (πρὸς) τι, προσβάλλειν τινί od. πρὸς τι; auch ορμίζειν od. κατάρχειν τὸ πλοῖον εἰς τι (v. Schiffer); ἵσχειν u. προσβάλλειν πρὸς τι, κατάρχειν εἰς τι (v. Schiffe).

Anlanden, Anlandung ἡ προσορμίσις, κατα- γωγή; gut zum A. εὖορμος 2.

anlangen 1) ankommen, w. s. — 2) betreffen, w. s.

Anlass ἡ αἰτία, ἀφορμή, πρῶσσις. — A. zu etw. geben αἰτίαν od. πρῶσιν παρέχειν τινός od. m. inf., ἀφορμὴν διδόναι τινί πρὸς τι. — A. nehmen v. etw. πρῶσσαι χρῶσθαι τινι, ἀφορμὴν λαβεῖν ἐκ τινος. — e. A. suchen λαβὴν ζητεῖν. — s. Veranlassung.

anlassen 1) tr. a) Einen etw. anbehalten lassen: ἔλθιν τινα ἔρχειν τι, οὐ πειραιεῖσθαι τινά τι. b) etw. in Bewegung setzen: κινεῖν, ἀφίεναι. d. Hunde ἐπαφίεναι. c) Einen m. Worten a., u. z. gew. „hart od. übel a.“, γαλεπῶς προσφάσθαι (P.) τινι, ἰσχυρῶς καθάπτεσθαι τινος, ἐπιπλή- ττειν τινι. — 2) refl. sich a.: ἰοικέσθαι, μέλειν m. inf. fut. — d. Sache lässt sich gut an καλῶς προ- χωρεῖ. d. Knabe lässt sich gut an καλῇ παρέχε- ται τὴν ἐλπίδα, er lässt sich dabei gut an donek- οὐκ ἀσπῆς πρὸς τούτω εἶναι u. dgl.

Anlauf ἡ ὁρμή, ὁρμή; v. Feinden ἡ προσβολή, ἐπιδρομή. — e. A. zu etw. nehmen ὁρμᾷν ἐπὶ τι. — vgl. Angriff.

anlaufen 1) heranlaufen: ἐπιτρέχειν; ἐφορμᾷν τινι; δρόμῳ φέρεσθαι (P.) ἐπὶ τι; d. Wild a. las- sen δέχεσθαι τὸ θήρην. — 2) beim Laufen an etw. anstossen: τρέχοντα προσπταίνειν τινί. — d. Schiff läuft an Felsen an ἐπικέλει ἐπὶ πέτρας. — übr. προσπταίνειν, προσκόπτειν, προσκρούειν. — 3) anschwellen, w. s. — 4) d. Glanz verlieren: ἀμυροῦσθαι P. — v. Weine λαμπρόν γίγνε- σθαι. — angelaufen ἀμυρός 3, v. Weine λαμ- πρὸς 3, v. Stahle „blau a.“ κυανός 3.

Anlauf, s. Anfangsbuchstabe.

anlegen 1) eig. προστιθέναι, προσφέρειν, προσ- βάλλειν, auch προσκρῖναι (anstemmen) τί τινι; ἐπικλῖναι (anlehnen) τι πρὸς τι. bes. v. Hunden (zu ὥτα). — d. Schiff od. m. d. Schiffe, s. ankern, anlaufen. — Feuer a., s. Feuer. — an d. Brust legen, s. Brust. — e. Kleid a., s. anziehen; e. Ring

περιβάλλειν (einem Anderen), *M. u. περιτίθεσθαι* (sich selbst). — Hand a., s. Hand. — 2) übr. a) Zeit, Geld a., s. anwenden; sein Geld a. (auf Zinsen) τὰ χρήματα ἐνεργᾶ ποιεῖν, δανείζειν ἐπὶ τόκῳ. b) gründen, begründen: κατασκευάζειν, z. B. κήπους, ὁδούς; c. Stadt κτίζειν, e. Festung οἰκοδομεῖν; e. Plan κατασκευάζειν, συντίθεναι (u. M.); es auf etw. a., s. absehen, beabsichtigen.

Anlegung 1) ἡ πρόθεσις. — 2) ἡ κατασκευή, κτίσις. — Gew. Verba.

Anleihen, s. Anleihe.

anleihen ἀνα-, ἐγ-, ἐπι-, κλίνειν; s. anlegen 1). — sich an etw. a. ἐγ-, ἐπι-, προσανα-κλίνεισθαι (P.) τινι; übr. ἐξηρησθαι τινος od. ἐκ τινος.

Anleihen, das, ἡ ἀνά-, ἐπί-κλισις (sp.), gew. **anlehnen**, s. lehren. [Verba.]

Anleihe τὸ δάνεισμα, τὸ δάνειον. — e. A. machen δάνεισμα ποιεῖσθαι, δανείζεσθαι (ἐπὶ τόκοις).

anleimen κολλᾶν τι πρὸς τι; κατα-, ἐπι-, κολλᾶν: προσκολλᾶν τί τινι. — das Angeleimte τὸ ἐπικώλλημα. — d. **Anleimen** ἡ κώλλησις, προσκώλλησις.

anleiten ἐσθλύνειν τινι τι, ἡγεῖσθαι, ὅψ-, προ-, καθ-ἡγεῖσθαι τινί τινος od. πρὸς τι. — ἀγεῖν, προάγειν, προβιβάζειν τινά εἰς (πρὸς) τι. — παιδεύειν τινά εἰς (πρὸς) τι. — διδάσκειν τινά τι od. inf.

Anleitung ἡ εἰς-, ὅψ-ἡγησις, ἡ διδασκαλία (ἡ ἀγωγή sp.). — A. zu etw. gehen διδασκαλίαν ποιεῖσθαι τινος, δ. παρέχειν τινί τινος. — s. an-
anlernen καταμανθάνειν τι. [leiten.]

anleuchten ἐπιλάμπειν τινί, καταλάμπειν τινός. **anlegen** 1) eig. ἐπι-, προσ-κείσθαι τινι; ἐχεσθαι τινος; v. Kleidern: ἀρμυττειν, ἐφαρμυττειν τινί. — 2) übr. a) Einem m. Bitten a.: προσκείσθαι (seltener ἐγκείσθαι) τινι, προσκείσθαι τινι ἀξιούντα, λιπαρεῖν τινα m. inf., auch λιπαρεῖν καὶ προσκείσθαι; ἐνοχλεῖν τινι ὅπως m. ind. fut. (wenn man mit seinen Bitten lästig fällt). b) es liegt mir an = es liegt mir am Herzen, kommt mir zu, w. s. — **anlegend** ἐπι-, προσ-κείμενος 3. s. angrenzend; v. Kleidern χιτῶν προσετακμίνος. **Anlegen**, das, ἡ δέσις (κλώρησις sp.); ἡ ἐντενύξις; ἡ χρεῖα; auch ἡ φροντίς, ἰδος (Bekümmerniss). — es ist etw. ein A. für mich μέλει μοι τινος. — e. A. an Jmd. haben δεῖσθαι τινος, ἐντυγχάνειν τινί περὶ τινος.

anlocken ἐπ-, προσ-, ὑπ-άγεσθαι τινα, ἐπισπᾶσθαι, ἐφέλκειν u. M.; κηλεῖν, ψυχαγωγεῖν. — Vögel (durch Lockvögel) παλεῖν (auch übr.); vgl. ködern.

Anlockung ἡ ἐπ-, ὑπ-αγωγή, κήλησις. **anlößen** συσταγεῖν τινί τινι; κολᾶν, προσκολλᾶν. **Anlöthung** ἡ κώλλησις, προσκώλλησις.

anlügen, Einem etw. καταψεύδασθαι τινός τι. — s. belügen.

anmachen 1) anfügen: προσάπτειν, προστίθεναι τινί τι. — 2) Feuer a., s. anzünden. — 3) m. etw. a.: προσ-, ἐπι-μύρναι τι τινι; m. e. Flüssigkeit δεῦν τινί od. ἐν τινι; gew. gebraucht man hier substant. Bildungen, z. B. mit Anis, Honig u. dgl. angemachter Wein οἶνος ἀνηθίτης, μελιτίτης u. dgl. — 4) sich an Jmd. a. ὑπέρχεσθαι τινα, sp. ὑπείναι τινά.

anmahnen παρακλεῖν, παραινέειν τινι. **Anmahnung** ἡ παρακλήσις, ὁ παρακλινεσμός, ἡ παραινέσις. [χραινέειν.]

anmalen χροῖν, ἐπιχρίν, ἐπιχρωματίζειν, ἐπι-
Anmarsch ἡ ἐφοδός, ἐπαγωγή, ἐπ-, προσ-έλασις. — „im A. sein“, s. d. f. W. [προσ-ελαύνειν.]

anmarschieren ἐπ-, προσ-εἶναι (ἐρχεσθαι), ἐπ-,
anmarschen, sich etw., προσποιεῖσθαι τι od. m. inf., ἀντιποιεῖσθαι τινος od. m. inf., μεταποιεῖ-

σθαι τινος; ἐπιγράφειν ἐαυτὸν ἐπὶ τι od. τινι, ἐπιγράφεσθαι τινι; ἀντιλαμβάνεσθαι τινος, ἀμφισβητεῖν τινος od. ὑπὲρ τινος (bes. im Streite); ἰδιοποιεῖσθαι, οἰκείουσθαι, σφετερίζεσθαι τι (sich zueignen). — sich viel a. ὑπερφηανία τε καὶ ὕβρις χρῆσθαι. — angemassste Macht ἐξουσία ἐπίθετος.

anmassend αὐθάδης, ὑπερήφανος 2., ἀλαζών 2. (v. Pers.), ἀλαζονικός 3. (v. Sachen); ὁ ὕβριστής. — a. sein αὐθαδίζεσθαι (αὐθαδιάζεσθαι sp.), ὑπερφηανία od. ὕβρις χρῆσθαι, ἀλαζονεύεσθαι.

Anmassung 1) An-, Zueignung: ἡ προσποίησις, ἀντιποίησις, ἀντίληψις; ἡ οἰκείωσις, ὁ σφετερισμός. — 2) anmassendes Wesen: ἡ αὐθάδεια, ὑπερφηανία, ἀλαζονεία, ὕβρις. — wenn man das ohne A. sagen darf εἰ ἀνεπίφθορόν ἐστι τοῦτο εἰπεῖν.

anmelden εἰσαγγέλλειν (e. Besuch); ἀπ-, ἐπ-, κατ-, παρ-, προσ-αγγέλλειν (ankündigen); προ-γορεύειν (προειπεῖν) m. inf. (dass etw. geschehen solle). — sich a. ἐπισημαίνειν (v. e. Krankheit); sich a. lassen bei Jmd. ἐπαγγέλλεσθαι τινι, z. B. zu e. Besuche ἐντενύξεσθαι.

Anmelder ὁ εἰσαγγέλλων, οντος (εἰσαγγελεύς); ὁ **Anmeldung** ἡ εἰς-, ἐπ-αγγελία. [αγγελος.]

anmerken 1) durch ein Zeichen: δια-, ἐπι-, παρα-σημαίνειν, ἐπι-, παρα-σημαίνεσθαι, auch σημειοῦσθαι u. παραγραφῇν ποιεῖσθαι. — 2) sich etw. aufzeichnen: ἐπισημαίνειν, σημειοῦσθαι, ἀγοράζειν u. M. — 3) bei etw. a. = dazu sagen: ἐπειπεῖν. — 4) an etw. bemerken: αἰσθάνεσθαι u. παραισθάνεσθαι τινος m. gen. d. part. καταμανθάνειν τί τινος, ἐνοχλεῖν τί τινι od. ἐν τινι; καταγινώσκειν τινός τι (etw. Schlimmes). — ich lasse mir a., dass ... δήλος εἰμι, φανερός εἰμι, φάνομαι m. entspr. part.

Anmerkung 1) das Anmerken: ἡ σημείωσις, παρασημείωσις, παρασημασία. — 2) das beigesetzte Zeichen: τὸ σῆμα, σημείον; ἡ παραγραφή. — 3) die bei etw. gemachte Bemerkung: ἡ παρασημασία; bes. zur Erklärung e. Stelle τὸ σόλιον, υπό-
anmessen συμμετρεῖσθαι τι πρὸς τι. [μνῆμα.]

Anmuth ἡ χάρις, ἰτος. — ohne A. ἄχαρις, i. g. ἰτος, ἄχαριστος 2. — Mangel an A. ἡ ἀχαριστία.

anmuthen 1) = zumuthen, w. s. — 2) es muthet mich etw. an, s. ansprechen 1) 2).

anmuthig χαρίεις 3., ἐπίχαρις, i. g. ἰτος; ἡδύς 3. (angenehm); τερπνός 3., ἐπιτερπής 2. (ergötzlich); ἀνθηρός 3. (blühend, reizend); ἐπαφρόδιτος 2. (liebrend); ἐράσιμος 2. (liebenswert); καλός 3. (schön).

Anmuthung, s. Zumuthung, Neigung.

annähen προσάπτειν τι πρὸς τι od. τί τινι, σφραπτειν τί τινι od. πρὸς τι, κατασφραπτειν τί εἰς τι, ἐπισφραπτειν τί ἐπὶ τινι.

annähern, s. nähern. — sich a., s. annähen.

Annäherung ὁ πλησιασμός; sp. ἡ πλησίασις, s. Anzug.

annageln προσηλοῦν τί τινι, καθηλοῦν τί πρὸς τι; προσκαταλείπειν τί τινι u. πρὸς τι; διακαταλείπειν τι.

annahen πλησιάζειν, ἐπείναι (ἐρχεσθαι), sp. προσεγγίζειν; v. d. Zeit προ-, ἐπι-κείσθαι, μέλειν.

Annahme 1) d. Annehmen: ἡ λήψις, παραλήψις; gew. durch Verba. — A. an Kindes Statt ἡ εἰσποίησις (sp.ποίησις). — 2) Billigung: ἡ ἀποδοχή, sp. ἐκινύρωσις. — 3) Voraussetzung: ἡ ὑπόθεσις, υπόληψις, δόξα; in der Dialektik τὸ λῆμμα. [γραφῆται.]

Annalen τὰ χρονικά (οἱ ὥροι), auch allg. αἱ ἀνα-
Annalist ὁ χρονογράφος (ωρογράφος), auch allg. ὁ συγγραφεύς. — v. d. Schriftstellern, mit wel-

chen d. Geschichtschreibg. bei e. Volke beginnt)
ο λογογράφος.

annehmbare απο-, προσ-δεκτός 2. od. besser umschr. ὁ ἂν τις δέξαιτο, απο-, προσ-δέξαιτο.

annehmen 1) eig. in Empfang nehmen: λαμβάνειν, παραλαμβάνειν: δέχεσθαι, απο-, εισ-, προσ-δέχεσθαι. — Jmd. a. (vor sich lassen) απο-, προσ-δέχεσθαι, προσέειπαι τινα; bei Jmd. angenommen werden εἰσαγγέσθαι P. παρά τι, ἐντυγχάνειν τι; Einen nicht a. οὐ προσέειπαι, αποπίμπαι od. ἀπελαύνειν τινα, — Geld (Geschenke) α. χρήματα (δώρα) λαμβάνειν, δωροδοκῆσαι. — Jmd. zum Lehrer a. ἀποδέχεσθαι, αἰρεῖσθαι od. ποιεῖσθαι τινα διδάσκαλον. — Jmd. zum Patron α. ἐπιγράφεσθαι τινα προστάτην od. ἐπίτροπον.

— an Kindes Statt a. ποιεῖσθαι od. τίθεσθαι τινα παῖδα od. υἱόν, εἰσποιεῖσθαι τινα; dh. (an K. St.) angenommen ποιητός 3., εἰσποιήτος 2., θετός 3. — e. Farbe annehmen χρώμα ἀναφέρειν. — 2) aneign. a.) billigen, genehmigen: ἀπο-, εισ-, προσ-δέχεσθαι, auch ἐκταίνειν. — e. Gesetz a. ἐκινῶν νόμον; d. Beschluss ward angenommen ἔδοξε ταῦτα. — e. Meinung a. αἰρεῖσθαι γνώμην. b.) sich eigen machen: αἰρεῖσθαι, ἀναίρεσθαι, λαμβάνειν u. od. χορῶσαι τι; bes. zum Scheine a. προσποιεῖσθαι τι, περιβάλλεσθαι τι; er nimmt d. Schein an als ob er demokratisch gesinnt wäre προσποιεῖται δημοκρατικός εἶναι; v. Sachen: φαίνεται od. δοκεῖ εἶναι; e. Maske a. ὑποδυεσθαι u. u. τινα. c.) dafür halten, meinen: νομίζειν, ἡγεῖσθαι, ὑπολαμβάνειν; ὑποτίθεσθαι τι (etw. voraussetzen), auch τιθεῖν, ποιεῖν, z. B. lass uns die Meinungen der Andern als gültig a. ποισμέντας τῶν ἄλλων δόξας κυρίας (εἶναι), ich will annehmen, dass er im Unrecht ist θήσω αὐτὸν ἀδικεῖν od. (seltener) ἀδικούντα. d.) sich einer Sache a.: ἀντιλαμβάνεσθαι τι, προσέχειν τὸν νοῦν τι, σπουδάζειν περὶ τι, ὑπέρ τι, auch ἐπιμελεῖσθαι od. ἐπιμελεῖν ποιεῖσθαι τι; sich um Jmd. a. σπουδάζειν περὶ τινα, προσεῖν τι, βοηθεῖν od. ἐκιοῦρεν τι, vor Gericht ἀπολογεῖσθαι ὑπέρ τι, συνειπεῖν τι.

annehmlich 1) annehmenswerth: ἀδοκετός 2. od. besser ἀδοξείσθαι ἀξίος 3. od. ὁ ἂν τις ἀποδέξαιτο, auch ἀρεστός 3. — etw. a. finden απο-, προσ-δέχεσθαι τι, προσέειπαι τι, auch δοκεῖ μοι τι; etw. nicht a. finden ἀπορῶν τινα. — vgl. angemessen. — 2) angenehm, v. s.

Annehmlichkeit 1) annehmliche Beschaffenheit: τὸ ἀρεστόν; vgl. Angemessenheit. — 2) angenehme Beschaffenheit: ἡ χάρις, ιος. b.) angenehme Sache: ἡ ἀπόλαυσις, ἡ ἡδονή, τὸ ἥδον, τὸ καλόν; auch ἡ διατροφή (Unterhaltung). — Einem e. A. bereiten διατροφήν παρέχειν τι, εὐφραίνειν, anleten, s. annageln. [τινα.]

annecho καὶ νῦν ἐτι.

annullieren διαλύειν, ἀκυροῦν, ἀθετεῖν; e. Prozess ἀποψηφίζεσθαι γραφὴν od. δίκην.

Anomalie ἡ ἀνωμαλία, ἀνωμαλότης; τὸ ἀνώμα-
anomalisch ἀνωμαλός 2. [λογ.]

anonym (v. Schriftwerken) ἀνεπίγραφος, ἀδῆ-
στος 2.

anordnen 1) in e. gewisse Ordnung bringen: δια-, συν-τίθεσθαι (u. M.); τάττειν, δια-, συν-τάττειν; διακοσμεῖν, οἰκονομεῖν; διοικεῖν (verwalten). — gut a. εὐθετεῖν, sp. εὐθετίζειν. — 3) festsetzen: καθίστασθαι; anbefehlen τάττειν, δια-, ἐπι-, προσ-τάττειν, προεπιχειρ. — da es angeordnet ist προεπι-
σκημένον. [τῆς.]

Anordner ὁ διαθετὴρ, ἡρὸς (διαθετῆς), διοικη-
Anordnung 1) ordentliche Einrichtung: ἡ διάταξις; ἡ τάξις, διά-, συν-τάξις; ἡ διακόσμησις, οἰ-

κονομία, διοικήσεις; ἡ κατάστασις. — e. Heeres zur Schlacht ἡ παράταξις, — 2) Feststellung: ἡ κατάστασις; Befehl τὸ πρόσταγμα. — e. A. treffen δια-, προσ-τάττειν τι.

anpacken κατα-, συλ-λαμβάνειν τι; ἀντιλαμβάνεσθαι, ἀπτεσθαι u. ἀνθ᾽ ἑαυτοῦ τι; ἐπιχειρεῖν τι. — vgl. angreifen.

anpassen 1) tr. etw. an etw.: ἐν-, ἐφ-, προσ-αρμόττειν τί τι; sich an etw. ἐφαρμόττεσθαι τι, μεθαρμόττεσθαι πρὸς τι, ὁμοιοῦσθαι (P.) τι. — 2) intr. ἀρμόττειν, ἐν-, ἐφ-, προσ-αρμόττειν τι.

Anpassung ἡ ἐφάρμοσις, ἐφαρμογή. — Gew. Verba.

anpfehlen (Pferde) μασιζειν (sp.), κεντεῖν.

anpfählen (e. Weinstock) χαρακύν sp.

Anpfählung (e. Weinstockes) ἡ χαρακώσις sp.

anpflanzen φύτευειν, καταφύτευειν.

Anpflanzung 1) als Handlung: ἡ φύτελα, φύτευσις. — 2) als Sache: ἡ φύτελα.

anpflocken προσκατατάττειν τί τι u. πρὸς τι.

anpfechen, umschr. πῆτιν προσπηγνύειν.

anpficken κολάπειν.

anplissen καταυρεῖν τι, ἐν-, προσ-ουρεῖν τι.

Anpochen κρούειν, κόπτειν τι.

Anpochen, das, ἡ κρούσις.

Anprall ἡ ὀρμή, ὄρμη, ἐπιφορά; ἡ ὀρμή (poet.).

anprallen συγκρούειν τι, προστάττειν τι; v. Lichte u. Schalle κατακλᾶσθαι (P.) πρὸς τι od. ἐν τι. [ἡ κατακλάσις.]

Anprallen, das, ἡ σύγκρουσις; v. Lichte u. Schalle

anprellen ἐκταίνειν τι, ἐκταίνον ποιεῖσθαι περὶ τι; Einem etw. καρανεῖν τι τι.

Anprellung ὁ ἐκταίνος, ἡ καραίνεσις.

anpressen προσθίβειν, προσπιζειν τι πρὸς τι.

anprobieren πειράσθαι (DP.) τι.

Anputz, s. Putz; **anputzen**, s. putzen.

anröcheln καπνίζειν τι; (m. Wehlrauch od. ä.) ὑποθυμᾶν τι.

anrathen, sich, περιετίτεσθαι (P.) περὶ τι.

Anrathen, Einem etw. εἰσηγεῖσθαι τι τι; εἰσηγεῖν τι γίνεσθαι τι τι; ὑποτίθεσθαι τι τι (an d. Hand geben); συμβουλεύειν (Rath geben); καρανεῖν od. παρακλεύεσθαι τι τι (anempfehlen); κελθεῖν τινα (überreden); αἰτιον γίνεσθαι τι (etw. veranlassen).

Anrathen, das, ἡ εἰσηγήσις, συμβουλή, καραίνεσις. — auf Jmds. A. συμβουλευσάμενος od. ὑποθεμένον τι, πεισθεῖς τι od. ὑπὸ τι.

anrechnen 1) eig. κατα-, ἐπι-λογίζεσθαι (ὑπολογεῖν). — für baares Geld a. ἐντιμᾶν, sich als h. G. a. lassen ἐντιμᾶσθαι. — etw. angerechnet bekommen εἰς ὑπόλογον λαμβάνειν τι. — 2) übr. ἀνατίθεσθαι od. ἐπάγειν τι τι, ἀναφέρειν τι πρὸς (εἰς) τινα, ἐκταίνειν τι εἰς τινα; etw. als e. Wohlthat a. καταλογίζεσθαι (ποιεῖσθαι, τίθεσθαι) τί ἐν εὐεργεσίᾳ μέρει. — etw. als e. Schande a. ἀλογίζεσθαι od. ποιεῖσθαι τι. — sich etw. zur Ehre a. φιλοτιμεῖσθαι (DP.) ἐπὶ τι. — Einem etw. hoch a. πλεῖστην χάριν εἰδέναι τι. — man kann mir das nicht a. τοῦτο οὐκ ἂν ὑπόλογον γένοιτο ἐμοί.

Anrechnung ὁ ὑπόλογος. — Einem etw. in A. bringen ἀπογράφειν τι τι; in A. b. lassen ἀπογράφεσθαι τι τι; im übr. Sinne, s. anrechnen. — es ist Einem etw. in A. zu bringen ὑπόλογός ἐστι od. γίνεσθαι τι τι.

Anrede a) das Anreden: ἡ πρόσφησις, τὸ πρόσφημα; ἡ προσήγορα sp. b) d. Inhalt der A.: ὁ λόγος. — e. A. an Jmd. halten λόγον (λόγους) ποιεῖσθαι πρὸς τινα.

anreden προσαγορεύειν (προειπεῖν) τινα, προσφωνεῖν τινα (sp. τι). — freundlich a. φιλάνθρωπος διαλέγεσθαι (DP.) τι. — Jmd. um etw.

λόγους προσφέρειν τινὶ ὑπὲρ τινος, ἐντυγχάνειν τινὶ ὑπὲρ τινος.

anregen κινεῖν: Einen zu etw. ὁρμᾶν, ἐξ-, παρ-ὁρμᾶν, παρακινεῖν, παρορνεῖν τινὰ ἐπὶ (πρὸς) τι, ποτὶρεῖν τινὰ εἰς (ἐπὶ, πρὸς) τι od. m. inf.; δια-, παρα-κελεύεσθαι τινὶ m. inf. — etw. a. = in Anregung bringen.

anregnen ὑεῖν τι.

Anregung ἡ ὁρμή, παρόρμησις. — etw. in A. bringen λόγον od. μνημὴν ἐμβαλλεῖν περὶ τινος, ἐλαύνειν od. προτιθέναι τι. — Einem e. A. zu etw. geben, s. anregen.

anreiben προστρίβειν τινὶ τι.

Anreiben, das, ἡ πρόστριψις.

anreihen ἐν-, συν-εἶρειν, συναπτέειν τι τι. — sich an etw. ἀκολουθεῖν, (συν)πέσθαι τινὶ (v. Pers.); ἔρεσθαι τινος, ἐπι-, συγ-κεῖσθαι τινὶ (v. Sachen).

Anreihung ἡ συναφή, συνάφεια, ὁ συνειρμός.

anreissen ἀπορηγνύναι od. ἀποτέμνειν τινός. — Vorräthe a. ἀπτεσθαι τινός.

anreizen προσελαύνειν τῷ ἔπῳ, ἐπιπικνεῖν.

anreizen ὁρμᾶν, παρὁρμᾶν, παρακινεῖν, παρορνεῖν ἐπὶ (πρὸς) τι, ποτὶρεῖν τινὰ εἰς (ἐπὶ, πρὸς) τι od. m. inf.; δια-, παρα-κελεύεσθαι τινὶ m. inf.; ἐκείρειν τινὰ πρὸς τι od. inf.; ἐρεθίζειν, διερεθίζειν (erbittern); ἐξ-, παρ-οργίζειν (zum Zorne reizen).

Anreizung ἡ ὁρμή, παρόρμησις, ὁ παρορνευμός; ἡ παρακένευσις, ὁ παρακένευσμός.

Anreizungsmittel τὸ ὁρμητηρίον.

anrennen a) προσκόπτειν, προσπατεῖν τινὶ; etw. an etw. a. lassen συγκρούειν τι τι; ὑβρ. bei Einem a. προσκόπτειν, προσπατεῖν, προσκρούειν τι. b) feindlich a. gegen Jmd. od. etw.: ἐπιτρέχειν τινὶ u. ἐπὶ τι, ποτὶρεῖν τινὶ u. πρὸς τι; ἐπι-, προστρέσθαι (P.) τι, προσβάλλειν τινὶ u. πρὸς τι, auch ἐπιδρομὴν ποιεῖσθαι ἐπὶ τι. — d. Streitwagen gegen Jmd. a. lassen ἐπαφέναι τὰ ἄρματα τι.

Anrennen, (das a) ἡ πρόσκρουσις, τὸ πρόσπτισμα; ὑβρ. ἡ πρόσκρουσις, τὸ πρόσκρουσμα, πρόσκομμα. b) im feindl. Sinne: ἡ ἐπιφορά, ἐπιδρομή.

Anrichte τὸ ἐλεόν, ὁ ἐλεός.

anrichten 1) v. Speisen: σκευάζειν, παρασκευάζειν, καταρτίζειν; auch παραιθεῖναι (eig. auftragen). — 2) etw. zu Stande bringen, bes. etw. Schlimmes od. Widerwärtiges: ποιεῖν, ἐργάζεσθαι, ἀπεργάζεσθαι τι, αἷτιον εἶναι τινος. — Schaden a. βλάβην φέρειν, βλάπτειν. — Verdruß a. πράγματα παρέχειν τινὶ. — Freude a. εὐφροσύνην παρέχειν.

Anrichtelisch, s. Anrichte. [v. ην παρέχειν.

anreichen 1) etw.: προσάγειν τὰς θήνας τι; Einem etw. ὁφρανόμενον αἰδάνεσθαι τινος m. part. od. f. ὅτι; ὑβρ. καταγινώσκειν τινός τι. — 2) d. Braten riecht mich gut an: ἡδὺ μοι παρσπνεῖ ὅπῳ κρῶν. — d. Käse riecht mich an: τρυφεῖ ἀντὶ μου ἀντὶ μου ἀντὶ μου.

anreissen ἐπιστρίβειν. [προσβάλλει (ὁρμή).

anrollen 1) tr. προσ-, ἐπι-κυλινθεῖν. — 2) intr.

anrosten, s. rosten. [durch d. P.

anrühlich ὑπόπτος 2.; κακὸδοξος 2.; κακὸς

αἰώνων 3.

anrücken 1) tr. προσάγειν, προσκινεῖν. — 2) intr. προσ-, ἐπ-εἶναι (ἐρεσθαι), προσ-, ἐπ-ελαύνειν; προσ-, ἐπ-άγειν (auch = a. lassen, z. B. στρατόν).

— zur See ἐπι-, προσ-πλεῖν.

Anrücken, (das. (intr.)) ἡ ἐφοδος, ἐπ-, προσ-έλα-

σις; (zur See) ὁ ἐπίπλους.

anrühren, s. anpreisen.

anrühren ἀπτεσθαι, ἐπ-, καθ-, προσ-ἀπτεσθαι τινος, ἐπιλαμβάνεσθαι τινος, φαίνειν u. ἐπιφαίνειν τινός, θιγγάνειν τινός, προσάγειν τὴν χεῖρά τι.

— 2) m. etw. mischen: ἀνακυκλᾶν; προσ-, ἐπι-μυρνύναι τι τι.

Anrühren, das, ἡ ψαύσις, ἡ ἀφή, προσαφή od. anrufen καλεῖν, ἀνα-, ἐπι-καλεῖν τινὰ, προσφωνεῖν τινὰ. — um Hilfe od. Schutz a. ἐπικαλεῖσθαι, ἐπιβοᾶσθαι τινὰ. — d. Götter a. εὐχεσθαι od. ἐπυχεσθαι τοῖς θεοῖς, ἐπιθεῖναι. — als Zeugen a. μαρτυρεσθαι, ἐπιμαρτυρεσθαι τινὰ; διαμαρτυρεσθαι τινὰ (wenn man sich über erlittenes Unrecht beschwert od. gegen e. falsche Anklage vertheidigt).

Anrufung ἡ κλήσις, ἀνάκλησις (ἐπέκλησις sp.); ἡ εὐχή, προσευχή; ὁ ἐπιθεσμός (ἡ ἐπιθεσσις sp.); ἡ ἐπιμαρτυρία. — Häufig durch d. Verba z. B. unter A. d. Götter ἐπιμαρτυρόμενος τοῖς θεοῖς.

ansäen ἐγκυκτεμῆναι 3. χωρία. — sich a. machen ἐγκυκτεσθαι (das sich a. Machen ἡ ἐγκυκτεσις); a. sein ἐγκυκτεσθαι.

ansagen προαγορεύειν (προειπεῖν), ἐπαγγέλλειν; s. ankündigen, anmelden. b) = angeben ἐξ-, κατεῖναι, καταλέγειν, auch λέγειν. [meldung.

Ansagung ἡ ἐπαγγελία. — vgl. Ankündigung.

ansammeln ἀθροίζειν, συνάγειν, συλλέγειν, selten συναλλεῖν. — „sich a.“ durch d. P. — sich nach u. nach a. ἐκπαύεσθαι P.

ansammeln, **ansammlung** ἡ ἀθροισις, συναγωγή, σύλλεξις; ἡ ἐπαύνη, ἐπαύνησις.

Ansatz 1) zum Sprunge u. dgl.: ἡ ὁρμή, δύνμη; v. Pferde: ἡ ἐπισκέλις. — e. A. zu etw. nehmen ὁρμᾶν ἐπὶ τι, ἐπιχειρεῖν τι. — e. A. zu etw. haben ὅρεσιν εἰς (πρὸς) τι, auch ἐν περσύνειν πρὸς τι. — 2) Zusatz: ἡ προσθήκη; ἡ ἐπίφρασις (an Haut, Knochen u. dgl.); ἡ ἀποφύσις (Auswuchs bei Pflanzen). — 3) in d. Rechnung: ἡ ἀπογραφή. — in A. bringen τιθέναι.

ansaugen μύζειν; sich a. ἐμφυεσθαι τιν.

anschaffen πορίζειν, ἐκπορίζειν, κατα-, παρασκευάζειν. — sich a. durch d. M.: auch κτᾶσθαι.

Anschaffung ὁ πορισμός, ἡ παρα-, κατασκευή, ἡ κτήσις. — gew. Verba.

anschauen εἰδ-, προσ-βλέπειν τι, ἐμβλέπειν τι; εἰδᾶσθαι u. θεωρεῖν (betrachten); καθορᾶν (überschauen). — s. betrachten.

anschaulich a) eig. Θεωτός, ὁρατός 3. b) ὑβρ. φανερός, δῆλος 3. ἐμφανής, ἐναργής 2. — etw. a. machen δῆλον, φανερόν ποιεῖν.

Anschaulichkeit ἡ ἐμφανεία, ἐνέργεια.

Anschauung ἡ θεία, θεωρία; geistige A. ἡ θεωρία, ἡ σκέψις, αἰσθησις. — Gegenstand d. A. τὸ θέαμα. [σητικὴ δύναμις.

Anschauungsvermögen τὸ θεωρητικόν, ἡ θεω-

Anschein ἡ δόκησις, δόξα, ἔμφρασις. — sich d. A. geben, als ob ... δοῶν παρέχεσθαι ὡς m. part. ἔμφρασιν ποιεῖν ὡς m. part. — es hat d. A. als ob etw. geschehen würde δοκεῖ, εἴκει, μυνδυνεῖ. ἐπιδόξω ἐστὶ m. inf. fut., auch m. persönl. Constr. ἐπιδόξος ἐστὶ ποιήσας (ποιῆσαι), auch ποιήσας; δόκησιν παρέχει m. f. inf. od. ὡς. — d. A. v. etw. haben ἔμφρασιν ἔχειν ὡς m. part., δοκεῖν m. inf. — dem Anschein nach κατὰ τὸ εἶδος, ἐκ τῶν εἰκώτων, ὥσπερ εἶδος, ὡς εἴκει. — der gute A. ἡ εὐπρέπεια, τὸ εὐπρεπές. sp. ἡ εὐπροσωπία.

anscheinen καταλάμπειν τινός, ἐπιλάμπειν τινὶ. — **anscheinend** δοκῶν, μυνδυνέων, ἐπιδόξος ὡς 3. m. entspr. inf. z. B. a. geringfügige Dinge μικρὰ δοκούντα εἶναι. — e. a. gutmüthiger Mann ἀνὴρ ὡς εἴκειν ἐνὶ θυγῇ.

anschicken, sich, παρασκευάζεσθαι πρὸς τι od. (ὡς) εἰς ὅδ. ἐπὶ τι, auch m. inf. u. part. fut. m. inf. ὡς; ἀνάγεσθαι m. part. fut. u. ὡς, auch τρέπεσθαι πρὸς τι. — sich zur Reise a. σκευάζεσθαι

τὴν πορείαν od. μέλλειν ἤδη πορεύεσθαι. — sich gut zu etw. a. ἱκανόν, ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς τι od. ποιεῖν τι, auch ὁλόν τ' εἶναι ποιεῖν τι.

anschickung ἡ παρασκευή; (zur Reise) ἡ συσκευασία. — Gew. Verba.

anschieben προσκινεῖν, προσκυνιδεῖν.

anschießen πηγάζειν ὅμματα προσβλέπειν τινά (τινί); παραβλέπειν; υποβλέπειν (u. M.) τι.

anschiessen 1) tr. τιτρώσκει; übr. v. Verliebten: angeschossen sein τετρώσθαι. — 2) intr. a) sich schnell herabewegen: ἐπι-, προσ-φίρεσθαι P. ἐπι-, προσ-πίπτειν, ἐπι-, προσ-βαλλέειν. b) v. Salz u. krystallartigen Massen: συμπήγνυσθαι P. c) v. Pflanzen: ἀνα-, ἐκ-βλαστάνειν; auf d. Oberfläche v. etw. hervorkommen ἔξανθεῖν.

anschniffen ἐπι-, προσ-πλέειν.

Anschniffen, das, ὁ ἐπεί, προσ-πλούς. [τινί.]

anschimmern καταλάμπειν τινός, ἐπιλάμπειν

anschnirren ζεννύειν, ὑποζεννύειν; ἐνσκειν

Anschnirren, das, ἡ ζεύξις, ὑπόζευξις. [ζενν. sp.]

anschlägt μηχανικός 3., sp. ἐπινοητικός 3., auch πανούργος 2.

anschlämmen κατιλύειν, προσχοῦν.

Anschlag 1) d. Hundes: ἡ κλαγγή; d. Saiten: ὁ ψαλμός. — 2) öffentl. Bekanntmachung: τὸ πρόγραμμα, ἡ προγραφή, sp. τὸ ἐκθεμα; durch öffentl. A. bekannt machen, anordnen προγράφειν τι. — 3) Berechnung v. Kosten: ὁ λογισμός, ἐκλογισμός; d. Werthes ἡ τιμῇ, τὸ τίμημα. — e. A. v. etw. machen (v. Kosten) προδιαγγινώσκειν od. διαλογίζεσθαι πόσον ἔσται τὸ ἀνάλαμα, (v. Werthe) τιμᾶν τι. — etw. in A. bringen λογίζεσθαι, ἐκ-, υπο-λογίζεσθαι τι, λόγον ἔχειν od. ποιεῖσθαι τινος, ὑπόλογον ποιεῖσθαι τι, ἐν ὑπόλογῳ ποιεῖσθαι τι; nicht in A. bringen οὐδένα ὑπόλογον ποιεῖσθαι τινος. — in A. kommen ἐν ἀριθμῷ od. λόγῳ εἶναι, ὑπόλογον εἶναι; nicht in A. kommen ἐν οὐδενὶ λόγῳ εἶναι, οὐδὲν ὑπόλογον εἶναι. — 4) Plan, Entwurf, Vorhaben: ἡ βουλῇ, ἐπιβολῇ, τὸ βούλευμα; gegen Jmd. ἡ ἐπιβολῇ, τὸ ἐπιβούλευμα, ἡ μηχανή; τὸ μηχανημα. — e. A. gegen Jmd. fassen ἐπιβουλεύειν τινί, μηχανῇ μηχανεῖσθαι ἐπὶ τινί, ἐπιμηχανάσθαι τινί τι.

anschlagen 1) tr. a) an etw. schlagen: κρούειν, πᾶπτειν τι; d. Saiten ψάλλειν, leise a. ὑποκρούειν, ὑποκρίνειν. — 2) durch Schlagen an etw. anheften: προσπηγνύειν, προσάπτειν, προσήλπτειν, προσπαταλέειν τί τινι; übr. gerichtlich a., dass etw. verstiegert werden soll ὅρον ἰσάταιν od. τίθεσθαι ἐπὶ τινος, z. B. ἐπὶ τῆς οἰκίας. — 3) durch Schlagen erzeugen: ἐγείρειν od. ἐξάγειν πῦρ. — 4) schätzen, berechnen: λογίζεσθαι, ἐκ-, δια-λογίζεσθαι τι, τιμᾶν u. M. τι, ἀξιόειν od. συστήσασθαι τιμῇ τινος. — d. Aufwand auf 200 Talente a. τιμᾶν (τιμᾶσθαι) τὰς δαπάνας διακοσίων ταλάντων. — wie hoch schlägst du die Truppenmacht an? πόσον τὸ πλῆθος φῆς εἶναι τῆς δυνάμεως; — übr. etw. hoch a. περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τι, etw. höher a. περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τί τινος, ἐν πλείονι λόγῳ τίθεσθαι τι τινός, auch προτιμᾶν τί τινος. — etw. gering a. παρ' οὐδενὶ od. ἐν οὐδενὶ λόγῳ τίθεσθαι τι, auch ἀτιμᾶζειν τι od. καταφρονεῖν τινος. — II) intr. 1) an etw. anrennen: προσκόπτειν, προσπαταῖν τινί; v. Wasser προσκλύζειν, προσβάλλειν τινί (an e. Ort). — 2) v. Hunde: κλάζειν, ἀπακλάζειν. — 3) Wirkung thun: ποιεῖν (v. Arzneien). — d. Kost schlägt dir gut an οὐκ ὀλέγον ἀπολαύει τῆς σιτησεως.

Anschiagen, das, 1) tr. ἡ κρούσις; d. Saiten ὁ ψαλμός. — 2) intr. (d. Hund) ἡ κλαγγή; (d. Kost) ἡ ἀπόλαυσις (τῆς τροφῆς).

anschleichen, sich, προσέρπειν τινί, ὑπείναι (-έρχεσθαι) τινά, λανθάνειν προσερχομένον τινί.

anschleudern σφενδονᾶν τι πρὸς τι, προσαράττειν τί τινι.

anschliessen 1) tr. 1) in Ketten legen: δεσμεύειν od. καταδεῖν τινά, δεσμά περιβάλλειν τινί. — 2) heüfugen: προσ-, συν-άπτειν, προσάπτειν, προσβάλλειν τί τινι. — sich a. ἐρχεσθαι τινος; ἐπεσθαι, συνέπεσθαι, ἀκολουθεῖν, παρ-, συν-ακολουθεῖν τινι; in Reih u. Glied sich a. συν-, παρα-τάττεσθαι τινι, συγκρίνειν; übr. συνίστασθαι τινι od. πρὸς τινά, προστίθεσθαι, προσ-γίγνεσθαι u. προσχωρεῖν τινι; γίγνεσθαι σὺν τινι od. μετὰ τινος. — es schliesst sich etw. an etw. an γίγνεται τί ἐπὶ τινί, ἐξῆς τινός ἐστί τι. — II) intr. 1) = sich a., w. s. — 2) = anpassen 2), u. anliegen. — **anschliessend**, s. anliegend.

Anschliessen, das, durch d. vhg. Verba. — das sich A. ἡ συγκρίσις.

anschlingen συνδέειν; συμπλέκειν.

anschmeicheln; sich an Jmd. (v. Thieren) περι-σάινειν τινά; (v. Menschen) ὑπέρχεσθαι od. υπο-τρέχειν τινά θαυμάσις, μετεῖναι τινά θαυμάσια.

anschmeissen προσαράττειν τί τινι. [σιν.]

anschmelzen 1) tr. χωνεύοντα προσ-, συμ-πηγνύειν. — 2) intr. χωνεῖσθαι προσ-, συμ-πηγνύσθαι

anschmettern προσαράττειν τί τινι. [P.]

anschmieden συγκροτεῖν; προσπαταλέειν (durch Bande befestigen).

anschmiegen, sich an etw., περι-, προσ-πύσσεσθαι τι; προσπλέκεσθαι (P.) τινί.

anschmieren ἐπι-, προσ-χρίειν, προσαλείφειν.

anschmücken κοσμεῖν, ἐπισκομεῖν, καλλοπίζειν.

anschnallen ἐμ-, προσ-περονᾶν, auch umschr. περόνῳ od. πόρῃ κατ-, συν-έχειν; sich (sibi) a. ἐμπερονᾶσθαι, ἐμφορπᾶσθαι. — sich d. Säbel a. περι-, παρα-ζώννυσθαι ἀνιάνκη.

anschrauben ἐπι-, προσ-πνέειν.

anschrauben ὑλακτεῖν τινά.

anschneiden ἐπιτέμνειν.

Anschnitt ἡ ἐπιτομή (als Handlung); τὸ τμήμα (als Sache).

anschürren ἐπι-, περι-σφίγγειν, ἀναδεῖν σπάρ-

anschrauben τῷ κοιλίᾳ προσάπτειν τί τινι.

anschreiben ἀνα-, ἀπο-, κατα-γράφειν (vgl. anrechnen). — gut angeschrieben sein bei Jmd. εὐδοκίμειν παρὰ τινι, καλῶς ἀκούειν ὑπὸ τινος, schlecht ang. sein bei Jmd. κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τινος, ἐν οὐδενὶ λόγῳ εἶναι παρὰ τινι, παρορᾶσθαι (P.) ὑπὸ τινος.

anschreiben καταβοᾶν τινος, ἐμ-, ἐπι-βοᾶν τινι.

Anschrot ἡ παρρησία. [ἐγκεκραγμένα τινί.]

anschüren, (Feuer) σκαλεύειν, ὑποσκαλεύειν (πῦρ); ἀνεγείρειν τὴν φλόγα.

anschütten ἐπι-, ἐπε-χύνειν τινι. [δῆματα.]

anschuheln, sich, ὑποδεῖσθαι (υποδύεσθαι) ὑπο-

anschuldigen αἰτιάσθαι u. ἐπαιτιάσθαι τινά τινος od. m. inf., αἰτίαν ἐπάγειν od. ἐπιφέρειν τινί τινος; ἐγκαλεῖν τινί τι; κατηγορεῖν τινός τι. — fälschlich a. αἰτίαν ψευδῇ ἐπιφέρειν. — angeschuldigt werden αἰτιάζεσθαι P. (selten), ἐν αἰτίᾳ εἶναι, αἰτίαν ἔχειν ὑπὸ τινος, ὀφλε-σκάειν τινί τι. — **angeschuldigt** ὑπαίτιος 2. (τινός).

Anschuldigung ἡ αἰτίασις, ἡ αἰτίας ἐπιφορὰ, auch ἡ αἰτία (als Handlung); τὸ ἐγκλημα, αἰτία-μα (als Sache).

anschwärzen, s. schwärzen; übr. Einen bei Jmd. διαβάλλειν τινά πρὸς τινά; βασκαίνειν τινά.

Anschwärzung ἡ διαβολή, βασκανία.

anschweben κέτομενον ἐπιφέρειν παρὰ P.

anschweissen συγκροτεῖν.

πάντα κάλων ἐξ-, ἐφ-ί-ναι (ἐγμ.) od. ἐκτείνειν, κενεῖν. — **angespannt** ἐκτενης, συντονος 2.

Anspannung 1) ἡ ἐξῆς. — 2) ἡ διά-, ἐκ-, ἐν-, ἐπί-, κατά-, συν-τάσις, συντομία.

anspielen, s. ansprechen.

anspielen, auf etw., ἀνέντεσθαι τι, auch εἰς (πρός) τι, συνειμφαίνειν τι (mit andeuten); ὑποφαινέιν u. υπαινίσσεται τι (leise a.); v. Sachen: τείνειν εἰς (ἐπί, πρὸς) τι.

anspielen ο ἀνιγμός, τὸ αἰγίγμα, ἡ συνέφρασις, ἐπύπνοια. — m. e. A. καθ' ὑπόνοιαν. [s. anheften.]

anspiessen ἀνα-, δια-, κατα-, περι-πείρειν. — **anspinnen** a) eig. συννήθειν. b) übr. Ränke u. dgl. σφαίνειν, πλέκειν, καττεύειν, ράπτειν, auch πραγματεύεσθαι, μηχανάσθαι, σκευαροῦσθαι. — es spinnt sich etw. an γίγνεται τι, ἀρχὴν λαμβάνει τι.

anspornen a) eig. κεντείνει, κεντρίζειν, μυοπίζειν. b) übr. παρορνεῖν, παρορᾶν. παρορνεῖν τινά, ἐπικελεύειν τινί (τινά), ἐπι-, παρα-κελεύεσθαι τινί.

Ansprache a) d. Anreden: ἡ πρόσφορις, τὸ πρόσφορον; ἡ προσήγορία sp. b) Bitte, Gesuch: ἡ δεήσις, προσαίτησις, ἐντεύξις.

ansprechen 1) anreden: προσαγορεύειν (προσεῖπεν) τινά, προσφωνεῖν τινά (sp. τινί). — 2) Jmd. um etw.: αἰτεῖν u. παραίτην τινά τι, ἐντυγχάνειν τινί ὑπὲρ τινος. — 3) es spricht mich etw. an: ἀντιλαμβάνεται μού τι, ἀρέσκει μοι τι: im höheren Grade ψυχάζωγαι od. ἡρξάμην με τι. — 4) = beanspruchen od. für etw. erklären, w. s.

ansprengen 1) tr. = besprengen, w. s. — 2) intr. προσελαύνειν (ἀνὰ κράτος od. ἰδούριον τῷ ἵππῳ) πρὸς τινα, ἀνέντα (ἐγμ.) ἐλαύνειν εἰς τινα; übh. ἐπιφύρεισθαι P., ἔφορᾶν τινι.

anspringen ἐφ-, ἐν-άλλεσθαι, ἐπιπηδᾶν τινι; v. Dingen: καταφύρεισθαι P. κατὰ τινος.

anspritzen προσρᾶναι P.

Anspruch ἡ ἀξίωσις, δικαιοῦσις; d. A. auf e. Sache als Eigenthum ἡ ἐπίληψις. — A. auf etw. machen αἰεῖον τυχεῖν τινος, αἰεῖον μ. inf., δικαιοῦν τι u. inf., ἀντιποιεῖσθαι τινος u. inf., μετα-, προσποιεῖσθαι τινος, ἀντίχεσθαι τινος; etw. als sein Eigenthum in A. nehmen ἐπιλαμβάνεσθαι τινος; gerichtlich auf etw. A. machen ἐπιδικάζεσθαι τινος, ἀμφισβητεῖν τινος u. ὑπὲρ τινος; worauf man vor Gericht A. machen kann ἐπιδίκος 2. — A. an Jmd. machen αἰεῖον τυχεῖν τινος παρὰ τινος. — ich habe A. auf etw. δικάσιος εἰμι τυχεῖν τινος, αἰεῖος εἰμι τινος, μέτεσσι μοι τινος.

anspruchlos μέτριος 3. (μέτρια φρονῶν 3.), εὐκολος, ἐπικυῖς 2.; auch χερμακίτης 2, sp.

Anspruchlosigkeit ἡ μετριότης, τὸ μέτριον φρόνημα, ἡ εὐκολία, ἐπικύεια.

anspruchvoll δύσκολος, αὐθάδης, ὑπερήφανος 2., s. anmassend. — a. Wesen ἡ δύσκολία, αὐθάδεια, ὑπερηφανία.

anspruchvoll καυχάζειν πρὸς τινα.

Ansprung 1) das Anspringen: ἡ ἐπιπήδησις, ἐπιδρομή, ὄρη; v. Pferde: ἡ ἐπισκέλις. — 2) als Ausschlag etwa: τὸ τῶν ἐπιμαστιδίων βρεφῶν ἔκχρημα.

anspucken ἐμπύειν, ἐχρῆμπεσθαι τινι; bes. als Zeichen der Verachtung καταπύειν u. καταχρῆμπεσθαι τινος, προσπύειν τινί. — **Anspucken**, das, ἡ ἐμπνοὺς sp. — **anspuckenswerth** κατά-, πρόσ-πυτος 2.

anspülen ἐπι-, προσ-πλύειν τινί.

anstacheln, s. anspornen.

Anständig πρέπων 3., πρεσβύτης 2., εὐπρεπής 2., αἰσιος 3. (übh. geziemend); εὐσχημων 2. (v. d. ganzen zusseren Haltung); εὐσταλής 2. (v. d.

Kleidung); κόσμιος 3., ἀξιόπρεπής, ἐπεικής 2. (v. Betragen). — a. Haltung, a. Betragen ἡ εὐπρέπεια, εὐσχημοσύνη, κοσμιότης, ἐπεικεία. — c. a. Beschäftigung ἐπιτήδευμα τίμιον. — es ist a. πρέπει, καλῶς ἔχει. — sich a. betragen εὐσχημονεῖν. b) was Jmd. ansteht (behagt): ὁ ἀρέσκει τινί od. ὁ ἀγαπῶν ἄν τις.

Anständigkeit ἡ εὐπρέπεια, εὐσχημοσύνη, ἡ κοσμιότης, ἐπεικεία, τὸ πρέπον, τὸ εὐπρεπές, κόσμιον; τὸ κάλλος.

Anstalt 1) Anordnung, Vorbereitung: ἡ διάθεσις, κατα-, παρα-σκευή. — A. zu etw. treffen παρασκευάζεσθαι τι u. εἰς (πρὸς) τι (ὡς εἰς τι), m. f. inf. od. ὅπως m. ind. fut., m. part. fut. (gew. m. ὡς). — A. zur Heimreise treffen παρασκευάζεσθαι οἰκάδε. — 2) die getroffene Einrichtung: ἡ κατάστασις, τὰ καθεστῶτα. — gew. aber durch bes. subst., z. B. Turnanstalt τὸ γυμνάσιον, Lehranstalt τὸ διδασκαλεῖον u. dgl.

Anstand 1) bei d. Jägern: ἡ ἐνέδρα. — auf d. A. gehen od. sein ἐνεδρεῖν, λοχᾶν, ἐλλοχᾶν τὰ θηρία. — 2) Haltung: τὸ σχῆμα; bes. guter, geziemender A. s. Anständigkeit; m. A. καλῶς, πρεπόντως, εὐπρεπῶς, εὐσχημόνως, κοσμίως; d. A. beobachten εὐσχημονεῖν; εὐσχημόνως, πρεπόντως διακίεσθαι. — 3) Aufschub, Zögerung: ἡ ἀναβολή, μέλλησις, διαμέλλησις, auch ὁ ὀκτος. — A. nehmen ἀναβολὴν ποιεῖσθαι τινος, ἐπέχειν m. inf., μέλλειν, ὀκνεῖν m. inf. — ohne A. ἀμελήτῃ, ἀνυπερθέτως, ἀπροφασίστως, ἀκόπως. — s. Bedenken, (τινα) (τι).

anstarren ἀτενέειν od. ἀσκαρδανκνέειν βλέπειν εἰς ἀντί ἀντί m. gen.; anstatt dass ἀντί τοῦ m. inf.

anstehen θεώμενόν τι (τινα) θαυμάζειν od. ἐκπλήττεσθαι P. — προσεκηρνεῖν τινί (angallen).

anstecken 1) eig. a) e. Bissen, Fleisch an d. Gabel: ἀνα-, δια-, περι-πείρειν. b) e. Pferd u. s. w., s. anspornen, anstacheln. c) ein Fass: ἀνοίγειν πίθον. — 2) übr. a) mit Worten a.: ἐρσχελεῖν, ἐπισκώπτειν, sp. ἐπικροτομεῖν τινά, b) angestochen sein: ὑποβεβήχθαι od. ὑποβεβρημένον εἶναι. c) angestochen kommen: ἐλθα σοβεῖν πρὸς τινα. [m. Worten ἡ ἐπίσχωσις.]

Ansteckung ἡ κέντησις; e. Fasses ἡ πίθοιγία. — **anstecken** 1) tr. 1) anfügen: προσ-, συν-άπτειν τί τινι; προσπερνεῖν τί τινι (m. e. Nadel); an d. Bratspiess ἀναπείρειν ἀνὰ τὸν ὀβελόν; d. Degen a. παρα-, περι-ζώννυσθαι ἑξίφος; d. Ring a. περιτίθεσθαι δακτύλιον. — 2) anzünden: ἀπτεῖν, ἀν-, ὑφ-άπτειν, ἐμπιρᾶναι, πῦρ ἐμβαλλεῖν τινί. — 3) mittheilen v. Krankheiten u. übr. v. Fehlern: ἀνα-, κατα-, συγκατα-πιμπλάναι τινά τινος, ἐμπιμπλάναι τινά τινος, μεταδίδοναι τινί τινος, διαφθεῖρειν u. προσδιαφθεῖρειν τινά; auch γαστροποιεῖν τινά (sp.). — angesteckt werden ἀνα-, κατα-πίμπλασθαι, ἐμπιμπλασθαι τινος, μετέχειν τινος. — II) intr. v. Krankheiten: ἔρπειν, διαδίδεσθαι P. — ansteckende Krankheit ὁ λοιμός, ἡ λοιμώδης νόσος, τὸ λοιμικὸν πάθος.

Ansteckung τὸ μίasma (übr.). — sonst Verba.

anstehen 1) daran stehen: παρ-, προσ-εστάναι τινι, παρα-, προσ-κείσθαι τινι, ἔχεσθαι τινος. — 2) passend, geziemend sein: πρέπειν, ἐμπρέπειν τινί. — es steht Jmd. wol an ἐπικρῆπει τί τινι, ἔστι τι πρὸς τινος, auch κοσμεῖ τινά τι, es steht einer Sache an ἐπιτήδειόν ἐστι πρὸς τι, es steht e. S. nicht an ἀνεπιτήδειον ἐστι πρὸς τι, ἀλλότριον ἐστὶ τινος. — recht sein, gefallen ἀρέσκει μοι τι, ἀγαπᾶ τινι od. τι; es steht mir etw. nicht an ἀπαρέσκει μοι (μέ) τι, δυσχεραίνω τι od. τινί u. ἐπὶ τινι. — dem nichts ansteht δύσκολος, δύσχερης 2. — 3) Aufschub erleiden: ἀναβάλλεσθαι

P.: etw. a. lassen ἀναβάλλειν u. *M.*, ἀναβολὴν ποιῆσθαι τινος: ich will es noch a. lassen ἐπισχῶ od. περιμενῶ ἐτι. — Bedenken tragen μέλει, διαμέλλειν, ὀκνεῖν, auch ἀπορεῖν.

ansteigen 1) *tr.* ἀναβαίνειν ἐπὶ τι, προσβαίνειν τινί. — 2) *intr.* a) angestiegen kommen: προσιέναι (-εἶσθαι), προσχωρεῖν. b) v. Bergen: ἀνέχρειν: ansteigend ἀνάτης, προσάντης 2. c) zunehmen: αὐξάνεσθαι, ἐπαύξεισθαι *P.*

anstellen 1) eig. παρα-, προσ-τιθέναι, παρα-, προσ-ιστάναι τινί τι. — 2) übrt. a) Jmd. e. Platz od. Posten anweisen: τάττειν, καθιστάναι τινά εἰς τι. — Jmd. als etw., z. B. als Lochagen, Arzt, a. λοχαγόν τινα ἀποδεικνύειν, τὸ ἱατρικὸν ἔργον δίδοναι τινί; als Arzt angestellt werden τὸ ἱ. ἐλμβάνειν. — Jmd. zu etw. Bösem a. τάττειν τινα ἐπὶ od. πρὸς τι, παρασκευάζειν τινὰ ἐπὶ τι od. *in. inf.* — sich a. (v. Jäger) εἰς ἐνέθραν εἶναι. b) etw. veranstalten: κατα-, παρα-σκευάζειν, ποιεῖν u. *M.*; e. Fest, e. Untersuchen u. dgl. a. ἐορτῇ, ἐξέτασιν ποιεῖσθαι. — e. Aufzug a. πέμπειν πομπήν. — e. Wettkampf a. τιθέναι od. προτιθέναι ἀγῶνα, auch ἀγωνοθετεῖν. — es wird e. Untersuchung angestellt ἐξέτασιν γίγνεται. — Unheil a. s. anrichten. c) sich a. = sich zeigen, benehmen: φαίνεσθαι (ao. *P.*), γίγνεσθαι, εἶναι, auch παρῆεν ἐαυτὸν, z. B. sich gut zu etw. a. παρῆεν ἐαυτὸν ἐπιτηδεῖον od. οὐκ ἀνάρμοστον πρὸς τι. — sich a. als ob man etw. thun wolle προσποιεῖσθαι ὡς πῶς οἰσονται τι od. ποιῆσιν τι, ἐπίδοξον εἶναι ποιῆσιν τι; er stellt sich an als ob er nichts verstünde σιγητέα od. σχηματίζεται ἀμαθὴς εἶναι. — vgl. übr. Anschein.

anstellig sein, zu etw. οὐκ ἀνάρμοστον, ἐπιτηδεῖον, ἱκανὸν εἶναι πρὸς τι (d. beiden letzteren auch *m. inf.*).

Anstelligkeit ἡ ἐπιτηδεϊότης, ἱκανότης.

Anstellung a) Bestellung u. e. Amte: ἡ κατάστασις. b) Veranstaltung v. etw.: ἡ κατασκευὴ, παρασκευὴ, κατὰστασις; v. Wettkämpfen ἡ ἀγωνοθεσία. c) d. angewiesene Posten: ἡ τάξις, vgl. Amt. — sonst Verba.

anstemmen, ἀντ-, ἐπ-, προσ-ερίδειν τινί τι. — sich a. ἀντερίδειν τινί od. πρὸς τι, ἀπερίδεδωκεν (*P.*) τινί, ἐπερίδεδωκεν τινί, προσερίδειν τινί. [(meist *b. sp.*)] — gew. Verba.

Anstemma, das, ἡ ἀντ-, ἀπ-, ἐπ-, προσ-ερίσις ansternen ταυροδὸν ἐμβλέπειν ἐπὶ.

anstiften ποιεῖν, ἐργάζεσθαι, ἀπεργάζεσθαι, αἰτῶν εἶναι τινος; εἰσηγεῖσθαι τι (d. Plan zu etw. entwerfen). — Handel, Unruhen u. dgl. κινεῖν, ἐγείρειν, συνιστάναι; heimlich od. listig a. μηχανάζεσθαι, σκευωρεῖσθαι, συντάττειν. — Einen zu etw. a. παρασκευάζειν τινά, sp. ὑποβάλλειν τινά.

Anstifter ὁ αἰτίας, εἰσηγητής, ἀρχηγός (Hauptanstifter), od. *part. d. entspr. Verba.* — A. e. Krieses ὁ πολεμοποιός.

Anstiftung ἡ εἰσηγήσις; ἡ ὑποβολή, ὑποθήκη. — gew. umschr. „auf Jmds. A.“ εἰσηγησάμενον τινός u. 3.

anstimmen ἀνακρούεσθαι, ἀναβάλλεσθαι, ἐνδιδόναι. — e. Gesang ἐξάρχειν *m. u.* ohne ᾄδης od. ᾄδην. — e. Stück (v. Flötenbläser) ἀναφυσᾶν.

Anstimmen, das, ἡ ἀνακρούσις, ἀναβολή; ἡ ἀναφυσήσις (v. Flötenbläser). — gew. Verba.

anstinken θναυδῶδη προσβάλλειν τινί; d. Käse stinkt mich an ἀηδὴς προσπνέει μοι τυροῦ. — es stinkt mich etw. an = mich ekelt davor ἀηδὴς ἐχω τινί, ἐηδὼς διάκειμαι πρὸς τι, βδελύττομαι (*DP.*) τι.

anstüssig ἀποκος 2.: δυσχερής, ἀηδής 2.; ἀπρε-

πής 2.; αἰσχροός, βδελυρός 3.: ἐπίφθορος 2. (ge- hässig). — es ist mir etw. a. ἀπαρέσκει μοί (μέ- τι), δυσχεραίνω τι (τινί u. ἐπὶ τινί), ἀγανακτῶ τι (τινί, ἐπὶ τινί, διὰ τι).

Anstüssigkeit ἡ ἀποκία, δυσχερεία, ἀηδία, ἀπρέ- πεια, αἰσχροτής, βδελυρία. — e. A. sagen ἀηδές od. αἰσχρὸν τι λέγειν.

Anstoss 1) das Anstossen an etw. u. d. Gegen- stand, an welchen man stösst: ἡ πρόσκρουσις συμβολή; τὸ πρόσκρουσμα, πταῖσμα; übrt. τὸ πρόσκρουσμα, sp. ἡ προσκοπή, πρόσκρουσις, τὸ πρόσκομμα; auch τὸ ἐμπόδιον, ὁ ἐμπόδιμός, τὸ ἐμπόδιον, τὸ κώλυμα (Hinderniss); ἡ ἀπορία (Bedenklichkeit). — A. nehmen ἀπορεῖν, διαπο- ρεῖν u. *DP.*; δυσχεραίνειν u. ἀγανακτεῖν τι (τινί u. ἐπὶ τινί), προσκρούειν τινί. — Jmd. A. geben = verführen διαφθερίζειν. — ohne A. hersagen πάντα ἐφεξῆς καταλέγειν, οὐδὲν ἐπισχόντα (ἀπαίστως, ἀπᾶν τὸ λόγον) διεξίεται τι. — A. in d. Rede τὸ πταῖσμα, ἡ ἐπίσχυσις (opp. ἡ ἀπαι- σία). — 2) Antrieb; ἡ ὁρμή, ὁρμή. — e. kleinen A. bedürfen μικρὰς ὁρμῆς δεῖσθαι.

anstossen 1) Einen a.: κινεῖν τινα; an etw. a. πταίνει πρὸς τι; προσκίπτειν (auch τὸν πόδα), προσπταίνειν u. προσκρούειν τινί (letzttere auch übrt. „bei Jmd. a.“). — womit ich bei d. Unter- redung anstoss a. προσέκρουσα ἐν τοῖς λόγοις. — m. d. Zunge a. πταίνει, διαπταίνειν, ψελλίζειν. — 2) unmittelbar angrenzen: ἐξοδεῖται od. ἐξῆς εἶναι τινος, προσκίεσθαι od. ὁμορον εἶναι τινι. — anstossend ἐχόμενος 3., ὁ, ἡ, τὸ ἐξῆς, seltnr προσεχῆς 2. — anstossendes Haus ὁμοστοιχός οἶκος.

anstreuen ἐπιλάμπειν τινί, καταλάμπειν τινός, anstreben, etw., σπεύδειν τι, σπουδάζειν περί τι, διώκειν, θηρᾶν (u. *M.*) τι; ἐπείγειν ἐπὶ τι. — s. emporstreben.

anstreichen 1) *tr.* m. Farbe: χρίειν, ἐπιχρίειν. ἀλείφειν, περιάλειφειν τι τινί; ἐν-, ἐπ-ἀλείφειν τινί τι; e. Haus κονιάν. — 2) m. e. Striche bezeich- nen: παρασημαίνεισθαι; übrt. Einem etw., z. B. ich werde dir das Lügen anstreichen οὐ περὶ ὀφθαλμοῦ σε ψευδοῦμενον od. δίκην δώσεις ψευδοῦ- μενος. — II) *intr.* = anstreifen, w. s. (sich a. = sich anschmlegen, w. s.).

Anstreichen, das, ἡ αἰοφίη, ἐπιχρῖσις; anstreifen παράπτειναι, sp. παραφανῆναι u. πα- ραδιγγάνειν τινός; übrt. ἐγγυτάτα εἶναι τινος.

Anstreifen, das, ἡ παραφανσις sp.

anstrengen δια-, ἐν-, ἐπ-, συν-τείνειν; Jmd. a. καταπονεῖν, ταλαιπωρεῖν. — sich a. δια-, ἐν-τε- νεσθαι; ἐπ-, συν-τείνεσθαι *P.*, συντείνειν; πο- νεῖν, πρηνεστεύεσθαι; καταπονεῖσθαι, ταλαι- πωρεῖσθαι *DP.* — alle Kräfte a. s. anspannen. — sich noch mehr a. ἐπεντείνειν.

Anstrengung ἡ διά-, ἐν-, ἐπ-, σύν-τασις (als Handlung); ἡ συντονία, ἡ σπουδή, ὁ πόνος, ἡ πραγματεία, ταλαιπωρία (als Zustand); viele A. ἡ πολυτονία. — der viele A. macht πολυπόνος 2. — ohne A. ἀκονεῖ, ἄνευ (πολλοῦ) πόνου, auch ἀταλαίπωρος, ἄπονος 2. u. *adv.* — m. A., s. an- gestrengt.

Anstrich ἡ αἰοφίη, τὸ περιάλειμμα (sp.); s. Schminke. — übrt. ἡ δοξα: sich d. A. v. etw. ge- ben περιάπτειν od. περιποιεῖν ἐαυτὸν τὴν δοξάν τινος. — das hat e. A. v. Ungereimtheit ταῦτ ἐστιν ὑπὸ τι ἀτοκα.

anströmen ἐπιρρεῖν, ἐπιφέρεσθαι *P.* — a. an etw. προσκλύειν τινί u. πρὸς τι.

anströmen βιά φερεσθαι (*P.*) ἐπὶ τινα, προσφί- ρεσθαι τινί, ἐφορμᾶν τινι u. ἐπὶ τινα; an e. Mauer προσβάλλειν τινί u. πρὸς τι.

anstürzen, s. andringen.

ansitzen, s. anstemen.

Ansturm ἡ ἐφορμή, προσβολή.

Ansturz, s. Andrang.

ansuchen, um etw., μετέπειτα (-ἐρξασθαι) τι, auch μνηστειν (u. M.) τι. — bei Jmd. um etw. λόγους προσφέρειν τινί περί τινος, ζητεῖν τι παρὰ τινος, ἐντυγχάνειν τινί περί τινος, ἀξιούειν τινί τινος παρὰ τινος.

Ansuchen, das, ἡ δέησις, ἐντευξις, auch ἡ χρεία.
antasten a) eig. ψηλαφᾶν, ἐπιψηλαφᾶν, ἀπτεσθαι τινος. b) gewaltsam od. feindlich a. ἀνθάπτεσθαι τινος, λυμαίνεσθαι τινά (τινι); Jmds. Ehre a. λυμαίνεσθαι τῇ δόξῃ τινός, auch διαβάλλειν τινά. ([selten]; ἡ διαβολή.)

Antasten, das, a) ἡ ψηλάφησις, ἀφή. b) ἡ λύμη.
Antheil τὸ μέρος, ἡ μερίς, ἴδος, ἡ μοῖρα. — d. auf Einen entfallende A. τὸ ἐπιβάλλον ἐπὶ τινι μέρος od. blos τὸ ἐπιβάλλον. — gleicher A. ἡ ἰσομοῖρα, auch ἀντιμοῖρα; der gleichen A. hat ἰσομοῖρος 2.; Jmd. gleichen A. an etw. nehmen lassen ἰσομοῖρον ποιεῖν od. καθιστάναι τινά τινος; gleichen A. haben ἰσομοῖρεν (an etw. m. Einem τινος πρὸς τινά od. τινός τινι), τῶν ἰσων μετέχειν τινί, sp. ἀντιμοῖρεν. — ich habe A. an etw. μέτεστί μοι τινος, μετέχω, κοινωνῶ, ἐράπτω τινός. — A. nehmen an etw. μεταλαμβάνειν τινός, Jmd. A. an etw. nehmen lassen μεταδίδοναι τινί τινος. — Sehr häufig werden Zusammensetzungen m. σύν gebraucht, z. B. an Jmds. Freude, Leid A. nehmen συνήδεσθαι (P.) τινι (συναίγειν τι-νί), συλλυπεῖσθαι od. συναχθεσθαι (P.) τινι. — das A. nehmen an etw. ἡ μέθεξις, μετουσία, μετέληξις, κοινωνία.

anthan 1) e. Kleid = anlegen; gew. nur im part. „angethan“ ἐνδεδυκός 3., ὑμφερισμένος 3., περιβηθίμενος 3., m. etw. τι; übrt. d. Sache ist darnach angethan οὕτω παρεσκευάσται ὡς m. inf., τοσούτον ἔστιν ὥστε m. inf. — 2) Einem etw. ἐργάζεσθαι od. ποιεῖν τινά τι, z. B. Einem Gutes a. ἀγαθὰ (εὖ) ποιεῖν τινά, εὐεργετεῖν τινά, Einem Böses a. κακὰ (κακῶς) ποιεῖν τινά, κακοεργεῖν τινά. — Einem Ehre, Schande a. περσάειν τινί τινα, τιμᾶν τινά, περιπρίπτειν od. περιποιεῖν τινί αἰσχύνειν, περιβάλλειν τινά ἀνείδει. — Einem Unrecht a. ἀδικεῖν τινά. — Einem Gewalt a. βιάζεσθαι τινά, βιά χρησθαι πρὸς τινά. — sich Gewalt a. (sich bezwingen) κρατεῖν ἑαυτοῦ, ἰγκρῖναι (ἐγκρατῇ) γίνεσθαι ἑαυτοῦ, sp. ἐγκρατεῦσθαι; (sich etw. a. = sich umbringen) διεργάζεσθαι od. διαχρῆσθαι ἑαυτόν. — es ist mir weg. angethan worden, z. B. Gutes, Böses ἀγαθὰ (εὖ), κακὰ (κακῶς) πέπονθα ὑπὸ τινος, — er hat es mir angethan = hat mich bezaubert od. gewonnen κατοργησέναι με, κατεκλήσεν με, ἐπηγάγέτο με.

Antelope etwa ἡ δορκάς, ἀδός.

Antipoden οἱ ἀντίποδες.

Antiquitäten τὰ ἀρχαῖα. — vgl. Alterthum.

Antitrophe ἡ ἀντιστροφή, ἡ ἀντιστροφος (sc. ὡδή).

Antlitz, s. Angesicht.

antönen προσβάλλειν; ἀντηχεῖν (entgegenhallen).

Antönen, das, ἡ προσβολή; ἡ ἀντήχησις.

antonen ἐπιποριβεῖν.

Antreiben δρόμῳ προσελαύνειν od. προσφέρειν.

Antrag ὁ λόγος od. pl. (allg.); ἡ πρόκλησις (bes. vor Gericht); ἡ ἐισηγησις, τὸ ἐισηγημα (Vorschlag). — Einem e. A. machen λόγους προσφέρειν τινί περί τινος; προκαλεῖσθαι τινά; ἐισηγεσθαι τινί τι, περί τινος, auch m. f. inf. — e. A. in der Volksversammlung stellen (schriftlich) ψήφισμα γράφειν od. blos γράφειν, auf etw. γράφειν τι od. m. f. inf.; (mündlich) εἰπεῖν. —

etw. in A. bringen ἐσφέρειν τι (z. B. νόμον). — e. A. annehmen ἀποδέχεσθαι. ἐπικυροῦν, ψηφί-ζεσθαι τι. — auf Jmds. A. eingehen πεῖθεσθαι τινί συμβουλευόντι.

antragen 1) auf etw.: λόγους ποιεῖσθαι od. προσφέρειν (τινί) περί τινος, ἐισηγεσθαι τι u. περί τινος, συμβουλευόντι od. ὑποτίθεσθαι τι, ἀξιούειν m. f. inf.; in d. Volksversammlung (schriftlich) γράφειν τι (auf e. Beschluss γράφειν ψήφισμα), (mündlich) εἰπεῖν τι; auf e. Strafe vor Gericht τιμᾶσθαι τινί τινος, z. B. θανάτων. — 2) = anbieten, w. s. [εἰπόν].

Antragsteller ὁ ἐισηγησάμενος, ὁ γράψας, ὁ ἀντρέφειν ἐν-, ἐπι-, περι-τυγχάνειν τινί, ἐπιγίγνεσθαι τινί, εὐρίσκειν, ἐρευνᾶσκειν τινά (zufällig a.); καταλαμβάνειν τινά (den man sucht, z. B. Jmd. zu Hause κ. τινά ἐνδον); φεράειν u. καταφεράειν τινά (Jmd. auf frischer That ertappen). — es ist etw. an e. Orte anzutreffen ἔστι τι κατὰ χώραν τι.

antreiben 1) tr. κεντεῖν, κεντρίσκειν, μυοπίσσειν (Pferde u. dgl.); ἐπιταχύνειν (auch τῆς ὁδοῦ), κατασπεύδειν; κατεπείγειν, ὁρμᾶν, ἐξ-, παρ-ορμᾶν ἐπὶ (πρὸς) τι (die letzteren auch übrt.). — προτρέπειν, auch παρορμᾶν, ἐπαίρειν (anreizen) εἰς (ἐπὶ, πρὸς) τι u. m. f. inf., παρακαλεῖν ἐπὶ τι, δια-, παρα-κελεύεσθαι τινι m. inf. (ermuntern) (sämtlich übrt.). — 2) intr. v. schwimmenden Körpern: φέρεσθαι, ἐπι-, προσ-φέρεσθαι P. πρὸς τι.

antreten 1) tr. a) Erde an e. Baum: περσάειν τι τινι (dazu subst. ἡ περσάξις); übh. = feststampfen κατανάσσειν τι. b) Einen a. προσεῖναι (-ἐρχεσθαι), προσίστασθαι τινί; Einen um etw. a. ἐντυγχάνειν τινί περί τινος. c) etw. a., z. B. e. Marsch: ὁρμᾶν u. ὁρμᾶσθαι ἐπὶ τὴν πορείαν, πορεύεσθαι DP.; e. Unternehmung ἀπτεσθαι τινος, ἐγγχεῖν τινι, e. Erbschaft od. e. Besitz ἐμβατεῖν εἰς λαχνονομίαν od. οὐσίαν, e. Amt εἰσεῖναι od. καθίστασθαι εἰς ἀρχήν, auch εἰσεῖναι ἀρχήν, auch παρῖναι ἐπὶ τὰ πράγματα, λαμβάνεσθαι od. ἀπτεσθαι τῶν πραγμάτων, e. Jahr od. e. gewisses A. ἐπιβαίνειν τινός, z. B. d. 40ste Jahr τετταράκοντα ἔτων, d. Mannesalter τελεῖν εἰς ἄνδρας, auch ἄνδρα γίνεσθαι; der sein zehntes Jahr angetreten hat δέκα ἔτη γεγονός. — 2) intr. v. Soldaten „in Reih u. Glied treten“: ἵκναι ἐπὶ τὰ ὄπλα, παρα-, συν-τάττεσθαι (a. lassen παραγγέλλειν εἰς τὰ ὄπλα, κελεύειν ἐπὶ τὰ ὄπλα); so auch „zum Tanze a.“ παρα-, συν-τάττεσθαι.

Antretung, s. Antritt.

Antrieb ἡ ὁρμή, προθυμία (innerer A.); ἡ προτροπή, τὸ κέλυσμα, διακείμενα, παρακείμενα, ἡ παρακλήσις. — auf A. e. Andern ἄλλον πείσαντος, προτρέψαντος, κελύσαντος. — aus eigenem A. ἀφ' ἑαυτοῦ, ἑών 3.

antrinken, sich, ὑποπίνειν. — angetrunken ὑποπινώμενος 3., e. wenig a. ὑποβερβηγμένος 3.

Antritt ἡ ἀρχή (übh. Anfang); ἡ ἐπὶ τι ὁρμή, ἡ ἐπιχειρησις (e. Unternehmens); ἡ κατάστασις εἰς ἀρχήν (e. Amtes); gew. durch Verba, z. B. nach d. A. meines Amtes καταστάς εἰς τὴν ἀρχήν; vor d. A. d. Reise πρὶν πορευθῆναι u. dgl. — Fest beim A. e. Amtes τὰ εἰσιτήρια.

Antrittsansiedlung ἡ πρώτη ἐντευξις.

Antrittsrede ὁ εἰσιτήριος λόγος.

Antwort ἡ ἀπόκρισις (mündl.); ἀντιλογία (Gegenrede, Widerspruch); ἀπαγγέλια (Berichterstattung, Bericht); τὸ ἀπόφθεγμα (kurze u. treffende A.). — schriftliche A. ἡ ἀντιγραφή, ἡ ἀντεπεσταλμένη ἐπιστολή. — A. e. Orakels ὁ χρησμός, τὸ μάντευμα. — e. A. gehen ἀποκρίνεσθαι, ἀποκριαν δίδοναι, ἀποδιδόναι, ποιεῖσθαι; schriftl. ἀντιγράφειν, ἀντεπιστέλλειν; v. Orakel ἀναιρεῖν.

χοῦν. — e. abschlägige A. ertheilen ἀποφαίναι, οὐ φάμαι, ἀρνεῖσθαι, ἀπ., ἐξ-ἀρνεῖσθαι DP., ἀπρακτον ἀποπέμπειν τινά, e. abschlägige A. bekommen ἀπρακτεῖν od. ἀτυχεῖν παρά τινος, ἀποτυχάνειν τινός, ἀπρακτον ἀπαλλάττεσθαι (P.) παρά τινος. — A. bringen v. Einem ἀπαγγέλλειν (v. Abgesandten), λέγειν παρά τινος. — ohne A. ἀναποκρίτος 2.

antworten ἀποκρίνεσθαι, ἀντεπεῖν (sich dagegen erklären), auf etw. πρὸς τι, auch umshr. ἀποκρίσιν δίδοναι, ἀποδιδόναι, ποιεῖσθαι; wenn die Antwort selbst angeführt wird, einfach λέγειν (εἰπεῖν). — ἀμείβεσθαι (im Wechselsange). — „schriftlich a.“ u. „vom Orakel“, s. Antwort.

Antwortschreiben ἡ (ἀντεπεσταλμένη) ἐπιστολή. — e. A. an Jmd. erlassen ἀντιγράφειν u. ἀντεπεστέλλειν τινί. — Einem e. A. an Jmd. mitgeben ἀντεπιτίθεναι τινί ἐπιστολήν.

anvertrauen a) zur Verwaltung od. Bewahrung übergeben: πιστεύειν, διαπιστεύειν, ἐπιτρέπειν, παρακατατίθεσθαι, παραδιδόναι, ἐγγιρίζειν τινί τι. — sich Einem a. ἐπιτρέπειν od. πιστεύειν τινί ἐαυτὸν, auch προσανατίθεσθαι. — mir ist etw. anvertraut ἐπιτέτραμμαι, (δια)πεπίστευμαι, auch ἐγγεχειρίσμαι τι. — das Anvertraute ἡ παρακαταθήκη (m. gen. ἀγγυρίον u. dgl.). seltener παραθήκη. b) mittheilen (im Geheimen): ἐν ἀπορρήτῳ od. δι' ἀπορρήτων λέγειν τινί, ἐν ἀπορρήτῳ ποιησάμενον τι λέγειν τινί, auch blos φράζειν τινί.

anverwandt συγγενής 2., προσήκων 3. (γένει od. κατὰ γένος); ἀναγκύος 3. (blutsverwandt).

Anverwandtschaft a) d. Verwandtsein: ἡ συγγένεια, τὸ συγγένες; ἡ ἀναγκυϊότης (Blutsverw. sp.). b) die Anverwandten: ἡ συγγένεια; gew. οἱ συγγενεῖς, οἱ προσήκοντες, οἱ ἀναγκαῖοι.

Anwachs, s. Zuwachs.

anwachsen 1) an etw.: ἐμ-, προσ-, συμ-φύεσθαι τινι. — 2) zunehmen: αὐξάνεσθαι P., ἐπιδιδόναι, ἐπιδόσιν λαμβάνειν. — v. e. Flusse, s. anschwellen. — v. Zinsen auch: χορεῖν.

Anwachsen, das, 1) ἡ πρόσ-, συμ-φύσις; sp. ἡ ἐμφύσις. — 2) ἡ αὐξήσις, ἐπιδόσις.

anwälsen, ἐμ-, προσ-, συν-νιδεῖν.

Anwalt ὁ συνήγορος, συνδικεῖν. — Jmds. A. sein συναγορεύειν, συνηγορεῖν, συνδικεῖν τινι.

anwandeln; es wandelt mich an ἐσέρχεται μέ (seltener μοί) τι, ἐπέρχεται μοί τι od. m. f. inf., ὑπέρχεται μέ τι, παρίσταται μοί τι, λαμβάνει μέ τι, περιπίπτω τινί: πάσχω τι. — was wandelt dich an dass du ...? τί παθάν ...;

Anwandlung τὸ πάθος, ἡ ὁρμή, φορά; A. v. Schwäche ἡ καταβολή ἀσθενείας. — gew. umshr., z. B. in e. solchen A. ἐν τοιαύτῃ τῇ διαθείῃ (τῆς ψυχῆς) od. οὕτω διατεθείς (τὴν ψυχὴν), in e. A. v. Furcht περιπεσών φόβῳ u. ä. — ich habe e. A. v. etw. = es wandelt mich etw. an, w. s. [Anspruch.]

Anwartschaft haben auf etw. προσδοκᾶν τι; vgl. **anwen**den προσφαινεῖν τί τινι od. πρὸς τι; παρ-φαινεῖν (e. Saum).

anwedeln (v. Hunden) περισαίνειν τινά; προσ-σαίνειν τινά (selten τινί).

anwehen, s. anhauchen. — etw. a., z. B. Düste (v. Winde) προσφείν.

Anwehen, das, s. Anhauch.

anweisen a) zutheilen: ἀπονέμειν τινί τι; διανέμειν (Mehrere) = vertheilen. — e. Platz ἀποδίδειν τινί τι; e. Posten τάττειν, κατατάττειν, e. abgedornten P. ἀποτάττειν; Geld a. διαγράφειν τινί ἀγγυρίον. b) Jmd. zu etw. anleiten: ἐξ-, εἰς-, ὑφ-ηγείσθαι τινί τι, auch διδάσκειν od. παι-

δεύειν τινά τι. c) Jmd. a. etw. zu thun, s. befehlen.

anweisen λευκοῦν, κονιάν.

Anweisung a) ἡ ἀπονομή; διανομή (an Mehrere); ἡ ἀπόδειξις; A. v. Geld ἡ διαγραφὴ, e. A. v. Geld geben διαγράφειν. b) Anleitung: ἡ εἰς-, ὑφ-ἡγήσις; ἡ διδασχὴ, διδασκαλία, παιδεία. c) Befehl, w. s. **anwendbar** χρήσιμος 3., ἐπιτήδειος 3. u. 2., auch εὐφύης 2. (dazu geschaffen). — a. sein auf etw. εἶναι πρὸς τι, καιρὸν ἔχειν πρὸς τι.

Anwendbarkeit ἡ χρησιμότης, τὸ χρήσιμον, ἡ ἐπιτηδεότης.

anwenden 1) wozu gebrauchen: χρῆσθαι τινι; gut, schlecht a. εὖ (καλῶς), κακῶς διατίθεσθαι od. τίθεσθαι τι (im P. „es ist etw. gut angewendet“ εὖ διατίθεται τι). — etw. bei Einem a. χρῆσθαι τινι πρὸς τινα, παραγγεῖν od. προσφέρειν τινί (z. B. φάρμακα, ἀνάγκας, φόβους), etw. gegen Einen μηχανάσθαι τι ἐπὶ τινά. — Alles a. um ... πάντα μηχανάσθαι ὅπως ... — Güte ist bei ihm nicht angewandt οὐκ ἐστὶ ὅπως φιλικῶς προσενηχθείς ἀν' αὐτόν. — 2) worauf beziehen: μεταφέρειν τι ἐπὶ τι, ἀναφέρειν τι ἐπὶ (πρὸς) τι, λέγειν τι πρὸς τι od. τινα od. ἀποβλέποντα εἰς (πρὸς) τι (τινα). — es lässt sich darauf a. ἔστι πρὸς τοῦτο, ἀρμόττει τούτῳ od. πρὸς τοῦτο.

Anwendung ἡ χρῆσις, τὸ χρῆσθαι, auch ἡ χρῆσις. — es kommt etw. bei etw. in A. χρῆσις τινός ἐστιν ἐν τινι. — etw. zur A. bringen, s. anwenden.

anwerben μισθοῦσθαι, μισθὸν πείθειν; bes. Soldaten συλλέγειν, συνάγειν, ἀθροίζειν στρατιώτας; Miethstruppen ξενολογεῖν. — übr. προάγειν τινα **Anwerber** durch d. part. d. vhg. Verba. [εἰς τι. **Anwerbung** ἡ συλλογὴ (v. Soldaten); ἡ ξενολογία (v. Miethsoldaten).] [an etw. κονιάν τι. **anwerben** ἐμ-, προσ-, ἐμ-βάλλειν τί τινι; Kalk **anwesend** παρών, παραγενομένος 3. — a. sein παρῆναι, bei Jmd. τινι od. παρά τινι, bei etw. τινι, ἐν (ἐπὶ) τινι, παραγενοῖσθαι, bei Jmd. τινί. bei etw. τινί od. ἐν τινι, zufällig a. sein παρ-τυχάνειν τινι od. τυγχάνειν παρόντα. — in e. Stadt od. e. Lande ἐπιδιμεῖν.

Anwesenheit ἡ παρουσία; in e. Stadt od. in e. Lande ἡ ἐπιδιμία. — gew. umshr. in meiner A. ἐμὸν παρόντος (παρευομένου, ἐπιδιμύσαντος).

[od. μυατόμοι (DP.) τι. **anwidern**; es widert mich etw. an βδελύσσομαι **anwiechern** χρομεῖσθαι πρὸς τινα (τι). **anwischen**, Einem etw., s. beflecken.

anwo, s. wo. [bart sein. **anwohnen** παρ-, προσ-οικεῖν τινι; vgl. benach- **Anwohner** ὁ παρικός, πρόσκοικος, πρόσχωρος, ὁ παρ-, προσ-οικῶν. — die A. am Meere οἱ περὶ τὴν θάλατταν, οἱ παρ-, ἐμ-θαλάττειοι.

Anwuchs, s. Anwachsen, Zuwachs.

anwünschen ἐυχεσθαι, ἐπύθεσθαι τινί τι; bes. Böses a. κατεχέσθαι τι τινος u. κατὰ τινος, ἐπ-, κατ-αράσθαι τινί τι.

Anwünschung ἡ εὐχή; v. etw. Bösem ἡ ἀρά, κατ-άρα. — unter A. ἐυχόμενος, ἐπαρώμενος u. s. w. **anwürfeln**; er würfelt an πρώτος βάλλει.

Anwurf a) d. Anwerfen: ἡ ἐμ-, προσ-βολή; v. Kalk ἡ κονιάσις. b) d. Angeworfene: τὸ κονίαμα (Kalkanstrich); τὸ πρόσχωμα (angeschwemmtes Land). c) d. erste Wurf im Spiele: ἡ πρώτη βολή.

anwurzeln καταρριζοῦσθαι P.

Anzahl ὁ ἀριθμός (Zahl); τὸ πλῆθος (Menge); geringe A. ὀλιγότης. — in grosser A. πολλοί, παμπληθεῖς: πολλοί (τὸ πλῆθος); in geringer od. kleiner A. ὀλίγοι (τὸ πλῆθος). — v. gleicher A. ἴσοι τὸν ἀριθμόν, ἰσάριθμοι. — e. A. v. 10, 100, 1000 ἡ δεκάς, ἡδός, ἡ ἑκατοντάς, ἡ χιλιάς u. s. w.

anzapfen (e. Fass) ἀνοίγειν; übr. Einen a., s. anstechen.

anzaubern a) = bezaubern, w. s. **b)** Einem etw.: ἰαδόντα τι ἐμπαιεῖν τι od. ἐγγρητεύειν τινί τι sp.

Anzeichen τὸ σημεῖον; τὸ τέρας (selten); ὁ ὠλόνος (aus dem Vogelluge; poet. u. sp. τὸ ὠλόνος). — e. A. v. etw. sein σημαίνειν τι. — vgl. Merkmal. [σθαίει.]

Anzeichen ἐπισημαίνειν u. M., παρασημαίνειν. **Anzeige** 1) das Anzeigen: ἡ δήλωσις; ἡ ἐπ., ἀπαγγελία (Berichterstattung); öffentl. A., s. Bekanntmachung; gerichtl. A. ἡ μήνυσις, ἐνδείξις, ἐπαγγελία, ἐπαγγελία, φάσις (über d. Unterschied s. anklagen); ἡ ἀπόφασις (A. e. gefährlichen Menschen v. Seiten d. Areopages). — Lohn für e. A. τὰ μύητρα. — e. A. machen, s. anzeigen. — 2) Inhalt e. A.: τὸ μῆνυμα, ἐνδειγμα, sp. τὸ ἐπάγγελμα; schriftl. A. ἡ ἀπογραφή.

Anzeigen 1) bekannt machen: σημαίνειν (durch Zeichen); δηλοῦν, ἀνα-, ἀπο-φαίνειν, δηλοῦν od. φανερόν ποιεῖν, ἐμφανίζειν (durch Worte); ἀναγορεύειν (ἀνεκπύειν) (verkündigen); ἐπ., παρ., ἀπαγγέλλειν (berichten). — gerichtl. a. μῆνυειν, ἐνδεικνύειν, εἰσ-, ἐπ-αγγέλλειν, φαίνειν (über d. Unterschied s. anklagen); ἀπογράφειν τινα (schriftl.). — 2) e. Merkmal od. Anzeichen v. etw. sein: δηλοῦν od. σημαίνειν τι, σημειῖν od. τεκμήριον εἶναι τινος. — σημαίνειν, ἐπ., προσημαίνειν τι (v. zukünftigen Dingen).

Anzeiger ὁ μῆνυτής od. part. der entspr. Verba. **anzetteln a)** εἰς. στήσαι τὸν στήμονα, σημειοποιεῖσθαι. auch προφοροῦσθαι. **b)** übr. πλέκειν, ῥάπτειν, συρραπτειν, ὑφάνειν, κατύνειν, μηχανεῖσθαι, παρασκευάζειν; σκευαροῦσθαι. — e. Verschwörung a. ποιεῖσθαι (συγκροτεῖν) συναμοῖναι. e. Prozess διοικαροῦν, παρασκευάζειν δίκην κατὰ τινος, e. Krieg πόλεμον ταράττειν, συστάναι u. ὅ.

anziehen I) tr. 1) heranziehen: ἔλκειν, ἐφ-, προσ-ἔλκειν, ἐκισπᾶν, ἐπάγειν; d. Bein συγκαμπτεῖν τὸ σκέλος. — d. Thüre a. ἐφελκεσθαι od. προστιθεῖναι τὴν θύραν; v. Magnet: ἄγειν, ἔλκειν. — aufsteigende Bünsen an sich ziehen ἀναθυμιάσθαι. — übr. = anlocken, w. s.; **anziehend** ἐπισπαστικός 3. τινος (eig., sp.); ἀγωγός 2. (eig.); ἐπ., προσ-αγωγός 2., ἐφοικός 2., τινος (übr.). — e. St. a., s. anführen. — 2) anspannen, w. s. — 3) ankleiden: ἐνδύειν od. ἀμφιεννύειν τινά τι, περιβάλλειν τινί τι; Schuhe a. ὑπόδειν; sich etw. a. durch d. M., z. B. ἐνδύεσθαι τι u. s. w. — II) intr. a) anrücken: ἐπ-, προσ-ελαύνειν, ἐπ., προσ-εἶναι (ἐφελκεῖσθαι), προσχωρεῖν. **b)** d. Preise ziehen an = steigen, w. s.

Anziehen, das. 1) Herbeiziehen: ἡ ἔλξις, ὁ κλή; ἡ ἐπισπασίς (der Nahrung, v. Pflanzen). — 2) der Kleider: τὸ ἐνδύεσθαι; der Schuhe ἡ ὑπόδεισις; **Anziehung** τὸ ἀγών.

[gey. Verba. **Anziehungskraft** τὸ ἀγών. ἡ τὸ ἄγειν od. τὸ ἔλκειν δύναμις. — e. A. für etw. haben ἀγών εἶναι τινος. — übr. τὸ ἀγών, ἐπ., προσ-αγών, ἐφολκον.

anzüglich σκωπτικός, ὕβριστικός, πικρός 3. — a. Reden führen gegen Jmd. καθάπτεσθαι τινος, (ἀπο)σκώπτειν τινά τι u. εἰς τινα.

Anzüglichkeiten τὰ σκώμματα.

anzünden ἄπτειν, ἀν-, ἐφ-, ὑφ-άπτειν, ἐμπνέειν τι; ἐναίνειν (πῦρ), auch πυρπολεῖν; φλέγειν, ἀναφλέγειν, αἰθεῖν (in Flammen bringen); καλεῖν, ἀνακαλεῖν. ἐμπιπράναι τι, πῦρ ἐμβαλλεῖν τινί (in Brand stecken, bes. um etw. zu zerstören).

Anzündung ἡ ἀναψίς, ἐναυσις; ἡ ἐμπρησις, ὁ ἐμπρησμός, ἡ ἀνάκαυσις.

Anzug 1) Kleidung, Tracht, w. s. — 2) Anmarsch, **anzwängen** προαναγκάζειν τί τινα. [w. s.]

Apanage ἡ συντάξις. — e. A. beziehen καρποῦσθαι συντάξιν.

apanagieren δαπάνην καὶ σύνταξιν διδόναι τινί. **Aparlement**, s. Gemach.

Apfel τὸ μήλον. — v. Aepfeln μήλινος 3.

Apfelbaum ἡ μηλέα.

apselfarbig μήλινος 3., μῆλινοςιδής 2.

Apfeln ὁ μήλου κόκκος.

Apfelwein ὁ μῆλινος οἶνος.

Aphorismen οἱ ἀφορισμοί.

apophorisch ἀφοριστικός 3.

Apollotempel τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν, τὸ Ἀπολλώνειον u. γιον.

Apologie ἡ ἀπολογία. — s. Vertheidigung.

apoplektisch ἀποπληκτικός 3.

Apoplexie, s. Schlagfluss.

Apostat ὁ ἀποστάτης. —

Apostel ὁ ἀπόστολος.

apostolisch ἀποστολικός 3.

Apostroph ἡ ἀπόστροφος (sc. γραμμή).

Apotheke etwa τὸ φαρμακοπώλειον.

Apotheker ὁ φαρμακεύς (insofern er die Arzneymittel bereitet); φαρμακοπώλης, sp. μιγατοπώλης (insofern er damit handelt). — e. A. sein φαρμακοπωλεῖν.

Apothekerbüchse ἡ φαρμακευτικὴ πύξις, ἰδος.

Apothekerkunst ἡ φαρμακευτικὴ (τέχνη).

Apparat ἡ παρασκευή; τὰ σκεύη. [μαίνειν.]

Appell schlagen od. blasen τὸ παρακλητικὸν ση-

Appellation ἡ ἐφεσις (an Jmd. εἰς [ἐπὶ, πρὸς] τινα); sp. ἡ ἐπίκλησις (als Uebers. d. lat. *adpellatio*); ἡ ἀναφορά (Regress). — e. Process, bei welchem A. stattfinden kann ἐφεσίσιμος δίκη, e. Urtheil, bei welchem A. st. k. ἐφεσίσιμος κρίσις od. γνῶσις.

Appellationsgericht etwa τὸ χύριον δικαστήριον od. τὸ δικαστήριον εἰς ὃ ἀφ' ἐτέρου δικαστηρίου ἐξεστὶν ἐφεῖναι τὴν δίκην. [γιορᾶ.]

Appellativum τὸ προσγορητικὸν ὄνομα, ἡ προσ-**appellieren** ἐφεῖναι τὴν δίκην εἰς τινα, sp. hlos ἐφεῖναι εἰς τινα, v. Einem an Einen εἰς τινα ἀπὸ τινος; ἐπικαλεῖσθαι τινα, v. d. Richtern an d. Volk a. ἐπ. τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν δικαστῶν. — e. Process, bei dem man a. kann, s. Appellation.

Appendix, s. Anhang.

Appetit ἡ ὄρεξις. — A. machen (v. Speisen) ἀναπεῖθειν; A. machend εὐόρεκτος 2, sp.; d. A. anreizen ἐπιθυγεῖν τὴν ὄρεξιν. — m. A. essen ἑσθῆναι od. προσφάγεσθαι, εὐεῖται; m. A. essend εὐεῖται 2., das Essen m. gutem A. ἡ εὐεῖται. — keinen A. habend κακόςσιτος, ἀσόςσιτος 2, sp. ἀνόρεκτος 2., Mangel an A. ἡ κακόςσιτια, ἀσόςιτια, sp. ἀνορεξία. — keinen A. haben οὐ προσεῖσθαι τι; ἀνορεκτεῖν sp.; ich habe keinen A. zu etw. ἡ ψυχὴ οὐ προσεῖται τι. — A. zu etw. bekommen ἐπιθυμῶναι τινος. — d. A. vollkommen stillen ἐσθῆναι ὅσον ἡ ψυχὴ δέχεται. — d. A. ist gestillt ἡ ψυχὴ ἀναπαύεται. — d. krankhafte A. schwangerer Frauen ἡ κίττα, e. solchen haben κίτταν.

appetitlich ὀρεκτός 3, ἐπ., προσ-αγωγός 2.

appetitlos = keinen Appetit (w. s.) habend.

Appetitlosigkeit = Mangel an Appetit. — A. erregend ἀποσιτικός 3.

applaudieren, **Applaus**, s. Beifall.

Applicatur ἡ χειροθεσία.

appretieren ἐξ-, κατ-ἀρτυεῖν.

Appretur ἡ ἐξ-, κατ-ἀρτυσις.

Aprikose τὸ Ἀρμενιακὸν μήλον.

April ὁ τέταρτος μῆν· ὁ Ἀπρίλιος.

apropos! ἀλλά. — a. kommen ἐν καιρῷ (εἰς, πρὸς, κατὰ καιρὸν) ἔλθειν, παραγίγνεσθαι, (v. Sachen) γίγνεσθαι od. συμβαίνειν.

Apullen ἡ Ἀπουλία od. Ἰαπωνία. — Eww. οἱ Ἀπουλιοί, οἱ Ἰάπωνες.

Aquae Sextiae τὰ Σέξτια ὕδατα.

Aquileia ἡ Ἀκυληία.

Aquilum τὸ Ἀκουίνον.

Aquilantien ἡ Ἀκυνανία, Ἀκουιντανία, Ἀκουινανή. — Eww. οἱ Ἀκυνανοί u. Ἀκουινανοί.

Araber ὁ Ἀραβ, βορ (Ἀράβιος), fem. Ἀράβισσα.

Arabeske, etwa τα ζωφωτα.

Arabien ἡ Ἀραβία, u. z. d. glückliche, steinige, wüste A. ἡ εὐδαίμων, πετράια, ἔρημος.

arabisch Ἀράβιος u. Ἀραβικός 3. — a. Meerbusen ὁ Ἀραβικός κόλπος, auch ἡ ἐρυθρὰ θάλαττα. — in a. Sprache ἀραβιστί.

Arbeit 1) Thätigkeit, Anstrengung: ἡ ἐργασία, ὁ πόνος; ὁ μόχθος (schwere, mühselige A.); viele A. ἡ πολυπονία. — viele A. kosten πολλοῦ πόνου εἶναι; es ist e. A. (πολὸν) ἔργον ἐστί. — etw. unter d. A. haben εἶναι πρὸς τι, περί τι, ἀμφί τι, ἐργάζεσθαι τι, ἀσχολεῖσθαι (P.) περί τι. — d. A. lieben φιλοπονεῖν; d. A. liebend od. willig zur A. φιλόπονος, ἔθελόπονος, φίλεργος, ἔθειλονργός 2., ἐργαστικός u. ἐργατικός 3., σπουδαῖος 3. (opp. ἀργός 2. u. sp. 3.) — viele A. habend πολυπονος 2.; ohne A. ἀπονός, ἀμοχθος 2. — 2) d. Gegenstand der Thätigkeit od. Anstrengung: τὸ ἔργον, πρᾶγμα; ἡ ἐργασία (Tagewerk); τὸ ἐπιτηδεύμα (was man gew. betreibt); τὸ ταχθῆν od. τὸ τεταγμένον (d. aufgetragene A.). — A. haben ἀσχολον εἶναι, ἀσχολίαν ἔχειν (ἀγειν), ἀσχολεῖν u. ἀσχολεῖσθαι P. — A. geben ἐργοδοτεῖν (der A. gibt ὁ ἐργοδοτής); A. für Lohn übernehmen ἐργολαβεῖν (der e. A. für Lohn übernimmt ὁ ἐργολάβος, d. Uebernahme e. A. für Lohn ἡ ἐργολαβία). — 3) das Verfertigte: τὸ ἔργον, τὸ πῶμα; im Bes. v. d. A. e. Bildhauers τὸ πλάσμα, e. Malers ἡ γραφή u. dgl. — 4) d. Art u. Weise der A., d. Bearbeitung: ἡ τέχνη, κατασκευή, ἐργασία.

arbeiten 1) thätig sein, sich anstrengen: ἐργάζεσθαι, ποιεῖν; μοχθεῖν (v. mühseliger Arbeit), ebenso κάμνειν (m. d. Nebenh Begriffe d. Ermüdens); πράττειν τι (etw. betreiben). — an etw. εἶναι περί (ἀμφί) τι, πρὸς τι, ἀσχολίαν ἔχειν ἀμφί τι, ἀσχολεῖσθαι (P.) περί τι, emsig a. σπουδάζειν περί τι. — für Jmd. a. ὑπερπονεῖν τινας, πράττειν τα τινας. — gerne a. φιλοπονεῖν, sp. ἔθειλονργεῖν. — entgegen e. ἐναντιοῦσθαι (DP.), ἀντιπράττειν. — dahin a. dass ... πράττειν, μηχανᾶσθαι, παρασκευάζειν ὅπως m. ind. fut. — Jmd. in d. Hände a. ὑπηρετεῖν τινι, συμπράττειν τινί τι, συγκατασκευάζειν τινί τι. — es arbeite ich in mir ἀγωνιά. — 2) fertigen: ἐργάζεσθαι, ἀπεργάζεσθαι; ποιεῖν; κατασκευάζειν. — etw. sorgfältig a. ἐπιτηδεύειν τι, auch σπουδάζειν τι.

Arbeiten, das, ἡ ἐργασία. — zum A. gehörig od. geschieht ἐργαστικός od. ἐργατικός 3.

Arbeiter ὁ ἐργάτης; ἐργολάβος (für Lohn; vgl. Lohnarbeiter); δημιουργός (Handwerker); τεχνίτης (Künstler). — e. tüchtiger A. ὁ ἐργαστικός, ἐργατικός. — Vgl. Feld-, Handarbeiter, Handwerker.

Arbeitgeber ὁ ἐργοδοτής. — A. sein ἐργοδοτεῖν.

Arbeitsmüde ἀπειροχός 3. ὑπὸ πόνων.

Arbeitsnehmer ὁ ἐργολάβος.

arbeitsam = die Arbeit (w. s.) liebend. — a. sein φιλοπονεῖν, sp. ἔθειλονργεῖν.

Arbeitsamkeit ἡ φιλοπονία, ἔθειλονπονία, φιλεργία, auch ἡ σπουδή.

Arbeitsanstalt, s. Arbeitshaus.

arbeitscheu φηγόπονος, μισόπονος 2. sp.; ἄπονος 2., ἀργός 2. u. sp. 3.

arbeitscheu, die, ἡ φηγοπονία, μισοπονία sp.

arbeitselig, s. mühselig. [ἡ ἀπονία, ἀργία]

Arbeitseligkeit, s. Mühseligkeit.

arbeitsfähig ἐργαστικός od. ἐργατικός 3., ἐργάζεσθαι δυνάμειος 3.; vgl. rüstig.

Arbeitsgehülfe, s. Mitarbeiter.

Arbeitshaus τὸ ἐργαστήριον; (als Strafanstalt etw. τὸ ζήτηριον od. ζήτηριον).

Arbeitskürbehen ὁ καλαδίσκος.

Arbeitsleute = Arbeiter; sp. τὸ ἐργάσιμον.

Arbeitslohn ὁ μισθός.

arbeitslos σχολάζων 3.; ἄπονος 2., ἀργός 2. u. sp. 3. (träge). [theit].

Arbeitslosigkeit ἡ σχολή; ἀπονία, ἀργία (Trägheit).

Arbeitslust ἡ φιλοπονία, φιλεργία.

arbeitslustig φιλοπόνονος, φίλεργος 2.

Arbeitsstätte τὸ ἐργαστήριον.

Arbeitstag, s. Werktag.

arbeitsunfähig ἀδύνατος 2. (ἐργάζεσθαι).

arbeitswillig ἔθειλόπονος, ἔθειλονργός 2.

Arbeitszeug τὰ ἐργαλεῖα.

Archäolog ὁ ἀρχαιολόγος.

Archäologie ἡ ἀρχαιολογία.

Archaismus ὁ ἀρχαϊσμός.

Architekt, s. Baumeister.

Architektur ἡ ἀρχιτεκτονική, ἀρχιτεκτονία.

Archiv τὸ γραμματοφυλάκιον, λακείον, χαρτοφυλάκιον; das königliche A. ἡ βασιλείος μνημῆ sp.

Archivar ὁ γραμματοφυλάξ, χαρτοφυλάξ, κος.

Archont ὁ ἀρχων, οντος. — e. A. sein ἀρχεῖν.

Archonen ἡ Ἀρχονέννα ὤλη.

Areopag ὁ Ἀρείος πάγος (als Gerichtshof auch ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ od. ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ); e. Mitglied desselben ὁ Ἀρεοπαγίτης. — areopagisch Ἀρεοπαγιτικός 3.

arg κακός, πονηρός 3. (schlimm, böse); δεινός 3. (eig. über d. gew. Mass hinausgehend). — e. a. Furcht δεινὸν δέος. — das wäre arg δεινὸν ἂν εἴη. — er macht alles ärger als es ist δεινότερα πάντα λέγει ἡ κατὰ τὸ ὄν (od. τοῦ δέοντος), δεινὸν πάντα ἐπὶ τα μέλζω. — er macht es zu arg ὑπερβάλλει τὸ μέτρον od. ὑπὲρ τὰ ἐσκευαμένα πηδᾷ od. ἀλλεῖται. — mach' es nicht zu arg (mit deinen Reden) εὐφραμ. — er hat nichts Arges im Sinne οὐδὲν κακὸν ἐπινοεῖ. — das Uebel ärger machen τα κακὰ μέλζω τίθεται, πλέον θάτερον ἀπεργάζεσθαι od. ποιεῖν.

Arg; er ist ohne A. οὐδὲν κακὸν ἐπινοεῖ.

Arglist ἡ κακοτεχνία, πονηρία, κανονργία, σκενωρία, sp. κακεντρέχεια. — etw. m. A. betreiben κακοτεχνεῖν περί τι, σκενωρεῖσθαι u. παρασκευάζεσθαι τι.

arglistig κακοτέχνης, κακοςύνετος 2., πονηρός 3., κανοῦργος 2., sp. κακεντρέχης 2. — a. handeln κακοτεχνεῖν, πονοργεῖν, σκενωρεῖσθαι, παρασκευάζεσθαι.

arglos ἀπειροκάκος, ἄκακος, ἄδολος 2., ἀπλοῦς 3., εὐήθης, χρηστοήθης 2.

Arglosigkeit τὸ ἀπειροκάκον. ἡ ἀκακία, ἡ ἀπλότης. ἡ εὐήθεια, χρηστοθήθεια.

argwöhnen ὑπονοεῖν, ὑποπτεῖν, ὑποσκοπεῖν, ὑποτοπεῖν (u. DP.) τι od. inf. — man argwöhnt von mir dass καταδοκῶμαι od. υποπτεῖνόμεναι (P.) m. inf.

argwöhnisch ὁ ὑπόπτης (εἰς τινα), ὑπόπτος 2. (πρὸς τινα), καχῦποπος (καχῦπότος?) 2.; sp. υπονοητικός 3. — a. sein gegen Jmd. ὑπόπτος (καχῦπότος) ἔχειν πρὸς τινα. — Jmd. m. a. Blicken ansehen ὑπόπτον βλέπειν πρὸς τινα, ὑπο-

βλέπειν, ὑποφάν (u. gew. M.) τινα. — Jmd. a. machen ὑποφάν ἐπιπλάναί τινα.
Argwohn ἡ ὑπόνοια, ὑπόψια, τὸ ὑποπτον (τῆς γνώμης), τὸ καχυποπτον. — A. gegen Jmd. fassen ὑποφάν λαμβάνειν κατὰ τινος. — A. gegen Jmd. hegen ὑποφάν ἔχειν πρὸς τινα, δι' ὑποψίας ἔχειν τινα; grossen A. gegen Jmd. h. ἐν πλείστη ὑπόψια ποιεῖσθαι τινα. — man hegt A. gegen Jmd. ὑποπτεύεται τις. — bei Jmd. A. erregen δι' ὑποψίας γίνεσθαι τινα, εἰς ὑποψίαν ἐμβαλλεῖν τινα. — nicht d. geringsten A. zulassen οὐδ' αὖ ὑποψίαν ἐνδιδόναι. — ohne A. ἀν- ὑποπτος 2.
Arie ὁ τόμος, τὸ μέλος. — **Ariette** τὸ μελῦδριον.
Aristokraten οἱ ὀλίγοι, οἱ δυνατοί.
Aristokratie ἡ ἀριστοκρατία, auch ἡ ὀλιγαρχία, δυναστεία.
aristokratisch ἀριστοκρατικός, δυναστευτικός, ὀλιγαρχικός 3. — e. A. Verfassung haben ἀριστοκρατεῖσθαι, ὀλιγαρχεῖσθαι P.
Arithmetik ἡ ἀριθμητική.
arithmetisch ἀριθμητικός 3.
Arkade ἡ στοά.
Arknum τὸ ἀπόρητον, μυστήριον.
Arlesbeere τὸ δόν, ορόν.
arm 1) nicht reich: ὁ πέννης, ἦτος, πενιχρός 3.; ἐνδύς u. ἀπὸρος 2. (unbemittelt); ἀκλήρος 2. (ohne Besitz), ἀχρημάτος 2. (ohne Geld), auch ὁ οὐκ ἔχων; πτωχός 3. (bettelarm). — a. sein πένεσθαι, πέντητα εἶναι, πενία ἐνέχεσθαι P.; πτωχεῖν (bettelarm sein). — a. sein au etw. σκα- ρίζειν τινός, ἀπόρος, ἐνδεὴς ἔχειν od. ἀπορεῖν τινος. — 2) elend: δειλίας, ἄθλιος 3., selten τλήμων 2.
arm 1) d. Menschen: ὁ βραχίων, ὀνος; ἡ ὠλήνη (poet. u. sp.); ἡ ἀγκάλη, ὁ ἀγκών, ὄνος (gekrümmter A.); auch ἡ χεῖρ, χειρὸς (übh. Hand). — in od. auf d. Arme nehmen ἐν ἀγκάλαις (εἰς ἀγκά- λας) λαμβάνειν, sp. ἐναγκαλιζεσθαι. — auf den A. tragen ἐν (ἐκ) ἀγκάλαις φέρειν od. περιφέ- ρειν. — unter dem A. haben od. tragen ὑπὸ μά- λης (unter d. Achsel) ἔχειν od. φέρειν. — Einen unter dem A. fassen ὑπολαμβάνειν τινα; Einem unter die A. greifen (übtr.) ἐπικουρεῖν, βοηθεῖν, ὑποσχεῖν τινι. — m. blossen A. ἀχειρίδωτος 2. (?) — m. e. kurzen A. ὁ, ἡ γυμνάς, ὄνος (od. -αγ- κών, ὄνος). — 2) d. Polypen: ἡ πλεκτάνη (dem. τὸ πλεκτανίον). — 3) e. Flusses: ὁ ἀγκών, ὄνος, τὸ κέρας.
Armatur ἡ ὀπλισ, seltener ὁ ὀπλισμός, gew. τὰ ὀπλία; auch ἡ σκευή, παρασκευή.
Armband τὸ ψέλιον; sp. ὁ βραχιονιστήρ, ἦρος, τὸ ἀμφωλίειον, τὸ περικάριον. — A. tragend ψελιφόρος 2.
Armbrust τὸ τόξον. — m. d. A. schiessen to- Armees, s. Heer. [ἔευν.
Armenanstalt, -haus, etwa τὸ πτωχοδοχεῖον, -τροφεῖον.
Armenpflege ἡ τῶν πτωχῶν ἐπιμέλεια.
Armenpfleger ὁ τῶν πτωχῶν ἐπιμελητής.
Armensteiner, etwa ὁ ἔρανος.
armieren ὀπλίζειν, ἐξοπλίζειν; παρασκευάζειν.
Armierung ἡ ὀπλισ, ὁ ὀπλισμός, ἡ παρασκευή. — vgl. Armatur.
Armschiene τὸ περιβραχιόνιον.
armselig παῦλος, μοχθηρός, οὐδένος ἄξιος 3.
Armseligkeit ἡ φανυλότης, μοχθηρία.
Armsessel, -stuhl, s. Lehnstuhl.
Armuth ἡ πενία; ἐνδεια, ἀπορία, σπάνις; ἀρη- ματία; πτωχεία. — in d. grösste A. gerathen εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταστῆναι.
Armvoll ἡ ἀγκάλαις, ἴδος, sp. ἡ ὠλήνη.

aromatisch ἀρωματικός 3. — a. riechen od. schme- cken ἀρωματίζειν.
Arrest 1) Haft (w. s.): ἡ φυλακή. — Gefängniss τὸ δεσμοστήριον. — 2) Beschlag, w. s.
Arrestant ὁ ἐν φυλακῇ ὢν.
arrestieren, s. verhaften.
Arriergarde, s. Nachtrab.
arrogant, s. anmassend.
Arroganz, s. Anmassung.
Arsch ἡ πυγή (Steiss), ὁ πρωκτός (After); dem. τὸ πυγίδιον. — zum A. gehörig πυγαῖος 3. — Schmerzen am A. habend ὁ πυγαλγίας. — m. zu- gekehrtem A. πυγηδόν.
Arschbacken αἱ πυγαί, οἱ γλουτοί.
Arsenal ἡ σκευοθήκη, ὀπλοθήκη; Aufseher ὁ ἐπι- τῶν ὀπλῶν. — See- od. Schiffsarsenal τὸ νεώριον; d. Aufseher ὁ νεωρός.
Arsenik τὸ ἀρσενικόν (gelbes Operment), ἡ σαν- δαράκη (-χη sp.) (rothes O.).
Arsis ἡ ἀρσις.
Art 1) Gattung, Geschlecht: τὸ γένος, τὸ φύλον; τὸ εἶδος (einzelne Klasse od. Gattung). — zu e. Art gehören εἶναι τινῶν. — aus d. A. schlagen ἐξίστασθαι, ἐξαλλάττεσθαι (P.), aus d. A. ge- schlagen ἐξεστώς, ἐξηλλαγμένος 3. — sprichw. A. lässt nicht v. A. ὁμοῖον ὁμοίῳ αἰετὶ πελάγης. — unser „eine Art (von)“ gibt d. Griechen durch τις, οἶον, ὥσπερ, z. B. e. Art v. Sehnsucht πόθος τις, οἶον (ὥσπερ) πόθος; „alle od. jede A. von“ durch πᾶς, z. B. jede A. v. Lust πᾶσα ἡδονή. — 2) Wesen, natürl. Beschaffenheit: ἡ φύσις; ἡ ἰδέα; ὁ τρόπος. — v. guter, schlechter A. εὐφύνης, κακοφύνης 2.; gute, schlechte A. ἡ εὐφύα, κακοφύα. — nach A. δίκην τινός, τρόπον τινός, κατὰ τι. — es ist etw. nicht Jmds. A. οὐκ ἔστι τοιοῦτος φύσει τις, οὐκ ἔστι πρὸς τινος, οὐκ ἔστι πρὸς τοῦ τρόπου τινός. — die Umstände sind nicht v. d. A. τὰ πρά- γματα οὐχ οὕτω πέφυκεν. — 3) zufällige Beschaf- fenheit, Art u. Weise: ὁ τρόπος, ἡ ἰδέα, ἡ ὁδός. — auf diese A. ταύτην, τοῦτον τον τρόπον, τοῦτω τῷ τρόπῳ, auf jede (alle) A. πάντα τρό- πον, παντὶ τρόπῳ, ἐκ παντός τρόπου, auf jede mögliche A. πάσῃ μηχανῇ. — auf welche A.? πῃ; τίνα τρόπον od. τίνι τρόπῳ; — auf e. gute, schlechte A. εὐ (καλῶς), κακῶς. — v. solcher Art τοιοῦτος 3., τοιοῦτότερος 2.; von solcher A. wie (τοιούτος) οἶος 3.; Leute v. eurer A. ἀνθρώποι οἱοι μῆεις. — von anderer, vielfältiger, gleicher A. ἄλλοιός 3., πολύτροπος, ὁμοίετροπος 2. od. ὁμοῖος 3. (opp. ἀνόμοιος 2.).
arten, nach Einem, ὁμοῖον γίνεσθαι τινι, γίγνε- σθαι κατὰ τινα, ὁμοιοῦσθαι (P.) τινι. — geartet sein φύσιν ἔχειν, auch πεφυκέναι.
Arterie ἡ ἀρτηρία. — aus A. bestehend ἀρτηρια- κός 3. — e. A. öffnen ἀρτηριοτομεῖν (dazu subst. ἡ ἀρτηριοτομία).
artig 1) v. feinem Betragen: κόσμιος, κομφός 3., εὐπρεπής, εὐσημῶν 2.; a. sein εὐσημῶναι. — a. im Umgange: εὐκόλος, ἐπιδέξιος 2., ὁ, ἡ φιλό- φρων, ὀνος, φιλάνθρωπος 2.; a. in d. Rede ἀστεῖος 3., εὐτράπελος 2., μουσικός 3., χαρίεις 3., ἐπίχαρις, i, εὐχαρις, i, gen. ιτος (die übr. auch v. d. Reden selbst gebr. werden). — a. sein im Reden κομψεύεσθαι, εὐτραπελεῖσθαι, sp. ἀστεῖ- ζεσθαι. — 2) hübsch: εὐειδής, εὐπρεπής 2., κα- λός 3.; niedriglich κομφός 3., ἐπίχαρις, i, γλαφυ- ρός 3. — 3) angenehm, v. Dingen: ἡδύς 3., ἐπί- χαρις, i, εὐάρεστος 2., μουσικός 3.; ironisch θαν- μασιος, καλός 3. — 4) beträchtlich: οὐκ ὀλγος 3., οὐχ ὁ τυχών 3., ἀξίολογος 2.
Artigkeit ἡ κοσμιότης, κομφότης, κομψεία, εὐ- πρέπεια, εὐσημωσύνη. — ἡ εὐκόλεια, ἡ ἐπιδέξιο-

της, φιλοφροσύνη, φιλανθρωπία. — ἡ ἀστείοτης, εὐτραπέλεια.

Artikel 1) in d. Grammatik: τὸ ἄρθρον; ohne A. ἀναρθρος 2. — 2) Theil: τὸ μέρος; in e. Verträge u. dgl., s. Punkt. — 3) Art, v. Waaren: τὸ γένος, ἡ διαφύλαξις. [τος, τὸ εἶδος.]
artikulieren ἀρθροῦν, διαρθροῦν u. M. — **artikuliert** ἐναρθρος 2.

Artillerie, etwa αἱ μηχαναί. [σκολιμώδης 2.]
Artischecke ὁ (ἡ) σκολιμος. — v. d. Art d. A. **Arznei** τὸ φάρμακον (allg.), τὸ κατάποτον (bes. in trockener Form). — A. gegen etw. φάρμακόν τινος, τὸ ἀντίδοτον (m. u. ohne φάρμακον) u. ἀντιφάρμακον τινος. — A. nehmen φαρμακοῖς χρῆσθαι, φαρμακοποιεῖν (v. Tränken), φαρμακεύεσθαι; d. Nehmen v. A. ἡ φαρμακοποιία (v. Tränken). — A. anwenden φαρμάττειν, bei Einem τινα, d. Anwendung v. A. ἡ φάρμαξις, φαρμακεία. — A. bereiten φαρμακοποιεῖν, φαρμακεύειν; d. Bereiten v. A. ἡ φαρμακοποιία. — der A. bereitet ὁ φαρμακοποιός, φαρμακοτρίβης. — m. A. handeln φαρμακοπωλεῖν.

arzneilähnlich, -artig φαρμακώδης 2.
Arzneibereitung ἡ φαρμακοποιία.
Arzneibüchse ἡ φαρμακευτικὴ πυξίς, ἰδος; ὁ νάρθηξ, ἥκος, τὸ ναρτήμιον.

Arzneikunde ἡ ἱατρικὴ (m. u. ohne τέχνη, ἐπιστήμη) (übh.); ἡ φαρμακευτικὴ (Kenntniß der Arzneimittel). — in der A. erfahren ἱατρικός 3. — d. A. lehren ἱατρολογεῖν, das Lehren d. A. ἡ **Arzneimittel**, s. Arznei. [ἱατρολογία.]

Arzneimittellehre ἡ φαρμακευτικὴ.
Arzneitrunk τὸ ποτὸν φάρμακον, im Zsslinge auch τὸ πότμα. — A. nehmen φαρμακοποιεῖν. — d. Nehmen e. A. ἡ φαρμακοποιία.

Arzneiwissenschaft, s. Arzneikunde.

Arzt ὁ ἱατρός; ὁ θεραπεύων, ὄντος; sp. ὁ φαρμακεύς, φαρμακευτής; ὁ ἱατραιεπίτης (der durch äussere Mittel heilt). — e. kundiger A. ἱατρικός ἀνὴρ. — den A. betreffend ἱατρικός 3. — Wohnung des A. τὸ ἱατεῖον. — Beschäftigung od. Anstellung als A. τὸ ἱατρικὸν ἔργον. — Jmd. als A. anstellen τὸ ἱατρικὸν ἔργον διδόναι τινα, als A. angestellt werden τὸ ἱατρικὸν ἔργον λαμβάνειν. — A. sein bei Jmd. ἱατρεύειν od. θεραπεύειν τινα. — den A. rufen lassen ἱατρὸν ἐλκεῖν, zu Jmd. ἡ ἐλκεῖν τινα.

Arztlohn τὰ ἱατρεῖα.

Asbest ἡ ἀβέστος; ὁ ἀμίαντος.

Ascet ὁ ἀσκητής; fem. ἀσκήτρια K. S.

asceltisch ἀσκητικός 3 K. S.

Asche ἡ τέφρα; ἡ σποδός (Glutasche), selten ἡ σποδία; ἡ κόπης (Aschenstaub). — heisse A. ἡ θερμοσποδία sp. — zu A. brennen, in A. verwandeln τερφῶν, σποδοῦν, σποδίζειν, καταιθαλοῦν (mehr pl.); ganz zu A. brennen ἀποτεφροῦν (u. dazu ἡ ἀποτέφρωσις); zu A. werden τερφῶσθαι, ὑλτρ. ἀφανίζεσθαι P. — in d. A. rösten od. haken σποδίζειν. — m. A. bedecken κατατεφροῦν. — sanft ruhe deine A! εἰρή σοι κατὰ γῆς κόψη κόπης. [δῆς, σποδῶδης 2.]

aschenartig τερφῶδης, τερφοειδής 2., σποδοει-

Aschenbrot ὁ σποδότης ἄρτος, ὁ ἐγκυρπας.

Aschenhaufen ἡ σποδία. — in e. A. verwandeln,

Aschenkrug ἡ υδρία. [s. niederbrennen.]

aschenfarbig τερφός, τέφρινος, τεφραίος 3.;

τεφρώδης, τεφροειδής 2.; σποδοειδής 2.; σπο-

διος 3.; λευκόφαιος 2. — a. aussehen τεφρίζειν.

Aschenkuchen, s. Aschenbrot.

aschgrau, s. aschenfarbig. — das geht in's Aschg.

παντελῶς ἁπιά ἐστι ταῦτα od. δεινότατα ἐστι

Asculum τὸ Ἀσκλον. [ταῦτα.]

Asphalt ἡ ἄσφαλτος, τὸ ἄσφαλτον. — m. A. be-

streichen ἀσφαλτοῦν. — gleich od. voll A. ἀσφαλ-

τώδης 2. [ἀσφαλτώδης 2.]

asphaltartig ὁ ἀσφαλτίτης (sem. -ώτις, ἰδος) 2

Asphaltsee ἡ ἀσφαλτίτης (-ιδος) λίμνη.

Asphodill ὁ ἀσφοδελος. — v. A. ἀσφοδελίνος 3.

Ass, (auf d. Würfel) ἡ οἰνή, ὁ οἶνός, — d. rō-

mische Ass τὸ ἀσάριον.

Assel, s. Kellerassel.

Assignment, s. Anweisung.

assignieren, s. anweisen.

Assistent, s. Gehilfe, Beistand.

Assistenz, s. Beistand.

Ast ὁ ἀκρῆμων, ὄνος, ὁ ὄξος; s. Zweig. — volle

Aeste ὀξώδης 2., πολυὺς 2. — Aeste haben

ὠξῶσθαι (pl. P. γ. ὀξῶν). — m. ausgebreitete

Aesten ἀμφιλαρῆς 2.

Asthma τὸ ἀσθμα, ἡ δῦσπνοια; auch τὸ πνεῦμα

— m. d. A. belaftet ἀσθματικός 3., δῦσπνοιας

δυσπνόητος 2., sp. δυσπνόητός 3. — am A. leiden

ἀσθμαίνειν, δυσπνοεῖν, πνευστιᾶν.

astig, s. ästig.

Astrolabium τὸ ἀστρολάβον ὄργανον.

Astrolog ὁ ἀστρολόγος. — e. A. sein ἀστρολογεῖν

Astrologie ἡ ἀστρολογία.

Astronom ὁ ἀστρονόμος; ὁ ἀστρολόγος (ohne

schlimme Nebenbdtg.). — e. A. sein ἀστρονομεῖν

Astronomie ἡ ἀστρονομία, ἀστρολογία. [-λογεῖν]

astronomisch ἀστρονομικός, ἀστρολογικός 3.

Astyl τὸ ἀστυόν; s. Freistätte.

Atheismus ἡ ἀθεότης.

Atheist ὁ ἀθεός.

athetisch ἀθετός 2.

Athem τὸ πνεῦμα, ἡ ἀναπνοή. — ein Bischen A.

τὸ πνευματίον. — A. holen πνεῖν, ἀναπνεῖν. —

wieder zu A. kommen ἀναπνεῖν, ἐξ-, ἐκ-ανα-

πνεῖν. — kurzer, schwerer A., s. Asthma. — kurz,

schwer A. holen ἀσθμαίνειν, δυσπνοεῖν, πνευ-

στιᾶν. — leichter, freier A. ἡ εὐπνοια. — d. A.

anhalten ἀπνευστιάζειν, ἀπνευστὶ ἔχειν, συνεχεῖν

τὸ πνεῦμα. — das Anhalten des A. ἡ ἀπνευστία.

— in einem A. ἀπνευστὶ, ὑπὸ τὴν ἀναπνοήν. —

Jmd. nicht zu A. kommen lassen οὐ διδόναι τινα

ἀναπνοάς. — ausser A. sein τὸ πνεῦμα ἄνω ἔχειν,

auch τὸ πνεῦμα γίνεσθαι ἄνω. — d. A. betref-

fend, dazu gehörig πνευματικός 3., sp. πνευστι-

κός 3. [ἀναπνοή.]

Athemholen ἡ ἀναπνοή, ἀνάπνοια, ἀνάπνευσις,

athemlos ἀπνευστός 2. (adv. ἀπνευστὶ); vgl. Asthma.

— a. sein = ausser A. sein.

Athemlosigkeit ἡ ἀπνευστία; vgl. Asthma.

Athemzug ἡ ἀναπνοή (pl. τὰ πνεύματα), sp. ἐσ-

πνοή. — in einem A. fort, s. Athem. — bis zum

letzten A. εἰς τὴν ἑσχάτην ἀναπνοήν.

Athlet ὁ ἀθλητής, ἀγωνιστής, ἀσκητής. — Auf-

seher od. Lehrer der A. ὁ ἀλειπτής. — Kampf der

A. τὸ ἀθλημα, ἡ ἀθλησις, ἡ ἀγώνια, ἀγώνισις, τὸ

athletisch ἀθλητικός, ἀγωνιστικός 3. [ἀγώνισμα.]

athmen πνεῖν, ἀναπνεῖν; = leben: ἀναπνεῖν.

ἐμπνεῖν, (εἶν) ἐμπνουν εἶναι. — leicht od. frei

a. εὐπνουν εἶναι, kurz od. schwer a., s. Athem.

— ohne zu a. ἀπνευστὶ.

Athmen, das, s. Athemholen u. Athem. — nicht

zu A. dienend ἀπνους 2.

atlantisches Meer ἡ Ἀτλαντικὴ θάλαττα, τὸ

Ἀτλαντικὸν πέλαγος, ἡ ἐκτός od. ἐξω θάλαττα.

Atmosphäre ὁ περιέχων (m. u. ohne ἀήρ).

atmosphärisch ὁ, ἡ, τὸ κατὰ τὸν αἶρα.

Atom ἡ ἄτομος.

Atramentstein ἡ χαλκίτις (-ιδος) στυπτηρία.

Attake, **attakieren**, s. Angrif, angreifen.

Attentat τὸ ἐπιβούλευμα, ἡ ἐπιβουλὴ, ἐπιχείρησις.